รายงานการประชุมวุฒิสภา

ครั้งที่ ๑๒

(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)

วันจันทร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สารบัญ

รายงานการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันจันทร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔
ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย)

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการเข้าถึงบริการธุรกรรมทางการเงินของคนพิการ ของคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ๑

๑.๒ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง ๒

๑.๓ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทและทิศทางการประกันภัยและนัยเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง ๓

๑.๔ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ไทยแลนด์ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Thailand Digital Platform) “One Country One Platform” ของคณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน ๔

๑.๕ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวงพยัคฆภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. ๕

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วุฒิสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) **ครั้งที่ ๑๒**

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี ๖

ระเบียบวาระที่ ๓ กระทู้ถาม ไม่มี ๖

<u>เรื่องด่วน</u>

เรื่องด่วนที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) ๖
พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

<u>ผู้อภิปราย</u>

- นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) ๘,๑๓,๑๔
- นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ๑๒
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ๑๔

เรื่องด่วนที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๑๕
ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

<u>ผู้อภิปราย</u>

- นางอภิรดี ตันตราภรณ์ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) ๑๖,๒๘,๓๐ ๓๑
- นายสมชาย ชาญณรงค์กุล ๑๙,๒๐
- นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) ๒๐,๒๑,๒๓ ๒๔,๒๕,๒๘ ๓๐
- นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ๒๒,๒๗,๒๙ ๓๑
- นายมณเฑียร บุญตัน (กรรมาธิการวิสามัญ) ๒๕
- นายเจตน์ ศิรธรานนท์ ๒๖

วุฒิสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) **ครั้งที่ ๑๒**

หน้า

เรื่องด่วนที่ ๓ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๓ พร้อมรายงานของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐) ๓๒

เรื่องด่วนที่ ๔ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ พร้อมรายงานของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐) ๓๒

เรื่องด่วนที่ ๕ รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๖๓) พร้อมรายงานของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) ๓๒

<u>ผู้อภิปราย</u>

- นายจรินทร์ จักกะพาก ๓๕
- พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ ๔๐
- นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา ๔๓
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ ๔๗,๕๗
- พลเอก ธงชัย สาระสุข ๕๘
- นายเจตน์ ศิรธรานนท์ ๖๑
- นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์ ๖๕
- นายเฉลา พวงมาลัย ๗๑

หน้า

ผู้อภิปราย

- นายตวง อันทะไชย ๗๓
- พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ๗๙
- นายออน กาจกระโทก ๘๕
- นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน ๘๙
- นายทรงเดช เสมอคำ ๙๔
- ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ ๙๘
- นายอนุศักดิ์ คงมาลัย ๑๐๒,๑๗๐
- นายอำพล จินดาวัฒนะ ๑๑๑
- นายทวีวงษ์ จุลกมนตรี ๑๒๑
- พลเอก โปฎก บุนนาค ๑๒๖
- พลเรือเอก ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร ๑๓๕
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ ๑๔๐
- พลเอก ดนัย มีชูเวท ๑๔๖
- พลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ ๑๔๘
- พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง ๑๕๓
- นางสาวปิยฉัฏฐ์ วันเฉลิม ๑๖๒
- รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ๑๗๒
- นายมณเฑียร บุญตัน ๑๗๘
- นายอนุชา นาคาศัย (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) ๑๘๒
- นายดนุชา พิชยนันท์ (ผู้ชี้แจง) ๑๘๖
- นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ (ผู้ชี้แจง) ๑๘๙
- พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ์ (รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง) ๑๙๐

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ไม่มี ๑๙๓

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี ๑๙๓

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องเสนอใหม่ ไม่มี ๑๙๓

ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี ๑๙๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการประชุมวุฒิสภา

ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)

วันจันทร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔

ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย)

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมด ๒๓๘ คน

(เนื่องจาก ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ติดราชการ นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง จึงปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ บัดนี้มีสมาชิกมาประชุม จำนวน ๑๗๗ ท่าน ครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการเข้าถึงบริการธุรกรรมทางการเงินของคนพิการ ของคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการเข้าถึงบริการธุรกรรมทางการเงินของคนพิการ ของคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ได้จัดให้สมาชิกทุกท่านแล้ว

๑.๒ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ทิพอัปสร ๑/๓

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔ รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่จัดให้สมาชิกทุกท่านแล้ว

๑.๓ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทและทิศทางการประกันภัยและนัยเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทและทิศทางการประกันภัยและนัยเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของคณะกรรมาธิการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ได้จัดให้สมาชิกทุกท่านแล้ว

๑.๔ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ไทยแลนด์ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Thailand Digital Platform) "One Country One Platform" ของคณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ไทยแลนด์ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Thailand Digital Platform) "One Country One Platform" ของคณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน ตามที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเสนอ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่จัดให้สมาชิกทุกท่านแล้ว

๑.๕ รับทราบผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวงพยัคฆภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. ....

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ รับทราบรายงานผลการดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกฐานะศาลแขวงนครไทย ศาลแขวงพยัคฆภูมิพิสัย และศาลแขวงเวียงป่าเป้า เป็นศาลจังหวัด พ.ศ. .... ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และเห็นชอบให้นำเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติตามข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญเป็นเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ ในการประกาศราชกิจจานุเบกษาต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่จัดให้สมาชิกทุกท่านแล้ว จึงขอเรียนแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ กระทู้ถาม ไม่มี

เรื่องด่วน

เรื่องด่วนที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้ลงมติรับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ไว้พิจารณา และมีมติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา นั้น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว และได้เสนอรายงานต่อประธานวุฒิสภา ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๒๖ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารรายงานที่จัดไว้ให้สมาชิกทุกท่านแล้ว ขอเชิญคณะกรรมาธิการวิสามัญเข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมาธิการวิสามัญเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอเชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญแถลงครับ

- ๒/๑

นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... วุฒิสภา ขออนุญาตรายงานผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรฉบับนี้ ดังนี้

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งหนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้วไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณากำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน โดยวุฒิสภามีกำหนดเวลาการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มาถึงวุฒิสภา ต่อมาที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก ๓๐ วัน

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเสร็จเรียบร้อย และขออนุญาตรายงาน ดังนี้

ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ เนื่องจากว่าเรื่องนี้ได้มีการพิจารณาต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่การประชุมร่วมกันของรัฐสภา วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ ปีที่แล้ว เพราะฉะนั้น ในเมื่อมาถึงวันนี้ขออนุญาตท่านประธานและเพื่อนสมาชิกเล่าความเป็นมาสักเล็กน้อย เพื่อเป็นการทบทวนหรือรื้อฟื้น คือ ประเทศไทยมีพันธะที่เป็นความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศอยู่ ๒ องค์กร คือ โออีซีดี (Organization for Economic Cooperation and Development : OECD) กับอียู (European Union : EU) โออีซีดีมีกรอบความร่วมมืออยู่ ๑ กรอบที่เรียกว่า โกลบอลฟอรัม (global forum) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านภาษีระหว่างสมาชิก ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ และมีข้อผูกพันที่จะยกระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้มีความกว้างขวางขึ้น และเป็นไปตามมาตรฐานสากล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

อีกกรอบหนึ่ง คือ กรอบของอียู ภายใต้กรอบของซีโอซีจี (Code of Conduct Group : COCG) ซึ่งเป็นกรอบภายใต้คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป ประเทศไทยได้ให้คำมั่นไว้เพื่อที่จะเข้าร่วมเป็นภาคีของแมค (Multilateral Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters : MAC) ที่เราได้เคยให้ความเห็นชอบไปแล้วว่าเราจะเข้าเป็นภาคีสมาชิก ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เราถูกขึ้นบัญชีเป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือทางด้านภาษี และจะเป็นผลที่ไม่ดีต่อประเทศในเรื่องความเชื่อมั่นของนักลงทุนในต่างประเทศ หรือสถาบันการเงินในต่างประเทศที่มีสถานที่ประกอบการในประเทศไทย รวมทั้งมีผลต่อเรื่องความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ ซึ่งทั้ง ๒ องค์กรเราได้ผูกพันว่าเราจะยื่นสัตยาบันสาสน์ให้ได้ภายในสิ้นปีนี้ คือ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ แต่ในทางปฏิบัติมีคนแนะนำว่า ยื่นให้แล้วเสร็จภายในสิ้นเดือนนี้ โดยที่มาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้สัญญาระหว่างประเทศที่ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญานั้น เนื่องจากว่าหนังสือสัญญาที่เราจะเข้าไปผูกพันเป็นสัญญาระหว่างประเทศและต้องออกกฎหมายขึ้นมารองรับ เนื่องจากว่าอำนาจที่มีอยู่เดิมของกรมสรรพากร ตามประมวลรัษฎากร เป็นอำนาจที่มีกรอบจำกัดเป็นอำนาจแค่เปิดเผยเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับเรื่องจำนวนผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เรื่องพฤติกรรมของผู้ตรวจสอบภายใน หรือว่าจำนวนภาษีที่บุคคลหรือนิติบุคคลเสียภาษี และนอกจากนั้นจะเป็นไปตามที่กฎหมายอื่น ๆ กำหนด เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) หรือว่ากรมบังคับคดีอะไรพวกนี้ ยังไม่ครอบคลุมไปถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาษีอากรซึ่งจะเกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลงแมค เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบไปแล้วเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔ ขออนุญาตนำเสนอถึงเฉพาะที่เป็นสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งมีเพียง ๔ มาตรา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ในประเด็นแรกสาระสำคัญ คือ ให้ครอบคลุมถึงความตกลงที่จะตกลงวันนี้หรือวันหน้า และรวมถึงข้อตกลงเดิมซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญาเรื่องภาษีซ้อน ซึ่งแต่เดิมยังไม่ได้มีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน เราใช้เพียงอำนาจบริหารในการแลกเปลี่ยนกัน เพื่อให้ครอบคลุมถึงทั้ง ๒ ส่วน ทั้งข้อตกลงที่เป็นอนุสัญญาภาษีซ้อนและข้อตกลงที่จะเป็นสัญญาภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งที่มีวันนี้และวันหน้า

ประการที่ ๑ ข้อตกลงที่เรียกว่า อนุสัญญาเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรที่รัฐบาลได้ทำไว้ หรือจะได้ทำกับรัฐบาลต่างประเทศ ปัจจุบันมีอยู่ ๖๐ ฉบับ

ประการที่ ๒ ความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรที่สำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทยได้ทำไว้กับสำนักงานเศรษฐกิจและการค้าของต่างประเทศ ปัจจุบันมีฉบับเดียวกับประเทศไต้หวัน ซึ่งอันนี้ด้วยเหตุผลทางการเมือง

ประการที่ ๓ ความตกลงระหว่างประเทศที่รัฐบาลไทยได้เข้าผูกพันหรือจะผูกพันเป็นคู่สัญญาและมีข้อบัญญัติในการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาษีเพื่อประโยชน์ในการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากร ปัจจุบันมีความตกลงพหุภาคีว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือด้านการบริหารภาษี ซึ่งผมขออนุญาตเรียกสั้น ๆ ว่าข้อตกลงแมค ทั้งหมดนี้คือสาระสำคัญที่มีอยู่ ๒ เรื่อง เป็นเรื่องของภาษีซ้อน อีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องความตกลงที่จะเกิดขึ้นจากสัญญาที่เราจะเข้าผูกพันหรือผูกพันกับต่างประเทศ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีกรรมาธิการวิสามัญสงวนความเห็นและไม่มีสมาชิกวุฒิสภาเสนอคำแปรญัตติ คณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งปรากฏในรายงานเอกสารการพิจารณาของคณะกรรมาธิการวิสามัญที่ได้นำเรียนต่อเพื่อนสมาชิกวุฒิสภาที่ปรากฏอยู่บนโต๊ะแล้ว

๑. คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ตรวจสอบความครบถ้วนในการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... รวมทั้ง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณา ทั้งนี้ ปรากฏตามเอกสารรายงานที่ได้นำเสนอต่อที่ประชุมแห่งนี้แล้ว กราบขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ท่านสมาชิกครับ ตามรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญสรุปได้ว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้วุฒิสภาได้นำรายงานการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาใช้ประกอบการพิจารณาทุกขั้นตอนแล้ว ต่อไปจะเป็นการพิจารณาในวาระที่ ๒ โดยเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีจำนวน ๔ มาตรา คณะกรรมาธิการวิสามัญไม่มีการแก้ไข ไม่มีกรรมาธิการวิสามัญสงวนความเห็น ไม่มีสมาชิกวุฒิสภาเสนอคำแปรญัตติ และคณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อสังเกต ขอเชิญเลขาธิการดำเนินการครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นายนัฑ ผาสุข (เลขาธิการวุฒิสภา) : “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๔ ไม่มีการแก้ไข”

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างพระราชบัญญัติแล้ว ต่อไปผมจะขอให้ที่ประชุมพิจารณาทั้งร่างพระราชบัญญัติเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ จะมีสมาชิกท่านใดประสงค์แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ถือว่าจบการพิจารณาในวาระที่ ๒ ต่อไปจะเป็นการลงมติในวาระที่ ๓ โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น ผมจะขอมติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบด้วยหรือไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ก่อนลงมติผมจะขอตรวจสอบองค์ประชุมก่อน ขอเชิญท่านสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนในช่องเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน เชิญท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ครับ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา จะลงมติแล้วขออนุญาตใช้เวลานิดเดียวถามประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญว่า ในเชิงถ้อยคำทำไมเราใช้ไม่เหมือนกัน ในมาตรา ๓ วรรคสอง คือบรรทัดที่ ๒ เขียนว่า “สำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย” แต่พออ่านต่อไปถึงสำนักงานเศรษฐกิจและการค้าใช้วางที่สลับกันอย่างนี้ หลักเป็นอย่างนั้นใช่หรือไม่ เข้าใจประเด็นที่ผมถามใช่หรือไม่ ขอบพระคุณครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานและท่านอาจารย์วัลลภ ตังคณานุรักษ์ จริง ๆ ประเด็นนี้ได้มีการสอบถามกันในชั้นกรรมาธิการวิสามัญว่าเป็นชื่อเฉพาะ คือ สำนักงานเราชื่อภาษาไทย ประเทศไต้หวัน เอาอีกด้านหนึ่งขึ้นก่อน เพราะฉะนั้น เป็นการแปลมาจากชื่อทางประเทศไต้หวันเป็นชื่อเฉพาะ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ไม่ติดใจแล้วนะครับ ท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้แสดงตน ถ้าไม่มี เชิญเจ้าหน้าที่ส่งผลได้

(มีสมาชิกกดปุ่มแสดงตนเพื่อตรวจนับองค์ประชุม จำนวน ๑๖๗ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขณะนี้มีสมาชิกอยู่ในห้องประชุมจำนวน ๑๖๗ ท่าน ถือว่าครบองค์ประชุม ต่อไปผมจะขอถามมติ ท่านใดเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรกดปุ่ม เห็นด้วย สมาชิกท่านใดไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรกดปุ่ม ไม่เห็นด้วย สมาชิกท่านใดประสงค์งดออกเสียงกดปุ่มงดออกเสียง ขอเชิญท่านสมาชิกลงคะแนน มีสมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้ลงคะแนน ถ้าไม่มี ผมขอปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนครับ

(มีสมาชิกเห็นด้วย ๑๗๑ คะแนน ไม่เห็นด้วย ไม่มี)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : มีสมาชิกอยู่ด้านบน ๗ ท่าน จำนวนผู้ลงมติ ๑๗๒ บวกกับอีก ๗ เป็น ๑๗๙ เห็นด้วย ๑๗๑ บวกอีก ๗ เป็น ๑๗๘ ไม่เห็นด้วย ไม่มี งดออกเสียง ๑ ไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร โดยที่คณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และได้บันทึกข้อสังเกตไว้ในรายงานด้วยแล้ว หากที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญจะได้ดำเนินการส่งไปยังคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาเนินการต่อไป จะมีสมาชิกท่านใดไม่เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญหรือไม่ เชิญท่านพลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ครับ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกวุฒิสภา ขออนุญาตแสดงความเห็นในข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ในข้อสังเกต ๗.๑ บรรทัดที่ ๔ เขียนว่า “ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงบทบัญญัติของกฎหมายภายในประเทศ เช่น กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้สอดรับกันด้วย” กระผมอยากจะเรียนถามผ่านท่านประธานวุฒิสภาไปยังประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญว่า ถ้าเราเขียนให้ชัดเจนกว่านี้จะดีกว่าหรือไม่ เพราะว่ากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่งออกมาใช้เมื่อปี ๒๕๖๒ จึงควรเขียนว่า “เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒” จะชัดเจนกว่าการเขียน แค่คำว่า “กฎหมายว่าด้วย” หรือไม่ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณพลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช เชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญครับ

นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) : เพื่อความชัดเจน ต้องขอขอบคุณ รับได้ครับ จริง ๆ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้อยู่ภายใต้บทบังคับของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างที่พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ได้กรุณายกขึ้นมา แต่เราเกรงว่า ถ้าเกิดว่ากฎหมายภายในเราไปย้อนแย้งกันทางโน้นต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากัน แต่ว่าการเขียนให้ชัดเจนจะเป็นเรื่องที่ดี แม้ว่าจะมีการดีเลย์ (delay) ออกไปอีกปีหนึ่ง ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ มีสมาชิกท่านใดไม่เห็นด้วยหรือมีข้อสังเกตอีกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มีถือว่าที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ส่วนข้อสังเกตของพลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญจะนำไปปรับปรุงครับ ขอบคุณคณะกรรมาธิการวิสามัญ จบการพิจารณาเรื่องด่วนที่ ๑

เรื่องด่วนที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันจันทร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้ลงมติรับร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ไว้พิจารณา และมีมติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา นั้น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว และได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๒๖ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารรายงานที่จัดไว้ให้สมาชิกทุกท่าน ขอเชิญคณะกรรมาธิการวิสามัญเข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมาธิการวิสามัญเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : เชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญแถลงครับ

นางอภิรดี ตันตราภรณ์ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา ดิฉัน นางอภิรดี ตันตราภรณ์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... วุฒิสภา ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันจันทร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้ลงมติรับร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบไว้แล้วพิจารณาและตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วันทำการ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๒๕ โดยวุฒิสภามีกำหนดเวลาการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติมาถึงวุฒิสภา โดยวุฒิสภาได้รับเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๔ ต่อมาที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติให้ขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวออกไปเป็นกรณีพิเศษ อีก ๓๐ วัน ตามความในมาตรา ๑๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสร็จเรียบร้อยแล้ว ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีเหตุผลความจำเป็นในการแก้ไขจากพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ เนื่องจากได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน จึงมีความจำเป็นและสมควรที่จะแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งแก้ไขหลักเกณฑ์การเลิกหอการค้า โดยมติที่ประชุมใหญ่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตลอดจนยกเลิกการกำหนดอัตราเพดานแนบท้ายพระราชบัญญัติ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความสะดวกในการปฏิบัติ ผลการพิจารณาของคณะกรรมาธิการวิสามัญ สรุปได้ ดังนี้

๑. คณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีการประชุมทั้งสิ้น รวม ๓ ครั้ง

๒. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม มีจำนวนทั้งสิ้น ๙ มาตรา โดยคณะกรรมาธิการวิสามัญ ไม่มีการแก้ไข

๓. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่มีกรรมาธิการวิสามัญสงวนความเห็น

๔. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่มีสมาชิกวุฒิสภาเสนอคำแปรญัตติ

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำนวน ๒ ข้อ ได้แก่

๑. การยกเลิกการกำหนดเพดานอัตราค่าธรรมเนียม ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ควรนำไปใช้เป็นกรณีตัวอย่างที่จะนำไปใช้กับกฎหมายอื่นที่มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากประชาชนหรือมีผลกระทบต่อประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งยังคงมีความจำเป็นที่จะมีการกำหนดเพดานอัตราค่าธรรมเนียมแนบท้ายพระราชบัญญัติ เพื่อคงหลักการถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนตามมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญ

๒. เมื่อยกเลิกค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ ตามมาตรา ๗ ของร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จึงสมควรปรับแก้ไขเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้วย ดังรายละเอียดปรากฏในเอกสารรายงานที่ได้เสนอต่อที่ประชุมแห่งนี้ ขอบพระคุณค่ะ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ตามรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญ สรุปได้ว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ วุฒิสภาได้นำรายงานการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตาม มาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ มาใช้ประกอบการพิจารณาทุกขั้นตอนแล้ว ต่อไปเป็นการพิจารณาในวาระที่ ๒ โดยเริ่มต้นด้วย ชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีจำนวน ๙ มาตรา คณะกรรมาธิการวิสามัญ ไม่มีการแก้ไข ไม่มีกรรมาธิการวิสามัญสงวนความเห็น ไม่มีสมาชิกวุฒิสภาเสนอคำแปรญัตติและคณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อสังเกต ขอเชิญเลขาธิการวุฒิสภาดำเนินการครับ

- ๕/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นายนัฑ ผาสุข (เลขาธิการวุฒิสภา) : “ร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๙ ไม่มีการแก้ไข”

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง) : เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว ต่อไปผมจะขอให้ที่ประชุมนี้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง แล้วในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ เชิญท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล ครับ

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล : ท่านประธานครับ กระผม นายสมชาย ชาญณรงค์กุล ต้องเรียนท่านประธาน ผมคงไม่ได้แก้ไขข้อความใด ๆ แต่อยากจะอภิปรายเพื่อบันทึกไว้ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในที่ประชุมวุฒิสภา ผมมีข้อมูลนิดหนึ่งที่อยากจะนำเรียนท่านประธานและที่ประชุมเพื่อรับทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่ผมได้เคยอภิปรายไว้ในวาระที่ ๑ ที่เข้ามาว่า ในการกำหนดหน้าที่หอการค้า ใน (๔) ของมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๔ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่ยกออกมาเขียนว่า ให้หอการค้ามีหน้าที่ในการออกมาตรฐาน ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานเอง ผมเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อการทำงานในระยะต่อไป ผมขออนุญาตยกตัวอย่างเพื่อให้ที่ประชุมได้รับฟังและทำความเข้าใจง่าย ๆ การออกมาตรฐานโดยปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรฐานคุณภาพเรื่องความปลอดภัยหรืออะไรก็ตามมีออโทไรซ์เอเจนซี (authorized agency) คือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ แต่เขียนไว้ลักษณะแบบนี้ หอการค้าทำหน้าที่ได้ทั้งออกมาตรฐานเอง หรือแม้จะเป็นมาตรฐานคุณภาพก็ตาม ตรวจสอบและรับรองได้ ปัจจุบันการรับรองมาตรฐานคุณภาพโดยระบบการผลิต ผมยกตัวอย่างสินค้าเกษตร โดยใช้ระบบจีเอพี (Good Agricultural Practices : GAP) หรือการเกษตรดีที่เหมาะสมในการดำเนินการ เราใช้มาตรฐานของไอเอสโอ (International Organization for Standardization : ISO) ระหว่างประเทศที่หน่วยงานทุกหน่วยงานให้การรับรอง โดยหน่วยราชการเป็นผู้ให้การรับรอง แต่ขณะเดียวกันมีภาคเอกชน ผมขออนุญาตยกตัวอย่าง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ไปจดทะเบียนลิขสิทธิ์จดไทยแกป (Thai GAP) ไว้ที่สามารถให้การรับรองได้ ลักษณะแบบนี้อนาคตเขาบอกว่าได้รับรองจีเอพี แล้วส่งออกต่างประเทศได้หรือไม่ ได้ครับ แต่ในขณะเดียวกันควรไปดำเนินการกับบริษัทหรือธุรกิจห้างร้านเอกชนที่ให้การรับรองมากกว่า

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล อันนี้เป็นการอภิปราย

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล : ขออนุญาตให้ข้อมูลประกอบการดำเนินการเท่านั้นเอง

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ไม่ได้ครับ

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล : ถ้าไม่ได้ไม่เป็นอะไรครับ แต่ยืนยันว่าไม่เห็นด้วย รวมทั้งที่เขียนไว้ว่าให้ไปดำเนินการในลักษณะที่ทำความตกลงของหน่วยงานของรัฐทั้งในและต่างประเทศจะมีผลกระทบในระยะยาว ขอบคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณครับ มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ถือว่าจบการพิจารณาในวาระที่ ๒ ต่อไปจะเป็นการลงมติในวาระที่ ๓ ท่านชลิต แก้วจินดา ว่าอย่างไรครับ

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่าน กระผม นายชลิต แก้วจินดา มีข้อสังเกตเล็กน้อย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : เราจะลงมติแล้ว เดี๋ยวท่านค่อยไปว่าในตอนข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) : ขออนุญาตตอนนี้ได้เลยหรือไม่ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : เลยขั้นตอนแล้ว เมื่อสักครู่นี้ถามไม่มีใครยกมือ เดี๋ยวไปเป็นข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ไว้ตอนช่วงพิจารณาข้อสังเกต โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น ผมจะขอมติจากที่ประชุมว่าจะเห็นชอบด้วยหรือไม่เห็นชอบกับสภาผู้แทนราษฎร ก่อนลงมติผมจะขอตรวจสอบองค์ประชุม ขอให้ท่านสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนในช่องเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน เชิญท่านสมาชิกกดบัตรแสดงตน ข้างบน ๖ ท่าน มีสมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้แสดงตน ถ้าไม่มี เชิญเจ้าหน้าที่ส่งผลได้

(มีสมาชิกกดปุ่มแสดงตนเพื่อตรวจนับองค์ประชุม จำนวน ๑๘๓ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขณะนี้มีสมาชิกอยู่ในห้องประชุม จำนวน ๑๘๓ ท่าน ข้างบน ๖ ท่าน เป็น ๑๘๙ ท่าน ถือว่าครบองค์ประชุม ต่อไปผมจะขอถามมติ สมาชิกท่านใดเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรกดปุ่ม เห็นด้วย สมาชิกท่านใดไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรกดปุ่ม ไม่เห็นด้วย สมาชิกท่านใดประสงค์งดออกเสียงกดปุ่ม งดออกเสียง ขอเชิญท่านสมาชิกลงคะแนน มีสมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้ลงคะแนน ถ้าไม่มี ผมขอปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนได้ครับ

(มีสมาชิกเห็นด้วย ๑๘๒ คะแนน ไม่เห็นด้วย ๑ คะแนน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : จำนวนผู้ลงมติ ๑๘๕ ท่าน ข้างบน ๖ ท่าน เป็น ๑๙๑ ท่าน เห็นด้วย ๑๘๒ ท่าน บวกกับอีก ๖ เป็น ๑๘๘ ท่าน ไม่เห็นด้วย ๑ งดออกเสียง ๑ ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร โดยที่คณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และได้บันทึกข้อสังเกตไว้ในรายงานด้วยแล้ว หากที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญจะได้ดำเนินการส่งไปยัง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อไป จะมีสมาชิกท่านใดไม่เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญหรือไม่ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ นายชลิต แก้วจินดา และนายมณเฑียร บุญตัน เชิญครับ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา ข้อสังเกตทั้ง ๒ ข้อ คือข้อ ๗.๑ หรือข้อ ๗.๒ ผมคิดว่าเป็นข้อสังเกตที่ดี เพียงแต่ว่าอาจจะต้องมีอะไรซักถามคณะกรรมาธิการวิสามัญสักเล็กน้อย ในข้อ ๗.๑ ช่วงสุดท้ายเขียนว่า “การยกเลิกการกำหนดเพดานอัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าว ไม่ควรนำไปใช้เป็นกรณีตัวอย่างที่จะนำไปใช้กับกฎหมายอื่น” อันนี้ผมเห็นด้วย ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ที่เห็นด้วยเพราะว่าผมกลับไปดูกฎกระทรวงว่าด้วยค่าธรรมเนียมในพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ จะเห็นว่าแม้ตัวเลขจะไม่สูงนัก แต่อย่างน้อยใบอนุญาตหอการค้าฉบับละ ๕๐๐ บาท อันนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งว่า การเขียนข้อ ๗.๑ เป็นการถ่วงดุลฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัตินี้ถูกต้อง เพราะว่ามิเช่นนั้นถ้าใช้เป็นกรณีตัวอย่างไปเรื่อย ๆ อันอื่นจะไปทำแบบนี้ ตัดทิ้ง ๆ หมดแล้วไปออกเป็นเท่าไรไม่รู้ เราไม่มีหน้าที่ซักถามได้เลย อันนี้เป็นประเด็นที่ผมเห็นด้วยในข้อ ๗.๑ แต่ข้อ ๗.๒ เป็นเทคนิคการเขียนกฎหมาย ผมไม่แน่ใจว่าผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอยู่หรือเปล่า ในข้อ ๗.๒ คณะกรรมาธิการวิสามัญเขียนว่า “เมื่อยกเลิกค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ ตามมาตรา ๗ ของร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จึงควรปรับแก้เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้วย” แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เหตุผลเราไม่ได้แก้เลย ท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญไม่ได้แก้เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เลย เข้าใจว่าพยายามจะเขียนในเชิงเทคนิคว่าให้คณะรัฐมนตรีไปแก้เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ผมจึงไม่แน่ใจปกติเมื่อเราแก้อะไรเป็นเหตุผลเราจะแก้ไปด้วย อาจจะแก้เหตุผลไปในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพราะว่าอะไร เพราะว่าจะเป็นถ้อยคำที่ตรงกับที่เราต้องการจริง ๆ ไม่เช่นนั้นคณะรัฐมนตรีอาจจะให้ใครไปแก้เหตุผลอะไรที่อาจจะไม่สอดคล้องกับข้อสังเกตของเราก็ได้ เพราะฉะนั้น ผมคิดว่าข้อ ๗.๒ ในหลักของการที่ผมค้นในสภา เมื่อไรที่เราแก้กฎหมายภายในแล้วเห็นว่าควรจะแก้เหตุผลแม้จะไม่แก้กฎหมายก็ตาม แต่เห็นว่าควรจะแก้เหตุผลเราควรจะแก้ไปเสีย ผมเห็นอย่างนั้น ผมจึงไม่แน่ใจว่าวิธีการเขียนกฎหมายทำไมเราไม่แก้เหตุผลเสียให้เรียบร้อย ทำไมขาวมาแบบนี้ ขอบพระคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ขอเชิญท่านชลิต แก้วจินดา ครับ

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่านครับ ด้วยความเคารพคณะกรรมาธิการวิสามัญ

ที่พิจารณาเรื่องนี้ท่านก็พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วทุกขั้นตอน แต่ขอมีข้อสังเกตเล็กน้อย ในมาตรา ๒๘ หอการค้ามีหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) บัญญัติว่า “ส่งเสริมการค้า การลงทุน การบริการ การท่องเที่ยว การประกอบวิชาชีพอิสระ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงิน เทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ สตาร์ทอัพ วิสาหกิจใหม่ หรือเศรษฐกิจโดยทั่วไป...” ข้อสังเกต คือ เรื่องนวัตกรรมดิจิทัลที่หอการค้ามีหน้าที่ในการส่งเสริมทั้งเรื่องการลงทุนต่าง ๆ ด้วย แต่ (๒) เช่นเดียวกันพูดถึงเรื่องสนับสนุนวิจัยอะไรต่ออะไร และมาถึงเรื่องนวัตกรรมดิจิทัลอีกเช่นเดียวกัน ผมมาดูว่านวัตกรรมดิจิทัลเกิดผลกระทบกับเรื่องใดบ้าง มาดูเรื่องโครงการพระราชดำริ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : อันนี้เป็นข้อสังเกตหรือไม่ หรือจะอภิปรายในเนื้อหาไม่ได้นะครับ

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) : เป็นข้อสังเกตครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ข้อสังเกตที่ตั้งมาข้อ ๗.๑ ข้อ ๗.๒ ที่ท่านอภิปรายไม่ได้อยู่ในนี้จะเพิ่มเติมอะไรครับ

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) : ขอเพิ่มเติมครับ ในที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญ ผมยกมือว่าผมขอสงวนความเห็นและข้อสังเกตเพิ่มเติม ขอท่านประธานโปรดพิจารณาขออภิปรายเพิ่มเติมเล็กน้อยครับ คืออย่างนี้ เรื่องนวัตกรรมดิจิทัลเกิดผลกระทบกับโครงการพระราชดำริที่ถ่ายโอนงานไปจนถึงการประกอบอาชีพของบุคคลที่ได้รับการถ่ายโอนไปแล้ว เกรงว่าจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากร่างพระราชบัญญัติหอการค้าฉบับนี้ ยกตัวอย่างอันเดียว คือ ตอนนี้มีเด็กชั้นประถมศึกษาได้นำเอาโครงการชีวมวลของพระเจ้าอยู่หัวไปใช้ทำถ่านชีวมวล ขายกิโลกรัมละ ๑๐ บาท เพื่อช่วยเหลือครอบครัวและช่วยเหลือการเรียนของตัวเอง อันนี้เป็นตัวอย่างหนึ่ง และยังมีเรื่องโครงการหญ้าแฝก

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : อันนี้ข้อสังเกตเรื่องการยกเลิกเพดานอัตราค่าธรรมเนียมกับยกเลิกค่าธรรมเนียมอันนั้นรายละเอียดท่านอภิปรายไม่ได้แล้วครับ

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) : อีกประเด็นหนึ่ง คือ เกิดผลกระทบกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งมีการทำงานที่กว้างขวางและเกิดผลกระทบ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : อันนี้เหมือนกันครับ ตอนนี้เราพูดกันในเรื่องข้อสังเกต ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญอย่างไรครับ

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) : ผมขออนุญาตเพิ่มข้อสังเกตครับ ไม่ทราบว่าจะขัดข้องหรือไม่ ขอเพิ่มข้อสังเกตอีกประเด็นหนึ่ง คือ เกิดผลกระทบกับวงการอาชีวศึกษาโดยทั่วไปซึ่งมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนวัตกรรม รวมถึงนวัตกรรมดิจิทัล แต่ว่าหอการค้าส่งเสริมเฉพาะนวัตกรรมดิจิทัล เพราะฉะนั้น ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ต่อไปขอเชิญท่านมณเฑียร บุญตัน แล้วตามด้วยท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ครับ

นายมณเฑียร บุญตัน (กรรมาธิการวิสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายมณเฑียร บุญตัน สมาชิกวุฒิสภาในฐานะกรรมาธิการวิสามัญ ผมไม่ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติม เพียงแต่ว่าในการประชุมได้บันทึกความเห็นไว้ในรายงานการประชุม แต่อยากจะขอขยายความให้ที่ประชุมเพื่อบันทึกไว้ กรณีถ้อยคำที่ถูกบัญญัติไว้หลายแห่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งขอประทานโทษที่ท่านชลิต แก้วจินดา ได้กรุณานำเรียนผมไม่มีข้อกังขา ไม่ได้มีข้อขัดข้องอะไร แต่ผมคิดว่าเป็นข้อจำกัดในกฎหมาย เวลาออกกฎหมายพอไปใช้ศัพท์เฉพาะมาก ๆ จะถูกตีความที่รัดตรึงผูกมัดเกินไป คำว่า “นวัตกรรม” มีความหมายกว้างขวาง นวัตกรรมดิจิทัลเป็นสิ่งที่ดี แต่พอไปเขียนเป็นคำเฉพาะอย่างนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ ผมได้ให้ทัศนะไว้ในรายงานการประชุมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ และไม่ได้ติดใจ เพียงแต่อยากจะนำเสนอต่อที่ประชุมเพื่อให้บันทึกไว้ว่า

การเขียนถ้อยคำเฉพาะมากขนาดนี้ไม่เป็นประโยชน์ในระยะยาว ขอบพระคุณมากครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านมณเฑียร บุญตัน เชิญท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ ครับ

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกวุฒิสภา ผมไม่ติดใจในข้อสังเกตข้อ ๗.๑ และข้อ ๗.๒ ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ผมเพียงแต่ว่าต้องการให้คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ชี้แจงเพื่อจะได้บันทึกไว้ในที่ประชุมนะครับ

ประการที่ ๑ เรื่องอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผมอยู่สภา ๑๐ กว่าปีไม่เคยเห็นกรณีนี้เกิดขึ้น เพราะฉะนั้น จึงเป็นเหตุผลที่ชอบธรรมที่คณะกรรมาธิการวิสามัญจะใส่ไว้ในข้อสังเกตข้อ ๗.๑ ถามแต่เพียงว่าแล้วทำไมท่านถึงไม่คงอัตราค่าธรรมเนียมแนบท้ายร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้เหมือนกับพระราชบัญญัติหอการค้าฉบับก่อน อันนี้คือประการที่ ๑ ผมเชื่อว่าการพิจาณาที่ถอดบัญชีแนบท้ายออกไปได้ผ่านการพิจารณามาทั้งระดับกระทรวง คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร มาจนถึงคณะกรรมาธิการวิสามัญ ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผมคิดว่าชอบธรรมและต้องมีเหตุผลที่จะต้องอธิบาย เพียงแต่ว่าผมอยู่ในสภาผมไม่ทราบเหตุผลแล้วท่านไม่ได้ชี้แจง แต่ว่าผมไม่ได้ยึดติด ผมยังคิดว่ากฎหมายบางฉบับนี้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนา เลยขอคำตอบจากคณะกรรมาธิการวิสามัญด้วย

ประการที่ ๒ ผมจะพูดในประเด็นเดียวกับที่ท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ พูด คือว่าทำไมท่านไม่แก้เหตุผล เพราะผลสุดท้ายเหตุผลจะไม่ได้ถูกบรรจุอยู่ในพระราชบัญญัติ มีผลบังคับใช้ เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะไปต่อท้ายในหมายเหตุของพระราชบัญญัติ ซึ่งสามารถที่จะใส่เหตุที่ท่านเขียนไว้ในประกาศว่า ข้อสังเกตตรงนี้ได้ เพราะว่า ในการที่เราเขียนเป็นข้อสังเกตนี้ไม่ได้ปรากฏอยู่ในกฎหมายเลย จะไปอยู่ที่แนบท้ายของพระราชบัญญัติ ตรงนั้นจะมีเหตุผลเขียนเอาไว้ ซึ่งไม่มีผลบังคับใช้ แต่จะเป็นประโยชน์ เพราะฉะนั้น ตรงนี้เหมือนผมคิดคล้าย ๆ กับคณะกรรมาธิการวิสามัญอาจจะพลาดไปแล้ว แต่ว่าแก้ไขอะไรไม่ได้ ผมเลยต้องยอมรับ

ประการที่ ๓ กรณีที่เขียนว่า “ไม่ควรนำไปใช้เป็นกรณีตัวอย่างที่จะนำไปใช้กับกฎหมายอื่น” แสดงว่าพระราชบัญญัติมีความแตกต่างกัน ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีพระราชบัญญัติฉบับอื่นมีทั้งหมด เพราะฉะนั้น หลักการของร่างพระราชบัญญัติต้องบังคับใช้กับคนทั่วไป และต้องมีหลักนิติธรรม ประการนี้ถ้าหากว่าเขียนในลักษณะอย่างนี้พระราชบัญญัติอื่น ๆ เขามีบัญชีแนบท้าย ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มี จะไม่ขัดกับหลักนิติธรรมหรือครับ ผมเพียงแต่ว่าพูดเพื่อให้บันทึกไว้ในที่ประชุมเท่านั้น ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ ต่อไปขอเชิญท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ : ท่านประธานผมพูดไปแล้วข้อสังเกตเมื่อสักครู่ เพียงแต่ว่าที่ผมพยายามยกมือหลายครั้ง ผมคิดว่าเราคงต้องยึดข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นหลัก อะไรที่จะเป็นข้อสังเกตเสนอต้องเป็นเอกสาร ไม่ใช่พูดไป ต้องเป็นเอกสาร ซึ่งทุกคนจะได้อ่านว่าเห็นด้วยกับข้อสังเกตหรือไม่เท่านั้นครับ อย่างตอนนี้คณะกรรมาธิการวิสามัญ

มี ๒ ข้อ ถ้าท่านชลิต แก้วจินดา อยากจะเพิ่มข้อ ๓ ต้องเพิ่มเป็นเอกสาร เราจะได้อ่านว่า โอเค หรือไม่ อยู่ ๆ จะมาตั้งข้อสังเกตปากเปล่าไม่ได้ ขอบคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณครับ เชิญท่านชลิต แก้วจินดา ครับ

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพและท่านสมาชิกทุกท่านครับ ตามที่สมาชิกได้ทักท้วงว่า ข้อสังเกตต้องส่งเป็นเอกสาร ผมส่งเป็นเอกสารไปแล้ว แต่ทีนี้ว่าส่งช้าไปนิดหนึ่ง ขออภัยกับทางวุฒิสภาและสมาชิกทุกท่าน แต่เนื่องจากมีผลกระทบกับโครงการพระราชดำริเกือบทั้งหมด เพราะฉะนั้น จึงให้ความสำคัญในเรื่องนี้ที่นำมาพูดในที่ประชุมนี้ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณครับ เชิญประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญตอบชี้แจงครับ

นางอภิรดี ตันตราภรณ์ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) : ขอบพระคุณท่านประธาน สำหรับข้อสังเกตของท่านสมาชิกหลายท่านที่กรุณายกขึ้น ขอขอบคุณที่ได้กรุณายกข้อสังเกตเหล่านั้นขึ้น ข้อสังเกตของท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ และท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ จะเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้น จะขอตอบพร้อมกัน

๑. เรื่องเหตุผล ทำไมคณะกรรมาธิการวิสามัญจึงไม่แก้เหตุผลเสียให้เสร็จสิ้นเลยในชั้นคณะกรรมาธิการวิสามัญ ขอเรียนว่าเรื่องนี้เราได้มีการอภิปรายกันมากพอสมควรในที่ประชุม เราเห็นว่า เรื่องของหลักการและเหตุผลเป็นเรื่องที่นำเสนอมาจากขั้นร่างพระราชบัญญัติจากคณะรัฐมนตรี เพราะฉะนั้น เราจึงคิดว่าน่าจะเปิดกว้างไว้ให้คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่า สมควรที่จะมีการแก้ไขเหตุผลและหลักการนี้หรือไม่ อย่างไร เราจึงได้เขียนไว้เป็นข้อสังเกตว่า เมื่อมีการแก้ไขการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมแนบท้ายแล้วขอให้กลับไปดูว่าควรจะต้องแก้ไขหรือไม่ อย่างไร สำหรับเรื่องการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมทำไมยังไม่คงอัตราแนบท้ายไว้เหมือนพระราชบัญญัติอื่น เราได้พิจารณาเรื่องนี้จนกระทั่งเกิดเป็นข้อสังเกตว่า

ไม่ควรจะเป็นตัวอย่างสำหรับพระราชบัญญัติฉบับอื่น ๆ ที่มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม แต่ในเรื่องของหอการค้าเราได้ฟังและได้อภิปรายกันว่า พระราชบัญญัติหอการค้ามีการบังคับใช้กับสมาชิกหอการค้า ซึ่งอยู่ในวงจำกัด ขณะนี้หอการค้าของประเทศไทยทุกจังหวัดมีหอการค้าจังหวัดแล้ว ได้ก่อตั้งแล้ว ค่าธรรมเนียมได้ดำเนินการกันไปหมดแล้ว จ่ายไปหมดแล้ว ไม่มีการขอตั้งหอการค้าใหม่ ส่วนหอการค้าต่างประเทศซึ่งเป็นสมาชิกของสภาหอการค้าได้ก่อตั้งเกือบจะครบถ้วนแล้ว สำหรับประเทศสำคัญที่มีการค้ากับประเทศไทยก่อตั้งแล้ว ถ้าจะมีเพิ่มขึ้นมาอีก ๑ - ๓ หรือจำนวนเท่าไรก็ตาม ในอนาคตคงจะไม่มากนัก และไม่น่าจะเป็นปัญหาในเรื่องอัตราค่าธรรมเนียม

อีกประการหนึ่ง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจะต้องเริ่มมาจากกระทรวงนำเสนอพิจารณาทบทวนว่า สมาชิกแต่ละประเภทจะมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเท่าไร ซึ่งในทางปฏิบัติจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกทั่วไป กลั่นกรองขึ้นมานำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาร่วมกัน จึงจะกำหนดเป็นค่าธรรมเนียมสุดท้ายได้ ดังนั้น ในเมื่อพิจารณาเหตุการณ์รอบด้านและเหตุผลสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่มีการแก้ไขเพื่อให้เกิดความสะดวกและคล่องตัว เราจึงคิดว่าสำหรับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งมีผลบังคับใช้กับกลุ่มคนในวงจำกัด เป็นองค์กรไม่ใช่เป็นประชาชนไม่ใช่ปัจเจกบุคคล แต่เป็นองค์กรซึ่งมีจำนวนจำกัด และไม่น่าจะมีจำนวนที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต เราจึงเห็นว่าน่าจะให้เป็นตามที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอมา แต่มีข้อสังเกตว่าไม่เป็นกรณีตัวอย่างสำหรับพระราชบัญญัติฉบับอื่น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยทั่วไป อันนี้จึงเป็นเหตุผลของข้อสังเกตดังกล่าว ขอบพระคุณค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณครับ มีสมาชิกท่านใดยังติดใจอยู่หรือไม่ เชิญท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ครับ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ : ท่านประธานวุฒิสภาครับ ท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญท่านชี้แจง ผมไม่ติดใจเลย แล้วผมเห็นคล้อย เพียงแต่ว่าเดี๋ยวท่านประธาน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

จะถามว่าเห็นด้วยกับข้อสังเกตหรือไม่ บังเอิญบนจอมีแค่ ๒ ข้อ ข้อสังเกตของท่านชลิต แก้วจินดา จะเอาอย่างไร ถ้าจะเอาต้องให้เราอ่านเอกสารก่อน เราจะได้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย อันนี้ที่ผมจะหารือท่านประธานเลย ยกเว้น ท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต้องเอาให้เราอ่าน ท่านพูดสิ่งที่ดี แต่ไม่ต้องอภิปรายมากแล้ว ผมเข้าใจประเด็นแล้ว เพียงแต่ว่าควรจะเอา ไม่ควรจะเอา ต้องการเอกสาร ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณครับ ข้อสังเกตของท่านชลิต แก้วจินดา คณะกรรมาธิการวิสามัญจะว่าอย่างไรครับ

นางอภิรดี ตันตราภรณ์ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) : สำหรับข้อสังเกตท่านชลิต แก้วจินดา ดิฉันคิดว่า ในร่างพระราชบัญญัติ มาตรา ๒๘ (๑) เขียนไว้กว้าง ๆ ว่า “ส่งเสริมการค้า การลงทุน การบริการ การท่องเที่ยว...” ซึ่งน่าจะครอบคลุมประเด็นที่ท่านชลิต แก้วจินดา เป็นกังวลอยู่แล้ว ดังนั้น ดิฉันจึงไม่เห็นด้วยว่าควรจะเพิ่มข้อสังเกตดังกล่าว ขอบคุณค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : เชิญท่านชลิต แก้วจินดา ครับ

นายชลิต แก้วจินดา (กรรมาธิการวิสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ และกราบเรียนขออภัยท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญด้วย เนื่องจากที่ผมเห็นว่า ข้อสังเกตของผมเรื่องการใช้ถ้อยคำไม่สอดคล้องกับโครงการพระราชดำริที่ทำเกี่ยวกับเรื่องงานนวัตกรรม งานของดิจิทัลทำน้อย และไม่เห็นด้วย มีข้อขัดแย้งกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ----------

- ๘/๑

ซึ่งมุ่งเน้นทั้งนวัตกรรมและนวัตกรรมอื่นใดก็ตาม เพราะฉะนั้น การส่งเสริมของหอการค้าอาจจะไม่ส่งเสริมไปถึงนวัตกรรมทั่วไปด้วย เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. .... ซึ่งส่งมาให้สภาพิจารณา หมายถึงว่า ส่งเสริมงานวิจัยนวัตกรรมทั่วไปอย่างโครงการพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวเป็นนวัตกรรมธรรมดาก็ส่งเสริมด้วย ถ้าจะมีดิจิทัลก็ส่งเสริมด้วย และไม่เห็นด้วยว่าคำพูดที่ส่งเสริมหรือการประกอบอาชีพนวัตกรรมดิจิทัล การประกอบอาชีพนวัตกรรมโครงการของพระเจ้าอยู่หัวได้ถ่ายโอนนวัตกรรมต่าง ๆ ไปให้ประชาชนประกอบอาชีพแล้ว ๔,๘๗๗ โครงการ ประชาชนที่นำนวัตกรรมเช่นนี้ไปประกอบอาชีพ เช่น เอาไม้ตัดดอกมาผสมกันแล้วเกิดอาชีพทำอย่างนี้ ผสมพันธุ์ปลา ผสมพันธุ์พืช และอาชีพเกี่ยวกับน้ำ ลม ไฟ ทำอีกหลายโครงการ เพราะฉะนั้น ผมเห็นว่าไม่สอดคล้องกัน ควรจะส่งเสริมทั้งนวัตกรรมธรรมดาและนวัตกรรมดิจิทัลด้วย และเห็นว่าไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มุ่งเน้นเรื่องการให้เรียนรู้นวัตกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และเข้าไปถึงปริญญาตรี ปริญญาโท ในวิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และวิทยาลัยนวัตกรรมตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพราะฉะนั้น ไม่สอดคล้องกันในประเด็นนี้ ผมขออธิบายเป็นอย่างนี้ สำคัญที่สุด คือ ไม่สอดคล้องกับโครงการพระราชดำริ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญจะเห็นด้วยหรือไม่

นางอภิรดี ตันตราภรณ์ (ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ) : ไม่เห็นด้วยค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ไม่เห็นด้วยนะครับ ถือว่าคณะกรรมาธิการวิสามัญไม่เห็นด้วย ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ไม่ติดใจแล้วนะครับ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ : กราบเรียนท่านประธานครับ ถ้าท่านประธานพูดชัดเจนว่ามีข้อ ๗.๑ ข้อ ๗.๒ ก็จบ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญมีเพียงข้อ ๗.๑ และข้อ ๗.๒ ถ้าไม่มีท่านสมาชิกอภิปรายถือว่าที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตข้อ ๗.๑ และข้อ ๗.๒ ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ขอบคุณคณะกรรมาธิการวิสามัญครับ จบการพิจารณาเรื่องด่วนที่ ๒

ต่อไปเป็นการพิจารณาเรื่องด่วนที่ ๓ เรื่องด่วนที่ ๔ และเรื่องด่วนที่ ๕ ซึ่งในคราวประชุมวุฒิสภาที่ผ่านมา คือ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้พิจารณาไปในคราวเดียวกัน เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน

เรื่องด่วนที่ ๓ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๓ พร้อมรายงานของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐)

เรื่องด่วนที่ ๔ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ พร้อมรายงานของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐)

เรื่องด่วนที่ ๕ รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๖๓) พร้อมรายงานของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณารายงานทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าว พร้อมรายงานของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตสร.) ซึ่งมีสมาชิกได้อภิปรายแสดงความเห็นไปจนจบยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันแล้ว ดังนั้น ในวันนี้จึงเป็นการพิจารณาต่อ โดยจะเริ่มที่ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งยังมีผู้อภิปรายอีกจำนวน ๒๖ ท่าน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แจกให้สมาชิกทุกท่านแล้ว วันนี้จะเป็นการอภิปรายต่อ จึงขอให้ท่านสมาชิกอภิปรายตามลำดับและเวลาที่ได้กำหนดไว้ การพิจารณาในวันนี้มีผู้แทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เข้าร่วมประชุมเช่นเดิม ขอเชิญผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเข้าประจำที่ครับ

(ผู้ชี้แจงเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอเชิญคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมาธิการเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ต่อไปผมจะขานรายชื่อสมาชิกผู้อภิปราย ๑๐ ลำดับแรก ดังนี้

๑. นายจรินทร์ จักกะพาก อภิปรายภาพรวมยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๒. พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ อภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๓. นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา อภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ อภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ และประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและแผนการปฏิรูปด้านการศึกษา

๕. พลเอก ธงชัย สาระสุข อภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นศักยภาพการกีฬา

๖. นายเจตน์ ศิรธรานนท์ อภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

ในการอภิปรายครั้งนี้ นายจรินทร์ จักกะพาก ท่านพลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ และท่านพลเอก ธงชัย สาระสุข ขอฉายเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) เพื่อประโยชน์ในการอภิปรายผมอนุญาต เชิญนายจรินทร์ จักกะพาก ครับ

- ๙/๑

นายจรินทร์ จักกะพาก : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ สมาชิกวุฒิสภา ผู้แทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) ที่เคารพ กระผม นายจรินทร์ จักกะพาก สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จากเพาเวอร์พอยต์จะเห็นได้ถึงความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ที่ ๓ จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดไว้อย่างดีมาก บุคคลเป้าหมาย คือ ทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเด็กปฐมวัย วัยศึกษาเล่าเรียน เข้าสู่วัยแรงงาน รวมทั้งกลุ่มเปราะบางที่สังคมจะต้องเอื้อเฟื้อและรัฐบาลจะต้องเยียวยาในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยกำหนดกระบวนการในการดำเนินการ ซึ่งดูแล้วถ้าทำได้สุดยอด ตั้งแต่การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมให้คนไทยเป็นคนดี การพัฒนาการเรียนรู้และการศึกษาให้คนไทยเป็นคนเก่ง การเสริมสร้างคนไทยให้มีสุขภาวะที่ดี คือให้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและมีศักยภาพทางการกีฬา สุขภาพแข็งแรง ทั้งนี้จะต้องมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยนและการเคลื่อนไหว เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คือ เรื่องของการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมให้ทันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะขณะนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงมาก รวมทั้งการพัฒนาสังคมและศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตเช่นเดียวกันจะต้องทำเป็นกระบวนการและพร้อม ๆ กันไป ทั้งนี้ ผลผลิตหรือสิ่งที่อยากจะให้เกิด ซึ่งผมคิดว่าถ้าทำตามนี้พี่น้องประชาชนมีความสุขมาก คนไทยจะเป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ในขณะเดียวกันสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ตรงนี้คือ สิ่งที่แผนยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดเอาไว้ และเป็นหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่จะต้องติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดตามรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

แผ่นที่ ๒ ผลการดำเนินงาน จะเห็นได้ว่า ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๓ สอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับ ๖ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติใน ๒๓ แผน และแผนการปฏิรูปประเทศ ๑๒ แผน ใน ๒๒ แผนย่อย ๑๖๘ โครงการ กิจกรรม ท่านให้ความสำคัญตรงสี่เหลี่ยม ๒ ช่องข้างล่างตรงกลางและตรงขวามือข้างล่าง

ข้อสังเกตข้อที่ ๑ โครงการส่วนใหญ่ดำเนินการแล้วเสร็จ โดยมีเพียง ๘ เปอร์เซ็นต์ที่ล่าช้า

ข้อสังเกตข้อที่ ๒ อันนี้สำคัญ โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มีความต่อเนื่อง แต่พบว่าไม่มีโครงการแบบบูรณาการหรือสร้างสรรค์ ในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การบูรณาการ เพราะว่าโครงการส่วนใหญ่อยู่ระดับกลาง ๆ และดูประเด็นที่ ๔ กับชาร์ตตรงกลางข้างล่าง ประมาณครึ่งหนึ่งของโครงการมีความสอดคล้อง มีผลสัมฤทธิ์ และมีความยั่งยืนอยู่ในระดับสูง ท่านดูตารางตรงกลางข้างล่าง โครงการจะต้องมีความสอดคล้องกัน มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล มีการบูรณาการ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชาชน รวมทั้งมีความยั่งยืนจากเล็กไปหาใหญ่ หรือจากสำคัญน้อยไปหาสำคัญมาก ปรากฏว่า ยั่งยืน ๕๗ เปอร์เซ็นต์ ผลกระทบในทางที่ดี ๕๔ เปอร์เซ็นต์ แต่โครงการบอกว่า มีประสิทธิภาพ ๑๙ เปอร์เซ็นต์ ประสิทธิผล ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ย้อนแย้งกันอย่างชัดเจน จริง ๆ แล้วถ้าบูรณาการมีผลกระทบ ๕๔ เปอร์เซ็นต์ ยั่งยืน ๕๗ เปอร์เซ็นต์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต้องเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ถึงจะก่อให้เกิดความยั่งยืนได้ ตรงนี้สะท้อนอะไร สะท้อน คือ วิธีคิดแบบใหม่ แต่วิธีการปฏิบัติแบบเดิม คือ นำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๓ แผนเป็นตัวตั้ง และแผนการปฏิรูปประเทศ ๑๒ แผน ๒ อย่างนี้เป็นตัวตั้ง แล้วให้ส่วนราชการนำโครงการที่ทำอยู่ตามปกติดูว่ามีโครงการไหนที่น่าจะอยู่ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เลยเป็นเรื่องที่แผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติพูดอยู่ในที่ประชุมนี้ ๓ เดือนครั้งหนึ่ง คณะรัฐมนตรี ๓ เดือนครั้งหนึ่ง แต่จริง ๆ แล้วเรื่องยุทธศาสตร์ชาติต้องพูดกับพี่น้องประชาชน พูดในวงกว้าง ๒ ปีที่ผ่านมาพี่น้องประชาชนไม่รู้เลยเขาได้รับประโยชน์อะไรจากการพัฒนา จากการปฏิรูปประเทศ จึงมีข้อเสนอ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เชิงนโยบาย ๔ ประการด้วยกัน คือ เรื่องฐานข้อมูลแห่งชาติ เรื่องการกำหนดประเด็นที่เป็นรูปธรรมที่สามารถเป็นผลประโยชน์ของพี่น้องประชาชน มีผลต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นปัญหาความต้องการของพี่น้องประชาชน มีแผนบูรณาการอย่างแท้จริงและต้องสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ ผมขออนุญาตยกตัวอย่างและพูดอธิบายไปพร้อมกันทั้ง ๔ ประเด็นตรงนี้ เรื่องคนจน คนจนขณะนี้เรารู้แล้วหรือไม่ว่ามีจำนวนทั้งหมดเท่าไร ข้อมูลของส่วนราชการต่าง ๆ มี แต่ไม่ตรงกัน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตัวเลขหนึ่ง กระทรวงมหาดไทย โดยข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ตัวเลขหนึ่ง กระทรวงการคลัง บัตรสวัสดิการแห่งรัฐอีกตัวเลขหนึ่ง เป็นเอกเทศไม่เป็นเอกภาพ รัฐบาลต้องจัดฐานข้อมูลตรงนี้ให้เป็นเอกภาพให้ได้ คนจน เอาแค่นี้ แล้วเป็นใคร มีเลข ๑๓ หลักชี้เฉพาะได้อยู่แล้ว อยู่ที่ไหนทราบ ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เมื่อมีฐานข้อมูลแห่งชาติ รู้ว่าคนจนอยู่ที่ไหน กำหนดครับ ทำเลย จะทำอะไรให้คนจน อยู่ในช่วงนี้ ช่วงทรัพยากรมนุษย์มีสุขภาวะที่ดี แต่ไม่เห็นพูด เรามีแต่ตั้งหน่วยงาน การตั้งหน่วยงานแก้ปัญหาคนจนไม่ได้ครับ ท่านต้องกำหนดไปเลยคนจนจะแก้อะไร จะกำหนดอยู่ที่ไหนบ้าง ท่านมีตัวเลขอยู่แล้ว ผลิตภัณฑ์มวลรวมแต่ละจังหวัด หนี้สินครัวเรือนที่ไหนมาก ๆ มีปัญหาเรื่องฝนแล้ง น้ำท่วม หรือผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำขายไม่ได้ มีปัญหาต่าง ๆ ท่านสามารถกำหนดเป็นตัวชี้วัด กำหนดคุณสมบัติตรงนี้ได้ เพราะงบประมาณมีน้อย ทำทั่วประเทศทั้งหมดพร้อม ๆ กันคงไม่ได้ ต้องกำหนดเลย ภาคหนึ่งทำกี่จังหวัด จะทำกับใคร ตัวชี้วัดต่าง ๆ กำหนดได้ วางได้ เพราะมีฐานข้อมูลแต่ละกระทรวง แต่ละหน่วยงานและที่จังหวัดก็มี ในขณะเดียวกันข้อเสนอนี้จะเป็นไปตามระบบราชการหรือสิ่งที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำเสนอรัฐบาลและออกเป็นมติมาแล้ว มีการกำหนดเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง ตัวชี้วัด ความสำเร็จ จะเอาแค่ไหน ครอบครัวจะต้องมีรายได้เพิ่มขนาดแค่ไหนถึงจะพ้นความยากจน จะต้องมีการสงเคราะห์ครอบครัว จะต้องมีการฝึกอาชีพให้มีทางเลือก มีอาชีพและมีรายได้เพิ่มมากกว่าทางเดียวหรือไม่ หรือจะต้องเอาหนี้สินที่เขามีอยู่เข้าสู่ระบบ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีตัวชี้วัดอะไร ท่านกำหนดได้หมดเลย ท่านกำหนดหน่วยงานหลัก หน่วยงานร่วม เนื่องจากงบประมาณมีน้อยต้องมากำหนด กำหนดว่าจะทำที่ไหน ปี ๒๕๖๕ ทำที่จังหวัดไหน ทำกลุ่มเป้าหมายกี่คน จำนวนเท่าไรกำหนดได้หมดเลย ในขณะเดียวกันต้องมาทำแผนบูรณาการ ท่านมอบหมายให้หน่วยงานหลัก หน่วยงานร่วมดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีโครงการอะไรที่สามารถจะช่วยคนจนได้มาทำแผนบูรณาการกันในพื้นที่เป้าหมายที่กำหนดไว้และกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้จะทำกี่จังหวัด จังหวัดละกี่คน กี่กลุ่ม อย่างไรก็แล้วแต่มาทำแผนร่วมกันว่าแต่ละกระทรวงจะทำอะไรกันอย่างไร ทำเป็นแผนบูรณาการและลงไปสู่จังหวัดท่านไม่ทราบว่าจะทำที่ไหนให้จังหวัดเป็นคนพิจารณาก็ได้ ทำกับใคร ท่านเพียงแต่กำหนดว่าทำกี่อำเภอ ทำกี่คนเท่านั้นเอง และที่สำคัญนอกจาก ๔ ประการตรงนี้แล้ว หากไม่มี

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๒ เงื่อนไข ความสำเร็จ คือ รัฐบาลต้องเอาจริงและมีการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ ถ้ารัฐบาลประกาศปี ๒๕๖๕ จะแก้ปัญหาคนจน ๓ แสนคนทั่วประเทศให้มีคุณภาพชีวิตดี ๆ กระทรวงต่าง ๆ สามารถเอาเงื่อนไขต่าง ๆ เข้ามาช่วยได้ กระทรวงแรงงานฝึกอาชีพให้ได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปฝึกเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ให้มีทางเลือก ทำบัญชีครัวเรือน ให้ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ มีอาชีพมากกว่า ๑ มีรายได้มากกว่า ๑ ตรงนี้ คือสิ่งที่อยากจะกราบเรียนไว้ เนื่องจากเวลามีจำกัด เงื่อนไขความสำเร็จ ๒ ประการ รัฐบาลต้องเอาจริง ต้องจัดสรรงบประมาณพิเศษ ปี ๒๕๖๕ ทำอะไร คนจนแค่เป็นตัวอย่างหนึ่งเท่านั้นเอง แต่ยังคงมีอีกหลาย ๆ เรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะขณะนี้เรื่องสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ต่าง ๆ คนตัวเล็กหรือคนที่มีน้ำไม่เต็มแก้วลำบากมาก เป็นหน้าที่ของรัฐบาลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพราะฉะนั้น หวังเป็นอย่างยิ่งว่า สิ่งที่ได้นำเสนอจะเป็นประโยชน์กับพี่น้องประชาชน และถ้าท่านประกาศไปผมคิดว่าประชาชนจะเป็นกำลังใจให้ท่านและรอโอกาสนี้มาโดยตลอด ไม่อย่างนั้นเราพูดอยู่ตรงนี้ อีก ๓ เดือนหน้ามาแบบนี้ แต่ชาวบ้านไม่รู้เรื่องเลย เพราะฉะนั้น ฝากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ การปฏิรูปประเทศต้องพูดในวงกว้าง ต้องพูดกับพี่น้องประชาชน ไปที่ไหนเขารอความหวัง แต่ท่านไปดูบิ๊กร็อก (Big Rock) ๖๒ ประการ ชาวบ้านอ่านรู้เรื่องสักกี่ประเด็น เปเปอร์ (paper) ต่าง ๆ เหมือนกันครับ การพูดก็เหมือนกันต้องพูดเป็นภาษาชาวบ้าน บอกแล้วว่าจะทำอะไรชาวบ้านเข้าใจทันทีเลย ไม่ต้องแปลความหรือขอคำอธิบายหรือทำท่างง ๆ ต้องพูดกับสาธารณชน อย่าพูดในสภาอย่างเดียว เพราะไม่ได้อะไร ๒ ปีผ่านมาแล้ว ขอฝากไว้ด้วยความเคารพ ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านจรินทร์ จักกะพาก ต่อไปขอเชิญพลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ ครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ สมาชิกวุฒิสภา ขอนำเสนอผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมาธิการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้ท่านประธานและท่านสมาชิก รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ กรุณารับทราบผลการติดตามและข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ต่อไป ก่อนอื่นกระผมขอเรียนให้ทราบถึงเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมที่ได้กำหนดไว้ คือ คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและมีความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยมากขึ้น นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต สังคมไทยมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศมากยิ่งขึ้น โดยแผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๓ แผนย่อย ซึ่งกระผมจะกล่าวในลำดับต่อไป

จากการติดตามโครงการสำคัญ จำนวน ๖๕ โครงการ ในประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่าโครงการที่หน่วยงานดำเนินการส่วนใหญ่สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและมีแนวโน้มที่จะบรรลุผลได้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม กระผมมีข้อเสนอแนะในการเร่งรัดเพื่อให้หน่วยงานรับผิดชอบพิจารณาเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นรูปธรรม ทั้ง ๓ แผนย่อย ดังนี้

แผนย่อยที่ ๑ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี ควรเพิ่มเติมรูปแบบการดำเนินโครงการในช่องทางออนไลน์และเปิดโอกาสให้ประชาชนตั้งแต่วัยเด็กเข้ามาร่วมการทำงานในฐานะเครือข่ายมากกว่าเป็นเพียงผู้ร่วมโครงการ พร้อมทั้งขยายผลโครงการชุมชนคุณธรรมให้เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของชุมชนคุณธรรม ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสาธารณะและความร่วมมือของประชาชน

แผนย่อยที่ ๒ เรื่องการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ ควรต่อยอดการดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ครอบคลุมทุกชุมชนในภูมิภาค พร้อมทั้งส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมกับประชาชนในฐานะเครือข่ายการทำงานและส่งเสริมให้ประชาชนได้นำวัฒนธรรมในพื้นที่ไปพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อสร้างมูลค่าทางธุรกิจ

แผนย่อยที่ ๓ เรื่องการใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม ควรเพิ่มช่องทางการใช้สื่อออนไลน์และพัฒนาระบบโครงสร้างเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไอที เป็นเครื่องมือในการนำเสนออัตลักษณ์และเรื่องราวที่ดีงามขององค์กร ชุมชนและบุคคล โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดทำสื่อที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์กับสังคม

เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ นับเป็นปีที่มีสถานการณ์สำคัญและส่งผลกระทบต่อการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว กระผมขอเสนอให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักเร่งดำเนินการใน ๒ ประการ กล่าวคือ

ประการที่ ๑ ปี ๒๕๖๔ เป็นปีที่แผนระดับ ๓ จะหมดอายุการใช้งาน จำนวน ๕ แผน จากทั้งหมด ๗ แผน ดังนั้น หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในแผนดังกล่าวควรเร่งรัดจัดทำแผนระดับ ๓ ในระยะต่อไป เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนแม่บทไปสู่ระยะที่ ๒ คือ ช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

ประการที่ ๒ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ยังคงมีอยู่เป็นระยะ และส่งผลต่อการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการรวมตัวกันของคนจำนวนมาก ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักควรปรับรูปแบบการดำเนินการ โดยเน้นการใช้ช่องทางออนไลน์ให้มากขึ้น

ท้ายที่สุดนี้ กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่ามกลางสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่นี้ การใช้ประโยชน์จากค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย โดยเฉพาะในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจะเป็นพลังที่ช่วยขับเคลื่อนให้คนไทยและประเทศไทยก้าวข้ามผ่านวิกฤตการณ์อันรุนแรงในครั้งนี้ไปได้ ซึ่งจะส่งผลให้ตอบสนองต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้และสามารถบรรลุผลได้ในปี ๒๕๖๕ ที่ใกล้จะถึงนี้ กระผมขอจบการนำเสนอเพียงเท่านี้ ขอบคุณครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณพลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ ต่อไปขอเชิญท่านศิรินา ปวโรฬารวิทยา ด้วยท่านขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย ผมอนุญาต เชิญท่านศิรินา ปวโรฬารวิทยา ครับ

นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ดิฉัน นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา สมาชิกวุฒิสภา ประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในคณะกรรมาธิการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา ในวันนี้ขออภิปรายถึงยุทธศาสตร์ด้านที่ ๓ คือ การพัฒนาทรัพยากร เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งคือคนไทยทั้งหมด ปัจจุบันนี้เรามี ๖๖,๑๘๖,๗๒๗ คน นี่คือ ตัวเลข ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๓ คนไทยทุกคนสำคัญที่สุด เพราะฉะนั้น ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๓ จึงเป็นยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญที่สุด ถ้าคนไทยมีคุณภาพที่ดี มีสุขภาพที่ดี เป็นคนดี คนเก่ง ทุกยุทธศาสตร์ชาติจะประสบความสำเร็จ ประเทศไทยจะมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน คนไทย เดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา เรามีจำนวนทั้งสิ้น ๖๖,๑๘๖,๗๒๗ คน เราจะมีทั้งหมด ๗ เจเนอเรชัน (generation) กลุ่มที่อาวุโสที่สุดปัจจุบัน คือที่เรียกว่า เกรตเทสต์เจเนอเรชัน (greatest generation) ปัจจุบันทุกคนใส่หน้ากากหมด และมีอยู่ทั้งหมดแค่ ๗๒,๑๗๓ คน คนกลุ่มนี้ คือ คนที่อายุ ๙๖ - ๑๑๙ ปี ท่านเกิดในรัชกาลที่ ๖ และเรามีคนที่อายุเกิน ๑๐๐ ปี ๒๑,๗๖๙ คน กลุ่มนี้เกิดในช่วงที่เศรษฐกิจโลกเจริญ เป็นช่วงของการเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมของโลก กลุ่มนี้เกิดมาพร้อมกับการพัฒนาของโลก แต่ว่าเรามีอยู่แค่ ๗๐,๐๐๐ คนในปัจจุบัน ไม่ทราบว่าสุขภาพเป็นอย่างไร ซึ่งเราจะต้องติดตามดูแลต่อไป กลุ่มต่อไปคือกลุ่มที่เรียกว่า ไซเลนต์เจเนอเรชัน (silent generation) ไซเลนต์เจเนอเรชันตอนนี้เรามีอยู่ ๒,๐๙๖,๙๘๓ คน กลุ่มนี้จะมีอายุ ๗๕ - ๙๕ ปี อันนี้ ๒๐ ปี เป็นคนที่เกิดมาในช่วงที่เศรษฐกิจมีปัญหาทั่วโลก คอลเลกทีฟแพสชัน (collective passion) ต่อจากนั้นเกิดสงครามโลก ช่วงนี้ คือ ไซเลนต์เจเนอเรชัน คือ เกิดในช่วงของรัชกาลที่ ๖ แต่ว่าเกรตเทสต์เจเนอเรชัน

เกิดในรัชกาลที่ ๗ และรัชกาลที่ ๘ กลุ่มนี้ค่อนข้างจะคอนเซอร์เวทีฟ (conservative) เพราะว่าเกิดมาในช่วงของชีวิตที่ลำบาก และเป็นความขัดแย้งในการสงครามโลกทั้งหมด เป็นชีวิตของการต่อสู้ ต่อมา คือ เจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ (Baby boomer) เบบี้บูม (baby boom) ตอนนี้เรามีอยู่ ๑๒ ล้านคน อายุ ๕๔ - ๗๔ ปี คนกลุ่มนี้เกิดมาหลังจากสงครามสงบแล้ว จะเป็นช่วงที่ทุกคนมีความสุข มีการพัฒนา ความเจริญเติบโตทางด้านพลังงานมากมาย คนกลุ่มนี้เกิดมาด้วยความเจริญ จะมีโทรทัศน์เพิ่มขึ้น จะมีอุตสาหกรรมโทรทัศน์ มีการสื่อสาร มีพลังงาน กลุ่มนี้เกิดในรัชกาลที่ ๙ เพราะฉะนั้น เราจะเห็นความแตกต่างของทุก ๆ เจเนอเรชันว่าเกิดมาในช่วงไหน มีประสบการณ์ชีวิตอย่างไร กลุ่มต่อมา คือ เจเนอเรชันเอ็กซ์ (generation X) ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างกลางของกลุ่มอาวุโสกับกลุ่มรุ่นใหม่ เจเนอเรชันเอ็กซ์ปัจจุบันมี ๑๕ ล้าน ๕ แสนกว่าคน เป็นคนที่อายุ ๔๑ - ๕๕ ปี คนกลุ่มนี้กำลังทำงานเป็นผู้บริหารของประเทศ มีความสำคัญมาก มีความอึดอัดบ้าง เพราะว่ามีความแตกต่าง เป็นคนกลางที่อยู่ระหว่างความแตกต่างของผู้อาวุโสและคนรุ่นใหม่ คนกลุ่มนี้เป็นผู้บริหาร เป็นผู้นำของครอบครัว อายุ ๔๑ - ๕๕ ปี กลุ่มต่อมา คือ กลุ่มที่มีมากที่สุดในปัจจุบัน คือ เจเนอเรชันวาย (generation Y) เจเนอเรชันวายของประเทศเรามี ๑๗ ล้านกว่าคน ซึ่งเป็นคนที่อายุ ๒๓ – ๔๐ ปี กลุ่มนี้กำลังทำงาน อยากทำอะไรให้ทุกอย่างรวดเร็ว ต้องการการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ต้องการให้ประเทศชาติเคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว กลุ่มนี้เกิดขึ้นมาพร้อมกับสมัยของสตีฟ จ๊อบส์ คือ มีโทรศัพท์มือถือ ทุกอย่างเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วแน่นอน เพราะฉะนั้น คนกลุ่มนี้จะมีความรู้สึกว่าโลกเราเคลื่อนช้าเกินไป ประเทศไทยเคลื่อนช้าเกินไป เพราะความแตกต่างระหว่างเจเนอเรชันสูงมากในทุก ๆ ความคิด ต่อมา คือ ๑๐ ล้านคน หรือเรียกว่า เจนซี (gen Z) คือ กลุ่มที่เรียนหนังสืออยู่ เป็นกลุ่มที่อายุตั้งแต่ ๑๐ ขวบขึ้นไป คือ ผ่านประถมศึกษาขึ้นมัธยมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา กลุ่มนี้มี ๑๐ ล้านคน คนกลุ่มนี้เกิดมาพร้อมกับยูทูบ (YouTube) กูเกิล (Google) เพราะฉะนั้น เขาจะมีความรู้สึกอีกแบบหนึ่ง เขาจะมีบทเรียนของโลก ไม่ใช่บทเรียนแค่ประเทศไทย เขาจะรู้ทุกอย่างของโลก เพราะว่าเขามีเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะทำให้เขามีความรู้เพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้น กลุ่มนี้เป็นกลุ่มหนึ่งที่เราต้องพัฒนา เพราะว่าเขาจะต้อง

เป็นคนไทยที่ดีในอนาคต กลุ่มต่อมา คือ กลุ่มอัลฟา (alpha) กลุ่มอัลฟามีทั้งหมด ๗ ล้านคน ที่เกิดมามีอายุตั้งแต่ ๑ - ๙ ขวบ ปีที่ผ่านมามีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ปี ๒๕๖๓ มีคนเกิด ๕ แสนกว่าคน รวมทั้งหมดคือ ๗ ล้านกว่าคน กลุ่มนี้เป็นเด็กที่โชคดีมีทุกอย่าง แต่เราจะดูแลเขาอย่างไรให้เขาเป็นคนดี เรียนให้ทราบว่า เจนเนอเรชันเป็นเรื่องสำคัญ ปัจจุบันความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมคือความแตกต่างระหว่างเจเนอเรชัน ความแตกต่างของประสบการณ์ชีวิต ความรู้ ความสามารถที่ไม่เหมือนกัน และสำคัญที่สุด คือ ความแตกต่างความรู้สึก ความคิด จิตใจ คือ ความแตกต่างด้านคุณธรรมของแต่ละคน คุณธรรม คือ ความดี ความดีเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องมี เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสุข เกิดการให้ซึ่งกันและกัน เกิดความรัก ความรักทำให้เกิดการพัฒนา สร้างความเจริญให้ทุกอย่าง ความดีกับคุณธรรมต้องใช้เวลา ปลูกฝังถึงจะเข้าใจ คนดีสำคัญกว่าคนเก่ง เพราะคนดียอมสร้างความสุข แต่ถ้าคนเป็นคนเก่งแต่ไม่ดี สร้างความทุกข์และความเสียหายให้กับผู้อื่น การอภิปรายวันนี้ต้องการให้รัฐบาลเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ คนไทยให้มากขึ้น เราใช้เวลาพูดถึงเรื่องคนไทย สร้างคนไทยน้อยเกินไป คนไทยต้องมีสุขภาพที่ดี อายุยืน แข็งแรง เพราะถ้าระบบสาธารณสุขของประเทศไทยต้องดี การแพทย์ของประเทศไทยต้องมีงบประมาณมากขึ้น เพื่อทำการวิจัยและสร้างนวัตกรรมให้กับมนุษย์ การกีฬาสำคัญ การกีฬาเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกัน เพราะการกีฬาทำให้คนสุขภาพดี มีวินัย รู้แพ้ รู้ชนะ คุณธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของคนไทยต้องเป็นความกตัญญู มีวินัย สุจริต พอเพียงและจิตอาสา ทั้ง ๕ ข้อนี้เกิดจากความรักชาติทำให้เกิดความกตัญญู มีวินัย ศาสนาทำให้เกิดความสุจริต พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ สร้างความพอเพียงให้เกิดความสุข และปัจจุบัน คือ จิตอาสา การสร้างคนดีเป็นเรื่องที่ยากและยาว พระราชดำรัสของรัชกาลที่ ๙ ต้องทำและขอให้ถือเป็นหน้าที่ การสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีคุณธรรมเป็นหน้าที่ของรัฐบาลทุกกระทรวง เป็นหน้าที่ของนักการเมืองทุกคน เอกชนทุกภาคส่วน เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนต้องช่วยกันสร้างให้เป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ให้เป็นศักดิ์ศรีของประเทศ และเป็นตัวอย่างที่ดีของประชากรโลก ถ้าเราสามารถสร้างคนไทยให้มีสุขภาพดี มีอายุยืน มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีของสังคม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ความเก่ง ความสามารถจะตามมา เพราะสมัยนี้ความรู้ไปทุกแห่ง ความสามารถสร้างได้ไม่ยาก สำคัญที่ว่าคนไทยอยากทำความดีหรือไม่ เพราะคนที่ดีจะเลือกทำสิ่งที่ดี และคนที่ไม่ดีจะเลือกทำสิ่งที่ไม่ดี ----------

- ๑๒/๑

การสร้างคนไทยให้เป็นคนดีไม่ใช่หน้าที่รัฐบาลเท่านั้น เป็นหน้าที่ทุกกระทรวงในประเทศไทย เพราะทุกเจเนอเรชันต้องการมีตัวอย่างที่ดี มีข้อคิดที่ดี ต้องการให้ทุกองค์กรในประเทศไทยช่วยกันสร้างองค์กรคนดีเพื่อให้ประเทศไทยเป็นสังคมของคนดี องค์กรคนดีจะต้องมีภาครัฐทุกกระทรวง ภาคเอกชน เช่น หอการค้า สภาอุตสาหกรรม บริษัทใหญ่ ๆ ต้องช่วยกันสร้างองค์กรคนดีขึ้นมาในองค์กรของตนเอง ภาคประชาสังคมทุกจังหวัดต้องช่วยกัน ในการอภิปรายในวันนี้ดิฉันอยากให้ท่านประธานตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญสภาองค์กรคนดี เพื่อที่จะได้ช่วยรัฐบาลสร้างต้นแบบที่ดีของประเทศทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ปัจเจกชุมชนมาร่วมกันทำความดีเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม ให้สังคมมีโอกาสพูดถึงสิ่งดี ๆ ของประเทศไทย ของคนไทย ขอให้สื่อร่วมมือสร้างสื่อคุณธรรม สร้างคนดี มีนวัตกรรม เผยแพร่สิ่งที่ดีงามของคนไทย เป็นกำลังใจให้คนไทยอยากทำความดี คนไทยเป็นคนดี มีสุขภาพดีสำคัญที่สุด เพราะฉะนั้น การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ข้อที่ ๓ เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุด อยากให้เน้นตรงนี้ อยากให้รัฐบาลสนใจตัวนี้ การทำความดีเป็นเรื่องที่ยากและยาว แต่ต้องถือว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องทำ ขอขอบพระคุณค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านศิรินา ปวโรฬารวิทยา ต่อไปขอเชิญท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ ด้วยท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ ขอฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย ผมอนุญาต เชิญครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพกระผม นายแพทย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ สมาชิกวุฒิสภา วันนี้จะมาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดใน ๓ ประเด็นด้วยกัน ประกอบด้วย การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๓ การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ และการปฏิรูปประเทศทางด้านการศึกษาในช่วงไตรมาสสุดท้ายปีที่แล้ว จึงต้องขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังประชาชนที่สนใจ โดยเฉพาะผู้ที่ยังไม่เข้าใจลึกซึ้งเรื่องยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศว่ามีความเกี่ยวข้อง เหมือนหรือต่างกันอย่างไรสักเล็กน้อย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ยุทธศาสตร์ชาติไม่ใช่แผน ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเป็นกรอบของการดำเนินการระยะยาว ประเทศไทยกำหนดขึ้นมา ๒๐ ปี เพื่อให้เกิดเป้าหมายและกรอบร่วมกันของคนในชาติ เกิดจากระบบการเมืองในอดีตหลายสิบปีไม่มีความต่อเนื่องในการกำหนดเป้าหมายว่าประเทศจะไปในทิศทางใด เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในแต่ละครั้งจะเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของรัฐบาลไปด้วยทุกครั้ง ยุทธศาสตร์ชาติจึงมีมาเพื่อกำหนดเป้าหมายให้มีความต่อเนื่อง ส่วนการปฏิรูปประเทศเป็นเรื่องที่ทำภายใต้กรอบเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้การพัฒนานั้นมีพลังต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ การปฏิรูปจึงมีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศที่มีอายุ ๕ ปี มีแผนต่าง ๆ อยู่ในระยะ ๕ ปีและปรับเปลี่ยนได้ ในประเด็นแรกที่ผมจะกล่าวถึง คือ เรื่องยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๓ ซึ่งมีทั้งหมด ๒๓ ประเด็น สิ่งที่ผมได้รับมอบหมายมาเราจะพูดถึงประเด็นที่เกี่ยวเนื่องกัน คือ ประเด็นที่ ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ ผมอยากให้สังเกตตรงนี้เราไม่ได้ใช้คำว่า “การพัฒนาการศึกษา” เราใช้คำว่า “การพัฒนาการเรียนรู้” ซึ่งเป็นคำที่กว้างกว่าคำว่า “การศึกษา” การศึกษาผลผลิตออกมา คือ ได้ความรู้ แต่การเรียนรู้ผลผลิตจะได้ปัญญาที่มีความรู้เป็นส่วนหนึ่ง ในประเด็นที่ ๒๓ คือ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจะสอดรับกับการพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติซึ่งมีทั้งหมด ๒๓ แผนแม่บท ผมจะกล่าวถึง ๒ แผนนี้ คือ การพัฒนา การเรียนรู้และการวิจัยพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทที่ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาการศึกษาต้องมีเรื่องย่อย คือ เรื่องการศึกษาภายใต้การเรียนรู้ การศึกษาจะทำให้คนมีความรู้มากขึ้น แต่จะคิดเก่งมากน้อยแค่ไหนอยู่ที่การเรียนรู้ หัวข้อนี้จึงดีมากที่ใช้คำว่า “การพัฒนาการเรียนรู้” ไม่ใช่ “การพัฒนาการศึกษา” การพัฒนาการเรียนรู้หวังทำให้คนไทย ไม่ได้แปลว่าเด็กและเยาวชน ใช้คำว่า “คนไทย” คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการศึกษาที่มีคุณภาพคือ มีความรู้ที่มีคุณภาพแล้วตามด้วยคนไทยได้รับการพัฒนาให้การศึกษาที่มีคุณภาพเขาได้เรียนรู้จากความรู้ที่มีให้เกิดปัญญาเต็มตามศักยภาพ คนไทยที่มีการศึกษาเขากำหนดเอาไว้ในแผนอย่างไรบ้าง อันที่ ๑ เขาพูดถึงเรื่องมาตรฐานต้องสากล ไม่ใช่เฉพาะที่เราพอใจ นั่นคือ ความรู้ อันที่ ๒ คือ ต้องมีทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ อย่างน้อย ๕ - ๖ เรื่อง แล้วที่เกิดปัญหาอยู่ในโซเชียลมีเดีย (social media) ที่มีการประท้วง มีการทะเลาะกัน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

และมีความหยาบคายล้วนแต่ไม่มีทักษะทั้ง ๔ - ๕ เรื่องนี้นั่นเอง คือ ทักษะในการแก้ปัญหา ถ้าตนเองมีความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกับท่านอื่นจะแก้ปัญหาของสังคมได้อย่างไรในเมื่อเห็นไม่ตรงกัน ในการปรับตัวให้เข้าระหว่างเจเนอเรชันที่มีท่านผู้อภิปรายไปเมื่อสักครู่นี้ นี่ไม่ใช่การศึกษา นี่คือ การเรียนรู้ให้มีการปรับตัว ที่สำคัญมาก คือ การสื่อสารอย่างสุภาพ ให้เกียรติ เคารพความเห็นต่างและเข้าใจง่าย เป็นทักษะที่จำเป็น แล้วคนไทยขาดมาก ไม่ใช่ขาดเฉพาะเด็กและเยาวชน ขาดในผู้ใหญ่ทุกอายุด้วย การทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าตนเองจะมีผู้บังคับบัญชาหรือคนอายุมากกว่าจนกระทั่งต้องไปสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือคนที่อายุน้อยกว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นในคนไทยที่จะมีคุณภาพการศึกษาและต้องใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต คนไทยจำเป็นจะต้องมี ๒ อย่าง ในการจัดระบบที่รัฐบาลจะต้องช่วยร่วมกับภาคเอกชน คือ ให้เขาได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพที่เขาถนัด อย่าให้เขาเรียนในสิ่งที่เขาไม่ชอบ เขาจะพัฒนาไม่เต็มศักยภาพ เพราะเขาไม่ชอบตั้งแต่ต้น และถ้าเขาทำสิ่งที่เขาเรียนรู้โดยถนัดและชอบ เขาถึงจะพัฒนาข้อ ๒ ได้ คือ จะเต็มตามศักยภาพ เพราะทำแล้วสนุก ทำแล้วเวลาหมด อาจารย์มอบหมายอะไรรู้สึกว่าทำได้ แต่ถ้าคนที่ไม่ชอบอาจารย์มอบหมายอะไรจะรู้สึกว่าเป็นภาระ กล่าวโดยรวมในการพัฒนาการเรียนรู้นี้เราต้องการให้คนไทย คือ พลเมือง ประกอบด้วย ๓ อย่าง คือ ความดี อยู่ในหัวข้อทัศนคติ และมีความเก่ง คือ มีความรู้หรือปัญญา และมีความสุข จากทักษะที่ผมกล่าวไปเมื่อสักครู่นี้ ถ้าพลเมืองมีคุณภาพประกอบด้วย ๓ มิตินี้จะไปตรงกับภาษาไทยโบราณ ภาษาไทยโบราณเรามีอยู่ ๔ คำ เขาเรียกว่า พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา สอดคล้องกัน จริยศึกษา คือ ความดีงามเรื่องทัศนคติ พุทธิศึกษา คือ ความรู้ ความเก่ง หัตถศึกษา คือ ทักษะหรือสกิล (skill) ทั้งหมดนี้หลอมรวมกันอยู่ในโดเมน (domain) นี้ แล้วโดเมนนี้ดีด้วยของไทยเรามีพลศึกษาด้วย จิตที่ดีถ้าอยู่ในร่างกายที่ออนแอและเจ็บป่วย ความสุขจะลดลง แต่ถ้าจิตที่ดีอยู่ในร่างกายที่แข็งแรงจะมีพลังและมีความสุข ส่วนเรื่องการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม อันนี้ผมพูดถึงในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเดี๋ยวผมจะชี้ให้เห็นว่าน่าจะต้องมีเพิ่มอะไรบ้าง ๑. เน้นเรื่องความสามารถในการแข่งขันจากวิจัย นวัตกรรม และถ่ายทอดเทคโนโลยี ๒. ต้องให้คุ้มมูลค่าการลงทุนลงไป ผมว่าตามยุทธศาสตร์ชาติ เดี๋ยวผมจะเสนอแนะว่าไม่พออย่างไร ----------

ความสามารถในการแข่งขันเน้นที่พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยี เน้นที่พื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งจำเป็น ผมใช้คำว่า “จำเป็น” แต่ไม่พอ มูลค่าการลงทุนจะไปดูเทียบกับจีดีพีว่างานวิจัย งบวิจัยพัฒนานวัตกรรมเป็นร้อยละเท่าไรของจีดีพีจะใช่หรือไม่ เราควรกำหนดให้ครบถ้วนจากที่พูดเมื่อสักครู่นี้ซึ่งดีอยู่แล้ว คือ ควรให้เกิดดุลยภาพหรือความพอเหมาะ ไม่ได้แปลว่า เท่ากัน แต่แบบว่าพอเหมาะระหว่างวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับสิ่งไม่ใช่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เราชอบเรียกกันว่า สังคมศาสตร์ ซึ่งสังคมศาสตร์หมายรวมถึงมนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์และอื่น ๆ มีความสำคัญเท่ากัน แต่เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เวลาคนพูดถึงวิจัยและนวัตกรรมจะมีธรรมชาติที่จะคิดถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่เนือง ๆ แต่เราจำเป็นที่จะต้องดึงผู้บริหาร ผู้ที่วางนโยบายให้มาตระหนักว่า ถ้าสังคมมีแต่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แม้บรรลุทุกอย่างมีแต่คนเก่งและไม่มีความสุข เกิดความก้าวหน้าของเศรษฐกิจ แต่ไม่เกิดความสงบสุขของคนในชาติที่มีรายได้ดีขึ้น เพราะฉะนั้น ดุลยภาพระหว่างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อศาสตร์อื่น ๆ จึงมีความสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติเรื่องนี้ ในเรื่องผลผลิตเอาต์พุต (output) ผลลัพธ์ (outcome) และผลกระทบอิมแพค (impact) จำเป็นจะต้องให้มีความคุ้มค่ากับมูลค่าการลงทุน ไม่ใช่เพียงเทียบกับจีดีพีการเทียบกับจีดีพีมีความจำเป็น แต่ไม่เพียงพอต้องเทียบกับอิมแพคเรื่องอื่น ๆ ด้วย

ประเด็นที่ ๒ ผมจะอธิบายในเรื่องติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ปี ๒๕๖๓ เมื่อสักครู่นี้จบเรื่องยุทธศาสตร์ชาติไปใน ๑๓ แผน ปัจจุบันเมื่อสิ้นปี ๒๕๖๓ ตามที่เราได้รับมอบหมายให้อภิปรายอันนี้มีอยู่แค่ ๑๒ แผน แผนที่ ๑๒ คือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เขากล่าวว่า “รัฐควรเน้นการปฏิรูปด้านอุดมศึกษาให้สมดุลกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ทำไมผมกล่าวอย่างนี้ ผมอยู่ในคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เวลาคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ รัฐมนตรี หรือปลัดกระทรวงจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับวุฒิสภาแห่งนี้ในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ไม่มีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมมาร่วมเวลาพูดถึงแผนปฏิรูปการศึกษาไม่ใช่แผนปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น เราไม่ได้ใช้คำว่า

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เราพูดแผนปฏิรูปการศึกษาจึงย่อมหมายรวมถึง ๑. การศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒. การอาชีวศึกษา ๓. การอุดมศึกษา วิจัย นวัตกรรม และ ๔. การเรียนรู้ตลอดชีวิต ตรงนี้จำเป็นจะต้องเน้นแล้วฝากฝ่ายบริหารสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง รวมทั้งคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่า ท่านคงต้องประสานทำความเข้าใจกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมว่า การปฏิรูปการศึกษาในวุฒิสภาแห่งนี้การอุดมศึกษาเกี่ยวด้วยแน่นอน ในการอุดมศึกษาซึ่งปกติเราพูดถึงพันธกิจง่าย ๆ ว่ามีการเรียนการสอน ๑. ทำวิจัย ๒. บริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ถ้าเอาพันธกิจหลักเป็นตัวตั้งและทำงานตามพันธกิจหลักไม่ต้องทำอะไรเพิ่มจะได้ไม่เป็นภาระ บอกว่าทำไม่ทันน่าจะกล่าวได้อย่างนี้ ในพันธกิจการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาควรมาช่วยผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาชนิดมีคุณภาพเหมาะสมกับการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยเดี๋ยวจะขยายความต่อไป ในพันธกิจของมหาวิทยาลัยเรื่องการวิจัยพยายามเน้นเรื่องการวิจัยที่จะสร้างองค์ความรู้จนสามารถไปจัดการศึกษาได้ดีให้คนเกิดการเรียนรู้จนมีปัญญา ควรทำวิจัยร่วมกับการศึกษาพื้นฐานอาชีวะ เพื่อเกิดหลักสูตรใหม่ที่เหมาะสม หลักสูตรที่มีพลัง หลักสูตรที่เด็กอยากเรียน รวมทั้งทำให้เกิดเนื้อหาที่ถูกต้องและจำเป็น ในพันธกิจของมหาวิทยาลัยเรื่องการบริการวิชาการควรจะไปร่วมกับการศึกษาพื้นฐานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาครูประจำการที่มีอยู่ แล้วมหาวิทยาลัยไม่ควรเพิกเฉย ควรรู้สึกที่จะเข้าไปช่วยพัฒนาครูประจำการอย่าปล่อยให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการโดยลำพัง เพราะจะทำได้ไม่เต็มที่แล้วควรจะร่วมการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ประชาชนคนไทยมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ผมเรียนไปเมื่อสักครู่ให้มีความรู้เท่าทันที่เรียกว่าลิเทอเรซี (literacy) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง สื่อสารมวลชน สุขภาพ ยาปลอม ยาหลอก เครื่องสำอาง ยารักษามะเร็ง ยารักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ในกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสิ้น หน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งแยกย้ายกันอยู่

หลากหลายหน่วยงานควรอยู่ภายใต้ร่มนโยบายเดียวกัน ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... กำลังจะเข้ามา คณะกรรมการนโยบายทางการศึกษาแห่งชาติเป็นความหวังของแวดวงการศึกษา แต่ผลปรากฏว่า ในร่างพระราชบัญญัติกลับบัญญัติให้คณะกรรมการนี้ไปอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ เราคุยกันมาตลอดว่าการศึกษาและการเรียนรู้ไม่ใช่การศึกษาพื้นฐานและอาชีวะ ประกอบด้วย การอุดมศึกษา การกีฬาอยู่ที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรม เขามีมหาวิทยาลัย เขามีการศึกษาทั้งสิ้น หน่วยงานทางการศึกษาภายใต้นโยบายนี้ จึงไม่ควรอยู่กระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติควรจะอยู่นอกกระทรวง ควรขึ้นตรงกับท่านนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย ผมพูดถึงเฉพาะคณะกรรมการ ส่วนหน่วยงานที่ไปทำงานอยู่ตามกระทรวงที่มี เราควรเร่งสร้างระบบการบูรณาการ เราควรเร่งสร้างระบบการประเมินที่คุ้มค่า ตัวอย่างวันนี้ คือ การประเมินการปฏิรูปประเทศว่า ระบบการประเมินที่มีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เป็นการประเมินที่คุ้มค่าหรือไม่ เสียเวลา เสียกำลังคนทำไป แล้วเกิดผลกระทบให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลหรือไม่ ผมคิดว่า นี่คือ การเร่งสร้างระบบการประเมินที่คุ้มค่าให้เกิดขึ้น ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ที่สำคัญทุกคนจะต้องเข้าใจตรงกันในข้อ ๘ ว่าการศึกษาเป็นการลงทุน ไม่ใช่การใช้จ่าย เมื่อไรก็ตามที่เราคิดว่าการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายเราจะทำให้ค่าใช้จ่ายนั้นต่ำที่สุด เพราะเป็นต้นทุน แต่ถ้าเราคิดว่าการศึกษาเป็นการลงทุน การพัฒนาการเรียนรู้จะทำให้คนในชาติเป็นคนเก่ง คนดี เราจะลงเงินแบบไม่เสียดาย คนที่เสียดายแปลว่ายังไม่เข้าใจว่า คือการลงทุนเข้าใจว่าเป็นค่าใช้จ่ายจะเสียดายและถ้าไม่เข้าใจต่อไปว่า มนุษย์หรือคน ถ้าลงทุนแล้วจะเกิดผลประโยชน์มากมายกว่าที่ลงทุนหลายเท่าตัว ท่านจะเสียดายงบประมาณที่จะให้การศึกษา การศึกษาหรือความรู้เป็นเครื่องมือที่ทรงพลังที่สุดของมนุษยชาติ ในการที่จะทำให้มนุษย์มีความกินดีอยู่ดี มีความสุข โดยการเปลี่ยนแปลงโซเชียลคลาส (social class) หรือสังคมชนชั้นนั้นเป็นไปโดยสันติภาพ ไม่มีการออกมาใช้ความรุนแรง การเรียกร้องความเสมอภาคของการใช้ชีวิตจะรุนแรงเสมอ ถ้าเราไม่ทำให้คนในชาติมีการศึกษามีคุณภาพและเข้าใจกัน การเปลี่ยนแปลงจะรุนแรงทุกครั้ง

สุดท้าย ผมจะเสนอแนะเรื่องการปฏิรูปการศึกษาเฉพาะในห้วงไตรมาสที่ผ่านมา คือ เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓

อันที่ ๑ การปฏิรูปประเทศผ่านกฎหมายสำคัญ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ณ ตอนนั้นไตรมาสที่ ๓ เราสรุปว่ามีความล่าช้า การรับฟังความคิดเห็นไม่ครบถ้วน การคงหลักการสำคัญจากคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเขาทำงานมา ๒ ปีเต็ม รับฟัง ๔ ภูมิภาค คนหลายหมื่นคน ถ้านับออนไลน์ด้วยเป็นแสนคน คงอยู่ไม่ค่อยดีและควรจะระมัดระวังในเรื่องการรับฟังผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไป เพราะอันนี้ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ใครที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะมีมิติที่ต้องการให้ส่วนที่ตัวเองเกี่ยวข้องได้รับผลดีจากพระราชบัญญัติ อันนี้คือ ข้อความเมื่อเดือนธันวาคม วันนี้ผ่านมาครึ่งปีแล้ว ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ผ่านมาแล้วกำลังจะเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

- ๑๔/๑

ส่วนที่ ๒ การปฏิรูปการศึกษา เราพูดถึงเรื่องเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน อันนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง วรรคสอง เราควรอบรมสถานดูแลเด็กให้มีคุณภาพ ถ้าเราปล่อยให้พ่อแม่ที่มีคุณภาพในระดับปานกลางส่งลูกไปอยู่ในสถานดูแลเด็กที่คุณภาพต่ำ อย่างนี้ให้พ่อแม่เลี้ยงดีกว่า ให้พ่อแม่สอนดีกว่า และยิ่งถ้าเกิดพ่อแม่เป็นผู้ที่มีคุณภาพสูง เขาจะหาสถานดูแลเด็กที่คุณภาพดีกว่าพ่อแม่เกือบไม่ได้เลย เพราะฉะนั้น ถ้าประเทศชาตินึกถึงคุณภาพของคน เราต้องเริ่มตั้งแต่อบรมสถานดูแลเด็กให้มีคุณภาพ สร้างความชัดเจนเสียว่าสถานดูแลเด็กอันนี้เป็นหน้าที่ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร่วมกัน และคำว่า “ร่วมกัน” ซ้อนทับกันอย่างไร ผมคิดว่าตรงนี้ต้องสร้างความชัดเจน ถ้าใครบอกว่าชัดเจนแล้ว ขออนุญาตให้ไปดูที่จริงว่าไม่ชัดเจน เราควรสนับสนุนให้ อปท. รับผิดชอบในส่วนนี้เพิ่มขึ้น เราควรจะจัดสรรงบประมาณ ๒ ส่วน ที่เรียกว่า ฟิกซ์ (fix) และแวเรียเบิล (variable) หมายความว่าอย่างไร ถ้าเราจัดให้สถานที่เล็กตามรายหัวเขาจะได้คุณภาพต่ำ เพราะฉะนั้น เราจัดงบประมาณแวเรียเบิลตามรายหัวอย่างเดียวไม่ได้ เราต้องจัดให้ตามสถานดูแลเด็กก่อน คือ พอมีสถานดูแลเด็กอันหนึ่งต้องให้เขาเท่านี้บาทก่อน แล้วถ้ามีกี่คนเพิ่มอีกเท่าจำนวนคน ไม่ควรนำค่าใช้จ่ายรายหัวมาใช้เป็นการตัดเสื้อโหลวันไซส์ฟิตส์ออล์ (one size fits all) ไม่ว่าเล็ก กลาง ใหญ่ จะจัดรายหัวแบบนี้ ผลอย่างนี้ไม่ได้เกิดเฉพาะสถานดูแลเด็กเท่านั้น เกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กด้วย ทำให้โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น เพราะไปคำนวณเด็กนักเรียนแล้วว่ามีเท่านี้ เด็กนักเรียนปรากฏว่า ๖ ชั้นเรียน คำนวณแล้วได้ครู ๔ คน เลยส่งครูมาให้ ๔ คน แต่มี ๖ ชั้นเรียน อย่างนี้แสดงว่าไม่ได้จัดสรรงบประมาณแบบฟิกซ์และแวเรียเบิลคอสต์ (variable cost)

๕. การบริหารงบประมาณควรจะเน้นเรื่องท้องถิ่น และที่สำคัญสำหรับเด็กเล็ก เนื่องจากไม่ได้กำหนดว่าจะต้องฟรี จำเป็นจะต้องกำหนดค่าใช้จ่ายในส่วนจำเป็นที่พ่อแม่ต้องออกว่าจะทำอย่างไร ในเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคหก บัญญัติไว้ว่า “ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา...” ซึ่งทำเสร็จไว้แล้วโดยการตราพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ สิ่งที่น่าเสียดาย คือ พลังความเข้าใจว่าการศึกษาเป็นการลงทุนยังเกิดไม่มากพอ จึงทำให้มีการจัดสรรงบประมาณมาช่วยเด็กยากจน ๔ ล้านคน ที่เข้าไม่ถึงการศึกษาด้วยงบประมาณที่ต่ำกว่าที่แถลงไว้ในสภา ตอนพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) มีข้อสังเกตแนบท้ายว่า ในเบื้องต้นจะยังจัดงบประมาณให้ไม่เต็มที่ แต่หลังจากนั้นจะทยอยจัดงบประมาณจนเพียงพอที่จะดูแลเด็กยากจน ๔ ล้านคน ให้เขาเข้าถึงการศึกษา เป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสังคมตั้งแต่ต้น สุดท้ายเขาจะเป็นพลเมืองคุณภาพ เขาจะไม่สร้างภาระกับสังคม เขาจะกลายเป็นผู้เสียภาษี และเขาจะเป็นคนที่ผลักดันประเทศ แต่งบประมาณเหล่านั้นในข้อ ๓.๒ ไม่เป็นอย่างนั้น งบที่ควรจะได้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท ทุกวันนี้ยังได้อยู่ที่ ๕,๐๐๐ – ๖,๐๐๐ ล้านบาท ผมคิดว่าเรื่องนี้ต้องนำมาคุยกันในแวดวงการปฏิรูปการศึกษา และรัฐควรประเมินกระทรวง ทบวง กรมอื่นที่ได้รับงบประมาณอยู่แล้วในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผมรวมแล้วงบประมาณที่กระทรวงต่าง ๆ หน่วยงานต่าง ๆ จะทำเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ รวมแล้วเงินต่อปีมากกว่าเงินที่จัดให้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา อันนี้เป็นเหตุผลสำคัญที่ฝ่ายงบประมาณบอกว่าไม่ต้องจัดให้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษามากนัก เพราะมีหน่วยงานอื่นทำอยู่แล้ว ซึ่งผมพบว่าเป็นเรื่องจริง ในเรื่องนำเงินไปใช้ แต่เราต้องประเมินว่าหน่วยงานอื่นที่กำลังทำงานด้วยเป้าหมายเดียวกันกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษานั้น เขาทำได้สัมฤทธิผลมากหรือไม่ ถ้ามาก ส่งเงินเข้ากองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาให้น้อยลง แล้วไปให้หน่วยงานเหล่านั้นเขาทำเสีย แต่ถ้ากลับกัน หน่วยงานเหล่านั้นกลับทำเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาได้ไม่ดีเท่ากองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เราควรโยกงบประมาณจากหน่วยงานเหล่านั้นที่ทำผลสัมฤทธิ์สู้ไม่ได้มาสู่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กลไกระบบการผลิต ระบบการพัฒนาทั้งครูและอาจารย์เป็นหัวใจสำคัญ พวกเราสมัยเด็ก ๆ คงจำได้ ถ้าเราเจอครูดี ครูเก่ง เราจำชั่วชีวิต ท่านแนะนำอะไรเรา เราทำหมด

เพราะฉะนั้น ในการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาครูและอาจารย์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ๆ มหาวิทยาลัยควรจะเข้ามาผลิตครูแบบจำเพาะเจาะจง เป็นครูที่ดี เก่งในสาขาขาดแคลน เพื่อส่งไปอยู่ในโรงเรียนที่ขาดแคลนครู จึงต้องทำแผนที่ของครูเกษียณ ครูขาดแคลน แล้วมหาวิทยาลัยผลิตครูลงไปเติมเต็มทางนั้น ไม่ใช่ผลิตครูเป็นการทั่วไป และไปสอบแข่งบรรจุและโอนย้ายกัน โรงเรียนที่ขาดแคลนจะขาดแคลนเหมือนเดิม โรงเรียนที่มีครูเกินจะแย่งกันเหมือนเดิม ในที่ที่ขาดแคลนและครูใหม่ยังไปไม่ถึง เราควรจ้างครูเกษียณอายุเป็นครูอาวุโส ครูอาวุโสไม่ใช่ให้อยู่ในโรงเรียนที่มีครูพอ ควรจะไปอยู่ในโรงเรียนที่ขาดแคลนครู การพัฒนาครูประจำการที่มีอยู่แล้วให้มีศักยภาพเปลี่ยนแปลงเป็นหน้าที่ที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ควรเข้ามาช่วย และอย่าลืมดูแลผลกระทบที่เกิดกับเอกชนด้วย การปฏิรูปการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษาเมื่อสอนในมหาวิทยาลัยต้องสอนเพื่อผลิตครูที่มีคุณภาพ เวลาทำวิจัยในมหาวิทยาลัยต้องทำวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ในการจัดระบบการจัดการศึกษา จัดระบบพัฒนาการเรียนรู้ รวมทั้งพยายามวิจัยให้เกิดหลักสูตรที่เหมาะสมภาคใต้เป็นอย่างไร ภาคอีสานเป็นอย่างไร กรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร หลักสูตรต้องไม่เหมือนกัน แต่มีหลักสูตรแกนกลาง ความเป็นชาติ ความเป็นพลเมืองของประเทศ อันนี้ต้องมี ส่วนการพัฒนาครูประจำการที่มีนับแสนคน ไม่สามารถปล่อยให้ สพฐ. และ อปท. ทำตามลำพังได้ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีของรัฐเกือบ ๑๐๐ แห่ง มีงบประมาณกว่าแสนล้านบาท ควรจะเข้ามารู้สึกรู้สาและถือว่าเรื่องนี้เป็นหน้าที่หลักประการหนึ่งในการทำงานในมหาวิทยาลัย หลักสูตรฐานสมรรถนะ การเสริมทักษะการสอนออนไลน์ การทำวิจัยหลักสูตรร่วมกัน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมต้องเน้นความสมดุลระหว่างวิจัยพื้นฐานกับวิจัยประยุกต์ ต้องสร้างความสมดุลระหว่างวิจัยที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมศาสตร์ การปรับโครงสร้างไม่ควรพูดลอย ๆ แต่ควรใช้แซนด์บอกซ์ (sandbox) เรามีพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ทำไปหลายจังหวัด ควรจะหยิบอันนั้นขึ้นมา เพราะอันนี้เป็นกฎหมายซันเซตลอว์ (sunset law) หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะปิดตัวเองไปถ้าไม่

สามารถขยายผลได้ ผมคิดว่าจำเป็นที่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษานี้จะต้องนำมาใช้ รวมทั้งต้องประเมินโครงสร้างก่อนที่จะไปปรับโครงสร้าง ระบบดิจิทัลเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาให้ครูสามารถสร้างเนื้อหา ๑. เนื้อหาที่เป็นดิจิทัล ๒. ตัวท่านเองต้องสามารถสอนแบบดิจิทัลได้ ถ้าทำไม่ได้ ท่านต้องกลับไปหาครูของท่าน ครูของท่าน คือ ครูที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่ผลิตท่านออกมา นี่คือ ความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยต้องเข้ามาร่วมพัฒนาครูประจำการ เพื่อให้เกิดดิจิทัลลิเทอเรซี (digital literacy) ขึ้น

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภาได้ขึ้นบัลลังก์ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมต่อไป)

ประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ กรุณาสรุปได้แล้วนะครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ : สรุปสไลด์ สุดท้ายพอดี ในการติดตามการปฏิรูปประเทศในไตรมาสเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓

ข้อที่ ๑ เราสรุปว่ายังมีความล่าช้าในหลายประเด็น โดยเฉพาะเรื่องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา วิจัย และพัฒนานวัตกรรม

ข้อที่ ๒ ควรเร่งและทำให้แผนปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้แล้วซึ่งค่อนข้างดีได้รับการปฏิบัติอย่างแท้จริง และ

ข้อที่ ๓ ที่เรากำลังทำหน้าที่กันอยู่ตรงนี้วันนี้ คือ จะมีการกำกับจากวุฒิสภาอย่างจริงจังตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๐ ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ต่อไปเชิญพลเอก ธงชัย สาระสุข ขอฉายเพาเวอร์พอยต์ด้วยครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

พลเอก ธงชัย สาระสุข : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเอก ธงชัย สาระสุข สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะผู้แทนคณะกรรมาธิการการกีฬา ขอรายงานผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นศักยภาพการกีฬา จะมีหัวข้อการบรรยายตามภาพฉาย สืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในช่วงปี ๒๕๖๓ ได้ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อบริบทด้านการกีฬา ทั้งในระดับโลก ภูมิภาคและประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทในประเด็นศักยภาพการกีฬาด้วยเช่นกัน จากการติดตามการประเมินผลแผนแม่บทประจำปี ๒๕๖๓ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่า เป้าหมายระดับแผนแม่บทมีสถานะบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี ๒๕๖๕ คนไทยมีสุขภาพดีขึ้น ค่าอายุเฉลี่ยที่ ๖๘.๓ ปี เป้าหมายระดับแผนย่อยที่ ๑ มีสถานะบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดในปี ๒๕๖๕ โดยส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๑.๘๒ เป้าหมายระดับแผนย่อยที่ ๒ สถานะต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง โดยนักกีฬาไทยยังไม่ประสบความสำเร็จในการแข่งขันระดับนานาชาติ เมื่อปี ๒๕๖๑ รายการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ได้ลำดับที่ ๑๑ เป้าหมายระดับแผนย่อยที่ ๓ มีสถานะต่ำกว่าค่าเป้าหมายบุคลากรด้านการกีฬา นันทนาการและวิทยาศาสตร์การกีฬาทั่วประเทศได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้นเพียง ๘๐ คน

สำหรับผลการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดแผนแม่บทประจำปี ๒๕๖๓ โดยคณะกรรมาธิการการกีฬา วุฒิสภา สรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการและกิจกรรม คณะกรรมาธิการการกีฬาได้คัดเลือกโครงการที่สำคัญมาติดตามวิเคราะห์ จำนวน ๔๗ โครงการ จากทั้งหมด ๕๗๓ โครงการ ดำเนินการแล้วเสร็จ ๔๐ โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๗ โครงการ ซึ่งเป็นความล่าช้าที่เกิดจากการดำเนินงาน อันนี้เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

๒๐๑๙ ด้วย โดยโครงการส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดและมีผลสัมฤทธิ์ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ในภาพรวมเมื่อพิจารณาทั้ง ๖ มิติจะอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนสถานะโครงการเห็นควรให้ดำเนินการต่อไป ๔๖ โครงการ และเปลี่ยนแปลง ๑ โครงการ โดยมีข้อสังเกตที่สำคัญ การประเมินค่าเป้าหมายระดับแผนแม่บท พบว่า ในปี ๒๕๖๓ อ้างอิงฐานข้อมูลโดยองค์การอนามัยโลก ณ ปี ๒๕๖๒ ซึ่งทันสมัยกว่าปีที่ผ่านมา ที่ใช้ฐานข้อมูล ณ ปี ๒๕๕๙ การประเมินค่าเป้าหมายระดับแผนย่อยที่ ๑ พบว่าควรปรับปรุงระบบการเก็บข้อมูลให้ทันสมัย มีความน่าเชื่อถือและได้มาตรฐาน การประเมินค่าเป้าหมายระดับแผนย่อยที่ ๒ พบว่าการจัดอันดับการแข่งขันยังให้ความสำคัญกับจำนวนเหรียญทองเป็นหลัก ควรเปลี่ยนวิธีการประเมินในการจัดอันดับเป็นแบบสัดส่วนร้อยละ โดยให้ความสำคัญกับจำนวนเหรียญทุกประเภท การประเมินค่าเป้าหมายระดับแผนย่อยที่ ๓ พบว่า การแสดงค่ายังเป็นจำนวนคน ซึ่งไม่สอดคล้องกับค่าเป้าหมายที่กำหนดเป็นร้อยละ ทั้งนี้ เคยได้ให้ข้อสังเกตไปแล้วเมื่อปี ๒๕๖๒ สำหรับประเด็นความท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายในระดับแผนแม่บทและระดับแผนย่อยมีความเห็นสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้ จากการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทในปี ๒๕๖๒ และปี ๒๕๖๓ สรุปได้ว่า ค่าเป้าหมายในระดับแผนแม่บทและระดับแผนย่อยที่ ๑ มีสถานะบรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ แล้ว ถือว่ามีความก้าวหน้าขึ้นจากปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามยังมีค่าเป้าหมายในแผนย่อยที่ ๒ และแผนย่อยที่ ๓ มีสถานะต่ำกว่าค่าเป้าหมายในระดับที่เสี่ยงและต่ำกว่าค่าเป้าหมายตามลำดับซึ่งเป็นความท้าทายต่อไปในการขับเคลื่อนในปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕

สำหรับข้อเสนอแนะในภาพรวม เห็นควรทบทวนกระบวนการจัดทำงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนแผนแม่บทในระดับกระทรวงและหน่วยรอง รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกกระทรวง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น ให้ความสำคัญในเรื่องควรมีระยะเวลาในการวางแผนร่วมกัน และเพื่อแก้ไขจุดอ่อนที่ยังขาดการบูรณาการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าและความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผล ซึ่งดีกว่าปีที่ผ่านมา แต่ถือว่า

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ยังต้องพัฒนาต่อไปอีก กำหนดค่าเป้าหมายตัวชี้วัดและวิธีการประเมิน รวมถึงการถ่ายทอดหรือสร้างความรับรู้ค่าเป้าหมายตัวชี้วัดระบุลงไปที่หน่วยย่อยและเจ้าหน้าที่ เพราะจากการติดตามบางทีเข้าใจไม่ตรงกัน การแบ่งความรับผิดชอบเป้าหมายและตัวชี้วัดร่วม อันนี้สำคัญเพราะว่าการบูรณาการจุดนี้เป็นจุดหนึ่งที่สำคัญ ควรทบทวนการกำหนดค่าเป้าหมายตัวชี้วัด ค่าฐานตั้งต้นการประเมินและวิธีคำนวณให้มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างเช่น ตอนนี้กีฬาเอเชียนเกมส์ในปีต่อไปเป็นปี ๒๕๖๕ ควรทบทวนและปรับปรุงการจัดโครงสร้างแผนงานตามยุทธศาสตร์ชาติ การจัดสรรงบประมาณให้มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนแม่บทย่อย โดยใช้ชื่อรหัส หมายเลขที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน ลดความสับสนและง่ายต่อการติดตามตรวจสอบ หน่วยงานที่ทำหน้าที่เจ้าภาพรับผิดชอบขับเคลื่อนเป้าหมายของแผนแต่ละระดับควรจัดทำกรอบแนวทางแผนงานโครงการและงบประมาณในลักษณะที่บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำโครงการกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บทและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ อยู่บนหลักการความสัมพันธ์และเหตุผล รวมทั้งต้องมีการวิเคราะห์เป้าหมายแผนแม่บทห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งส่งผลบรรลุเป้าหมายและนำไปจัดทำข้อเสนอโครงการสำคัญ ทั้งนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จขึ้นอยู่กับความเป็นเอกภาพของผู้บริหารระดับสูง ระดับกระทรวง หน่วยรองและกลุ่มคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ป.ย.ป กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กลุ่มแผนงานโครงการและงบประมาณ เพราะจากการติดตามบางทีหน่วยในกระทรวงเดียวกันยังมีความเข้าใจในเรื่องนี้ที่แตกต่างกัน อันนี้ผมดูแล้วยังเป็นจุดอ่อนจากปีที่แล้วอยู่ กระผมขอจบการอภิปรายเพียงเท่านี้ครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ ต่อไปท่านนายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์ขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ได้ครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกวุฒิสภา การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ผมดูจากเอกสารรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ปี ๒๕๖๓ ด้านสาธารณสุข มี ๓ ข้อ มีความก้าวหน้าในการพัฒนา คือพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและเสนอผลักดัน มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ขณะนี้อยู่ระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการ ข้อ ๓ คือ การดำเนินการล่าช้าร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ต้องขอขอบคุณคณะกรรมาธิการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตสร.) ที่บรรจุใน ๓ ประเด็นนี้เอาไว้ ในเอกสารหน้า ๑๓๙ ทีนี้วันนี้ผมต้องการอภิปรายประเด็นคงจะต้องเกี่ยวกับการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หนีไม่พ้น แต่เวลามีแค่ ๗ นาที ซึ่งคิดว่าคงจะใช้เวลาเหลืออีกไม่กี่นาที ไม่สามารถพูดการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในภาพรวมได้หมด แต่ว่าขอนำเสนอด้วยการฉายสไลด์ ซึ่งประธานอนุญาตแล้ว

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ข้อที่ ๑ สไลด์แรกกระทรวงสาธารณสุขมีการพัฒนา ใช้คำว่า “พัฒนา” ไม่ใช่ “ปฏิรูป” มาตลอดตั้งแต่มีการก่อตั้งกระทรวงสาธารณสุขมาจนถึงปัจจุบัน ๖๐ – ๗๐ ปีแล้ว ผ่านการพัฒนาด้านต่าง ๆ ไม่ว่างานด้านสาธารณสุขมูลฐาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ด้านระบาดวิทยา ด้านงานส่งต่อเจ็บป่วยฉุกเฉิน งานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การจัดการภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข ซึ่งจะมีหน่วยงานอื่น ๆ อันนี้สไลด์ผิด กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีการควบคุมเรื่องนี้ แล้วมีระบบบัญชาการเหตุการณ์ มาจนถึงเรามีพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งโชคดีที่เรามีพระราชบัญญัติฉบับนี้ก่อนที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จะระบาด จึงได้นำพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้ประโยชน์หลายเรื่อง กักกัน กักโรค ควบคุมผู้ป่วยไว้สังเกตอาการ มีคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด คณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร คือ ถ้าไม่มีพระราชบัญญัติฉบับนี้เกิดขึ้น งานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ คงมีปัญหาอีกมาก ถึงแม้ว่ารัฐจะออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาก็ตาม มีปัญหาเชิงโครงสร้างและเชิงระบบ คือ ต้องยอมรับว่ากระทรวงสาธารณสุขทำงานทางด้านป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้ดีในระดับหนึ่ง เพราะว่าเป็นของใหม่ โลกเรายังไม่เคยเจอโรคที่ระบาดรุนแรงขนาดนี้ แม้ว่าจะเคยเจอไข้หวัดสเปนเมื่อร้อยปีก่อนก็ตาม แต่ว่าความรุนแรงขณะนี้ก็ต้องยอมรับว่าโลกเรายังไม่เคยเจอ เพียงแต่ว่าเราจะเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาในเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อต่อไปได้อย่างไร เป็นงานที่ท้าทายจะต้องมีการสรุปบทเรียนหลังจากวันนี้และหลังจากที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สงบ กลายเป็นโรคประจำฤดูกาลไปแล้ว ปัญหาเชิงโครงสร้างและเชิงระบบ ผมถอดมาจากคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ซึ่งมีท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์อุดม คชินทร ท่านเป็นประธาน ๕ ประเด็น

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประเด็นแรก เป็นโครงสร้างการทำงานแบบชั่วคราว อาศัยบูรณาการขาดหน่วยงานหลัก ถึงแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะเป็นหน่วยงานหลัก แต่การใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ อำนาจควบคุมเราต้องการซิงเกิลคอมมานด์ (single command) อำนาจอยู่ที่นายกรัฐมนตรีและมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการออกแบบโครงสร้างที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายใต้กฎหมายไทย กระทรวงสาธารณสุขจึงรับเป็นแม่งานใหญ่ อธิบดีกรมควบคุมโรคมีภาระงานค่อนข้างมากอยู่ในคณะกรรมการต่าง ๆ เพราะว่าเราไม่มีโครงสร้างเฉพาะเลยมีความจำเป็นจะต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหลายชุด ตั้งแต่ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการปฏิบัติการศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ คณะกรรมการบูรณาการกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครอยู่ในหัวข้อที่ ๒ มีปัญหามาก โครงสร้างในกรุงเทพมหานครเอง มีโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวนหนึ่ง มีโรงพยาบาลที่สังกัดกรมการแพทย์ ไม่ได้สังกัดสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข สังกัดกรมการแพทย์อยู่อีกจำนวนหนึ่ง มีโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย โรงพยาบาล ๔ เหล่าทัพ โรงพยาบาลของกระทรวงอื่น ๆ เช่น โรงพยาบาลชลประทาน โรงพยาบาลเอกชนระดับ ๕ ดาว โรงเรียนแพทย์ เพราะฉะนั้น โครงสร้างต่าง ๆ เหล่านี้มีซิงเกิลคอมมานด์ไม่ได้ จึงต้องทำงานกันแบบบูรณาการ คำว่า “บูรณาการ” ไม่ค่อยเหมาะกับประเทศไทย เพราะว่าประเทศไทยต้องใช้คำสั่ง ต้องใช้คำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพราะว่าข้าราชการเราจะคุ้นกับคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่เป็นคำสั่งทางราชการ เพราะฉะนั้น เราต้องมาคิดต่อว่าแล้วจะทำอย่างไรต่อหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สงบ ซึ่งที่ออกแบบมาเป็นอย่างนี้เป็นปัญหาที่คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขเสนอมานานแล้ว ที่ผมยกขึ้นมาในประเด็นข้อที่ ๓ คือว่าคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติเราจะต้องมีร่มใหญ่ที่คุมระบบสุขภาพทั้งประเทศ อันนั้นคือ ข้อ ๑ ข้อที่ ๓ เราขาดผู้บัญชาการเหตุการณ์ที่มีความรู้ความชำนาญด้านการควบคุมการระบาดใหญ่และการบริหารภาวะฉุกเฉินทั้งระดับประเทศและระดับกระทรวง บุคลากร

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ล้วนเป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่นและขาดแคลนทำให้ระบบการทำงานไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ อันนี้พอจะเข้าใจได้ ผู้บริหารของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ล้วนแต่ไม่เคยเจอปัญหาสเกลใหญ่ขนาดนี้ เพราะฉะนั้น เมื่อเจอของใหม่ เมื่อเจอสเกลที่ใหญ่ท่านตัดสินใจลำบากและการทำงานแบบราชการคือ ตัวหนึ่งที่ถ่วงการพัฒนาหรือการจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ถ้าเราต้องการประสิทธิภาพและประสิทธิผล โครงสร้างของระบบราชการเราอาจจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ข้อที่ ๔ คือ ขาดกำลังพลด้านระบาดวิทยา คือ การควบคุมโรคติดต่อ โรคระบาด ขนาดสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เราไม่มีนักระบาดวิทยาเพียงพอ ทุกคนต้องเรียนรู้ไปด้วยกัน ทำงานไปด้วยกัน คนที่มีความรู้ความชำนาญ คนที่มีความรู้ทางด้านโรคติดต่อไม่ได้ขึ้นมาเป็นใหญ่ เขามีความรู้ในระดับหนึ่งแล้วไม่สามารถนำมาใช้ได้เต็มที่ ผู้บริหารของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีองค์ความรู้ทางด้านนี้ ต้องอาศัยเรียนรู้ไทรอัลแอนด์เออเรอร์ (trial and error) เรียนรู้และแก้ไขกันไป เพราะฉะนั้น จึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร องค์ประกอบข้อที่ ๕ คือ องค์ประกอบของการทำงานกระจัดกระจายอยู่ตามกรม กองและกระทรวงต่าง ๆ ไม่ได้มีการกำหนดหน้าที่และอำนาจของแต่ละหน่วยงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่มีแนวทางการประสานงานที่ชัดเจนไว้ล่วงหน้า เลขานุการของกระทรวงต่าง ๆ เลขานุการอีโอซี (Emergency Operation Center : EOC) ซึ่งตั้งขึ้นมาอยู่ในระดับที่ไม่ใช่กรมกอง ต่ำกว่ากรม เพราะฉะนั้นโครงสร้างแบบนี้ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากกระทรวงต่าง ๆ คือโครงสร้างของหน่วยงานระบบราชการ คือ เรายอมรับเฉพาะในสเกลเท่ากัน เช่น อธิบดีก็อธิบดีด้วยกัน ปลัดกระทรวงก็ปลัดกระทรวงด้วยกัน ซึ่งโครงสร้างแบบนี้จึงนำมาสู่ปัญหาว่าเราไม่มีเลขานุการที่รับผิดชอบงานนี้โดยตรง อันนี้ คือ ๕ ข้อที่สรุปมา ต่อไปครับ แม้ประเทศไทยจะมีความริเริ่มที่สำคัญที่มีส่วนช่วยให้ประเทศไทยรับมือได้ อันนี้ขอข้ามไปเลย ผมจะยกตัวอย่าง ๒ ประเทศให้ดู เราต้องมีโครงสร้างที่ปรับเปลี่ยนใหม่ กรมควบคุมโรคติดต่อมีความสำคัญที่สุด เพราะว่าเป็นเลขานุการของทุกคณะกรรมการและมีบทบาทที่สำคัญมากในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เกาหลีเขาจัดตั้งเคซีดีซี (Korea Centers for Disease Control and Prevention : KCDC) ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

จัดตั้งเมื่อปี ๒๕๔๘ คล้ายกรมควบคุมโรคของไทยจากประสบการณ์การระบาดของโรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome : SARS) ต่อมาพอเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ประเทศเกาหลีเปลี่ยนทันทีเลย เปลี่ยนจากเคซีดีซีเป็นเคดีซีเอ เมื่อสักครู่นี้ (Korea Disease Control and Prevention Agency : KDCA) เป็นองค์กรอิสระ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓ ประเทศสหราชอาณาจักร ยูไนเต็ดคิงดอม (United Kingdom) หรือประเทศอังกฤษจัดตั้งเอ็นไอเอชพี (National Institute for Health Protection : NIHP) เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๔ มีหน้าที่กำกับ ติดตามเสริมสร้างความพร้อมในการรับมือการระบาดใหญ่และตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขที่เกิดจากโรคติดต่อ เพราะฉะนั้น ข้อเสนอของผมคือว่าถึงเวลาหรือยังที่กรมควบคุมโรคจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทฐานะตัวเองเป็นไทยแลนด์ซีดีซี (Centers for Disease Control and Prevention : CDC) ไม่มีการแทรกแซงจากทางการเมืองเหมือนกับยูเอสซีดีซี เพราะฉะนั้น ตรงนี้คือ ข้อเสนอถึงแม้ว่าจะไม่ได้ถูกเขียนในการปฏิรูปประเทศของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ แต่สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ยังไม่จบ การปฏิรูปจะต้องเกิดขึ้นอีกจึงฝากประเด็นนี้ไว้ คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขจะทำงานร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศของท่านอาจารย์อุดม คชินทร เพื่อเดินไปด้วยกันให้ถึงเป้าหมายที่ต้องการ ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านณรงค์ สหเมธาพัฒน์ ขอฉายเพาเวอร์พอยต์ ผมอนุญาต เชิญครับ

นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายแพทย์ณรงค์ สหเมธาพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา ขออนุญาตอภิปรายเพื่อจะมีข้อเสนอแนะต่อการบรรลุเป้าหมายที่จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ก่อนอื่นต้องขอบคุณสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เอกสารชุดนี้ได้ชี้ให้เห็นความชัดเจนว่าที่ผ่านมาพบว่าการบูรณาการไม่มีเลย และมองเคพีไอ (Key Performance Indicator : KPI) ตัวชี้วัดของ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

หน่วยงานมากกว่าเป้าหมายของการพัฒนา กิจกรรมต่าง ๆ ซ้ำซ้อน ผมคิดว่าอันนี้ท่านวิเคราะห์ได้ตรงและผมเห็นด้วย วันนี้ขออนุญาตอภิปรายเสนอแนะต่อกระบวนการที่จะทำเรื่องนี้ให้เป็นรูปธรรมและบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บท ผมใช้กรณีประเด็นที่ ๑๑ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ คือ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยเฉพาะเรื่องเด็กปฐมวัยเป็นตัวเดินเรื่องที่จะศึกษาเรื่องนี้ ตามไปดูพบว่าอย่างนี้ ผมขออนุญาตทบทวนเร็ว ๆ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาตินี้ตั้งต้นจริง ๆ คงเป็นเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒ ท่านนายกรัฐมนตรีประกาศน่าจะเป็นจุดตั้งต้นของการที่มีสทราทิจิกอินฟอร์เมชัน (strategic information) ประเด็นที่สำคัญหลังจากนั้นผมคิดว่ากระบวนการที่สำคัญที่สุด คือ การนำไปปฏิบัติการ มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ตรงนี้ถือว่าเป็นจุดสำคัญที่กำหนดผู้รับผิดชอบที่บอกว่าให้ไปทำแผนระดับ ๓ ให้ไปทำโครงการสำคัญที่จะสนับสนุนต่าง ๆ และที่สำคัญ คือ ทั้งหลายทั้งปวงเอาไปใส่ไว้ในอีเมนเซอร์ (eMENSCR) เพื่อที่จะได้ติดตาม ผมคิดว่ากระบวนการนี้สำคัญมากและเป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเริ่มเดิน คำถามคือว่า ๔ - ๕ ขั้นตอนนี้เกิดอะไรขึ้น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติวิเคราะห์ไว้แล้วว่าดูเหมือนว่าไม่มีเลย มีกำหนดเจ้าภาพจริง แต่การทำแผนระดับ ๓ ยังเป็นการทำแบบแยกส่วนกัน โครงการสำคัญเกิดขึ้นหรือไม่ ยังไม่มี มีแต่โครงการย่อย ๆ นำอีเมนเซอร์เข้าไปเป็นอย่างไรผมไม่แน่ใจ ขยะเต็มไปหมด โครงการเฉพาะประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๑ มีถึง ๖,๔๐๐ โครงการ ซึ่งผมคิดว่าอันนั้นน่าจะไม่ใช่กระบวนการติดตามประเมินผลที่เป็นการทำงานตามยุทธศาสตร์ชาติแล้ว มากจนไม่รู้ว่าอะไร คือโครงการหลักสำคัญ ผมคิดว่าอันนี้ คือ ข้อค้นพบที่อยู่ในเอกสาร ผมลองเข้าไปดู ผมคิดว่าประเด็นสำคัญ คือ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ กำหนด โดยเฉพาะเรื่องประเด็นศักยภาพคนมี ๕ ประเด็นย่อยพบว่า มอบหมายหลายกระทรวง ผมจะโฟกัสไปที่ปฐมวัยที่มอบกระทรวงสาธารณสุขและคณะกรรมาธิการการสาธารณสุขตามดูเรื่องนี้เรื่องวัยเรียน วัยรุ่นที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานดูวัยแรงงาน ผมคิดว่าปรากฏการณ์ทั้งหลายทั้งปวงที่จะต้องบูรณาการกันคงไม่แตกต่างกัน อีกแผนหนึ่ง คือ แผนที่ ๑๓ ตรงนี้กระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบล้วน ๆ ผมคิดว่าที่

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำคัญและเป็นรูปธรรมและต้องขอบคุณสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ การจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓ เพื่อที่จะเอาผู้รับผิดชอบที่ กำหนดเจ้าภาพไปแล้วลงไปคุยกันให้รู้เรื่องและไปทำอะไรต่อ แล้วมติคณะรัฐมนตรีชัดเจน บอกว่า ผู้รับผิดชอบต้องไปทำแผนประสาน ไปบูรณาการ ไปศึกษาตัวชี้วัด ไปประสานทำให้เกิดแผนระดับ ๓ ที่สำคัญ คือ ทำให้เกิดโครงการสำคัญ นอกจากนั้น คณะรัฐมนตรียังกำหนดอีกว่า กรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงบประมาณจะต้องร่วมกันจัดทำโครงการสำคัญและนำไปสู่การทำคำของบประมาณปี ๒๕๖๔ ตรงนี้ที่ผมคิดว่าหลังจากตามดู ตรงนี้น่าจะเป็นประเด็นปัญหาพอสมควรว่า กระบวนการเหล่านี้ไม่เกิดขึ้น ไม่มีการประชุมของผู้รับผิดชอบ หน่วยงานหลักเจ้าภาพ กรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงบประมาณไม่ได้มองเรื่องนี้อย่างจริงจัง กระบวนการงบประมาณยังเป็นแบบแยกส่วนเหมือนเดิม ประเด็นสำคัญ คือ ยังเป็นตามกรม กอง สำนักงบประมาณมองเรื่องนี้หรือยัง ผมไม่แน่ใจอาจจะต้องตามไปดูในยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณว่า มองการจัดสรรงบประมาณเป็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติหรือยังมองเป็นหน่วยงานดีเฟนด์ (defend) กันเป็นหน่วยงาน ผมคิดว่าน่าจะเป็นประเด็นหลัก ตรงนี้เป็นที่มาว่ากระบวนการแปลงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติน่าจะยังไม่เต็มประสิทธิภาพมากนัก อันนี้คงเช่นเดียวกัน เป็นที่มาของการนำโครงการ ๖,๐๐๐ - ๗,๐๐๐ โครงการ ใส่เข้าไปในอีเมนเซอร์ และทำให้การตามเป็นการตามโครงการยิบย่อย ประเด็นที่สำคัญในปี ๒๕๖๔ กระบวนการชี้แจงเกิดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ แต่กระบวนการงบประมาณปี ๒๕๖๔ เดินเลยไปมากแล้ว เพราะฉะนั้น ข้อค้นพบ คือ คำของบประมาณปี ๒๕๖๔ แผนงานโครงการสำคัญยังเป็นเหมือนเดิม ยังไม่ได้มีการไปประชุมเจ้าภาพ ยังไม่ได้ประชุมจริงจัง สำนักงบประมาณยังไม่ได้ดูเรื่องนี้ให้เป็นงบประมาณแบบแผนแม่บทเลย อันนี้คงเป็นที่รับทราบกันได้ เนื่องจากระยะเวลายังไม่เหมาะสมสอดคล้องกันมากนัก คำถาม คือ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ที่เรากำลังจะพิจารณาคำของบประมาณที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรไปแล้ว กระบวนการนี้เกิดขึ้นหรือไม่ ผมกำลังตรวจสอบ ซึ่งอาจจะเป็นเฉพาะแผนนี้แผนที่ ๑๑ แผนเดียว กระบวนการนั้นไม่มี ยังทำงานเหมือนเดิม หน่วยงานยังนำแผนงาน โครงการใส่บอกซ์ (box)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ใส่กล่องเหมือนเดิมและแผนพิจารณาแยกส่วนเหมือนเดิม ปี ๒๕๖๕ ซึ่งกำลังจะผ่านสภาเรา ในสัปดาห์หน้ายังคิดเหมือนเดิม เพราะฉะนั้น คงเห็นชัดเจนว่าการทำงานในปี ๒๕๖๕ ยังคงทำงานเหมือนเดิม คำถามที่เราจะต้องตั้งร่วมกันคือ แล้วปี ๒๕๖๖ ที่กำลังจะเข้ามาควรจะทำงานอย่างไร ผมคิดว่าอันนี้เป็นประเด็นสำคัญที่เราอาจจะต้องหาข้อสรุปร่วมกัน และตรงนี้คงเป็นข้อเสนอแนะของผมในสไลด์สุดท้าย ทีนี้ในช่วงตรงนี้ผมขออนุญาตวิเคราะห์นิดเดียวเพื่อให้ท่านเห็น โดยเฉพาะเอาประเด็นของเด็กปฐมวัยมาดูว่าเกิดอะไรขึ้นหลังจากมีแผนแม่บทแล้ว ตามไปดูพบว่า การทำงานเด็กปฐมวัยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒ ฉบับ ซึ่งยังทำงานอยู่ มีพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตั้งคณะกรรมการนโยบายขึ้น ให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นเลขานุการ มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีคณะกรรมการเหมือนกัน และให้อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นเลขานุการ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ มอบกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานเจ้าภาพ มี ๓ หน่วยงานที่กำลังมะรุมมะตุ้มทำเรื่องนี้ คำถาม คือ แล้วทำงานอย่างไรผลลัพธ์ออกมาแล้วว่า ต่างคนต่างทำกันอยู่ มีแผนกี่แผน ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

แผนที่เห็นมีทั้งแผนพัฒนาเด็ก เยาวชน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ มีร่างแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีไปเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ และมีบันทึกความตกลง ๓ อันนี้ผมลองตามดูกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบ พบว่าตัวอย่างในร่างแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย มียุทธศาสตร์ชาติ ๑ ใน ๗ ข้อ ๔ บอกว่าจะต้องพัฒนาระบบและกลไกสำหรับเรื่องข้อมูลข่าวสาร ผู้รับผิดชอบหลัก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มีผู้รับผิดชอบรอง คำถามคือว่าแล้วตกลงใครเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ใครจะเป็นคนพัฒนาโครงการสำคัญเรื่องนี้ซึ่งขาดไป ผู้ปฏิบัติงานเห็นว่าควรจะมีระบบข้อมูลข่าวสารด้านเด็กปฐมวัยให้สำเร็จภายใน ๕ ปี โครงการนี้น่าจะเป็นโครงการสำคัญ แต่คำถามว่า แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย เขียนไว้อย่างนี้ ตกลงใครรับผิดชอบจะมีงบประมาณหรือไม่ หรือว่างบประมาณอันนี้แต่ละกรมไปดีเฟนด์กับสำนักงบประมาณ จะมีแผนงาน มีกรอบงบประมาณสำหรับเรื่องนี้หรือไม่ รวมทั้งเงื่อนระยะเวลา ผู้ปฏิบัติงานบอกจะมีกี่คณะไม่ว่าประชุมกันได้อยู่แล้ว แต่ขอชัดเจนได้หรือไม่ว่า ถ้าเราจะทำแผนปฏิบัติราชการของแต่ละส่วนราชการควรจะมีแผนใหญ่หรือไม่ที่จะบอกทิศทางของการไปให้ชัดเจน ทั้งในแง่ของโครงการสำคัญ เงื่อนเวลา และกรอบงบประมาณ ผมคิดว่าเรื่องนี้สำคัญที่จะต้องพูดจากัน มติคณะรัฐมนตรีบอกไว้ว่าคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งวันนี้ท่านมาด้วย สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมาทำเรื่องนี้กันอย่างจริงจัง คำถาม คือ มีหรือไม่กระบวนการนี้ กระบวนการนี้ไม่มี เมื่อสักครู่ที่ผมยกตัวอย่าง คือ เรื่องข้อมูลข่าวสารจะเห็นว่าเขียนไว้เป็นแผน แต่เวลาแปลงเป็นแผนปฏิบัติการไม่ชัดเจน มีข้อเสนออย่างนี้ครับ ข้อเสนอในสไลด์สุดท้าย ๔ ประการ

ประการที่ ๑ เป็นไปได้หรือไม่ว่าในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ คำของบประมาณปี ๒๕๖๖ ซึ่งกำลังจะเข้ามา คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๓ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมทั้งหลาย

ตามกฎหมายที่มีอยู่ทำเรื่องนี้กันอย่างจริงจังได้หรือไม่ กำหนดแผนงานที่เป็นรูปธรรม กำหนดโครงการสำคัญจริง ๆ รวมทั้งระยะเวลา และที่สำคัญ คือ กรอบงบประมาณ ตัวอย่างที่ผมยกเมื่อสักครู่ ถ้าจะต้องพัฒนาข้อมูลข่าวสารจริง ๆ และถือว่าเป็นโครงการสำคัญจริง ๆ เรื่องนี้จะมีเงินให้เท่าไร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะเป็นแกนหรือไม่ ถ้าใช่ ผมคิดว่าคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถ้ามีการคุยเรื่องนี้อย่างจริงจังและออกแผนปฏิบัติการจริง ๆ น่าเป็นรูปธรรมที่จะเดินได้

ประการที่ ๒ งบประมาณที่จะทำภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาตินี้สุดท้ายอย่างไรครับ แยก ๆ กันอยู่ตามกรม หรือว่ามีกรอบงบประมาณตามแผน มีข้อเสนอว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่จะมีแผนงบประมาณตามแผนมากกว่าแผนงบประมาณตามกรม

ประการที่ ๓ โครงการสำคัญที่ถูกระบุโดยคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่จะจัดให้มีการประชุมเกิดขึ้น ดึงออกมาเป็นโครงการสำคัญ ซึ่งไม่ควรมาก น่าจะไม่เกิน ๑๐ โครงการต่อแผนแม่บท ตอนนี้มี ๖,๔๐๐ โครงการ เพราะฉะนั้น เราตามกันจริง ๆ ๑๐ โครงการพอหรือไม่

ประการที่ ๔ สุดท้ายซึ่งผมคิดว่าเป็นประเด็นสำคัญและขาดหายไป เรามีแต่แผนปฏิบัติราชการของกรม แต่คนทำงานจริงอยู่ที่จังหวัด อยู่ในพื้นที่ เป็นไปได้หรือไม่ที่จะต้องมีแผนปฏิบัติราชการของจังหวัด และที่สำคัญเมื่อสักครู่นี้ท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ พูดถึงไว้มาก พอสมควร คือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่มีกรมใดเข้าไปจัดการเรื่องนี้ ควรจะมีแผนปฏิบัติราชการของจังหวัดและกรุงเทพมหานครหรือไม่ ที่สอดคล้องกับโครงการสำคัญที่ผมยกตัวอย่างไว้เมื่อสักครู่ ผมคิดว่า ตรงนี้เป็นข้อเสนอที่ผมอยากจะเรียนท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นเลขานุการของทุก ๆ คณะ เป็นไปได้หรือไม่ว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ คำของบประมาณ ปี ๒๕๖๖ ซึ่งกำลังจะเริ่มดำเนินการ ทำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ให้เป็นจริงเป็นจัง โดยจัดให้มีประชุม อย่าปล่อยให้หน่วยงานไปจัดเอง ไม่มีทาง

ด้วยวัฒนธรรมข้าราชการไทยคงไม่สามารถที่จะจัดเรื่องนี้ได้ เพราะฉะนั้น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดเองเลยได้หรือไม่ ร่วมกับคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติระบุให้ชัดว่าอยากเห็นอะไรแน่ แผนปฏิบัติราชการ ๕ ปีของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตรงนี้ถ้าสำนักงบประมาณคอมมิต (commit) เรื่องกรอบงบประมาณด้วย ผมคิดว่าสิ่งที่เราอยากเห็นแผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติเดินไปอย่างเป็นรูปธรรมใน ๒๐ ปี หรือใน ๕ ปีแรกของแผนยุทธศาสตร์ชาตินี้น่าจะเป็นความจริง ขอบคุณท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : ต่อไปท่านเฉลา พวงมาลัย เชิญครับ

นายเฉลา พวงมาลัย : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพและท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติ กระผม นายเฉลา พวงมาลัย สมาชิกวุฒิสภา ขออภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน ก่อนอื่นผมต้องขอบคุณท่านตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีนโยบายเร่งด่วน ๗ นโยบาย และ ๑๒ นโยบายด้านการศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ขณะนี้ เช่น ลดภาระนักเรียน คณะครู ผู้ปกครอง ช่วยเยียวยานักเรียน นักศึกษา จำนวนเงิน ๒,๐๐๐ บาท ให้สัญญาณไอทีและอินเทอร์เน็ตพร้อมการเรียนการสอนทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ผมต้องขอชมเชย ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่ให้โอกาสนักเรียนชายขอบและนักเรียนทั่วประเทศได้เรียนเสมือนกับอยู่ในเมืองใหญ่

สุดท้ายนี้ ผมมีประเด็นข้อสังเกตในการปฏิรูป เรียนผ่านท่านประธานไปยังคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑. ควรเร่งรัดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

๒. ควรปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการและมอบอำนาจให้กับจังหวัดเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๓. ควรปฏิรูปด้านการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ขณะนี้การจัดการเรียนการสอนออนไซต์ (onsite) ขณะนี้โรงเรียนทั่วประเทศได้เปิดการเรียนการสอนบางโรงเรียนปกติ มีโรงเรียนประจำส่วนหนึ่งที่เปิดการเรียนการสอนปกติ เพราะฉะนั้น ในส่วนนี้การเรียนออนไซต์ถือว่าได้เปรียบ ช่วงนี้เป็นโอกาสของนักเรียนที่อยู่โรงเรียนประจำ อยากเรียนผ่านท่านประธานไปยังกระทรวงศึกษาธิการติดตามการเรียนการสอนและการสร้างโอกาส ทำอย่างไรให้โรงเรียนปลอดจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในสถานศึกษาขณะนี้ ส่วนการเรียนออนไลน์ ออนไซต์คิดว่า การเรียนการสอนส่วนนี้ความเหลื่อมล้ำจะต้องหมดไป เพราะว่าเมื่อมีอินเทอร์เน็ตทั่วประเทศแล้ว แต่ยังขาดแทบเล็ต (tablet) หรือโทรศัพท์ ส่วนหนึ่งผู้ปกครองไม่สามารถที่จะซื้อมาใช้สำหรับการเรียนได้

สุดท้ายการจัดการเรียนการสอนขณะนี้ นักเรียน ๑ ห้อง มีทั้งหมด ๔๐ คน ควรที่จะลดจำนวนนักเรียนให้น้อยลงเพื่อการเรียนการสอน การเรียนออนไซต์ขณะนี้ยากลำบากและนักเรียนไม่ค่อยสนใจ ทำอย่างไรให้ครูสอบถามนักเรียนให้ทั่วถึง ผมมองว่าจำนวนนักเรียนมากเกินไป ควรที่จะลดจำนวนนักเรียนในส่วนนี้ให้น้อยลง การอภิปรายในครั้งนี้ขอฝากท่านประธานผ่านไปยังคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดองให้ดูแลเรื่องนี้ ขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินการมาถึงตอนนี้ ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านเฉลา พวงมาลัย ต่อไปเชิญนายตวง อันทะไชย นายตวง อันทะไชย ขอฉายเพาเวอร์พอยต์ ผมอนุญาตนะครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นายตวง อันทะไชย : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายตวง อันทะไชย สมาชิกวุฒิสภา เป็นผู้แทนคณะกรรมาธิการการศึกษา ความจริงเพื่อจะได้บันทึกไว้ในที่ประชุมว่า วุฒิสภาได้สะท้อนความจริงที่เราติดตามเรื่องนี้มา ผมสงสาร พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร ประธานคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เอาใจใส่ตั้งใจทำอย่างดี ครั้นเราจะแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งต่อไปจะให้สภาผู้แทนราษฎรมาร่วมตรวจสอบจะต้องแก้ไขมาตรา ๒๗๐ ให้มีความคล่องตัว ให้มีผลในการติดตาม กำกับ มากกว่านี้ ที่ผมพูดอย่างนี้ตั้งแต่ครั้งแรก ท่านประธานจำได้หรือไม่ เราพูดกันเรื่องนี้มานาน เราที่นั่งในห้องนี้ล้วนแต่ไม่ได้มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติ พูดไปเหมือนบ่นให้กันฟังและกลับมาที่เดิม อย่าโกรธกันถ้าจะบอกความจริงให้ฟังวนกลับไปอีก ไม่มีผลต่อประชาชน เมื่อเช้าท่านอดีตปลัดกระทรวงพูดเอาไว้น่าสนใจมาก ไม่ได้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปประเทศ เพราะคนพูดไม่ได้มีหน้าที่ในการทำ คนมาฟังไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ก็จะรับไปทำต่อ ผมถือโอกาสคุยกับท่านประธานผ่านไปยังผู้แทนทั้ง ๓ หน่วยงานและท่านรัฐมนตรีที่จะเมตตาฟังทางบ้าน มีดังต่อไปนี้

ข้อเสนอของผม คือ ยังเหมือนเดิม จากวันนั้นถึงวันนี้ท่านประธานจำได้หรือไม่ เรามีแผนและยุทธศาสตร์ชาติที่ไม่ยอมเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาก่อน - หลัง ท่านย้อนไปดูตั้งแต่วันแรก ไม่ได้เรียงความสำคัญอะไรเลย เป็นโครงการปกติและมาบอกว่าปฏิรูปประเทศ ย้อนไปดูและผมจะลองคลี่ เวลาผมน้อย ผมจะให้ดูทีละอย่าง เดี๋ยวจะหาว่าผมไม่เป็นกลาง ผมไม่ใช่พรรคการเมือง ไม่อยากได้หน้า

อันที่ ๒ แผนและยุทธศาสตร์ชาติที่ไม่ยืดหยุ่นปรับตัวให้สอดคล้องกับวิกฤติของประเทศและโลกที่เป็นอยู่ ท่านประธานสังเกตหรือไม่ แผนที่มาเสนอเราเหมือนกันทุกครั้งเลย เป็นงานประจำของเจ้าหน้าที่ คิดแค่นี้เปลี่ยนประเทศไม่ได้หรอกครับ ถ้าท่านจะคิดพลิกฟ้าคว่ำแผ่นดิน ท่านจะต้องมีจิตวิญญาณมากกว่านี้ เป็นแผนและยุทธศาสตร์ชาติที่ขาดจิตวิญญาณในการปฏิรูปประเทศในภาวะวิกฤติ ความที่จะเล่าให้ท่านประธาน มีดังต่อไปนี้ ฉายสไลด์เลยครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

แต่สไลด์นี้ผมจะไม่อ่าน ผมเรียนท่านประธาน เป็นการรายงานให้ดูว่าเราทำการบ้านมาตั้งแต่อันแรกเลย ผมทำการบ้านมาให้ว่าติดตามแต่ละข้อของท่าน ผมจะยกตัวอย่างสัก ๒ เรื่อง เพื่อท่านประธานจะได้เข้าใจว่าโครงการไม่สอดคล้องกับวิกฤติของโลกและวิกฤติของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป นำโครงการประจำที่มีเพียงจินตนาการ ที่ไม่เข้าใจว่าประเทศกำลังเผชิญวิกฤติด้านการศึกษากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างไร ผมยกตัวอย่างสัก ๒ ตัวอย่าง ในรายงานที่รายงานต่อวุฒิสภา ท่านบอกว่าด้านการศึกษา ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ถ้าท่านประธานตามผมมาดูจะรู้ว่าเราคลี่เข้าไปข้างใน คือ ความเหลื่อมล้ำโบราณก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ คือ ความเหลื่อมล้ำที่อยู่บ้านนอก ความเหลื่อมล้ำเรื่องโอเน็ต (Ordinary National Educational Test : O-NET) ความเหลื่อมล้ำเรื่องพิซา (Programmed for International Student Assessment : PISA) ซึ่งโลกนี้เขาไม่พูดโอเน็ต พิซาแล้ว แต่ในร่างที่เสนอมาพูดพิซากับโอเน็ตอยู่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ได้พูดถึงพิซาและโอเน็ต ไม่ได้พูดถึงคนเรียนเก่งทำอย่างไร จะได้เรียน ทำอย่างไรจะมีชีวิตรอดและปลอดภัย มีเรื่องหนึ่งที่เป็นข้อเสนอของผม ถ้าท่านต้องการจะทำเรื่องลดความเหลื่อมล้ำให้สอดคล้องกับโลก คือ ท่านลองย้อนไปดูผลการศึกษาของคณะกรรมาธิการการศึกษา ย้อนไปดูผลการศึกษาของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาท่านจะพบว่าอันนี้ คือ วิกฤติของประเทศที่คนรับผิดชอบจะต้องกลับไปทบทวนว่า ท่านจะทำอย่างไรถึงจะลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มาเกือบปีที่ ๓ เราพบว่า

ประการที่ ๑ เด็กหลุดออกไปจากระบบ เพราะความยากจนและตกงาน ตัวเลขหลายหมื่นคน ท่านไปทำการบ้านหาเอง ยากจนอย่างไร ผมยกตัวอย่าง จังหวัดระยอง จังหวัดสระบุรี จังหวัดชลบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐมบ้านผมและบ้านต่าง ๆ พาลูกกลับเพราะตกงาน หลุดไปจากระบบหลายหมื่นคน หลุดจากระบบเพราะการศึกษาในวิกฤติที่ไม่มีในยุทธศาสตร์ชาติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประการที่ ๒ หลุดเพราะบังคับให้เรียนออนไลน์ ท่านไม่ได้เข้าใจเลยว่าเรียนออนไลน์ ไม่ใช่เรียนง่าย ๆ แต่คนยากจนเรียนไม่ได้ ไม่มีมือถือ ไม่มีวายฟาย (Wi-Fi) ไม่มีคอมพิวเตอร์ เพราะยุทธศาสตร์ชาติและแผนของท่านไม่ได้รองรับกับสิ่งนี้ ยังพูดว่าจะต้องไปสอบโอเน็ตให้ได้คะแนนดี ยังพูดว่าจะต้องไปเอาพิซาแข่งขันกับโลกเขาไม่พูดถึงแล้ว

ประการที่ ๓ หลุดเพราะกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ คนที่เป็นนักการศึกษาอย่างพวกผม ท่านประธานมีลูกหลานคงจะเข้าใจ ถ้าลูกหลานเราไม่ได้เรียนหนังสือ ถ้าปิดมาเป็นปีอย่างนี้ลืม เขียนชื่อตัวเองยังไม่ออกเลย ไม่อยากไปโรงเรียน เราสอนปกติในห้องเรียนยังหลบหนีโรงเรียน นี่เรียนออนไลน์ท่านอย่าไปคิด โดยเฉพาะการเรียนออนไลน์ไม่ได้เรียนเฉพาะผู้เรียน ท่านจะทำอย่างไรกับพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องมานั่งเฝ้าลูก บางคนมือขวาทำเวิร์กฟอร์มโฮม (Work From Home) มือซ้ายต้องมาช่วยลูกเรียนหนังสือออนไลน์ ท่านไปดูดี ๆ แล้วจะทำอย่างไร ยุทธศาสตร์ชาติ แผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนลดความเหลื่อมล้ำจะทำอย่างไร

ประการที่ ๔ เป็นงานวิจัย ทั่วโลกเป็นเหมือนกันหมด ถ้าเรียนออนไลน์ผู้เรียนเครียด เครียดจนจะต้องไม่เรียนเลย เครียดไม่พอ เครียดไปถึงพ่อแม่ ผมเล่าให้ท่านประธานได้ฟังเพราะผมเป็นครู เรียนออนไลน์มีเรื่องเล่าที่เป็นจริง พ่อแม่เรียนกับลูก บางทีก็ทำการบ้านให้ลูก เป็นความจริง ต้องยอมรับ กรรมการจะปฏิรูปประเทศถ้าไม่เข้าใจอย่าไปพูดเลย จินตนาการของท่าน วันหนึ่งลูกบอกพ่อแม่ว่า คุณแม่ คุณพ่ออ่านหนังสือหรือยัง เพราะสัปดาห์หน้าครูจะสอบออนไลน์แล้ว สะท้อนอะไร สะท้อนให้เห็นว่าระบบออนไลน์ที่ท่านเขียนมาในนี้ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำ นั่นประการที่ ๑

ผมยกตัวอย่างสักอันหนึ่งในแผนของท่านประการที่ ๒ ท่านบอกว่าจะพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา ท่านประธานทราบหรือไม่ ในทางการศึกษาของพวกผม การสอนออนไลน์ไม่ตอบสนองต่อหลักพหุปัญญา หลักพหุปัญญา คือ ผู้เรียนจะเก่งไม่เหมือนกัน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ดนตรี กีฬา ศิลปะ ช่างยนต์ ช่างกล ช่างไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ พวกนี้จะเป็นแอกทีฟเลิร์นนิง (active learning) ไม่ใช่เรียนออนไลน์ เรียนออนไลน์จะไม่เกิด

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นวัตกรรมใหม่ ไม่มีทาง เพราะฉะนั้น ที่ท่านมาบอกในแผนนี้จะต้องพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา โดยใช้ออนไลน์ไม่มีทางเกิดขึ้น

ข้อเสนอผมตอนท้ายเริ่มอันแรก ผมเสนอให้จัดลำดับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาให้ทันต่อวิกฤติของโลก เราไม่มีทางชนะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เราจะอยู่กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไปอีกไม่ต่ำกว่า ๕ - ๖ ปี และจะทำอย่างไรเราจะเรียนได้ปกติ ทำอย่างไรเราจะเรียนให้พัฒนากายอารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียนครบถ้วน ผมห่วงเด็กปฐมวัย ในแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ไม่ได้พูดเรื่องเด็กปฐมวัย ท่านประธานมีหลานเด็กเขาเล่น คือ การพัฒนาการเรียน กายได้เล่น ออกกำลังกายกับเพื่อน ปฏิสัมพันธ์ อารมณ์ได้ควบคุมอารมณ์ตนเอง พรรคพวก เพื่อนฝูง ได้อยู่กับสังคม ถ้าอยู่บ้านก็มีปู่ย่า พ่อแม่ เขาไม่ได้เรียน จะต้องรีบให้เขากลับไปเรียนที่เป็นช่องทางปกติ ผมใช้คำว่า “ช่องทางที่เป็นปกติใหม่” ของเขา ผมจะเสนอท่านประธานต่อไป

- ๒๐/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประการต่อมา หลักสูตรการเรียนการสอนต้องเปลี่ยน ปัจจุบันท่านวัดผลประเมินผลเหมือนเดิม แต่ท่านจัดการเรียนการสอนแตกต่างไปแล้ว ท่านจะมาวัดผล ประเมินผลแบบเดิมไม่ได้ ไม่เห็นมีพูดว่าจะปฏิรูปอย่างไร จะเปลี่ยนอย่างไร เป้าหมายสุดท้ายของการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ วรรคสี่ ใช้คำว่า “การศึกษาทั้งปวง” ทั้งปวง คือ เด็กเล็ก อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อาชีวศึกษา อุดมศึกษา จะต้องมุ่งไปที่ให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัดและรับผิดชอบต่อตนเองและประเทศ คุณลักษณะของคนไทยใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเกิดได้ คือ แอกทีฟเลิร์นนิง คือ ลงมือปฏิบัติเอง ออนไลน์จะไม่สามารถสอนให้คนเป็นคนดีได้ ออนไลน์ไม่สามารถสอนให้คนมีวินัยได้ ต้องลงมือปฏิบัติ เข้าแถวเข้าคิว ท่านต้องเปลี่ยน เมื่อเช้ามีสมาชิกพูดถึงเรื่องการผลิตและพัฒนาครูใหม่ ผมจะไม่พูดซ้ำ เพราะผมถือว่าท่านต้องเปลี่ยน ถ้าท่านจะมาผลิตและพัฒนาครูแบบเดิมไม่ได้แล้ว กระจายอำนาจ วันนี้ผมอยากให้ดูเฟรม (frame) สุดท้าย เข้าใจว่านายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ ต้องพูด ท่านจะต้องกระจายอำนาจโดยเร็ว กระทรวงต้องเล็กลง ใจผมท่านประธาน เราถือโอกาสวิกฤติแบบนี้เปลี่ยนแปลงเรื่องยาก ๆ ให้ง่าย กระจายอำนาจไป ๔ งาน ไปให้สถานศึกษาเขาทำเอง ประกอบไปด้วย วิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป ท่านอย่าลืมว่าการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติจะมีความสำคัญมากกว่าการสั่งการจากกระทรวง ท่านทำไม่ได้หรือ แต่โรงเรียนเขาเปิดได้ แต่โรงเรียนเขาทำได้ ถ้าท่านไม่กระจายอำนาจทำไม่ได้ ท่านจะมาบังคับให้เรียนออนแฮนด์ (on hand) ออนไซต์อะไรของท่านไม่รู้ ต้องไปที่สถานศึกษาเป็นคนออกแบบ ผมไปดูเฟรมสุดท้ายอธิบายความว่า วันนี้เราต้องไปเรียน ต้องจัดการเรียนการสอนในพื้นที่ปกติใหม่บนเอกภาพทางนโยบายหลากหลาย ในทางปฏิบัติท่านจะมาเรียนออนไลน์ตลอดชาติไม่ได้ เอกภาพทางนโยบาย ประกอบไปด้วย

๑. นโยบายว่าด้วยการควบคุมโรคระบาด ทุกโรงเรียนที่จะเปิดต้องทำเหมือนกันหมด คือ รักษาระยะห่าง ล้างมือ วัดไข้ ใส่หน้ากากอนามัย เดี๋ยวผมจะเพิ่มตอนท้ายว่าต่อไปนี้ใครจะเปิดที่อยู่ในพื้นที่สีแดงต้องทำอย่างไร

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๒. นโยบายที่เป็นเอกภาพที่รัฐจะต้องกำหนดให้เหมือนกัน คือ ต้องมีคุณภาพด้านการศึกษา คุณภาพการศึกษาใหม่ได้เหมือนเดิม เขาไม่ได้พูดถึงโอเน็ต แก้ไขด้วย รอบต่อมาอย่าพูดถึงโอเน็ตอายเขา เขาไม่พูดถึงพิซา เขาพูดถึงผู้คนแต่ละประเทศพึ่งพาตัวเองที่จะมีทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพและทักษะวิชาการที่อยู่ในโลกสมัยใหม่อยู่รอดปลอดภัย ถามว่าตอนนี้ถ้าเราจะจัดการศึกษารอบสีเขียวที่ผมเสนอท่านประธานเปิดได้หมด เพราะมีนักเรียน ๖๐ - ๑๒๐ คน รักษาระยะห่าง ล้างมือ กระทรวงมหาดไทย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขารู้ว่ามีหลังคาเรือนกี่หลัง มีใครเข้า - ออกครบ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) คุมได้หมดว่าไม่มีคนติดเชื้อ กระทรวงศึกษาธิการ โดยศึกษาจังหวัดกับเขตพื้นที่รู้ว่ามีเด็ก ๖๐ คน ทำตามเอกภาพนโยบายได้สั่งให้ชัดเจนให้เปิด เพราะเขาคุมได้หมด ๓ กระทรวงร่วมมือจัดกัน ประมาณ ๓๐,๐๐๐ โรงเรียน ผมขยับมาสีเหลือง สีเหลืองเป็นโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนมัธยมศึกษาผู้ชาย ถึงเวลาควรยกเลิกโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดพิเศษ ขนาดกลางที่แย่งกันเข้าเสียที เอาเป็นโรงเรียนขนาดพอดีเหมือนสีเขียว กระจายคนไปเรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ต้องไปเรียน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กจะปิด ท่านไปดูที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคามทำมาแล้ว แต่ทำไม่ได้ เพราะนโยบายไม่ให้ทำ สัปดาห์ที่แล้วคณะกรรมาธิการการศึกษาได้ศึกษา เรายังตกใจว่าจะทำอย่างไรกับพื้นที่สีแดง กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม มีประเด็นที่น่าสนใจฝากท่านประธานผ่านไปยังคณะกรรมการไปถึงรัฐมนตรีว่า พื้นที่สีแดงก็เปิดเรียนได้ ผมจะยกตัวอย่าง โรงเรียนอินเตอร์นั่งในห้องนี้มีเปิดได้ โรงเรียนที่สามารถจัดการได้เปิดได้ อันประกอบไปด้วย ๑. ต้องให้ ๓ กระทรวงเป็นคนดูแลด้วยก่อนจะเปิด คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข ๒. ถ้าเป็นโรงเรียนที่มีสตางค์นิดหนึ่ง โรงเรียนอินเตอร์เอกชน ให้นักเรียนทุกคนต้องฉีดวัคซีนคนละ ๒ เข็มเรียบร้อย มีพาสสปอร์ต (passport) ฉีดวัคซีน ครูบาอาจารย์ฉีดวัคซีน เขาควบคุมกันได้ เปิดเรียนได้ บทเรียนอันนี้ที่จังหวัดสมุทรสาครได้ทำเป็นข้อเสนอมาแล้ว ผมไม่ได้หมายความว่าเปิดทุกโรงเรียน ใครพร้อม

ที่ฉีดวัคซีนก็ไปเรียนปกติใหม่ ใครที่ไม่พร้อมก็มีทางเลือก คือ เรียนออนไลน์ ข้อเสนอแบบนี้เป็นข้อเสนอที่มีจิตวิญญาณสำหรับการปฏิรูปประเทศ เพื่อที่จะฝากท่านประธานผ่านไปยังคนรับผิดชอบว่า เราเอาโครงการปกติออกไปก่อน เอาประเทศขึ้นมาดูก่อน เราจะไปอย่างไรปีหน้า จึงกราบเรียนต่อท่านประธานเพื่อโปรดพิจารณาได้ลองทบทวน กลับมาคราวต่อไปก่อนจะหมดวาระพวกเราน่าจะได้เห็นการเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามากกว่ามีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านตวง อันทะไชย ต่อไปขอเชิญ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ครับท่านขอฉายเพาเวอร์พอยต์ ผมอนุญาตครับ

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายแพทย์เฉลิมชัย เครืองาม สมาชิกวุฒิสภา สิ่งที่ผมจะอภิปรายนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น ถ้าเวลาจะเกินไปสัก ๒ - ๓ นาที หรือกว่านั้นเล็กน้อยท่านกรุณาเมตตาด้วย สิ่งที่ผมจะอภิปรายขอฝ่ายเลขานุการท่านช่วยกรุณาจดติดตามโน้ต ประเด็นสำคัญซึ่งจะเป็นกรณีที่ผมขอเปลี่ยนจากสิ่งที่ผมเคยจะอภิปรายด้านวัฒนธรรม เนื่องจากในเวทีแห่งนี้เรายังไม่เคยพูดถึงเรื่องการปฏิรูปด้านวัฒนธรรม หลังจากที่เรามีการเพิ่มคณะกรรมการชุดใหม่เข้ามา ผมขอเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่กำลังเป็นอยู่ในเวลานี้ เปลี่ยนเป็น ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เหมือนกัน แต่เป็นเรื่องด้านสาธารณสุข มีกฎหมายอยู่ ๒ ฉบับที่พูดถึง ตลอดระยะเวลาประมาณ ๒ ปีที่ผ่านมา เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญนำมาใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในปัจจุบันนี้ กฎหมายฉบับที่ ๑ คือ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ฉบับที่ ๒ คือ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ กฎหมาย ๒ ฉบับนี้จริง ๆ แล้วมีเนื้อหาสาระที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่ปรากฏว่าด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันนี้ คือ สิ่งที่รัฐบาลอ้าง ท่านจึงจำเป็นต้องประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ในกฎหมายฉบับนี้ พูดโดยความเป็นจริงแล้วทุกคนต้องยอมรับว่ากลไกหรือการออกแบบกฎหมายฉบับนี้ที่ร่างออกมาใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ ไม่ได้มีเจตนาที่จะเอามาใช้กับเรื่องภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ด้านการแพทย์ ด้านโรคติดต่อที่กำลังเป็นอยู่ในเวลานี้ เรามีไว้ใช้ในกรณีที่เป็นภัยมีปัญหากระทบต่อความมั่นคงของรัฐ มีปัญหาที่เป็นเรื่องของก่อการร้าย จำเป็นอาจจะต้องมีการใช้กองกำลังทหารออกมาช่วยเหลือรัฐ แต่ปรากฏว่าเครื่องแบบหรือเสื้อ เรียกว่า พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ถูกนำเอามาใส่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นสิ่งที่หลายฝ่ายกระอักกระอ่วนใจ ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

และแปลกใจว่าไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร ต้องเรียนท่านประธานอย่างนี้ ในพระราชบัญญัติอีกฉบับหนึ่งที่ผมกล่าวถึง คือ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกฎหมายพื้น ๆ เป็นกฎหมายที่ร่างเอามาแก้ไขปี ๒๕๕๘ เราคิดว่า เราใส่เอาไว้มากพอสมควรแล้ว ใส่เอาไว้ครอบคลุมเนื้อหาสาระเรื่องของการควบคุม ป้องกัน กำจัด ขจัด ปัดเป่าเรื่องของโรคติดต่อ แต่ปรากฏว่าพอเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในปีที่แล้ว ไม่สามารถที่จะนำกฎหมายนี้ทั้งหมดมาใช้ได้ จึงจำเป็นต้องเอาพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาใช้ เรื่องนี้จริง ๆ ผมเคยอภิปรายตั้งแต่สมัยที่เป็นสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ปี ๒๕๕๘ ผมบอกว่า มีกฎหมาย ๒ ฉบับที่เป็นกฎหมายพี่กฎหมายน้องที่ควรจะต้องพิจารณาให้มีการแก้ไขหรือใช้ร่างขึ้นมาใหม่ก็ได้ ฉบับแรก คือ สิ่งที่ท่านเจตน์ ศิรธรานนท์ ได้เคยพูดไปแล้ว คือ ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ หรือสาธารณสุขแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ ผมเคยเสนอเอาไว้ว่า พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีความล้าสมัยไม่ทันต่อสถานการณ์ ไม่ทันต่อเหตุการณ์ พูดง่าย ๆ ดูอย่างนี้เลย พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประธานกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประธานกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ท่านเชื่อหรือไม่ว่า ประธาน คือ รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เพราะฉะนั้น เหตุการณ์นี้จึงมาสอดคล้องกับสิ่งที่คณะรัฐมนตรีเพิ่งมีมติเมื่อวันอังคารที่ผ่านมาบอกว่า อย่ากระนั้นเลย สถานการณ์มาถึงขณะนี้แล้วเรามีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในหมวดใดหมวดหนึ่ง ซึ่งผมได้ยินมาว่า หมวด ๖ อาจจะให้มีการเพิ่มหมวด ๖/๑ เข้าไปเพื่อให้มีการกำหนดบทบัญญัติว่าด้วยการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขหรือด้านการแพทย์ใส่ไว้ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเราจะประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขโดยไม่จำเป็นต้องไปเอาพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาใช้ใช้กฎหมายให้ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ใช้ เพราะฉะนั้น รัฐบาลบอกว่าจะแก้

กฎหมายฉบับนี้ แต่ให้ใส่ไว้ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ผมขออนุญาตเรียนเสนอฝ่ายเลขานุการ ท่านช่วยนำไปเสนอคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขว่า การแก้ไขกฎหมายฉบับนี้คงไม่พอ ท่านต้องทำกฎหมายฉบับใหม่แยกออกมาจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ แต่ให้ใส่ไว้ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นพระราชบัญญัติการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขแยกออกมาต่างหาก เพราะสถานการณ์ฉุกเฉินที่จะเกิดขึ้นในอนาคตไม่จำเป็นจะต้องเกิดจากโรคติดต่ออย่างเดียว เกิดจากสารพัดปัญหาขึ้นมาที่เป็นด้านสาธารณสุขไม่ว่าจะเป็นเรื่องมลภาวะ เรื่องมลพิษ เรื่องสารพิษ สารพิษแพร่ลงไปในแม่น้ำ ลำคลองแพร่กระจายมาตามจังหวัดต่าง ๆ ผ่านจากแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านลงมา ๑๐ จังหวัด อาจจะไม่ใช่โรคติดต่อ อาจจะต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขขึ้นมาในอนาคต ผ่านเข้าไปน้ำเป็นพิษ ผ่านเข้าไปในระบบน้ำประปาที่ใช้กันทั่วประเทศ ปัญหาเรื่องสาธารณสุขไม่ใช่โรคติดต่ออย่างเดียว สถานการณ์ฉุกเฉินไม่ใช่โรคติดต่ออย่างเดียว เพราะฉะนั้น ท่านกรุณาคิดตรงนี้ว่า ไหน ๆ ท่านจะทำกฎหมายแล้วร่างออกมาต่างหากเป็นพระราชบัญญัติบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข

ประการที่ ๒ ผมขออนุญาตนำเสนอ คือ กฎหมายฉบับนี้ขอให้เป็นกฎหมายปฏิรูป เป็นกฎหมายที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ไปรอผ่านสภาผู้แทนราษฎร ผ่านวุฒิสภาคงไม่ทันกาล ท่านออกไปเป็นพระราชบัญญัติ เป็นกฎหมายปฏิรูปผ่านเข้าที่ประชุมรัฐสภาต้นสมัยประชุมครั้งหน้าเสนอร่างในสมัยปิดประชุมแล้วนำกฎหมายปฏิรูปเข้ามาตามมาตรา ๒๗๐ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ เพราะพระราชบัญญัติโรคติดต่อ แต่ให้ใส่ไว้ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องเรียนว่าไม่ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ทันต่อสถานการณ์ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ไม่ครอบคลุมสถานการณ์ต่าง ๆ

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เขียนไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉินทางด้านกระทบต่อความมั่นคง อาจจะมีการก่อการร้ายอาจจะต้องมีการใช้กองกำลังทหารออกมา แต่คำจำกัดความของคำว่า “สถานการณ์ฉุกเฉิน” ท่านเขียนไว้ครอบคลุม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ถึงกรณีของภัยพิบัติสาธารณะ ผมถามว่า เจตนากฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ใช้อย่างนั้น แต่ใช้ในกรณีมีเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคง แต่เรื่องโรคติดต่อท่านกลับไปเอากฎหมายพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาใช้ เพราะฉะนั้น จำเป็น เหมือนประเทศฝรั่งเศสมีพระราชบัญญัติว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะ รัฐสามารถออกเป็นกฤษฎีกาออกมา สามารถควบคุมกำกับไม่ให้นำเข้า ไม่ให้ส่งออก ไม่ให้กักตุนสินค้า ไม่ให้คนออกจากบ้าน กักคนที่มีปัญหาเรื่องโรคติดต่อหรืออะไรมากมาย พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่มี ที่ประกาศใช้อยู่เวลานี้ถ้ามีคนร้องผมคิดว่ามีปัญหา พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่ได้เขียนเอาไว้ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่ได้เขียนเอาไว้

มาตรา ๙ คือ ดาบพิเศษที่บอกว่า ถ้าประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแล้ว รัฐสามารถออกข้อกำหนดต่าง ๆ แต่อยู่ในมาตรา ๙ กักตัวคนติดเชื้อห้ามออกจากบ้าน แต่ว่ามีข้อจำกัดของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ โรคติดต่อมีข้อกำหนดมากมาย เพราะฉะนั้น พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่ครอบคลุม

สไลด์ถัดไปต่าง ๆ เหล่านี้ผมไม่มีเวลาที่จะอภิปราย ถ้ามีเวลามากผมจะลงรายละเอียดแต่ละข้อ ข้อกำหนดที่ออกมาเขียนไว้ว่าบังคับตามมาตรา ๙ ผมไปรีวิว (review) และดูว่าเชื่อมโยงสอดคล้องกับมาตรา ๙ อย่างไร ข้อกำหนดหลายอย่างไม่อยู่ในมาตรา ๙ แต่ว่าเป็นประโยชน์ไม่มีคนที่จะขึ้นมาร้องเรียนอะไรทั้งสิ้น

สิ่งที่ทำอยู่ในเวลานี้คืออะไร ไปเอามาตรา ๗ ในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาใช้ว่า กรณีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน นายกรัฐมนตรีสามารถสั่งหรือออกคำสั่งให้ใคร บุคคลหรือคณะบุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ เราจึงออกข้อกำหนดต่าง ๆ มาใช้ เพราะใช้มาตรา ๗ แต่ปรากฏว่า กฎหมายไม่ได้เขียนเอาไว้ว่า คณะบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้มีหน้าที่

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

อย่างไรในเรื่องกำกับดูแล ควบคุมเรื่องโรคติดต่อ และในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่ให้ใส่ไว้ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ สิ่งที่ตามมา คือ ๑ – ๒ สัปดาห์ที่ผ่านมา มีปัญหา เรื่องนี้กำลังไคลแมกซ์ (climax) สำคัญที่สุด เรากำลังตกหลุมพรางอันหนึ่ง เมื่อ ๒ สัปดาห์ที่แล้วบอกว่า กระทรวงสาธารณสุขจะให้ออกพระราชกำหนดเพื่อนิรโทษ ... ผมไม่พูดถึงถ้อยคำอาจจะเป็นวาทกรรมไม่เหมาะสมที่จะพูด แต่พูดง่าย ๆ ว่าเจตนาที่ออกกฎหมายมาเพื่อที่จะคุ้มครองบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ บางอย่างเป็นสีเทา ก้ำกึ่งว่าจะผิดกฎหมายหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโรงพยาบาลสนามไม่อยู่ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล โฮมไอโซเลชัน (home isolation) ไม่อยู่ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล เรื่องการให้ยา เรื่องการจัดซื้อยาฟาวิพิราเวียร์ (favipiravir) โดยไม่มีการประมูล เรื่องการฉีดวัคซีนไขว้กันเป็นการฉีดวัคซีนที่ภาษาแพทย์เรียกว่า ออฟเลเบล (off - label) เขียนไว้ว่าให้ฉีดวัคซีน ๒ เข็ม แต่คุณฉีดซิโนแวค ๑ เข็ม คุณฉีดแอสตราเซนเนก้า ๑ เข็ม แต่ในฉลากยา พระราชบัญญัติยาเขียนเรื่องฉลากยาไว้ให้ปฏิบัติตามฉลากยา คุณฉีดซิโนแวค ๑ เข็ม คุณฉีดแอสตราเซนเนก้า ๑ เข็ม คุณฉีด ๒ อย่างไขว้กัน เอากฎหมายไหนไปคุ้มครองบุคลากรที่เขาฉีดวัคซีนไขว้อย่างนี้ เพราะเป็นการกระทำที่ออฟเลเบล คือ ผิดไปจากฉลากยา เราต้องมีอะไรคุ้มครองเขา กระทรวงสาธารณสุขอยากให้มีกฎหมายออกมาคุ้มครอง ปรากฏออกมาบอกว่าไม่ต้องคุ้มครอง ไม่ต้องออกกฎหมายอะไรเลย พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ออกมาคุ้มครองบุคลากรสาธารณสุขอยู่แล้ว ไม่ต้องออกกฎหมายอะไรทั้งสิ้น คุ้มครองอยู่แล้วทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางวินัย ผมมาดูมาตรา ๑๗ และถามหลายคนหลายฝ่ายแล้วว่า มาตรา ๑๗ คุ้มครองอะไรกันแน่ มาตรา ๑๗ กฎหมายเจตนาออกมาเพื่อคุ้มครองในกรณีประกาศใช้สถานการณ์ฉุกเฉินในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ หรือพลเรือนก็แล้วแต่เกิดมีเหตุอะไรขึ้นมา จับอาวุธไปทำร้าย ไปยิงผู้ก่อการร้ายหรือไปยิงบุคคลที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ----------

กฎหมายเขียนไว้ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ในการระงับหรือป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย ข้อจำกัดอยู่ตรงนี้ คุ้มครองเฉพาะในกรณีที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในการระงับ หรือป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย มีเท่านั้น กฎหมายเขียนอย่างนี้ เราตีความตามลายลักษณ์อักษร เพราะฉะนั้น กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้คุ้มครองผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดฉุกเฉินทุกกรณี ทางแพ่ง ทางอาญา วินัย ไม่ได้คุ้มครองทุกกรณี เขาจับอาวุธขึ้นมาจะทำร้ายเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่รัฐเอาปืนโป้งยิงใส่ได้รับความคุ้มครอง เพราะว่าคนนั้นทำผิดกฎหมาย แต่ผมถามว่ากรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ แพทย์ พยาบาล บุคลากรสาธารณสุขออกระดมทำโรงพยาบาลสนาม ออกกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย บางกรณีไม่รู้ว่าผิดกฎหมายหรือไม่ เขาจำเป็นจะต้องทำ เขาไม่ได้ไปทำคนที่ทำผิดกฎหมาย เขาไปช่วยเหลือประชาชน ไปช่วยเหลือชาวบ้าน ไปช่วยเหลือผู้ป่วย เพราะฉะนั้น ตรงนี้จึงเป็นจุดที่ผมโยนเป็นคำถามไว้ให้กับกรรมการปฏิรูปประเทศว่า ท่านกรุณาไปดูตรงนี้ ผมฝากเอาไว้ ประเด็นที่ ๑ ขอให้ออกกฎหมายนี้มา แต่กฎหมายนี้กรุณาอย่าอยู่ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ ขอให้เป็นกฎหมายแยกออกมาต่างหากเป็นพระราชบัญญัติการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข ๒. ขอให้เป็นกฎหมายปฏิรูปนำเข้าสู่ที่ประชุมรัฐสภา ๓. ขอให้ทำเป็นกรณีเร่งด่วน เท่านั้นเองที่ผมฝากท่านประธานไว้ ขอบคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณพลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม ต่อไปขอเชิญท่านออน กาจกระโทก ครับ

นายออน กาจกระโทก : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา กระผม นายออน กาจกระโทก สมาชิกวุฒิสภา กระผมจะขออภิปรายแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เป็นประเด็นปฏิรูปที่ ๓ เรื่อง การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ จากรายงานสถานการณ์ภาพรวมที่รายงานมานี้ เรื่องของความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษา ในรายงานบอกว่าดีขึ้น

ในเรื่องของประสิทธิภาพในการให้เด็กปฐมวัยได้เข้าสู่โลกการเรียน หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ป.ว.ช. ในรายงานนี้บอกว่าดีขึ้น แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ ซึ่งเป็นช่วงรอยต่อระหว่างปี ๒๕๖๒ และปลายปี ๒๕๖๓ คือ เรื่องของโรคอุบัติใหม่ เรื่องของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในเรื่องของประสิทธิภาพที่พูดถึง เรื่องการเข้าเรียน ที่ผมจะพูดถึง คือ เรื่องของการที่เด็กหลุดออกจากระบบ นี่คือประเด็นสำคัญที่เราจะต้องมาคิดว่าจะทำอย่างไรในสถานการณ์นี้ มีหลายประการ อย่างเช่น เด็กหลุดจากระบบเกิดจากพ่อแม่เสียชีวิต และลูกไม่รู้จะอยู่กับใครเป็นข่าวมากมายในปัจจุบันได้หลุดออกจากระบบ อันที่ ๒ หลุดออกจากระบบอย่างไร คือ พ่อแม่ ผู้ปกครองไปเจอพิษภัยถูกเลิกจ้าง ออกจากงาน หรือประกอบกิจการค้าขาย หรือทำอะไรต่าง ๆ ที่เป็นอาชีพทำไม่ได้ สุดท้ายให้เด็กพักเรียนไว้ก่อน นี่คือ เหตุของการหลุดออกจากนอกระบบและยังมีอีกหลายอย่าง ซึ่งต้องขอเอ่ยนามท่าน คือ ท่านตวง อันทะไชย ได้พูดถึงไปแล้ว ผมจึงมองว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลจะต้องแก้ปัญหาเร่งด่วน ในสิ่งแรก คือ จะต้องจัดทำข้อมูล หรือบิ๊กดาตา (Big Data) ของเด็กที่หลุดออกจากระบบให้โดยเร็วและสมบูรณ์ อันที่ ๓ รัฐบาลต้องเร่งจัดการเรื่องของสงเคราะห์ให้กับเด็ก ซึ่งจะต้องหาผู้อุปการะ จะเป็นสถานสงเคราะห์ จะเป็นศูนย์อะไรก็แล้วแต่ของเด็กที่ไม่มีที่พึ่ง อันที่ ๔ ต้องเร่งเยียวยาและให้การสนับสนุนเด็กที่ผู้ปกครองประสบปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เพราะจะเป็นผลต่อการทำให้เด็กหลุดออกจากระบบ นี่คือประเด็นสำคัญที่ผมเสนอแนะในรายงานนี้

ประเด็นที่ ๒ เรื่องเด็กปฐมวัยเป็นปัญหาอย่างหนึ่ง เพราะว่าเด็กปฐมวัยเป็นเด็กที่จะเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเรียน แต่ช่วงนี้เด็กไม่สามารถที่จะเข้าไปเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา อะไรต่าง ๆ ที่เด็กจะเตรียมความพร้อมโรงเรียนทำไม่ได้ สุดท้ายเกิดความเหลื่อมล้ำ คือ เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ดี ผู้ปกครองมีความรู้จัดให้เด็กได้ แต่เด็กที่อยู่กับครอบครัวยากจน หรือพ่อแม่ไม่ค่อยมีความรู้ ผู้ปกครองไม่ค่อยมีความรู้ปล่อยตามยถากรรม นี่คือ ปัญหาที่จะเกิดขึ้น จากรายงานนี้บอกว่าได้สำรวจ ๒๐ จังหวัด พบเด็กจำนวน ๒๐,๐๐๐ กว่าคน อยู่ในเกณฑ์ขาดแคลนทรัพยากร คือ เป็นเด็กด้อยโอกาส ผมว่าตอนนั้น

ท่านสำรวจ ปี ๒๕๖๒ ถ้ามาสำรวจปีนี้เป็นแสนคน เป็นล้านคน ดังนั้น ข้อมูลตรงนี้จึงอยากให้มีบิ๊กดาตา หรือเป็นข้อมูลที่เราสามารถที่จะนำมาแก้ปัญหาได้ เพราะว่าโดยฐานของการแก้ปัญหาต้องดูที่ข้อมูลว่าเด็กที่อยู่ตรงนี้เท่าไร

ประเด็นที่ ๓ ในกลุ่มของเด็กพิการหรือการศึกษาพิเศษ ตรงนี้การศึกษาระบบออนไลน์ ระบบออนไซต์ทำได้ยากมาก

ประเด็นที่ ๔ การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มผู้เรียนปกติ ทั้งชั้นประถมศึกษา ทั้งชั้นมัธยมศึกษา ทั้งอุดมศึกษา อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ใช้ออนไลน์ทั้งหมด ดังนั้น รัฐบาลจะต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องของการจัดให้กับเด็ก เรื่องกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา หรือ กยศ. ต่าง ๆ เหล่านี้ ทรัพยากรที่จะช่วยเหลือเด็ก เราต้องทำอย่างเร่งด่วน และทำให้ตรงจุด

ประเด็นที่ ๕ คุณภาพการจัดการศึกษา ท่านตวง อันทะไชย พูดถูก ตอนนี้เราคงไม่ต้องไปดูเรื่องพิซา เรื่องโอเน็ต เอ็นที (National Test : NT) อะไรอีกแล้ว ดูประเด็นที่ ๑ เด็กจะมีชีวิตรอดปลอดภัยอย่างไร ประเด็นนี้สำคัญที่สุด ต้องฉีดวัคซีนให้เด็ก ผมดูข่าวเมื่อวานนี้เห็นมีฉีดวัคซีนให้เด็ก ๑,๐๐๐ กว่าคน ฉีดไฟเซอร์ (Pfizer) ตอนนี้ต้องคิดถึงเรื่องนี้แล้ว ดูข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐวันนี้พาดหัวข่าวบอกว่า เผยพบเด็กนับแสนคนป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ยอดสะสม ๘ เดือนที่ผ่านมา ดังนั้น เป็นสิ่งที่เราชะล่าใจไม่ได้เลยที่เราจะต้องช่วยแก้ไขปัญหานี้ ฉะนั้น ผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นเหล่านี้ ผมคิดว่าฐานข้อมูลเท่านั้น คือบิ๊กดาตาของแต่ละหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรมที่จะต้องช่วยกัน มีคนกล่าวว่าควรให้เด็กหยุดเรียนสัก ๑ ปี เพื่อแก้ปัญหากรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หายไปก่อน แล้วจึงค่อยกลับมาเรียน ท่านครับ ผมบอกเลยว่าผมไม่เห็นด้วยที่จะให้เด็กหยุดเรียน เพราะการศึกษานั้น คือ สิ่งที่ทุกประเทศแข่งขันกัน เพื่อจะใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ถ้าเราให้เด็กหยุดเรียน หยุดรู้ นั่นคือ มหันตภัยที่จะซ้ำเติมประเทศ จะทำให้ประเทศนี้ล่มสลายและพ่ายแพ้ต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างแน่นอน ขอบคุณมากครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) มยุรี_น ๒๒/๔

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณครับ ท่านออน กาจกระโทก ต่อไปขอเชิญท่านเฉลิมชัย เฟื่องคอน

5 อภิปรายครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

- ๒๓/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพครับ กระผม นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน สมาชิกวุฒิสภา ขออภิปรายรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๓ สำหรับแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ ๓ นี้ มีอยู่ด้วยกันหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข ด้านสื่อสาร ด้านสังคม และที่สำคัญและที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คือ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ที่กำหนดไว้ในหมวด ๑๖ ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ จ. บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในหลาย ๆ ด้าน

(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

สถานการณ์ปัจจุบัน ประเด็นความท้าทายที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประเด็นแรก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการดำเนินการด้านการศึกษา สถานศึกษาทั้งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและในกำกับของกระทรวงเป็นสถานที่อันดับแรกที่ถูกสั่งปิดเรียน ส่งผลให้ครู นักเรียน ทั้งประเทศต้องปรับวิธีการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ มีเทคโนโลยีเรียนออนไลน์มาใช้ ซึ่งก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาระหว่างผู้เรียนที่มีฐานะยากจนกับผู้มีฐานะร่ำรวย อีกทั้งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบกับหลายครอบครัว ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้อาจไม่ได้เรียนต้องออกมาช่วยงานที่บ้านเพื่อความอยู่รอด จึงมีความเสี่ยงที่จะออกนอกระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น จากสถิติมีประมาณ ๓๐,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐ คน

ประเด็นที่ ๒ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แบบก้าวกระโดด การเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีชีวิตของมนุษย์ไปโดยฉับพลัน เกิดเป็นความท้าทายของกระแสโลกโลกาภิวัตน์รอบใหม่ ที่ทุกประเทศในโลกจะต้องเตรียมความพร้อม เพื่อรับมือให้ทันและสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมากมายมหาศาล เพื่อความเป็นต่อทางด้านเศรษฐกิจ ภายใต้การแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน

ประเด็นที่ ๓ ปัญหาเรื่องระบบการศึกษามีความซับซ้อน มีการเชื่อมโยงการดำเนินการหลายภาคส่วน ทั้งระดับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เนื่องจากการจัดการศึกษาในมีทั้งในระบบ นอกระบบ ครอบคลุมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนวัยต่าง ๆ เพื่อประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตที่ดี

ประเด็นที่ ๔ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้พูดกันไปบ้างแล้ว ความแตกต่างในเรื่องคุณภาพการศึกษา ระหว่างนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาโอเน็ตแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ในขณะที่พบว่านักเรียนโรงเรียนดัง ๆ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ในกลุ่มโรงเรียนสาธิตทั้งหลายมีคะแนนพิซาในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์สูงกว่า

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประเด็นที่ ๕ ปัญหาการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ประเทศไทยใช้งบประมาณด้านการศึกษาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๔.๗ ปี ๒๕๖๕ ๔๕๖,๒๔๐ ล้านบาท ของงบประมาณรายจ่าย แต่ผลลัพธ์ด้านการศึกษาที่ประเมินโดยพิซา ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ยังขาดข้อมูลและสารสนเทศในการจัดการศึกษาที่ทันกาล ผลการติดตามวิเคราะห์การดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษามีอยู่ด้วยกัน ๗ ประเด็น ที่สำคัญ ๒๙ กลยุทธ์ ๑๓๒ กิจกรรม

ประเด็นที่ ๑ ระบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยภาพรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน

ประเด็นที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ประเด็นที่ ๔ กลไกและระบบการผลิตคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์

ประเด็นที่ ๕ การจัดการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

ประเด็นที่ ๖ การปรับโครงสร้างหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ประเด็นที่ ๗ การศึกษา การเรียนรู้ โดยพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

ทั้ง ๗ ประเด็นดังกล่าวพบว่า มีโอกาสประสบความสำเร็จในระดับปานกลางค่อนข้างมาทางต่ำ การติดตามความก้าวหน้าและการวิเคราะห์ประเมินผล ต่อความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย มีโอกาสสำเร็จที่บอกแล้วว่าปานกลางถึงต่ำ คือ การตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งการดำเนินการที่ล่าช้ากว่าแผนการดำเนินงานเป็นอย่างมาก โดยไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ภายในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๖๓ ยังส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการตรากฎหมายลำดับรองอื่น ๆ ที่ต้องอาศัยความชัดเจนของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ อีกทั้งสิ้น ๖ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ พ.ศ. .... พร้อมกับกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับ

ข้อเสนอแนะและข้อเร่งรัด

๑. ควรเร่งรัดการตราร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ ขณะนี้กฎหมายดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการดำเนินงานของรัฐสภา จึงสมควรเร่งรัดหน่วยงานผู้รับผิดชอบและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยเร็ว พร้อมกันนี้จำเป็นต้องเร่งจัดทำแผนพัฒนากฎหมาย เพื่อรองรับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งองคาพยพและเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม ให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่จะมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายในอนาคต

๒. สร้างนวัตกรรมการจัดการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างนวัตกรรมการจัดการศึกษา ในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือในระดับพื้นที่ โดยการกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการและระบบนิเวศ

ที่สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา พร้อมกับปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ครอบคลุม การสร้างเสริมผู้เรียน ให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัด มีความรับผิดชอบและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และยุคโลกโลกาภิวัตน์ในอนาคต รวมทั้งต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ให้รองรับการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะด้วย

๓. การเตรียมความพร้อมเพื่อขับเคลื่อนบิ๊กร็อกให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา หน่วยงานเกี่ยวข้องที่มีหน้าที่รับผิดชอบ จำเป็นต้องเร่งพิจารณาและเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ๒๙ กลยุทธ์ ๑๓๒ กิจกรรม ที่จะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ บิ๊กร็อก พร้อมกับส่งเสริมการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาให้กับบุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้บรรลุตามเป้าหมายในห้วงเวลาที่กำหนด

๔. การจัดทำแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับบิ๊กร็อก กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งดำเนินการให้ส่วนราชการในสังกัด จัดทำแผนการปฏิบัติราชการให้สอดคล้องและรองรับแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และการขับเคลื่อนกิจกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญบิ๊กร็อก ----

- ๒๔/๑

รวมทั้งควรเร่งจัดทำแผนบูรณาการระหว่างหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องไปในทางเดียวกัน มีเอกภาพ มีการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี อันจะส่งผลให้การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ ประกอบ มาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ให้สำเร็จมีผลบังคับใช้ภายในปี ๒๕๖๕ ขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านเฉลิมชัย เฟื่องคอน ต่อไปขอเชิญท่านทรงเดช เสมอคำ ครับ

นายทรงเดช เสมอคำ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่าน กระผม นายทรงเดช เสมอคำ สมาชิกวุฒิสภา วันนี้ผมจะขออนุญาตให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประเด็นการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลกับบทบาทการจัดการศึกษายุคดิจิทัล อย่างที่เราทราบทุกคนว่าตอนนี้ปัญหาที่มีมากที่สุดของระบบการศึกษา คือ การเรียนการสอนออนไลน์ ผมขอขอบคุณผู้แทนหน่วยงานรับผิดชอบที่ท่านมานั่งรับฟังการสะท้อนปัญหาของพวกเรา ในวันนี้ เราจะมีวิธีการอย่างไรให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเรียนการสอนยุคปัจจุบันให้น้อยที่สุด แต่อย่าลืมว่านักเรียนเราทุกคนตอนนี้ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่อยู่ในเมืองกรุง โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนชายขอบ ถ้าเขาเหล่านั้นมีโอกาสได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน ผมคิดว่าสัมฤทธิผลในการเรียนรู้จะไม่แตกต่างกัน จากการลงสื่อเมื่อ ๒ – ๓ สัปดาห์ก่อน นักเรียนต่างจังหวัดจากจังหวัดอุบลราชธานี นายธนากร ทองหนูนุ้ย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สอบโรงเรียนเตรียมทหารได้อันดับ ๑ ถึง ๓ เหล่าทัพ โรงเรียนนายร้อยตำรวจได้อันดับ ๘ เด็กอยู่ต่างจังหวัด ถ้าเขาเหล่านี้มีโอกาสเราจะทำอย่างไร ผมมีข้อเสนออยู่ ๔ ข้อ ที่จะนำเสนอให้ท่านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไปดำเนินการ ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณเลขาธิการสภาการศึกษาได้มีการจัดการประชุมหลายครั้งเกี่ยวกับเรื่องการเตรียมการจัดการเรียนการสอนด้วยดิจิทัลแพลตฟอร์ม ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประการที่ ๑ เราจะเชื่อมโยงองค์ความรู้ข้อมูลต่าง ๆ ไปยังฐานข้อมูล เพื่อเปิดโอกาสทางเลือกให้กับผู้เรียนได้อย่างไร ทำเป็นดิจิทัลแพลตฟอร์มเชื่อมโยงความรู้ไปเลย วันนี้จะสอนเรื่องอะไร ผู้ปกครอง เด็ก จะได้เข้าใจ เมื่อสักครู่นี้มีพรรคพวกของผมไลน์ (LINE) มาบอก ผมถามว่าไปไหน เขาบอกว่ากำลังไปประชุมผู้ปกครอง เรื่อง การเรียนการสอนออนไลน์ ผู้ปกครองก็ทำไม่ได้ เด็กบางคนอยู่กับยาย การเรียนสมัยก่อนกับการเรียนสมัยใหม่ไม่เหมือนกัน นักเรียนถือบทความมา กอ – อะ – นอ อ่านว่า กัน ยายบอกว่าไม้หันอากาศหายไปไหน อย่างนี้ไม่ได้ เพราะฉะนั้น ท่านต้องทำแพลตฟอร์มตรงนี้ขึ้นมา เพื่อที่จะได้มีการเรียนรู้ร่วมกัน

ประการที่ ๒ ท่านจะต้องเตรียมจัดการศึกษาภายใต้แนวคิดแพลตฟอร์มกลางของประเทศ เพื่อกระจายไปสู่โรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ หน่วยงาน โรงเรียน สามารถที่จะเข้าถึงได้ง่ายและเกิดการเรียนรู้

ประการที่ ๓ การเรียนรู้ยุคใหม่ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ต้องเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกอุปกรณ์ จะต้องเป็นการสื่อสารกันได้ ๒ ทาง ๒ ทาง หมายถึง ครู นักเรียนสามารถที่จะโต้ตอบแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันได้

ประการที่ ๔ การเรียนรู้จะต้องมีการแลกเปลี่ยน โดยผ่านการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อให้ครูเป็นผู้ตอบข้อสงสัยในทุกรายวิชา โรงเรียนได้เข้าถึง

ทั้ง ๔ ประการที่ผมพูดมาจะทำไม่ได้ ผมขอเวลาท่านประธานอีกนิดหนึ่ง ผมเคยพูดเรื่องนี้ ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๒ แล้วผมปรึกษาหารือกับประธานไปแล้ว ๑ ครั้ง เรื่องของประเด็นปัญหาการเรียนการสอนออนไลน์มีปัญหามากมาย ผมขอสรุปสั้น ๆ ว่า มีปัญหาอยู่ ๒ อย่าง คือ ต้นทางกับปลายทาง ต้นทางคืออะไร ต้นทาง คือ โรงเรียน ปลายทาง คือ ที่บ้าน ที่โรงเรียนคืออะไร ๑. ครู ครูจะต้องเข้าใจวิธีสอน เข้าใจวิธีวัดและการประเมินผล ๒. โรงเรียนจะต้องออกคำสั่งประกาศวิธีการวัดและการประเมินผลให้ชัดเจน มีขั้นตอน ๓. โรงเรียนไม่มีระบบวายฟายระบบอินเทอร์เน็ต ๔. เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่พร้อมในโรงเรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดดำเนินการให้ ๕. โปรแกรม เด็กจะต้องเข้าโปรแกรมซูมมีตติง (zoom meeting)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โปรแกรมกูเกิลคลาสรูม (google classroom) โปรแกรมกูเกิลมีต (google meet) โปรแกรมซิสโกเว็บเอ็กซ์ (cisco Webex) วิทยาลัยการอาชีวศึกษาใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์ทีม (microsoft team) ให้นักเรียนมีเงินนิดหนึ่งซื้ออินเทอร์เน็ต หรือโทรศัพท์มีแอกเคานต์ (account) ต่อ ๑ เครื่อง โทรศัพท์อีเมลสามารถล็อกอิน (login) เข้ามามีรหัส อย่างนี้เป็นต้น อันนี้คือต้นทาง

ปลายทางที่บ้านเหมือนกับหลายท่านพูด ผมขอชื่นชมผ่านตรงนี้ นางณัฐนันท์ ชูชีวา ครูโรงเรียนศรีสุขวิทยา อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ไปตามเด็กถึงที่บ้านว่าเด็กคนนี้ทำไมไม่เรียนออนไลน์ ซึ่งเด็กคนนี้เป็นเด็กที่เรียนเก่ง เรื่องนี้ออกโทรทัศน์เมื่อคืนวันเสาร์ ไทยรัฐทีวี ช่อง ๓๒ เด็กคนนี้ คือ นางสาวรุ่งทิวา เดินกลาง หรือ น้องวิว เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เกรดเฉลี่ย ๓.๙๓ ไปดูที่บ้านมีโทรศัพท์อยู่เครื่องเดียวเรียนกับน้อง บ้านไม่มีไฟฟ้า มีแผงโซลาร์เซลล์อยู่ ๑ แผง เขาต่อให้ ผลัดกันเรียนกับน้อง ฐานะยากจน แต่เด็กสู้ มันสมองของประเทศไม่ใช่อยู่ในเมืองหลวง ข้างนอกมีโอกาสมากมาย ถ้าเราให้โอกาสเขาเหล่านี้จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต ที่บ้านคืออะไร ที่บ้านต้องมีโทรศัพท์ ต้องมีวายฟาย ต้องมีอินเทอร์เน็ต ที่บ้านนักเรียนจะต้องเข้าโปรแกรมได้ นักเรียนต้องเข้าใจวิธีการวัดและการประเมินผล นักเรียนต้องเข้าถึงโปรแกรมได้ ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผมขอฝากไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะการเรียนการสอนออนไลน์ มีข้อจำกัด เราสามารถกำจัดข้อจำกัดเหล่านี้ลงได้จะทำให้การเรียนการสอนสัมฤทธิผล ทำให้ยุคสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นักเรียนจะได้เรียนอย่างทั่วถึงครบเต็มตามหลักสูตร เพื่อพัฒนาให้เด็กเหล่านี้มีคุณภาพเป็นคลังสมองของประเทศไปสู่การเรียนระดับสูงต่อไปในอนาคต ผมขอฝากถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย ท่านต้องจัดงบประมาณสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการให้ได้ ถ้าโรงเรียนไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ ไม่มีโปรแกรม ไม่มีอินเทอร์เน็ต ไม่มีวายฟาย ทำอะไรไม่ได้เลย ออนแฮนด์อย่างเดียว ออนแฮนด์มีปัญหาให้งานไปแล้วเด็กไม่ตอบเห็นหรือไม่ ลงในไลน์ ท่านผู้อำนวยการกับครูต้องลงไลน์ขอร้องให้นักเรียนมาส่งงาน เห็นหรือไม่ นี่คือปัญหา ยิ่งจังหวัดในพื้นที่สีแดงจะมีปัญหามากที่สุดในการเรียนการสอน ขออนุญาตให้ข้อเสนอแนะโดยสรุป กราบขอบพระคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านทรงเดช เสมอคำ ก่อนที่ท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ จะอภิปราย ผมจะขออนุญาตแจ้งรายชื่อผู้อภิปรายชุดที่ ๓ ซึ่งจะอภิปรายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ดังนี้

๑. นายอนุศักดิ์ คงมาลัย อภิปรายภาพรวมยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม ใช้เวลาอภิปราย ๒๒ นาที

๒. นายอำพล จินดาวัฒนะ อภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และแผนการปฏิรูปด้านสังคม ใช้เวลาอภิปราย ๒๑ นาที

๓. นายทวีวงษ์ จุลกมนตรี อภิปรายแผนการปฏิรูปด้านสาธารณสุขและภาพรวม ใช้เวลาอภิปราย ๕ นาที

ทั้ง ๓ ท่านขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ ผมอนุญาตนะครับ ขอเชิญท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ อภิปรายโดยท่านขอฉายเพาเวอร์พอยต์ ผมอนุญาต เชิญครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ ขออภิปรายให้ข้อคิดเห็นตามรายงานประจำปี ๒๕๖๓ ซึ่งผมคิดว่าเป็นรายงานที่ดี แต่ผมจะมีข้อวิเคราะห์และเสนอแนะใน ๓ แผ่นใสสุดท้ายคิดว่ามีความสำคัญจากการวิเคราะห์และจากการดำเนินการติดตาม ตสร. ของคณะอนุกรรมาธิการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม ขอสไลด์แผ่นที่ ๒ เรื่อง การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมนี้เป็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๓ เขียนสั้น ๆ ว่า “ขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมสร้างองค์ความรู้” จริง ๆ อยากจะใส่คำว่า “ปัญญาและเทคโนโลยี เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมุ่งสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน” ถัดไปจะเห็นว่า การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมนี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับทุกยุทธศาสตร์ชาติ ทุกคนพูดถึงหมด แต่เวลาลงทุนหรือเอาจริง ไม่เอาจริงแล้วมีส่วนสนับสนุนทุกแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติซึ่งจะเห็นภาพนี้ชัดเจน ไล่ไปตั้งแต่ความมั่นคง ความเสมอภาค พัฒนากำลังคน ซึ่งผมจะเสนอแนะว่า ทำอย่างไรจะลงทุนทุกยุทธศาสตร์ในช่วงสุดท้าย

สำหรับการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม แผ่นสไลด์ถัดไปนะครับ ภาพนี้ผมจะใช้ทุก ๆ ทีเวลาติดตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๓ ในปี ๒๕๖๓ ระดับสีเหลือง คือ ต่ำกว่าเป้าหมาย ๔ วิกฤติ ๑ ขณะเดียวกันเสี่ยง ๑ แล้วผ่านเป้าหมายแค่ ๑ คือ การลงทุนภาคเอกชน ซึ่งผมมีข้อสงสัยในเรื่องข้อมูลว่าจริงหรือไม่ ขณะเดียวกันมีผลกระทบอะไรต่าง ๆ มากตามมา เพราะว่าเริ่มต้นไม่แรงพอ

สไลด์ถัดไป ความสามารถในการแข่งขัน คือ เราติดตามสิ่งที่เราส่งไปให้หรือเขามาติดตามเรา คือ ทำโดยอีโคโนมิกฟอรัม (economic forum) กระทำโดยไอเอ็มดี (International Institute for Management Development : IMD) ซึ่งเขาจัดให้เราอยู่กลาง ๆ เราเคยตั้งคำถามหรือไม่ว่า เราจะทำอย่างไรให้ก้าวกระโดดขึ้นไปอีก โดยเฉพาะเมื่อเจอวิกฤติจะก้าวกระโดดได้อีกหรือไม่ เพราะฉะนั้น คือ อยู่กลาง ๆ ไม่มีทางที่จะขึ้นไปกว่านี้ ทีนี้เป้าหมายหลักจริง ๆ มีอยู่ ๒ เรื่อง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เรื่องที่ ๑ ความสามารถในการแข่งขันพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กำลังคนอยู่กลาง ๆ อย่างที่ผมนำเรียนแล้ว อยู่ระหว่าง ๓๐ กว่า ขึ้น ๆ ลง ๆ ขณะเดียวกัน เป้าหมายการลงทุนที่ผมคิดว่าเรายังเก็บข้อมูลไม่ละเอียดพอว่า เอกชนลงทุนวิจัย พัฒนา หรือลงทุนนวัตกรรม ปรับปรุงโพรเซส (process) ซึ่งเรื่องนี้สะท้อนออกมาในการติดตามประเมินดูเหมือนว่าผ่าน แต่จริง ๆ ไม่น่าจะผ่าน ทีนี้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจะมีอยู่ ๗ เป้าหมาย

ข้อที่ ๑ อุตสาหกรรมการผลิตบริการสร้างมูลค่าจากวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม ผลต่ำกว่าเป้าหมายระดับเสี่ยง เห็นหรือไม่ครับ คิดว่าขึ้น ๕ เปอร์เซ็นต์ ไม่ขึ้น ขึ้นแค่ ๑ เปอร์เซ็นต์ เพราะไม่วิจัยและนวัตกรรม

ข้อที่ ๒ วิสาหกิจในกลุ่มเป้าหมายด้านเศรษฐกิจนี้ต่ำกว่าเป้าหมาย เรื่องคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมต่ำกว่าเป้าหมายอีก การประยุกต์ใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีต่ำกว่าเป้าหมายอีก อันนี้ผมเอามาจากเอกสารท่าน ซึ่งผมชมว่าเขียนได้ดีมาก

ข้อที่ ๕ ข้อนี้วิกฤติที่สุด ประเทศไทยมีขีดความสามารถของเทคโนโลยีฐานทั้ง ๔ ด้าน ไบโอเทคโนโลยี (biotechnology) เทคโนโลยีวัสดุ นาโนเทคโนโลยี (nanotechnology) และดิจิทัลเทคโนโลยี (digital technology) ไม่สามารถทัดเทียมกับประเทศในเอเชียหรือโลกได้ เรายังซื้อเทคโนโลยีขาดดุลปีหนึ่งกว่า ๒๕๐,๐๐๐ ล้านบาท เหมือนเงินกู้งบประมาณปีละเท่านี้เรายังทนอยู่ได้ ต้องแก้ให้ได้ตรงจุดนี้ ถัดไปจำนวนโครงสร้างพื้นฐานต่ำกว่าเป้าหมายอีก สัดส่วนของทุนวิจัย อันนี้บอกผ่านเป้าหมาย ซึ่งผมยังตั้งคำถาม ทีนี้โดยสรุปอีกทีหนึ่งเราอยู่ใน
สีแดง ๑ สีส้ม ๑ สีเหลือง ๔ สีเขียว ๑

ถัดไปซึ่งสำคัญมาก คือ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผมจะขอขยายความนิดหนึ่ง ผมดีใจที่ท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้ามาพอดี

๑. ศึกษาติดตามสถานการณ์ตามเป้าหมายหลัก เรื่องของเวิลด์อีโคโนมิกฟอรัม (World Economic Forum) ไอเอ็มดี ว่าเขามองเราอย่างไร แล้วขณะเดียวกันมูลค่าการลงทุน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ศึกษาข้อมูลวิเคราะห์ให้ดีจริง ๆ ว่าลงทุนไปเพื่อวิจัย พัฒนาหรือเพื่อนวัตกรรม หรือเพื่อปรับปรุงโพรเซสต่าง ๆ บางอย่าง แล้วขณะเดียวกันทั้งอุตสาหกรรมใหญ่ อุตสาหกรรมย่อย ต้องดูว่าลงทุนแค่ไหน แล้วจะกระตุ้นอย่างไร

๒. ติดตามประเมินผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเรื่องนี้ผมคิดว่าน่าจะดีขึ้น เมื่อเรามีร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. .... ซึ่งจะพิจารณาในวันที่ ๒๔ ทีนี้ประโยชน์ไปใช้ด้านไหน คำนี้ชัดเจนมาก ๑. ด้านเศรษฐกิจ ๒. ด้านสิ่งแวดล้อม ๓. ด้านสังคมและธรรมาภิบาล ทุกอย่างต้องการวิจัย วิเคราะห์เป็นหลักฐาน อีกด้านหนึ่ง คือ วิชาการต้องมีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ ผมเชื่อว่าเรื่องนี้จะดีขึ้น แต่จะใช้เวลานิดหนึ่ง เพราะทุกอย่างการวิจัยต้องอยู่ในท่อแล้วนำมาใช้

๓. รัฐบาลลงทุนเพื่อการวิจัยให้มากขึ้น ปี ๒๕๖๓ ผมจำได้ว่ารัฐลงทุนแค่ ๐.๑๓๕ เปอร์เซ็นต์ ปี ๒๕๖๔ เหลือ ๐.๑๓ เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี ปีนี้งบประมาณด้านการวิจัยนวัตกรรมถูกตัดไป ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่งบปกติของรัฐลดลง ๗ เปอร์เซ็นต์ อันนี้แสดงถึงมายด์เซ็ต (mindset) ของวิธีคิด ขณะเดียวกันลงทุนเรื่องโครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและกำลังคน ซึ่งผมเชื่อว่ารัฐบาลต้องลงทุนเรื่องนี้

๔. โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ เช่น ระบบราง เรื่องความมั่นคง เรื่องสาธารณสุข ที่ขนาดใหญ่น่าจะมี ๑ เปอร์เซ็นต์ หรือ ๒ เปอร์เซ็นต์ของโครงการเหล่านั้นเพื่อการวิจัย ---------

- ๒๖/๑

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เราเกือบจะสร้างเครื่องบินได้เอง แต่หยุด ผมยังเชื่อว่าการต่อเรือ เราใช้เทคโนโลยีในประเทศได้โดยการวิจัย ที่ชัดเจนขณะนี้ตัวอย่างลงทุนเอง คือ ทำดาวเทียมจิสดา (Geo-Informatics and Space Technology Development Agency : GISTDA) ร่วมมือกับต่างประเทศทำดาวเทียม ไม่ได้ซื้อดาวเทียม ซึ่งเรื่องนี้ผมว่าเราต้องหยุดคำว่า “ซื้อ” มาพัฒนาด้วยวิจัยและนวัตกรรม ผมเพียงแต่ยกตัวอย่าง หลาย ๆ องค์กรใหญ่มักจะแนะนำ เช่น ด้านสาธารณสุข น่าจะลงทุนเพื่อการวิจัย ๑ เปอร์เซ็นต์ของงบสาธารณสุข แต่ไม่ใช่ให้กระทรวงทำ ให้หน่วยงานวิจัยและพัฒนาและทำงานร่วมกัน

๕. การจัดซื้อผลงานวิจัยและนวัตกรรมของรัฐให้มากขึ้นจากบัญชีและนวัตกรรม

๖. เร่งรัดการบริหารจัดการและสื่อสารผลสัมฤทธิ์จากการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมให้มากขึ้น เพราะคนยังไม่เข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญทางด้านนี้ว่า การวิจัย การลงทุนไม่ใช่งบ ๑๒ เดือน ต้องงบอยู่ในท่อและต่อยอดไป และตัดออกมาใช้เป็นระยะ ๆ

๗. สร้างแรงจูงใจให้เอกชนลงทุนวิจัยนวัตกรรมมากขึ้น เช่น ภาษีบีโอไอ (The Board of Investment of Thailand : BOI) และประกาศเกียรติคุณ คือโปรไฟล์ (profile) แม้กระทั่งแคปิตัลมาร์เก็ต (capital market) ตอนนี้ต้องมีโปรไฟล์ในเรื่องของความยั่งยืนอะไรทำนองนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าต้องทำให้ได้

๘. สร้างความรับรู้และแนวคิด ผมว่าอันนี้สำคัญมาก อะแวเนส (awareness) และมายด์เซ็ตของคนไทยอยากได้ดี แต่ไม่กล้าลงทุน พูดถึงวิจัยและนวัตกรรมบ่อย ๆ แต่ไม่เอาจริง ทำอย่างไรเราจะทำประเด็นให้ชัดเจนและลงทุน ถ้าถามว่ากำลังพลที่จบพีเอชดี (Doctor of Philosophy : Ph.D.) ทางด้านไบโอโลยี (biology) พอหรือไม่ เรามีคริติคัล (critical) ที่สามารถทำวัคซีนได้ เราสามารถที่จะทำเครื่องมือได้ ถ้ารัฐลงทุนและทำงานกับเอกชน แม้กระทั่งเรื่องดาวเทียมอย่างที่ผมเรียนทำได้เองและเรียนรู้ทำได้อีก ประเทศอิสราเอลลงทุนการวิจัยนวัตกรรม ๔.๙ เปอร์เซ็นต์ ๒.๙ เปอร์เซ็นต์ เพื่อความมั่นคง ๒ เปอร์เซ็นต์ เป็นเรื่องพื้นฐาน แต่ของเรามีแค่ ๐.๑๓ เปอร์เซ็นต์ จากรัฐ เพราะฉะนั้น ยากที่จะสามารถพัฒนาแข่งขันกับคนอื่นได้ เรื่องอะแวเนส

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

และมายด์เซ็ตที่เชื่อว่าวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจะช่วยทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาลได้ ซึ่งผมเชื่อว่าที่ผมเสนอแนะวันนี้ตรงไปตรงมา หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์พอสมควร ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ ต่อไปท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย ขอเชิญครับ

นายอนุศักดิ์ คงมาลัย : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายอนุศักดิ์ คงมาลัย สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะรองประธานคณะอนุกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ คณะที่ ๔ ซึ่งมีท่านนายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ เป็นประธาน ได้มอบหมายให้กระผมมารายงานในเรื่องของการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ด้านโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งพอเราพูดถึงโอกาสและความเสมอภาคดูเหมือนจะเป็นเรื่องของนามธรรมค่อนข้างมาก แต่จะถูกกล่าวถึงเอาไว้บ่อย ๆ ทั้งในเรื่องเป้าหมาย ในเรื่องอุดมคติ ในเรื่องของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่ในขณะเดียวกันถูกนำเอาไปกล่าวในเรื่องของความเหลื่อมล้ำ ในเรื่องของความไม่เท่าเทียม ในเรื่องของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทางสังคมที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน ดังนั้น ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศในด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่เป็นนามธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ปรากฏให้เห็นว่าโอกาสและความเท่าเทียมทางสังคมเกิดขึ้นหรือไม่ ความเสมอภาคทางสังคมเกิดขึ้นหรือไม่ ประชาชนจะต้องจับต้องได้ตรวจสอบได้ ใช้กลไกในด้านการดำเนินวิถีชีวิตประจำวันในชุมชน ในด้านของสิทธิเสรีภาพการใช้แนวคิดด้านสิทธิมนุษยชนของตัวเอง ในการที่จะเป็นเกณฑ์ในการสร้างมาตรฐานร่วมกันจากข้างล่างสู่ข้างบน ซึ่งจะทำให้เรื่องของการต่อสู้กับปัญหาในด้านความเสมอภาคจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในเป้าหมายที่ถูกวางเอาไว้ การสร้างความเป็นธรรมคงจำเป็นจะต้องถามด้วยว่า จะสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติตามเป้าหมายได้แค่ไหน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากไปถึงไหนแล้ว เรื่องของการรองรับสังคมสูงวัยมีคุณภาพเกิดขึ้นจริงหรือไม่ การสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเองเกิดขึ้นแล้วหรือยัง นี่เพียงแค่ในข้อที่ ๑ ยิ่งพอมาพูดถึงในช่วงผ่านวิกฤติโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สังคมคงจะเห็นได้ชัดว่าเราเปราะบาง เรามีฐานรากที่ไม่ค่อยจะแข็งแรงเท่าใดนัก แต่เรามีบางเรื่องที่เราแข็งแรงและพอเพียงที่จะใช้ความแข็งแรงเหล่านั้นมาต่อยอดที่ทำให้ทั้ง ๓ ประเด็นที่กระผมได้นำเรียนในข้อที่ ๑ ในเรื่องของการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำนั้นเพิ่มเติมขึ้นมาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้

อันที่ ๒ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นจะต้องถามไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ส่วนที่ได้นำเอาแนวคิดไปใช้ในการวางแผนงานโครงการทุก ๆ แผนงานโครงการว่าเขามีชุมชนที่น่าอยู่แล้วหรือยัง เขามีกระบวนการใด ๆ ที่จะทำให้ทุกภาคส่วนมาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศแล้วหรือยัง เพียงแค่คำถามเหล่านี้คงจะเป็นตัวสร้างกลไกในการหาคำตอบของประชาชนและชุมชนกันเอง ซึ่งในส่วนของหน่วยราชการข้าราชการ ผู้ปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่จะไม่ได้ใช้แนวคิดตรงนี้เพียงแค่เพื่อทำไปเท่านั้นแต่จะต้องไปทำร่วมกัน

อันที่ ๓ การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและจัดการตนเองในการสร้างสังคมคุณภาพ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ดีมาก เป็นการพูดที่ชัดเจน ถูกต้อง แต่เราดูเหมือนว่าเราจะยังไปไม่ถึงหรือไกลเหลือเกิน การปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเดี๋ยวจะมีการพูดถึงในตอนท้าย เรื่องของการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการเพิ่มผลิตภาพ และการคุ้มครองแรงงานไทย ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ นี้อยู่ในรายละเอียดของแผน งานโครงการทั้งหมดที่ได้ถูกนำมาเสนอตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๓ ในประเด็นเรื่องของพลังทางสังคม ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก ประเด็นความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม และแน่นอนที่สุดในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศที่เร่งทำกันอยู่ คือ ด้านสาธารณสุขและด้านสังคม ซึ่งกระผมจะได้พูดต่อไป ในเรื่องแรกจากการติดตามผลการศึกษาวิเคราะห์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งสิ้น ๑๙ โครงการ เราได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาได้ชัดเจน นั่นคือ โครงการส่วนใหญ่จะยังมีลักษณะที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก อาจจะบอกว่าประสบความสำเร็จมากสีเขียวสูงสุดอยู่ในเรื่องของความยั่งยืน แน่นอนเป็นเป้าหมายในอุดมคติ แต่ประสิทธิผลดูเหมือนจะค่อนข้างต่ำที่สุด เพราะเหลือเพียงแค่ ๓๗ เปอร์เซ็นต์ ต่ำกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ด้วยซ้ำไป ในขณะประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน อยู่ในลักษณะใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ ๔๒ เปอร์เซ็นต์ โดยในขณะที่เกินครึ่งอาจจะดูเหมือนกับสอดคล้องกับเป้าหมายในเรื่องของการบูรณาการและในเรื่องของการสร้างผลกระทบ แต่ว่าดีที่สุดที่ความยั่งยืนอาจจะพอให้กำลังใจกับผู้ปฏิบัติงานได้อยู่บ้าง เพียงแต่ว่าจะต้องใช้ทัศนคติในการที่จะมองเห็นกระบวนการของการปฏิรูปในรูปแบบที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมให้มากขึ้น นั่นก็คือ โอกาสและความสำเร็จที่เราจะกล่าวถึงในยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้นเอง แต่ผมยังไม่แน่ใจว่าเมื่อเราเข้ามาอยู่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ทำให้เกิดความต่อเนื่องยาวนานมาโดยตลอด ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ เหนื่อยล้าในการที่จะปรับรูปแบบ การชะลอการดำเนินการ โครงการต่าง ๆ หายไปหมดเลย ----------

ดังนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นมาจึงกลายเป็นผลที่ทำให้เราไม่มั่นใจว่า ข้อสรุปในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณบางส่วนที่ถูกพูดเอาไว้ในที่นี้ ประชาชน แน่นอนวันนี้รายได้หายไปหมดเลย หนี้สินครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่มีการชี้แจงออกมาในศูนย์วิจัยกสิกรไทย ปล่อยเงินให้กู้ยืมกับภาคครัวเรือนในไตรมาสที่ ๔ ของปีที่ผ่านมา บ่งชี้ถึงหนี้ครัวเรือนของไทยที่ปิด ณ สิ้นปี ๒๕๖๓ จุดสูงสุดในรอบ ๑๘ ปี ซึ่งทำให้เป็นระดับหนี้ครัวเรือน ๑๔ ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนถึง ๘๙ เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับจีดีพี คือ ความน่าวิตกกังวล แน่นอนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นยังมีข้อมูลจากทีดีอาร์ไอ (Thailand Development Research Institute : TDRI) ยังมีข้อมูลอื่น ๆ ที่ประกอบกัน แล้วเราจะใช้โอกาสอย่างไรที่เรามีพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๔ เรายังพบว่าผู้ประกอบการเอสเอ็มอี (Smal and Medium Enterprises : SMEs) ซึ่งมีนับหมื่นนับแสนรายทั่วประเทศยังคงเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน ยังเข้าไม่ถึงแหล่งการที่จะทำให้เขาสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้จนถึงวันนี้ เพราะฉะนั้น จึงเป็นการสรุปในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสที่จะเป็นข้อเสนอแนะและเร่งรัด คงจะฝากนำเรียนท่านผู้ชี้แจงได้มารับไปในแง่ของภาพรวมจะเป็นการเร่งรัดผลักดัน การใช้ข้อมูลทางสังคม ข้อมูลระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศตอนนี้ไปถึงไหนแล้ว การที่จะลงทะเบียนฉีดวัคซีนตอนนี้ทุกตัวคนแล้วหรือไม่ ใช้โอกาสตรงนั้นได้มากน้อย แค่ไหน ในการที่จะทำให้เขาสามารถเข้าถึงสิ่งที่ภาครัฐเอื้ออำนวยประโยชน์ให้เขาในภาวะที่ยากเย็น ณ ขณะนี้ จะเร่งรัดในเรื่องของการขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำของกลุ่มประชาชนในด้านรายได้อย่างไร จะวางแผนกันอย่างไร จะเร่งรัด การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพแรงงานของกลุ่มประชากรต่าง ๆ ได้อย่างไร และอื่น ๆ ใน ๔, ๕, ๖ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง

ในสไลด์นี้ได้มีการวิเคราะห์วิจัยถึงในส่วนที่เป็นเรื่องของการปฏิรูปประเทศ ๒ ด้าน ในด้านที่จะสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แต่เราพบว่าล้วนแล้วแต่ โครงการที่ได้ทำไปแล้ว ๓๐ โครงการ อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการ ๑๒ โครงการ หรือร้อยละ ๔๒ โครงการ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เมื่อประเมินผลแล้ว โอเค ให้ดำเนินการต่อเนื่อง แต่ว่าอีก ๓๒ โครงการ จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการ ๓ โครงการ อันนี้ คือ สิ่งที่ดำเนินการอยู่ อย่างที่เราได้พูดคุยกันโดยทั่วไปว่าเดินไปตามรูทีน (routine) หรือการที่ทำงานประจำ แต่ถ้าหากว่าเราสามารถจะนำแนวคิดหลักในด้านการปฏิรูปที่จะพัฒนาปรับปรุงและนำสู่พื้นฐานถึงประชาชน นั่นคือ ประชาชนที่อยู่ในชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในชุมชนชนบททั่วประเทศทำอย่างไร จะทำให้เขาสามารถเข้าถึงเรื่องนี้ได้ ดังนั้น ข้อเสนอแนะในเรื่องของการปฏิรูปประเทศ ตรงไปตรงมา ปฏิรูประบบการดำเนินงานในภาพรวมพูดแบบกำปั้นทุบดิน แต่แท้ที่จริงแล้วเราได้มีทัศนคติในการที่จะร่วมกันปฏิรูปประเทศไปพร้อม ๆ กันแล้วหรือไม่ เราได้สื่อสารการปฏิรูปประเทศให้กับพี่น้องประชาชนผ่านกลไกต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ไม่ใช่ให้รัฐบาล ให้นายกรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีพูดอยู่เพียงฝ่ายเดียว ข้าราชการพูดฝ่ายเดียว เอกชนพูดด้วย ประชาชนพูดด้วย พูดจากอะไร พูดจากปัญหา พูดจากอุปสรรค พูดจากสิ่งที่เขากำลังเผชิญอยู่ และอันนี้ตีเหล็กกำลังร้อน ๆ ปัญหาทุกปัญหาแก้ได้ และกลไกที่เกี่ยวข้องกำลังช่วยกันแก้ไข ดังนั้น การดำเนินการในภาพรวม เดี๋ยวผมจะมาอภิปรายในตอนท้ายของการอภิปรายวันนี้อีกทีหนึ่ง คือ เรื่องของการสื่อสารเพื่อการปฏิรูปประเทศที่จะช่วยทำให้ประชาชนคนไทยทั่วประเทศมาร่วมใจกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการที่จะร่วมพลัง ในการที่จะมาช่วยกันปฏิรูปเพราะการปฏิรูปเขาเชื่อได้ว่าเขาจะได้รับการแก้ไขปัญหาที่เขาเผชิญอยู่

ข้อ ๒ การเร่งรัดพัฒนาศักยภาพของระบบสาธารณสุข และหลักประกันสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่ อันนี้ถูกเขียนเอาไว้ตั้งแต่เดิมแล้ว คำว่า “โรคอุบัติใหม่” ตอนนั้นเรายังนึกภาพไม่ออกว่าจะอุบัติใหม่ หรือจะกลับมา จะอะไร อย่างไร และที่สุดมาให้เราเห็น ปีครึ่งเกือบ ๒ ปีมาแล้ว ที่ทำให้เราต้องตกอยู่ในภาวะปัจจุบัน ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะเราคนเดียว แต่เกิดขึ้นทั่วโลกเรารู้ดี แต่เรามีระบบทุกอย่างที่วางเอาไว้พอเพียงแล้วหรือไม่ ซึ่งในรอบที่ ๒ ของปีนี้เราจะได้เห็นว่ากลไกของสาธารณสุขมูลฐานที่ถูกวางเอาไว้ มีเข้มแข็งในบางพื้นที่ แต่ในขณะที่กลไกด้านการแพทย์บางส่วนพึ่งพิงในเรื่องของกระบวนการของการใช้เครื่องมือด้านการแพทย์ราคาสูง ซึ่งซื้อทั้งโรงพยาบาล ซื้อทั้งโลกมา เอามาใช้ได้ไม่หมด

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ซึ่งทั่วโลกเป็นปัญหานี้หมด ล้วนแล้วแต่หันกลับไปหากระบวนการในการแก้ไขด้วยการป้องกัน ส่งเสริม และใช้การแพทย์บูรณาการ การแพทย์พื้นบ้าน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน อาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งตรงนี้จะเป็นกลไกที่สำคัญมาก ๆ ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติควรจะต้องวิเคราะห์และเร่งนำเอาเรื่องนี้มา ภายใต้การพัฒนาของการแพทย์ชั้นสูงที่สามารถจะช่วยรักษาชีวิตผู้คนเอาไว้ได้เป็นอย่างดี แต่กลับกลายไปเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง แม้กระทั่งเรื่องของยาฟ้าทะลายโจรกับยาฟาวิพิราเวียร์ (favipiravir)

ด้านที่ ๓ และด้านที่ ๔ คงเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป พัฒนาคุณภาพชีวิต เร่งรัดการปรับปรุงกฎหมาย ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด

ด้านที่ ๕ จะกล่าวถึงในเรื่องของการบูรณาการและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน ซึ่งจริง ๆ แล้วหลาย ๆ ตัวที่เป็นเรื่องของรูปธรรมจะไปอยู่ในด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม แต่ภาพรวมเมื่อนำมาเชื่อมร้อยกันทั้งหมดแล้ว คือ การสร้างโอกาสและการสร้างความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งในเอกสารที่คณะอนุกรรมาธิการได้สรุปให้ไปมีอยู่เรียบร้อยหมดแล้ว

กระผมขออนุญาตไปต่อในส่วนของการนำเสนอส่วนที่เป็นการปฏิรูป คือ จริง ๆ จะต้องมีท่านประธาน นายอำพล จินดาวัฒนะ มาเป็นผู้อภิปราย สลับไป แต่ว่าจะขออนุญาตข้ามไปตรงนี้ เพื่อที่จะให้เสร็จไปพร้อม ๆ กัน ในยุทธศาสตร์ชาตินี้เราคงจะเห็นได้ชัดว่ามีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีแผนย่อย ๒ แผน แผนด้านการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐาน และหลักประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ กับมาตรการแบบเจาะจงในกลุ่มเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม ซึ่งในส่วนของการที่เราจะให้บรรลุเป้าหมาย คนไทยได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น ปรากฏพบว่าสถานการณ์ในการบรรลุเป้าหมาย ปี ๒๕๖๓ ภาพรวมต่ำกว่าเป้าหมายในระดับเสี่ยง ในขณะที่แผนย่อยที่ ๑ กลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับความคุ้มครอง เช่นเดียวกันยังอยู่ในค่าที่ต่ำกว่าเป้าหมายในระดับเสี่ยง แต่ว่าส่วนของแผนย่อยที่ ๒ ในเรื่องของระบบกลไกช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมมากขึ้น โอเค

จะดีกว่านิดหนึ่ง แต่ยังต่ำกว่าเป้าหมาย ดังนั้น ในผลการติดตามเชิงปริมาณโดยสถิติและรายงานมีภาพรวมออกมาแล้ว เราจึงได้เข้าไปดูในรายละเอียดและโครงการ เราจะเห็นว่าโครงการที่ประสบความสำเร็จระดับมาก มีอยู่เพียงแค่ในเรื่องการบูรณาการ คือ เรื่องการติดตาม ๓ – ๔ อันที่เราจะเห็นที่เป็นสีเขียวครึ่ง ๆ ส่วนที่ต่ำ ๆ จะเป็นเรื่องประสิทธิผล ประสิทธิภาพ คล้าย ๆ กัน แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้ดำเนินโครงการ ----------

- ๒๘/๑

ดังนั้น ในประเด็นสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย เราได้จับประเด็นหลักขึ้นมาได้เห็นท่ามกลางความหนักใจในการปฏิรูป แต่เราได้เห็นว่า การปฏิรูประบบการคุ้มครองผู้บริโภคได้ก้าวเดินมาถึงจุดที่ค่อนข้างสำคัญ เป็นอันที่ ๑

อันที่ ๒ การสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะและทุกกลุ่มเช่นเดียวกัน

การปฏิรูประบบคุ้มครองผู้บริโภค จากการที่พระราชบัญญัติการจัดตั้งสภาองค์กรของผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ผ่านตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ ในช่วงของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นต้นมา ได้มีการดำเนินการในการจัดตั้งสภาองค์กรของผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเป็นที่เรียบร้อย และล่าสุดเมื่อไม่นานมานี้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้อนุมัติเงินงบประมาณ ๓๕๐ ล้านบาท มาตั้งไว้ท่ามกลางมีกระแสอยู่บ้าง เสียดทานเล็กน้อยในเรื่องของการที่จะทำให้การดำเนินการขององค์กรนี้เป็นไปอย่างโปร่งใสและมีความเป็นธรรมาภิบาลให้มาก เพราะว่าเป็นองค์กรที่ใช้งบประมาณของประชาชน และที่สำคัญ คือ โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ เสริมสร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเรื่องที่น่าท้าทายมากในโครงการเหล่านี้จะต้องถูกดำเนินการทั่วทั้งประเทศ เพราะฉะนั้น เครือข่ายองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตรวจสอบ สอบทาน สมรรถนะขีดความสามารถ และศักยภาพกลไกขององค์กรเครือข่าย ๑๕๐ กว่าองค์กรเหล่านั้น ซึ่งเราได้เห็นในสื่อ อาจจะใช้คำว่า “ไม่ใช่เป็นอุปสรรคเป็นปัญหา” แต่เป็นการท้าทายในทางที่ดีเพื่อทำให้องค์กรนี้สามารถที่จะพิสูจน์ตัวเองได้เช่นเดียวกัน โครงการจัดทำฐานข้อมูลด้านกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคมีลักษณะเดียวกัน มีเรื่องราวมากมายในชีวิตประจำวันของประชาชนคนไทย โดยเฉพาะคนที่ใช้สื่อออนไลน์กันทั้งหมดและพบว่าการซื้อของ การใช้บริการล้วนแล้วแต่มีปัญหาจากการที่ไม่สามารถจะตรวจสอบ สอบทานหรือเชื่อข้อมูลต่าง ๆ ที่หลอกลวงมา ดังนั้น ในส่วนของการปฏิรูประบบการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่บนเส้นทางของกระบวนการที่ก้าวมาได้ด้วยดี และถือเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของการปฏิรูปที่น่าจะเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นบทเรียนที่จะทำให้กลไกอื่น ๆ น่าจะสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคมและภาคประชาชนได้เป็นอย่างดี

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สุดท้าย การสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย เราจะได้พบความคืบหน้า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคนพิการ เรื่องของผู้สูงอายุอยู่ในความครอบคลุมที่มีลักษณะที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้เราได้เห็นถึงความเปราะบาง ความอ่อนแอบางส่วนของกลไกด้านประชาคมของสังคมที่ยังไม่ได้เข้มแข็งจริง ซึ่งผมเชื่อว่าเราสามารถจะใช้กลไกที่มีอยู่ในทุกโครงการไปช่วยเสริมความเข้มแข็งได้ ดังนั้น ในข้อเสนอแนะและเร่งรัดจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ถึงความคืบหน้า และสร้างโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีการบูรณาการกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อที่จะทำให้เกิดกระบวนการธรรมาภิบาลทุกฝ่าย

ในส่วนของการทำความเข้าใจกับคนในองค์กรและเน้นความสำคัญในการจัดทำฐานข้อมูลด้านกฎหมาย เพื่อต่อยอดสร้างองค์ความรู้ในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคให้แก่ภาครัฐและเอกชน

อันที่ ๓ คือ ทบทวนปรับปรุงกฎ ระเบียบต่าง ๆ ในระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มคน กลุ่มผู้พิการ กลุ่มต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

อันที่ ๔ คือ การที่จะให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานโครงการที่ได้วางไว้ แล้วคำนึงถึงประสิทธิผลเป้าหมายผ่านกระบวนการองค์กรชุมชนต่าง ๆ

อันที่ ๕ คือ การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายของผู้สูงอายุให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงมากขึ้น ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์ทำหน้าที่ประธานของที่ประชุมต่อไป)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย ต่อไปจะเป็นท่านอำพล จินดาวัฒนะจะอภิปรายเรื่องแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และประเด็น

พลังทางสังคม แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ผมขอแจ้งต่อที่ประชุมขณะนี้นายปุณณลักขิ์ สุรัสวดี กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ได้เข้ามาร่วมประชุมเพื่อชี้แจงประกอบการพิจารณาทั้ง ๓ ฉบับแล้ว อันนี้เรียนต่อที่ประชุมรับทราบ เชิญท่านอำพล จินดาวัฒนะ ครับ

นายอำพล จินดาวัฒนะ : ขอบพระคุณท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพครับ ผม นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ สมาชิกวุฒิสภา ประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบวิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ผมจะใช้เวลาในส่วนตรงนี้ดังที่ท่านประธานเรียนแล้วจะนำเสนออภิปรายเพื่อจะสรุปรวบยอดเรื่องการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัด ๓ เรื่องด้วยกัน

ผมขออนุญาตเริ่มต้นด้วยการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดแผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติที่ ๑๑ การพัฒนาศักยภาพตลอดช่วงชีวิต เป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ คือ คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างมีสมดุล ทั้งร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ รับการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีแผนงานย่อยอยู่ ๕ เรื่อง เราได้มีการติดตามโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ๑๘ โครงการ และผลการติดตามปรากฏบนผัง ซึ่งผมจะขออนุญาตไม่ลงรายละเอียด มีประเด็นที่ต้องพิจารณาอยู่นิดหนึ่ง คือ เรื่องของการบูรณาการ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่เสมอ

ถัดไป ในเรื่องผลการติดตามและประเด็นความท้าทาย ขออนุญาตขมวดด้วยแผนภาพฉายนี้แผ่นเดียวครับ

แผนงานย่อยที่ ๑ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และส่งเสริมศักยภาพมนุษย์ ที่ผ่านมาเน้นการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โครงการส่งเสริมครอบครัวเข้มแข็งยังไม่ยืดหยุ่น ไม่ได้คำนึงถึงโครงสร้างครอบครัวที่เปลี่ยนไป วันนี้โครงสร้างครอบครัวสังคมไทยเปลี่ยนไปมาก เราเป็นสังคมสูงวัยไปแล้ว มีการเร่งรัดทำงานบูรณาการ เมื่อสักครู่ผมเรียนประเด็นในผังการติดตาม ประเด็นบูรณาการเป็นประเด็นใหญ่

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) โสรยา ๒๘/๔

แผนงานย่อยที่ ๒ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยบางแห่งยังไม่ได้มาตรฐานและยังไม่ได้คุณภาพ ควรเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวกับทักษะพัฒนาเด็กปฐมวัย ความรู้สิทธิเด็กและจริยธรรม ควรลดช่องว่างของการพัฒนาเด็ก

แผนงายย่อยที่ ๓ การพัฒนาช่วงวัย วัยเรียนและวัยรุ่น ทักษะบัณฑิตในภาพรวมที่จบมายังไม่ตอบโจทก์ความต้องการของตลาดแรงงาน อันนี้เป็นมายาวนานและขณะนี้ยังเป็นอยู่ ขาดความเชื่อมโยงทักษะการทำงานกับการจัดการเรียนการสอน การอบรมพัฒนาทักษะแรงงานภาคเอกชนยังมีการจำกัดอยู่ที่ธุรกิจขนาดใหญ่

- ๒๙/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

แผนงานย่อยที่ ๔ การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้เศรษฐกิจชะลอตัว สถานประกอบการลดต้นทุน เลิกจ้าง ลดการพัฒนาทักษะแรงงาน ต้องมีระบบพัฒนาฐานข้อมูลทักษะแรงงาน

แผนงานย่อยที่ ๕ ส่งเสริมศักยภาพสุขภาพผู้สูงวัย ต้องมีระบบฐานข้อมูลแรงงานไทย แรงงานต่างชาติที่เชี่ยวชาญวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและอุตสาหกรรม ต้องยกระดับศักยภาพทักษะสมรรถนะของคนวัยทำงานให้มีคุณภาพ และส่งเสริมการจ้างงานของผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นพลังของประเทศร่วมกับวัยอื่น ๆ ด้วย

อันนี้ขออนุญาตนำเรียนสั้น ๆ ถึงเรื่องการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๑๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รายละเอียดอยู่ในเอกสารรายงานแล้วครับ

ผมขออนุญาตติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นพลังทางสังคม เป้าหมายคือ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น มีแผนงานย่อย ๒ แผน ผลการติดตามปรากฏตามผัง ผมไม่ขอลงรายละเอียด มีการติดตามโครงการย่อย ๗ เรื่อง รายละเอียดอยู่ในรายงาน จะขอไปสู่การติดตามและประเด็นท้าทาย แผนงานย่อยส่งเสริมการเสริมสร้างทุนทางสังคมยังต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชน ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ มีทักษะในการใช้ข้อมูลนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล มีกลไกรวมกลุ่มและทำงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ให้สามารถเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาประเทศ ขับเคลื่อนสังคมสู่ความเสมอภาคและยั่งยืน อันนี้ยังต้องเน้นย้ำอยู่เสมอเรื่องของทุนทางสังคมทุกภาคส่วน

แผนงานย่อยที่ ๒ การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก สังคมสูงวัยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคนทุกวัย อาจจะมีความเข้าใจผิดอยู่เนือง ๆ ว่าสังคมสูงวัยเป็นเรื่องของผู้สูงอายุ ไม่ใช่ครับ กระทบและเกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน คนวัยแรงงานมากกว่าผู้สูงอายุเสียอีก การเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมสูงอายุต้องได้รับความร่วมมือทั้งภาคเอกชน ภาคประชาชนและทุกภาคส่วน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

การสร้างความพร้อมในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ต้องมีความเป็นรูปธรรมสำหรับประชาชนในทุกช่วงวัย ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคีพัฒนาในระดับพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม มาตรการทางสังคมต่าง ๆ บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ของชุมชน ควรให้มีการปรับปรุงขั้นตอนการทำงาน กฎระเบียบของภาครัฐที่ยังเป็นข้อจำกัดในการทำงานของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาสังคม ถ้าดูตรงนี้ประเด็นข้อเสนอแนะยังอยู่ที่เรื่องการให้ความสำคัญกับพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและทุกภาคส่วน มีข้อเสนอ ๕ ข้อ

ข้อที่ ๑ เรื่องของการจัดทำฐานข้อมูลกลางของประเทศควรจะเป็นฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ และฐานข้อมูลทางสังคม ต้องเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เน้นที่ระดับตำบล ทุกวันนี้ข้อมูลกระจัดกระจายและเป็นข้อมูลที่แยกส่วนราชการต่าง ๆ และอยู่ข้างบน อันนี้เราเน้นมากเรื่องข้อมูลระดับตำบล ระดับตำบลควรจะเป็นผู้จัดทำและนำไปใช้ให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่ โดยข้างบนต้องเข้าไปช่วยเขาและข้อมูลต้องเป็นปัจจุบัน

ข้อที่ ๒ การจ้างงานผู้สูงอายุ จะต้องผลักดันการจ้างงานผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีสมรรถนะในสถานประกอบการของภาครัฐและเอกชนที่ไม่ใช่งานประจำ แต่เห็นว่าช่วงนี้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เรามีศักยภาพผู้คนสูงอายุแฝงอยู่จำนวนมากที่ไม่ได้ใช้ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุต้องหลบสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ด้วยเลยไม่ได้คิดถึงประเด็นนี้มาก แท้ที่จริงแล้วผู้สูงอายุมีศักยภาพสามารถที่จะเข้ามาทำงานที่เหมาะสมได้อีกมากมาย ส่งเสริมการทำงานรูปแบบใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชนของตนเอง ร่วมกับหน่วยงานและองค์กรในชุมชน

ข้อที่ ๓ การพัฒนาทักษะแรงงาน การพัฒนาทักษะแรงงานในภาคเกษตรกรรมควรควบคู่ไปกับยกระดับภาคแรงงานด้านอื่น ๆ และประเด็นอื่น ๆ ด้วย เช่น พัฒนาด้านที่ดินและเทคโนโลยี แรงงานภาคเกษตรกรรมไม่ควรจะพัฒนาทักษะเฉพาะเรื่องเกษตรกรรม

การประกอบกิจการทางด้านเศรษฐกิจเปลี่ยนไป คนที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมต้องมีศักยภาพทักษะในเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ ในเรื่องการค้าขาย การเป็นผู้ให้บริการด้วย เพราะระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนไปไม่ใช่ผลิตเกษตรกรรมเพื่อการขายอย่างเดียว ให้ความสำคัญการยกระดับ เพื่อเพิ่มศักยภาพฝีมือและสมรรถนะแรงงาน เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ ในอนาคตหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จะยิ่งเปลี่ยนไปมาก อาชีพคนไม่ใช่เป็นอาชีพเดี่ยว ๆ อีกต่อไปแล้ว คนคนหนึ่งต้องมีหลายอาชีพ และการประกอบการต่าง ๆ ต้องมีการประกอบการหลายด้านร่วมกันเป็นองค์รวมมากขึ้น แยกส่วนน้อยลง

ข้อที่ ๔ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญดูแลและส่งเสริมตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ ระหว่างตั้งครรภ์และคลอด ไปทุกช่วงวัย ต้องดูแลแบบองค์รวม บูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อเป้าหมายให้ประชากรของประเทศมีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศ

ข้อที่ ๕ การสนับสนุนการทำงานภาครัฐ ใช้กลไกระดับชุมชนสนับสนุนภาครัฐดูแล พัฒนาให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนในชุมชน ตัวอย่าง คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ หรือที่เรียกว่า พชอ. ที่มีทุกอำเภอ มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีจัดตั้งไว้ นายอำเภอเป็นประธาน ควรจะใช้กลไกนี้เป็นกลไกหลักในการบูรณาการงานทางด้านสังคมทุกเรื่อง และไปเชื่อมกับเศรษฐกิจฐานรากได้ด้วย ควรจะใช้กลไกนี้ให้สำคัญจะเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการปฏิรูปและเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนแผนแม่บทพลังทางสังคมได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ควรจะส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ ในชุมชน อันนี้เป็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๑๑ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๑๕ ขออนุญาตนำเสนอ ๒ เรื่องนี้

สำหรับเรื่องที่ ๓ การอภิปรายแทนคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส และเป็นการอภิปรายแทนท่านสมาชิกวุฒิสภา นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง ที่ท่านมอบหมายให้ผมได้กรุณานำเสนอแทนท่าน การปฏิรูปด้านสังคมที่เราตามนี้ คือ เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นการติดตามย้อนหลัง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ไปนานพอสมควร บรรยากาศและสิ่งที่ติดตามถึงจะรู้สึกกร่อยไปสักนิดหนึ่ง เพราะเราอยู่ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้วค่อนข้างนาน เป้าหมายหลักของการปฏิรูปประเทศด้านสังคมมีอยู่ ๕ ข้อ อันนี้อยู่ตามแผนการปฏิรูปประเทศที่เรียกว่า ถนนสายเดิม เรายังไม่ได้พูดถึงถนนสายใหม่ หรือบิ๊กร็อก ซึ่งคราวหน้าเราคงจะได้พูดกันตรงนั้น คนไทยมีหลักประกันรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาสไม่แบ่งแยก ภาครัฐมีข้อมูลสารสนเทศด้านสังคม บูรณาการทุกหน่วยงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยสามารถจัดการกันเองและทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ คนไทยมีการปรับพฤติกรรมไปสู่จิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สิ่งที่ได้ติดตามประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านสังคมที่มีความคืบหน้าเป็นรูปธรรม

- ๓๐/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประเด็นที่ ๑ การชะลอหรือทบทวนเรื่องการขยายการเกษียณอายุข้าราชการภายหลังอายุ ๖๐ ปี ไปแล้ว ซึ่งเขียนอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม คณะรัฐมนตรีได้รับทราบข้อเสนอ เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ชะลอหรือทบทวนการขยายอายุเกษียณ เพื่อหาทางเลือกจ้างงานคนที่เกษียณแล้วในรูปแบบอื่น ๆ เข้ามาร่วมเป็นพลังของระบบราชการ แต่ไม่จำเป็นต้องขยายอายุ และควรจะศึกษาระบบปฏิรูป ระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการท้องถิ่น ซึ่งกำลังจะชนกำแพง อันนี้เป็นเรื่องที่มีความคืบหน้าเป็นรูปธรรม แต่ปรากฏว่าแผนการปฏิรูปประเทศด้านบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) คือ บิ๊กร็อก กลับมีการเขียนการขยายอายุราชการเอาไว้อีก เป็นความขัดแย้งกันในแผนการปฏิรูปประเทศ ๒ แผน แผนสังคมนั้น เคยมีการเสนอให้ขยายอายุเกษียณ ซึ่งได้มีการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด ไปแล้วว่าควรจะชะลอ รัฐบาลเองเห็นว่าควรชะลอ ยิ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เข้ามา สถานการณ์การเงินการคลังย่ำแย่ การขยายอายุจะต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านกำลังคนสูงมาก และเห็นด้วยในการชะลอและทบทวนไปแล้ว แต่ในขณะเดียวกันแผนการปฏิรูปประเทศบิ๊กร็อกด้านการบริหารราชการแผ่นดินกลับมีการเขียนการขยายอายุราชการไว้อีก อันนี้ผมฝากทางท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ท่านดูภาพใหญ่ แผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านอาจจะมีการเขย่งกันหรือไม่ ขณะนี้งบประมาณด้านกำลังคนหรือบุคลากรภาครัฐ รวมเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการต่าง ๆ ไม่รวมบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กินเงินงบประมาณไปแล้ว ๔๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ เมื่อรวมบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีมากขึ้นตามลำดับ อีกไม่นานเราจะไม่มีงบประมาณไปพัฒนาประเทศ เพราะงบประมาณด้านกำลังคนสูงขึ้นตามลำดับ แม้คณะรัฐมนตรีมีนโยบายให้ไปลดขนาดกำลังคน ให้ไปลดค่าใช้จ่ายกำลังคนภาครัฐ แต่ในความเป็นจริงสวนทาง คือ เพิ่มขึ้นโดยตลอด ซึ่งเรื่องนี้ผมจะได้อภิปรายอีกครั้งหนึ่งตอนพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อไป

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประเด็นที่ ๒ การจัดทำพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์กลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. .... อันนี้อยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมได้มาตอบกระทู้ถามไปแล้วในสภาแห่งนี้ว่าจะได้มีการเร่งรัดดำเนินการ ซึ่งท่านดำเนินการจริง ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรภายใต้กระทรวงได้ผลักดันเรื่องนี้และขับเคลื่อนมาโดยตลอด เรื่องนี้มีความคืบหน้า แต่ยังไม่สำเร็จ ขณะนี้มีการยกร่างพระราชบัญญัติแล้ว รับฟังความคิดเห็นแล้ว อยากจะขอเสนอแนะให้รัฐบาลได้เร่งรัดเข้าสู่คณะรัฐมนตรีเพื่อจะดำเนินการในขั้นตอนของฝ่ายบริหาร เพื่อจะเข้าสู่ฝ่ายนิติบัญญัติตามที่รัฐบาลได้สัญญาไว้ในคำแถลงนโยบายรัฐบาล เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม จะได้เป็นผลงานชิ้นหนึ่งที่จับต้องได้ การส่งเสริมอนุรักษ์กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีการปรับชื่อให้เป็นเรื่องการคุ้มครองและส่งเสริมเป็นเรื่องที่ดีและทุกฝ่ายเห็นด้วย เพียงแต่ว่าขณะนี้ช้าไปนิดหนึ่ง ขออนุญาตฝากครับ

ประเด็นที่ ๓ คือ เรื่องการกำหนดแนวทางของสายการบินภายในประเทศต่อการให้บริการผู้พิการ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ กับข้อเสนอของคณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ในการจัดทำข้อกำหนดคณะกรรมการการบินพลเรือน เรื่อง การปฏิเสธการรับขนผู้โดยสารและปฏิเสธการรับขนคนพิการ การจัดทำข้อเสนอกำหนดว่าด้วยเรื่องมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ผู้ดำเนินการทางอากาศต้องจัดให้ผู้โดยสารที่เป็นผู้พิการและการแก้ไขกฎกระทรวง อันนี้มีความคืบหน้า ขอชื่นชมและขอบคุณรัฐบาลที่ให้ความสำคัญ

ประเด็นสุดท้าย ผมสรุปข้อเสนอเพื่อจะขมวดทั้งหมด ๓ ข้อ

ข้อที่ ๑ เรื่องตำบลเข้มแข็งอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เราอยากจะให้รัฐบาลได้เน้นเรื่องนี้ ขณะนี้ยังไม่เป็นรูปธรรมอะไรเลย คณะกรรมการปฏิรูปด้านสังคมที่ท่านกรุณามานั่งฟังอยู่ด้วย ท่านได้ช่วยผลักดันเรื่องนี้เอาไว้ แต่การปฏิบัติจริงยังไม่เกิด เราอยากจะให้จตุพลังในตำบล ท้องถิ่น ท้องที่ ท้องทุ่ง และทุกภาคส่วนอื่น ๆ ได้เข้ามาจับมือกันจัดการตำบล ให้ตำบลเข้มแข็ง ดูเหมือนส่วนราชการต่าง ๆ ที่เป็นสายตรงลงไปยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร อันนี้

ขออนุญาตขีดเส้นใต้ ๓ เส้น ฝากทางรัฐบาลให้เร่งรัดดำเนินการให้เป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่อยู่ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๑ ด้านความมั่นคงที่ว่าด้วยเรื่องตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน หลักการเดียวกัน แต่ขณะนี้ค่อนข้างแผ่ว ยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม

ข้อที่ ๒ ให้ความสำคัญกับการขยายตัวของความเป็นเมือง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้เห็นชัดว่า ปัญหาในเมืองหนักหน่วงกว่าในชนบทชัดเจน การแก้ปัญหายากมาก ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการเมือง หน่วยงานระดับท้องถิ่นขนาดใหญ่ยังขาดศักยภาพในการบริหารจัดการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อสักครู่นี้ผมเรียนแล้ว สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้ฉายภาพนี้ออกมาชัดมาก การปฏิรูปประเทศถ้าไม่เกิดเราจะพบปัญหาหนักหน่วงขึ้นไปอีก จำเป็นต้องมีกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพหน่วยงานควบคู่ไปด้วย ซึ่งเรื่องนี้ขออนุญาตฝากไปทางคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรามีความคิดว่าการปฏิรูปการบริหารจัดการเมืองใหญ่หรือเขตเมืองดูเหมือนจะต้องยกเครื่องและจะต้องคิดเรื่องการปฏิรูปอย่างใหญ่ ไปแบบเดิมไม่น่าจะได้ ต้องขอประทานโทษ ผมต้องไปอย่างช้า ๆ เพราะว่าถ้าไปเร็วกว่านี้จะขาดอากาศหายใจ

ข้อ ๓ เร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... ซึ่งเรื่องนี้อยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เป็นการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเข้ามาเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในการจัดการด้านสังคม เรื่องนี้รัฐบาลเคาะ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเห็นด้วย เข้าไปอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ท่านมาตอบกระทู้ถามในสภาแห่งนี้ ท่านให้เขียนบันทึกยืนยันไว้ในสภาว่ากระทรวงเห็นด้วยและจะผลักดันเต็มที่ ขณะนี้เลยเวลามาประมาณเกือบ ๑ ปีแล้วที่ได้มีการสัญญาไว้ว่าจะนำเข้าสู่ฝ่ายนิติบัญญัติ ที่สำคัญรัฐบาลมีมติ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ให้นำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน พ.ศ. .... อันนี้พูดง่าย ๆ คือ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องการควบคุมองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... เข้ามาประกบกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... ทำให้เรื่องนี้สะดุด เพราะเป็นปรัชญาแนวคิดที่ไม่เหมือนกัน ร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คือ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... แต่ร่างพระราชบัญญัติที่รัฐบาลนำเข้ามาจากคณะกรรมการกฤษฎีกาและนำมาประกบตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องการควบคุมองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... มี ๑๐ มาตรการที่ควบคุมอย่างดุเดือดเลือดพล่าน ขณะนี้คณะกรรมาธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ได้ทำหนังสือกราบเรียนท่านนายกรัฐมนตรีไปแล้วว่าเราไม่เห็นด้วย ไม่ควรจะนำเรื่องร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... เข้ามาผสมกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... วิธีคิดปรัชญาไม่เหมือนกัน และเรื่องแรกอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว เรื่องหลังมาจากไหนไม่ทราบ ไม่ได้อยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศ ไม่ได้อยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ แต่ได้นำเข้ามาประกบตามมติคณะรัฐมนตรี ข้อนี้ขออนุญาตขีดเส้นใต้ ๓ เส้นอีกเช่นกัน ฝากไปถึงรัฐบาล ถ้าจะลดอุณหภูมิของสังคม ถ้าอยากจะให้ภาคส่วนสังคมเข้ามาช่วยรัฐบาล ช่วยประเทศชาติพัฒนา เพื่อเป็นหุ้นส่วนพัฒนาด้านสังคม อย่าทำแบบนี้ อย่าเอา ๒ เรื่องที่ไม่ใช่เรื่องเดียวกันมาผสมกัน ควรจะเร่งดำเนินการให้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... สำเร็จโดยเร็ว ส่วนจะทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน พ.ศ. .... หรือพูดง่าย ๆ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... แยกส่วน อย่าเอาเข้ามาปนกัน จะทำให้ไม่สำเร็จด้วยกันทั้งคู่และเร่งอุณหภูมิในทางสังคมให้ร้อนมากขึ้น สิ่งดี ๆ ที่เขียนอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมจะไม่สำเร็จไปด้วย ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านอำพล จินดาวัฒนะ รายงานภาพรวม และท่านได้ให้ข้อเสนอแนะที่ดี ผู้อภิปรายต่อไป ท่านทวีวงษ์ จุลกมนตรี ท่านจะพูดแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและภาพรวม ก่อนที่ท่านจะอภิปราย ผมขออ่านรายชื่อสมาชิกที่เตรียมการอภิปรายอีก ๔ ท่าน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑. พลเอก โปฎก บุนนาค

๒. พลเรือเอก ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ

๔. พลเอก ดนัย มีชูเวท

ทั้ง ๔ ท่าน ขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย ผมอนุญาตตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อ ๕๕ เชิญท่านทวีวงษ์ จุลกมนตรี ครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

นายทวีวงษ์ จุลกมนตรี : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายแพทย์ทวีวงษ์ จุลกมนตรี สมาชิกวุฒิสภา ขอแสดงความเห็นและข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการแพทย์ฉุกเฉิน ซึ่งเราทราบกันดีว่าในสถานการณ์วิกฤติปัจจุบันเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ผมว่าในสถานการณ์ขณะนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะให้การช่วยเหลือหรือเป็นที่พึ่งของประชาชนคงไม่พ้น หรืออะไรที่สำคัญหรือดีไปกว่าการแพทย์ฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ ขณะนี้เราเหมือนอยู่ในภาวะสงคราม เป็นสงครามชีวภาพ เป็นสงครามโรคที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก ในประเทศไทยขณะนี้มีการระบาดในระลอกที่ ๓ ซึ่งทราบกันดีว่าจำนวนผู้ป่วย จำนวนผู้เสียชีวิตหรือจำนวนผู้ต้องการการช่วยเหลือทางด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะกรณีฉุกเฉินมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การแพทย์ฉุกเฉินตั้งเป้าหมายว่าประชาชนต้องเข้าถึงระบบการแพทย์ฉุกเฉินอย่างเท่าเทียม ทั่วถึงและทันเวลา สถานการณ์ขณะนี้เป็นสถานการณ์ที่

เกิดขึ้นจริง ไม่ต้องจินตนาการและไม่ต้องสร้างสถานการณ์ และคำตอบที่ต้องทราบจากประชาชนหรือข่าวสารทุกวันนี้ เป็นคำตอบที่ชัดเจนว่าขณะนี้การแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยที่เราเตรียมการเอาไว้มีความเท่าเทียม ทั่วถึง และทันเวลาหรือไม่ การแพทย์ฉุกเฉินจริง ๆ แล้วองค์ประกอบที่ครบถ้วนต้องประกอบด้วย ตั้งแต่การแพทย์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ หรือว่าอุบัติเหตุจราจร หรือที่เราเรียกว่า ทรอมา (TRAUMA) แล้วโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ หรือเรียกว่านอนทรอมา (NON-TRAUMA) โรคภัยไข้เจ็บประกอบด้วย โรคที่เราเรียกว่า เอ็นซีดี (Non-Communicable Diseases : NCDs) เช่น ไขมัน หัวใจ ความดันโลหิต และโรคที่เกิดการติดเชื้อ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่วิกฤติในปัจจุบัน คือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในอดีตอุบัติเหตุจราจรเป็นสิ่งที่คร่าชีวิตคนไทยเราเป็นอันดับต้นของโลกมาหลายปี ปัจจุบันจำนวนอุบัติเหตุทางถนนลดลง เนื่องจากมีการเดินทางน้อยลง ขณะเดียวกันสิ่งที่เพิ่มขึ้นมาแทน คือ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เพราะฉะนั้น ในสถานการณ์ปัจจุบัน สิ่งสำคัญที่คร่าชีวิตพี่น้องประชาชนในทุกวัน คือ อุบัติเหตุจราจร และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ในภาวะโลกร้อน สิ่งสำคัญที่เราต้องเฝ้าระวัง คือ โรคอุบัติใหม่ หรือโรคระบาดซ้ำที่เกิดจากภาวะโลกร้อน และภัยพิบัติ อันนี้ผมชื่นชมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติว่า มีวิสัยทัศน์ไกลและทันสมัยมาก กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ เรื่องโรคอุบัติใหม่ โรคระบาดซ้ำและภัยพิบัติ อยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งผมได้สัมผัสตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ก่อนที่จะมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เกิดขึ้น แต่เพราะว่าเราไม่ให้ความสำคัญ หรือไม่ได้คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นหรือเปล่า ในสิ่งที่ทั่วโลกได้เฝ้าระวังมาหลายปี ซึ่งขณะนี้ได้อุบัติขึ้น ได้เห็น และอยู่กับเรา ณ ปัจจุบันนี้ และยังไม่มีคำตอบว่าจะผ่านวิกฤตินี้ไปได้นานแค่ไหน แล้วจะอยู่กันไปกี่ปี ขณะเดียวกันสิ่งที่อยากจะเตือน คือ ภัยพิบัติจากภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติจากภาวะโลกร้อนที่สำคัญที่เราต้องเฝ้าระวัง คือ ภาวะแล้ง ไฟป่า น้ำท่วมเมือง แผ่นดินไหว สึนามิ ขณะนี้ขั้วโลกเหนือเกาะกรีนแลนด์น้ำแข็งละลายจนระดับน้ำทะเลสูงมากขึ้น กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่ติดโผทั่วโลกว่า ในวันหนึ่งอาจจะมีน้ำท่วมเมือง รวมทั้งบางอย่างที่เราไม่เคยคาดคิดที่จะเกิดขึ้นเมื่อ ๑๐ กว่าปี

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ก่อน คือ ภาวะแผ่นดินไหวและเกิดสึนามิที่ภูเก็ต เกาะสุมาตราเกิดพร้อมกับเรา ขณะนี้เกาะสุมาตราเกิดหลายครั้งแล้ว ที่ภูเก็ตยังโชคดีที่เกิดครั้งเดียว แต่ไม่ได้หมายความว่าจะไม่เกิดอีก อันนี้เป็นสิ่งที่อยากจะให้เราคิดว่าในบางอย่างที่เราไม่คาดว่าจะเกิดแล้วเกิดขึ้น ลองจินตนาการว่า ขณะนี้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กำลังถล่มเราอย่างหนักหน่วงทั่วโลก แล้ววันดีคืนดีเกิดมีแผ่นดินไหว มีสึนามิเกิดขึ้นซ้ำ หรือมีน้ำท่วมเมือง ซึ่งขณะนี้มีเกิดขึ้นประปราย ในบางประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน ประเทศอังกฤษ หรือแม้แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ถ้าเหตุการณ์ ๒ อย่างนี้เกิดขึ้นพร้อมกัน ถามว่าการแพทย์ฉุกเฉินที่เราเตรียมไว้ ณ ขณะนี้ เราจะรองรับพี่น้องประชาชนในภาวะวิกฤตินี้ได้หรือไม่เป็นสิ่งที่อยากจะฝากไว้

การเข้าถึงการแพทย์ฉุกเฉิน ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงการแพทย์ฉุกเฉินได้ เนื่องจากว่าพื้นที่ห่างไกล ยังสับสนถึงวิธีการติดต่อ แต่ว่าปัจจุบันปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ การสับสนมากกว่า ขณะนี้จะเห็นว่าเลขหมายที่มีการติดต่อได้แก่อะไรบ้าง หมายเลข ๑๖๖๙ หมายเลข ๑๖๖๘ หมายเลข ๑๖๖๕ หมายเลข ๑๓๓๐ มีถึง ๒๐ เลขหมาย ในภาวะวิกฤติที่ประชาชนกำลังลำบาก โทรศัพท์กว่าจะติดแต่ละเบอร์ไล่ไปแล้ว ๓ รอบ ยังไม่ติด พอติดแล้วบอกให้รอ อันนี้คงจะสับสนแน่นอน

ขณะนี้เรามีโครงการหนึ่ง ซึ่งเป็นการปฏิรูปประเทศด้านบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งขณะนี้ทั้งคณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งคณะอนุกรรมการศึกษาเสนอแนะแนวทางป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน วุฒิสภา มีการติดตามโครงการนี้ ซึ่งอนาคตเสร็จแล้ว การแจ้งเหตุฉุกเฉินของพี่น้องประชาชนจะแจ้งด้วยเลขหมายเดียวทั้งประเทศ คือ หมายเลข ๑๙๑ สามารถแจ้งได้ทุกช่องทาง ซึ่งขณะนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยศูนย์ควบคุมสั่งการจราจร กองบังคับการตำรวจจราจรกำลังดำเนินการ ซึ่งคาดหมายว่าจะแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๖

การรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ การเตรียมการที่ดี นโยบายที่ชัดเจนบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง คำสั่งที่เป็นเอกภาพ และที่สำคัญที่สุด คือ การบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะให้ความ

ช่วยเหลือกับพี่น้องประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ กับที่สังเกตมากรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่ เป็นเมืองที่มีการปกครองด้วยตนเอง เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จะเห็นว่าการบูรณาการหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการบูรณาการหน่วยงานกรุงเทพมหานครกับหน่วยงานกลาง โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขยังเป็นปัญหาอย่างมาก

อันที่ ๒ คือ การบริการประชาชนผ่านนโยบายเจ็บป่วยฉุกเฉินหรือยูเซป (Universal Coverage Emergency Patients : UCEP)

อันนี้เป็นนโยบายที่ดีที่รัฐบาลพยายามให้ความช่วยเหลือพี่น้องประชาชนมาก่อนที่จะมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นการช่วยเหลือพี่น้องประชาชนในยามวิกฤติในช่วง ๗๒ ชั่วโมงแรก โดยเข้ารักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลที่ใกล้เคียงที่สุด เพื่อให้พ้นวิกฤติไปก่อนที่จะมีการย้ายไปตามสถานพยาบาล ตามต้นสังกัด ด้วยอาการฉุกเฉินที่สำคัญ คือ หายใจลำบาก เจ็บหน้าอก หมดสติ ไม่รู้สึกตัว ชาครึ่งซีก จะเห็นว่าในช่วงที่ผ่านมาการเข้าถึงระบบยูเซปของพี่น้องประชาชนโดยเข้ารักษาพยาบาลผ่านโปรแกรมพีเอ (Personal Accident : PA) ของสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ด้วยหมายเลขเจ็บป่วยฉุกเฉิน ๑๖๖๙ ที่กล่าวมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ในภาวะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ปัจจุบัน ซึ่งอาจจะอยู่กับเราไปอีกกี่ปีไม่ทราบ การปรับแนวหรือเงื่อนไขที่จะให้ประชาชนเข้าสู่เงื่อนไขการรับบริการของยูเซปให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อาจจะเป็นประโยชน์ในการที่จะช่วยเหลือพี่น้องประชาชนในยามวิกฤตินี้ได้

ประเด็นท้าทาย คือ การแพทย์ฉุกเฉิน บุคลากรทางการแพทย์ไม่พอ แน่นอนครับในสภาวะวิกฤติ ไม่ว่าจะเป็นแพทย์หรือพยาบาลต่าง ๆ คงไม่เพียงพอ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเฉพาะภาคประชาชน โดยชุมชนหรือท้องถิ่น จากการที่คณะอนุกรรมาธิการลงพื้นที่ปรากฏว่า พบเห็นว่าขณะนี้ภาคประชาชนโดยชุมชนหรือท้องถิ่นมีความเข้มแข็งในรูปแบบของด้านชุมชน ด้านครอบครัว ซึ่งสามารถบูรณาการความปลอดภัยความเข้มแข็งในชุมชนได้ในรูปแบบตั้งแต่ปัญหาเรื่องอุบัติเหตุจราจร ภัยพิบัติ ยาเสพติด ขโมย โจร ล่าสุดเป็นที่ทราบกันดีว่าในช่วงการระบาดในรอบแรกของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ประเทศไทยเป็นที่ ได้รับการกล่าวขวัญชื่นชมไปทั่วโลกว่า มีการควบคุมการแพร่ระบาดได้ดีด้วยภาคประชาชนที่สำคัญ คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน บูรณาการความเข้มแข็งภายในชุมชนด้วยหลักการที่เรียกว่า ด้านชุมชน ด้านครอบครัว บูรณาการในประเด็นสำคัญที่ผมกล่าวมาแล้วใน ๔ – ๕ ประเด็น อยากจะกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังคณะกรรมาธิการว่า ทำอย่างไรที่เราจะทุ่มเทการพัฒนาภาคชุมชนให้เข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระบบการแพทย์ปฐมภูมิ ซึ่งขณะนี้มีการปฏิรูป แต่ว่าความคืบหน้ายังไม่เป็นไปตามเป้าหมายเท่าที่ควร ถ้าเราพัฒนาระบบการแพทย์ปฐมภูมิให้ได้ประสิทธิภาพและครอบคลุม เข้มแข็ง รวมทั้งชุมชนที่เข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นชุมชนเข้มแข็งสีฟ้าหรือชุมชนตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน พัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็ง เมื่อชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเข้มแข็ง อำเภอเข้มแข็ง จังหวัดเข้มแข็ง ประเทศไทยเราคงเข้มแข็ง

ระบบข้อมูลข่าวสารงานด้านสุขภาพ ยังขาดหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลัก หน่วยงานมีการเก็บข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อันนี้เป็นปัญหาในทุกภาคส่วนในเรื่องฐานข้อมูล หรือที่เราเรียกว่า บิ๊กดาตา ขณะนี้คณะอนุกรรมการศึกษาเสนอแนะแนวทางป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของวุฒิสภากำลังผลักดันโครงการหนึ่งเรียกว่า โครงการศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติ ซึ่งขณะนี้ได้รับงบประมาณจากกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของกระทรวงคมนาคม ซึ่งดำเนินการโดยกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งขณะนี้

มีการติดตามความคืบหน้า คาดหมายว่าจะแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๖ ซึ่งภายในปี ๒๕๖๖ ถ้าศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ โครงการศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติลุล่วงไป คณะอนุกรรมการมีความเห็นที่จะผลักดันให้เกิดศูนย์หนึ่ง เรียกว่า ศูนย์อุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางในการที่จะรวบรวมข้อมูลที่เป็นบิ๊กดาตา เป็นข้อมูลที่เป็นปัญหาแท้จริงของประเทศ วิเคราะห์ออกมาเป็นปัญหา แล้วกำหนดเป็นนโยบายด้วยคำสั่งที่เป็นเอกภาพและนโยบายที่ชัดเจน และบูรณาการร่วมกัน ทำงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยจราจร ซึ่งเราคาดหมายว่าเมื่อศูนย์อุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติกำเนิดขึ้นแล้ว ในอนาคต เราสามารถพัฒนาให้กลายเป็นศูนย์อุบัติภัยแห่งชาติเหมือนกับในบางประเทศ เช่น ในประเทศสวีเดน จะมีศูนย์อุบัติภัยแห่งชาติ ซึ่งศูนย์กลางนี้มิได้หมายความว่าจะดูแลเรื่องอุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติอย่างเดียว แต่จะดูเรื่องอุบัติภัยจากภาวะโลกร้อน โรคระบาดต่าง ๆ โรคติดเชื้อ รวมทั้งการแพทย์ฉุกเฉินต่าง ๆ ด้วย อันนี้เป็นสิ่งคาดหมายที่คณะอนุกรรมการพยายามผลักดัน และมีความคาดหวังว่า ในปี ๒๕๖๖ เป็นต้นไป เราสามารถที่จะมีศูนย์อุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติและผลักดันให้กลายเป็นศูนย์ปลอดภัยทางถนนแห่งชาติได้ในอนาคต อันนี้เป็นข้อเสนอแนะจากกระผม ขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณท่านทวีวงษ์ จุลกมนตรี ลำดับต่อไป พลเอก โปฎก บุนนาค พูดถึงภาพรวมยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เชิญครับ

พลเอก โปฎก บุนนาค : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเอก โปฎก บุนนาค ประธานคณะอนุกรรมาธิการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะที่ ๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขอรายงานผลการดำเนินงานในรอบปี ๒๕๖๓ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติในด้านนี้ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกในมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ

เป้าหมาย คือ

๑. อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล

๒. ฟื้นฟูและสร้างใหม่ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบจากการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจของประเทศ

๓. ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ

๔. ยกระดับกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

ในข้อที่ ๑ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทำเพื่อเรา ทำเพื่อลูกเพื่อหลานเรา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ ๕ ประกอบด้วย ประเด็นที่ ๑๘ คือ การเติบโต อย่างยั่งยืน ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ทั้ง ๒ ประเด็น มีอยู่ทั้งหมด ๘ แผนย่อย ๒๗ แนวทางการพัฒนา อันนี้เฉพาะในยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนั้นมีแผนการปฏิรูปประเทศที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ ๕ อีก ๓๖ ประเด็น ๓๒๕ กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกัน

ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน มี ๕ แผนย่อย ๑๖ แนวทางการพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่ ๑ การเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคม เศรษฐกิจสีเขียว แนวทางการพัฒนาการผลิตและการบริโภคของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น เป้าหมายการพัฒนาด้านนี้ คือ การรักษาฟื้นฟูทุนทางธรรมชาติ รักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวกับภาคการผลิต อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการท่องเที่ยว อันนี้จากคะแนนที่เราได้รับอีพีไอ (Environmental

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

Performance Index : EPI) เราตั้งเป้าไว้ว่าปี ๒๕๖๕ จะไปให้ถึง ๕๐ คะแนน ตอนนี้เราได้ ๔๕.๔ คะแนน ลำดับที่ ๗๘ จาก ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก เรื่องนี้รัฐบาลได้นำแนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม หรือ บีซีจี (BCG) (Bio-Circular-Green Economy) มาใช้ มีการจัดทำโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางบก ทางทะเล ชายฝั่ง ป่าชายเลน ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก มีการจัดทำโครงการอนุรักษ์ ฟื้นฟูอะไรต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย มีการประกาศแม่น้ำสงครามตอนล่างที่จังหวัดนครพนมเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำลำดับที่ ๑๕ ของประเทศไทย และเป็นลำดับที่ ๒,๔๒๐ ของโลก แนวทางพัฒนาพื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น ตามภาพฉายท่านจะเห็นว่าพื้นที่ป่าในปี ๒๕๖๓ มีอยู่ ๓๑.๖๔ ป่าเศรษฐกิจ ๘.๙๕ พื้นที่สีเขียวในเมืองร้อยละ ๒ อันนี้มีอยู่แล้วบรรลุแล้ว เราจะต้องเพิ่มให้ได้ในปี ๒๕๖๕ เป็นพื้นที่ป่าร้อยละ ๓๒ พื้นที่ป่าเศรษฐกิจร้อยละ ๑๐ เป็น ๔๔ เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งหมดที่เราต้องการ รัฐบาลได้ออกกฎหมายให้คนอยู่กับป่า ออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกป่าเศรษฐกิจ มีการบูรณาการผังเมืองรวม ให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมือง ท่านได้แก้ไขปัญหาประชาชนบุกรุกป่า ให้คนได้อยู่กับป่า รัฐได้ป่า ประชาชนได้ที่ทำกิน ไม่มีรัฐบาลไหนกล้าทำประชาชน ประสบปัญหาในเรื่องการอยู่อย่างผิดกฎหมายมา ๕๐ – ๖๐ ปี มีรัฐบาลนี้ที่เข้าไปแก้ปัญหาได้ ท่านได้อยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

แผนย่อยที่ ๒ การสร้างการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคม เศรษฐกิจ ภาคทะเล จากโอเอชไอ (Ocean Health Index : OHI) เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่เขาให้คะแนนเราเราตั้งเป้าไว้ว่าจะต้องได้ ๗๐ คะแนน ปัจจุบันอยู่ที่ ๖๖ คะแนน อยู่ลำดับที่ ๑๓๐ จาก ๒๒๑ ประเทศ ปัญหาใหญ่ของเรา คือ ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ปัญหาขยะทางทะเล ท่านดูขยะในทะเล ๘๐ เปอร์เซ็นต์ มาจากชายฝั่ง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ เกิดจากกิจกรรมทางทะเล หลอดพลาสติกหลอดเดียวอยู่นาน ๒๐๐ ปี ที่วัยรุ่นถือลงทะเลและถือถ้วยกาแฟลงไปด้วย ขี้บุหรี่อยู่นาน ๑๒ ปี ฉะนั้นรัฐบาลจึงประกาศว่าขยะเป็นวาระแห่งชาติ มีการเตรียมออกร่างพระราชบัญญัติการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งเทของเสียหรือวัสดุอื่นในทะเล พ.ศ. .... เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีพิธีสารลอนดอนค.ศ. ๑๙๙๖ เรื่องนี้ต้องทำร่วมกับนานาชาติ ----------

นอกจากนั้น รัฐบาลยังออกกฎหมายเกี่ยวกับการทำประมงที่ผิดกฎหมายมาประมาณ ๑๐ ฉบับ เพื่อแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย มีการจดทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน ๓๐,๐๐๐ กว่าลำ ขึ้นทะเบียนไว้ ๑๐,๐๐๐ กว่าลำ

แผนย่อยที่ ๓ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ อันนี้ต้องขอชมเชย การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยลดลง ตั้งเป้าไว้ว่าจะต้องลดในปี ๒๕๖๕ ให้ได้ร้อยละ ๑๒ ในปี ๒๕๖๑ เราลดได้แล้วถึงร้อยละ ๑๕.๗๖ ซึ่งบรรลุเป้าหมายแล้ว อันนี้ต้องขอขอบคุณทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคการขนส่ง ภาคพลังงานอะไรต่าง ๆ ได้ร่วมมือ จับมือกับรัฐบาล แต่เหนือสิ่งอื่นใด กฎหมายอย่างเดียวคงใช้บังคับไม่ได้ผล ต้องขอความร่วมมือจากพ่อแม่พี่น้อง ประชาชนในเรื่องของการเผาไร่ เผาป่า เผาทุกสิ่งทุกอย่าง แม้แต่การใช้รถยนต์ ซึ่งเครื่องยนต์กดคันเร่งแล้วควันโขมงไปหมดไม่ควรที่จะเอามาวิ่ง ต้องช่วยกันลดมลภาวะพวกนี้ด้วย ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก

แผนย่อยที่ ๔ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ท่านจะเห็นได้ว่า คุณภาพของน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน คุณภาพอากาศ เสียง การจัดการขยะมูลฝอย ขยะมูลฝอยติดเชื้ออะไรต่าง ๆ รัฐบาลได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะไม่บรรลุเป้าหมาย แต่ได้เริ่มทำแล้ว ต้องขอเป็นกำลังใจให้ท่าน คุณภาพของอากาศ ของเสีย ฝุ่นพีเอ็ม ๒.๕ ($PM_{2.5}$) เดี๋ยวก็พบปลายหนาวต้นร้อน เดือนธันวาคม เดือนมกราคมมาอีกแล้ว เป็นอย่างนี้ทุกปี ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนลดในเรื่องการทำให้เกิดฝุ่นละออง การเผา การอะไรต่าง ๆ ในเรื่องของขยะ ยิ่งยุคการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ต้องห่วง ขยะเพิ่มขึ้นอีกไม่รู้กี่เท่า ตอนนี้ยังไม่เห็นสถิติตัวเลขขยะติดเชื้อต้องได้รับการขจัด ซึ่งเรียกว่าถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐาน รัฐบาลจะทำโรดแมป (road map) การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ มีแผนการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน จังหวัดสะอาด อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี ประเด็นในเรื่องคุณภาพแหล่งน้ำของเราในปี ๒๕๖๒ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ถึงดีมาก จากเดิมมีร้อยละ ๙๑ ลดลง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เหลือแค่เพียงร้อยละ ๘๒ ในขณะเดียวกัน แหล่งน้ำเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙ เป็นร้อยละ ๑๘ เหตุผลเรื่องนี้ คือ มีการปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลองโดยไม่ได้มีการบำบัด อันนี้เป็นปัญหาใหญ่ เราต้องช่วยกัน

แผนย่อยที่ ๕ การยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ อันนี้คือ จะต้องสร้างจิตสำนึก และความรู้ในการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมร่วมกับประชาชน ภาคเอกชน ต้องมาจับมือกันให้เห็นตัวเลข อาสาสมัครด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๓ มีอยู่ ๒๔๐,๐๐๐ กว่าคน มีองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมประมาณ ๒๘ องค์กร ต้องมากกว่านี้ เราต้องปลูกฝังเขาตั้งแต่เด็ก ๆ ตั้งแต่ในโรงเรียน รวมทั้งประชาชนทุกหมู่เหล่าด้วยต้องช่วยกันให้เขามีความรักในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปจากการอ้างอิงของซัสเทนเอเบิลดีเวลลอปเมนต์รีพอร์ต (sustainable development report) สภาพแวดล้อมของประเทศไทยดีขึ้นอย่างยั่งยืน ในปี ๒๕๖๓ ประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๔๑ จาก ๑๖๖ ประเทศทั่วโลก เขาจัดลำดับเราทุกปี เรื่องพวกนี้บรรลุเป้าหมาย เพราะว่าเราอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่า ๕๐ ประเทศ

ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ๓ แผนย่อย ๑๑ แนวทางการพัฒนา อันนี้ผมดึงมาเฉพาะที่สำคัญ ๆ

แผนย่อยที่ ๑ ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น ระดับการรับมือกับพิบัติภัยด้านน้ำเพิ่มขึ้น ระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ อันนี้ คือ แนวทางการพัฒนา ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น เราตั้งเป้าไว้ว่า ในปี ๒๕๖๕ จะต้องขึ้นไปถึงระดับ ๔ ซึ่งขณะนี้จากรายงานของซัสเทนเอเบิลดีเวลลอปเมนต์รีพอร์ต ปี ๒๐๒๐ คือ ปี ๒๕๖๓ ประชากรเข้าถึงบริการน้ำดื่มรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙๙.๙ ขาดอีก ๐.๑ เท่านั้น เราเป็นรองจากสิงคโปร์ อันดับของเราเท่ากับบรูไน ถือว่าสุดยอด อีกนิดเดียว ไม่เป็นอะไร แต่ระดับการรับมือกับพิบัติภัยด้านน้ำค่อนข้างจะได้คะแนนต่ำ เพราะว่าฝนตกก็น้ำท่วม หน้าน้ำก็น้ำท่วม หน้าแล้งก็แล้งอยู่แล้ว พายุซัดชายฝั่ง

ชายฝั่งถูกทำลาย อันนี้ในรายงานของท่าน ท่านได้ทำแล้ว มีการสร้างเขื่อนป้องกัน มีการทำหลายสิ่งหลายอย่าง อันนี้ต้องใช้งบประมาณ ต้องใช้เวลา ส่วนระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากว่ากฎหมายและแผนการบริหารจัดการด้านน้ำบางส่วนยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำแห่งชาติต้องฝากท่านไว้ออกกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ขอให้ประชุมกันบ่อย ๆ ตั้งมานานแล้ว แต่ยังไม่ค่อยจะขยับเท่าไร

แผนย่อยที่ ๒ ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้นในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองเพิ่มขึ้น ตอนนี้เราได้แค่ ๑ คะแนน ในปี ๒๕๖๕ เราตั้งเป้าไว้ว่าจะต้องไปให้ถึง ๑.๕ คะแนน ตัวชี้วัดมีบริการน้ำประปา ระบบบำบัดน้ำเสีย การระบายน้ำหลาก น้ำท่วมอะไรต่าง ๆ อันนี้ท่านได้ทำแล้ว เพียงแต่ว่าบางอย่างอาจจะยังไม่ถึงจุดหมายปลายทางที่เราต้องการ ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น อันนี้เราอยู่ที่ระดับ ๔ จากที่ตั้งเป้าไว้จะไปให้ได้ถึงระดับ ๔.๒ มีการพัฒนาขุดลอกแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่ตื้นเขิน พัฒนาระบบส่งน้ำไม่ใช่มีแต่อ่างเก็บน้ำแล้วส่งน้ำไปไม่ถึงประชากร ไม่ถึงเกษตรกรก็ไร้ประโยชน์ เพราะฉะนั้นจะต้องทำระบบให้ครบตามวงจร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่นอกเขตชลประทาน นอกจากนั้นมีการพัฒนาบ่อน้ำบาดาลไว้เป็นกองหนุน ปัจจุบันน้ำต้องใช้น้ำผิวดินเป็นหลัก น้ำบาดาลเอาไว้ทีหลังไม่ใช่เอาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ในเรื่องของการเกษตร ไม่ใช่ อันนั้นเป็นกองหนุนเฉย ๆ ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมูลค่าของน้ำ ๑ ลูกบาศก์เมตร สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ประมาณ ๓.๕๙ ดอลลาร์ จะต้องทำให้เพิ่มขึ้นเป็น ๓ เท่าให้ได้ ท่านได้นำเทคโนโลยี เช่น สมาร์ตฟาร์ม (smart farm) มาใช้ นำน้ำกลับมาใช้ใหม่ตามหลัก ๓ อาร์ (3R) รีดิวซ์ (reduce) รียูส (reuse) รีไซเคิล (recycle) เอาน้ำที่ใช้แล้วไปบำบัดกลับมาใช้ใหม่ นอกจากนั้น อาจจำเป็นที่จะต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่นั่นคือ เครื่องมือทำน้ำเค็มให้เป็นน้ำจืด ต้องก้าวไปถึงจุดนั้นให้ได้ บางประเทศทำแล้ว

แผนย่อยที่ ๓ แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี เป้าหมาย สัดส่วนลำคลองสายหลักในกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟูร้อยละ ๕๐ ลำน้ำสายหลักใน ๒๕ ลุ่มน้ำ ได้รับการฟื้นฟูร้อยละ ๒๐ ท่านดูในภาพนั้นคลองลาดพร้าว ได้มีการขึ้นทะเบียนสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำลำน้ำ การจัดระเบียบสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำลำคลองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๙ ลำคลอง คลองลาดพร้าว คลองเปรมประชากร คลองบางซื่อ คลองบางเขน คลองสามวา คลองพระยาราชมนตรี คลองลาดบัวขาว คลองประเวศบุรีรมย์ คลองพระโขนง คลองพวกนี้จะต้องได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์ใหม่ท่านเห็นหรือไม่ แต่ก่อนนี้คลองลาดพร้าวเป็นสลัม เดี๋ยวนี้บ้านสวยงาม แต่เขาทำทีละเฟส (phase) เฟสหนึ่งต้องใช้ระยะเวลาและใช้งบประมาณมากพอสมควร คลองโอ่งอ่างได้รับการปรับภูมิทัศน์ติดอันดับ ๑ ใน ๖ ประเทศต้นแบบปรับภูมิทัศน์ ได้รับรางวัล เอเชียนทาวน์สเคปอวอร์ดส ๒๐๒๐ (Asian Townscape Awards 2020) จากยูเอ็นฮาบิแทต (UN-Habitat) ที่ฟูกุโอกะ อันนี้จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไปในอนาคตของเรา ขอชื่นชมตรงนี้ ท่านทำดีมาก

ข้อเสนอแนะ ข้อเร่งรัด

๑. ขอให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก แหล่งน้ำชุมชน โดยเร่งรัดการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการขออนุญาตสร้างฝายชุมชน อ่างเก็บน้ำในพื้นที่ป่าให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เพราะว่าน้ำคือชีวิต ถ้ามีน้ำชาวบ้านอยู่ได้ เขาปลูกผัก ปลูกหญ้าทานได้ และพวกนี้เป็นความต้องการของพี่น้องประชาชน เขาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ร่วมดูแลรักษา ร่วมใช้ประโยชน์ พวกนี้จะยั่งยืน ดีกว่าที่เราไปสร้างให้เขาโดยที่เขาไม่ต้องการ กฎหมายมีช่องอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าลดขั้นตอนการปฏิบัติให้สั้นลง และรัฐต้องสนับสนุนและส่งเสริมเรื่องนี้

๒. ส่งเสริมให้ประชาชนที่ปลูกป่าในพื้นที่เอกสารสิทธิของตนเองได้รับการดูแลขึ้นทะเบียน จะเป็นเกษตรกรหรือเป็นอะไรก็ได้ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย รัฐบาลมีนโยบายในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกป่า ปลูกไม้เศรษฐกิจ ----------

แต่นี่คือ ป่าที่ขึ้นในพื้นที่เอกสารสิทธิของเขาและเขาอยู่กับป่า เขาเก็บของป่าขาย เขากินอยู่กับป่า แต่ในขณะเดียวกันเขาไม่ได้รับการดูแล ป่าที่อยู่ตรงนี้ถูกตีค่าว่า เป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่า ถ้าวันหนึ่งภาษีที่ดินเก็บเต็มรูปแบบผมว่าเขาอยู่ไม่ได้ เขาคงไถป่าพวกนี้ออกไปแล้วปลูกพืชเชิงเดี่ยว มันสำปะหลัง ไร่อ้อย ข้าวโพด ท่านคิดดูเถอะ ป่าจะสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ท่านอย่าลืม ป่าในพื้นที่ ๑ เอเคอร์ (acre) หรือ ๒ ไร่ กับ ๑๐๐ ตารางวา สามารถกักเก็บคาร์บอนไดออกไซด์ได้ถึง ๒ ตัน ถ้าป่าสมบูรณ์แบบ ท่านคิดดูทั่วประเทศขณะนี้มีพื้นที่ป่า ที่เบโด้ Biodiversity-based Economy Development Office : BEDO) เขาเรียกว่า ป่าครอบครัว อยู่ประมาณ ๓,๙๐๐ กว่าไร่ เกือบ ๔,๐๐๐ ไร่ ผมว่าเก็บคาร์บอนไดออกไซด์ได้เยอะ แล้วสามารถซื้อขายเป็นเครดิตคาร์บอนได้ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลอยู่แล้ว ในเรื่องการส่งเสริมให้ประชาชนที่ปลูกป่า

๓. รัฐบาลได้นำแนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม โมเดลบีซีจี (BCG) มาใช้ ขอเป็นกำลังใจให้ท่านนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เอาเศรษฐกิจหมุนเวียนซีโรเวสท์ (zero waste) เศรษฐกิจสีเขียว ใช้ต้นทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด สู่การประยุกต์ใช้หลัก ๓ อาร์ รีดิวส์ รียูส รีไซเคิล อันนี้เป็นสิ่งที่ดี ท่านนายกรัฐมนตรีท่านได้ประกาศในที่ประชุมรัฐสภามาแล้วครั้งหนึ่ง ขอชื่นชมนะครับ

๔. ขออนุญาตเร่งรัดการออกอนุบัญญัติที่ยังไม่ออก เพราะค่อนข้างจะออกยากจริง ๆ กฎหมายทรัพยากรธรรมชาติที่รายงานมาแล้ว ๑๓ ฉบับ อนุบัญญัติอะไรที่เป็นประโยชน์ในการที่จะพัฒนาประเทศ ที่จะแก้ปัญหาให้กับพ่อแม่พี่น้องประชาชน ช่วยขยันนิดออกให้เร็วกว่านี้หน่อย

เรื่องสุดท้าย เร่งรัดการดำเนินการที่ผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดยังต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ในปี ๒๕๖๕ ขอเป็นกำลังใจให้ส่วนราชการทุกหน่วยงาน ที่ท่านได้ทำเพื่อประเทศชาติและประชาชน จะได้ทำให้ลูกหลานของเราได้มีทรัพยากรธรรมชาติได้ใช้ต่อไปในอนาคต ไม่ขาดแคลน ขอบพระคุณท่านประธานมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ พลเอก โปฏก บุนนาค ต่อไปพลเรือเอก ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร ท่านจะมาอภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน และประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

ก่อนที่ท่านจะอภิปราย ผมขอแจ้งต่อที่ประชุมได้รับทราบ ดังนี้ ขณะนี้ ท่านพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ย.ป. ได้มาเข้าร่วมประชุม เพื่อชี้แจงประกอบการพิจารณารายงานทั้ง ๓ ฉบับแล้ว ต่อไปเชิญพลเรือเอก ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร ครับ

พลเรือเอก ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ผม พลเรือเอก ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร กรรมาธิการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขออนุญาตรายงานผลการติดตามการปฏิรูปในส่วนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประจำปี ๒๕๖๓ รวมทั้งข้อเสนอแนะของกรรมาธิการ สรุปได้ดังนี้

ประเด็นการปฏิรูปด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีด้วยกันทั้งหมด ๑๓ ประเด็น ๓๐ กิจกรรม ผลการติดตามในห้วงปี ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ปรากฏว่าเราทำได้แล้วเสร็จสมบูรณ์อยู่ ๑ ประเด็น เรื่อง การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการ คือ การตราพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ เสร็จเรียบร้อยไปแล้ว รวมทั้งได้มีการออกอนุบัญญัติรองรับพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวน ๒๐ ฉบับ เสร็จแล้วด้วย มีการจัดตั้งองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลัก ๒ องค์กร ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือที่เราเรียกว่า ศรชล. เรียบร้อยหมดแล้ว

ที่เหลืออีก ๑๒ ประเด็น อาจกล่าวได้ว่าได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามแนวทางการบริหารจัดการ หมายถึงในด้านการปรับปรุงองค์กร ในด้านการกำหนดวิธีดำเนินงาน การกำหนดกฎ ระเบียบ มาตรการต่าง ๆ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ทั่วไปทราบ สามารถตรวจสอบได้ว่าได้มีการดำเนินการไปแล้วรวม ๖ ประเด็น ได้แก่ เรื่องการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง เรื่องการบริหารจัดการมลพิษทางทะเลและชายฝั่ง เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล เรื่องการอนุรักษ์ปะการัง เรื่องการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล และสุดท้ายคือ เรื่องการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล

อย่างไรก็ตามในเรื่องของการปฏิรูปทั้ง ๖ ประเด็น ตามที่ผมกล่าวมา แม้ว่าจะได้มีการดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ตามแผน แล้วเป็นไปตามตัวชี้วัด แต่ยังไม่สามารถที่จะวัดผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปได้ เพราะว่าต้องใช้เวลาในการติดตามอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น การบริหารจัดการขยะทะเล เรื่องมลพิษในทะเล เรื่องการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน จึงควรจะต้องมีการติดตาม ซึ่งถือเป็นข้อเสนอแนะว่าควรจะต้องมีการติดตามและวัดผลการดำเนินการต่อไปจนกว่าเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ จะสามารถบรรลุจนสัมฤทธิผลได้ ที่เหลืออีก ๖ ประเด็น ถือว่าอยู่ในระหว่างการดำเนินการปฏิรูป ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญที่ผมอยากนำเรียนไว้ ดังต่อไปนี้

เรื่องแรก คือ การบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นประเด็นปฏิรูปที่มีความสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ปี ๒๕๖๔ ได้ถูกกำหนดให้เป็นประเด็นที่เราเรียกว่า บิ๊กร็อก ที่ต้องติดตามต่อไปอย่างเคร่งครัด ผลการดำเนินการในขณะนี้ถือว่ามีความก้าวหน้าเป็นอย่างมากใกล้ที่จะแล้วเสร็จ มีขั้นตอนการดำเนินการอยู่ด้วยกัน ๓ กิจกรรม

กิจกรรมแรก คือ เรื่องการจัดทำร่างแผนที่แบ่งเขตทางทะเลรายจังหวัด ๒๓ จังหวัด ขณะนี้การจัดทำร่างแผนที่ ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ว่าจากการตรวจสอบครั้งสุดท้ายในช่วงปี ๒๕๖๔ พบว่า ปัจจุบันจะต้องมีการกำหนดให้แต่ละจังหวัดตกลงกันเป็นคู่จังหวัดในการจัดทำหนังสือยินยอมเป็นหลักฐาน และปรากฏว่าในปัจจุบันนี้ยังมีอยู่ ๑ คู่จังหวัดที่ยังไม่สามารถตกลงเรื่องเขตแดนกันได้อย่างชัดเจน คือ จังหวัดกระบี่กับจังหวัดพังงา และทราบว่ากระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการตั้งคณะกรรมการร่วมในเรื่องนี้แล้ว

กิจกรรมที่ ๒ คือ การยกร่างพระราชบัญญัติการแบ่งเขตทางทะเล ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยได้ยกร่างกฎหมายเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างการดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กิจกรรมที่ ๓ คือ เรื่องการจัดทำหลักสูตรการศึกษา เรื่อง การแบ่งเขตทางทะเล ซึ่งจะต้องบรรจุทั้งกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขณะนี้ทั้ง ๒ กระทรวงอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำหลักสูตร คาดว่าจะแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด

ปัญหาข้อเสนอแนะเรื่องนี้มีอย่างเดียว คือ ในเรื่องการยกร่างกฎหมายกับการตราพระราชบัญญัติ เราจะต้องใช้เวลาดำเนินการนาน ผมคาดว่าไม่ต่ำกว่า ๒ ปี ทำให้การปฏิบัติงานในการนำเอาเขตจังหวัดมาใช้ ไม่สอดคล้องกับการจัดตั้ง และการปฏิบัติงานขององค์กรที่จัดตั้งไปแล้ว ข้อเสนอแนะคือ ระหว่างการรอกฎหมายควรจะให้กระทรวงมหาดไทยออกเป็นกฎกระทรวงการแบ่งเขตไปพลางก่อน แล้วก็ยกเลิกเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติแล้วหรือว่าให้ ศรชล. ใช้อำนาจในการกำหนดเป็นเขตพื้นที่ปฏิบัติการตามการแบ่งเขตและจังหวัดไว้ได้ และแต่ละจังหวัดจะสามารถนำการแบ่งเขตไปปฏิบัติงานได้ ข้อดีอีกประการ คือ ถ้ามีการทดลองใช้ไปก่อนเกิดมีปัญหาอย่างไรขึ้นมา ยังสามารถปรับปรุงได้ก่อนที่กฎหมายจะถูกตราออกมาเป็นพระราชบัญญัติ

การปฏิรูปประเด็นถัดไปที่มีความสำคัญ คือ เรื่องการบริหารจัดการประมงทะเล มีขั้นตอนการดำเนินการอยู่ด้วยกัน ๓ กิจกรรม ได้แก่

เรื่องที่ ๑ คือ การจัดทำระบบส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีศักยภาพสำหรับประมงพื้นบ้าน

เรื่องที่ ๒ คือ การจัดทำแผนบริหารจัดการประมงทะเลที่เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่และฤดูกาล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เรื่องสุดท้าย คือ เรื่องการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการประมงทะเลให้เหมาะสมกับด้านการแสวงหา อนุรักษ์ และฟื้นฟูสัตว์ทะเล

ผลการดำเนินการมีความก้าวหน้ามากพอสมควร มีการดำเนินการที่สำคัญ ยกตัวอย่างเช่น มีการจัดทำโครงสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชนท้องถิ่น ๑๔๔ ชุมชน เพื่อพัฒนาการจับสัตว์น้ำ การเพิ่มผลผลิต และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการจัดทำร่างแผนการบริหารจัดการประมงทะเล ปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และฤดูกาล มีการกำหนดมาตรการสำหรับการทำประมงสัตว์น้ำบางชนิด มาตรการเชิงพื้นที่ เช่น พวกหอย พวกกุ้ง มีการกำหนดมาตรการเพื่อลดการจับลูกสัตว์น้ำเศรษฐกิจ มีการกำหนดขนาดของตาอวน มีการกำหนดห้ามทำประมงในบางประเภท หรือในบางพื้นที่ ในบางฤดูกาล ----------

- ๓๕/๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

และสุดท้ายยังมีการปรับปรุงกฎหมายลำดับรอง ๔ ฉบับ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ประเด็นปฏิรูปที่สำคัญอีก ๑ ประเด็น คือการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ที่เราเรียกกันว่า อันคลอส ๑๙๘๒ (UNCLOS 1982) ผมอยากเรียนว่าอนุสัญญาฉบับนี้ลงนามก่อตั้งกันเมื่อประมาณปี ๒๕๒๕ เราเริ่มร่วมกับเขามาตั้งแต่ต้น เราร่วมลงนามเป็นภาคี เมื่อปี ๒๕๕๔ มีพันธะผูกพันที่จะปรับปรุง อนุวัตกฎหมายภายในของเราให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งจะมีประโยชน์ คือทำให้นำส่วนดีของอนุสัญญามาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกฎหมายของไทยให้มีประสิทธิภาพ ทำให้กฎหมายของไทยเป็นที่ยอมรับ เป็นสากล และใช้บังคับได้กับประเทศที่เข้าเป็นภาคี แต่เมื่อตรวจสอบแล้วปรากฏว่าจำนวนกฎหมายที่ต้องปรับปรุงรวม ๓๕ ฉบับ ปัจจุบันดำเนินการไปเพียง ๕ ฉบับ ยังคงค้างอยู่ ๓๐ ฉบับ ปัญหาสำคัญมี ๒ ประเด็น

ประเด็นแรก โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฎหมายทะเล ยังขาดความเหมาะสม ขออนุญาตไม่เข้าไปสู่รายละเอียด แต่เสนอแนะว่าควรต้องปรับปรุงให้มีเอกภาพและมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการโดยตรง

ประเด็นที่ ๒ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านกฎหมายทะเลในกิจการทางทะเลระหว่างประเทศ ประเด็นนี้เสนอแนะว่า ควรว่าจ้างบุคลากรจากภาครัฐ เอกชนทั้งในและต่างประเทศในระยะสั้นก่อน ส่วนระยะยาวควรจะสนับสนุนทุนการศึกษาในการผลิตบุคลากรด้านนี้ขึ้นมาโดยเฉพาะ

สำหรับประเด็นที่เหลืออีก ๓ ประเด็น ได้แก่ เรื่องการแบ่งเขตการใช้ทรัพยากรทางทะเล องค์ความรู้ทางทะเล และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ปัจจุบันยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร ยังมีความล่าช้าอยู่ค่อนข้างมาก

สรุปข้อเสนอแนะมี ๓ หัวข้อหลัก

เรื่องแรก ประเด็นการปฏิรูปที่ดำเนินการแล้วเสร็จในด้านการบริหารจัดการทั้ง ๖ ประเด็น ยังมีบางประเด็นที่ไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์การปฏิรูปได้ ควรจะต้องมีการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิรูปต่อไป

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เรื่องที่ ๒ ประเด็นการแบ่งเขตทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด การตรากฎหมายอาจใช้เวลานาน ควรมีการออกกฎกระทรวง หรือการกำหนดเขตปฏิบัติการพิเศษเป็นการชั่วคราวมาใช้ไปก่อน

เรื่องสุดท้าย ประเด็นการปรับปรุงกฎหมายทะเลให้สอดคล้องกับอันคลอส ๑๙๘๒ ยังมีความล่าช้า ควรปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมทั้งการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านกิจการทางทะเลให้เพียงพอทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

ก่อนจบรายงานนี้ผมขออนุญาตนำตัวอย่างผลงาน ๒ ผลงาน ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลที่น่าชมเชย ทั้ง ๒ ผลงานนี้จะแสดงให้เห็นถึงการปลูกจิตสำนึกของชาวประมงในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อม ทำให้เห็นได้ว่าปัจจุบันมีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นอย่างน่าชื่นชม

เรื่องแรก คือ เรือประมงช่วยเหลือปลาฉลามวาฬที่ติดอวน เรือประมงสิริกัญญา บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา พบปลาฉลามวาฬติดอวน สามารถช่วยกันคืนปลาฉลามวาฬกลับสู่ทะเลได้โดยปลอดภัย เป็นนิมิตหมายที่ดีของชาวประมง ฉลามวาฬเป็นสัตว์สงวน เป็นฉลามขนาดใหญ่ที่สุดในโลก พันธุ์ใหญ่ที่สุดในโลก ยาว ๒๐ เมตร หนักได้ถึง ๒๐ ตัน กินแต่แพลงตอนและสาหร่ายทะเลเป็นอาหาร เป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่งของความอุดมสมบูรณ์ด้านทะเล ปัจจุบันอยู่ในไทยประมาณ ๑๐๐ กว่าตัว ตัวนี้เป็นตัวหนึ่งที่เขาสามารถช่วยกลับไปได้อย่างปลอดภัย และแสดงให้เห็นถึงจิตสำนึกของชาวประมงที่เปลี่ยนไป

เรื่องที่ ๒ กรมประมงทำกิจกรรมขยะทะเลคืนสู่ฝั่ง ทะเลสวยด้วยมือเรา เหตุผลสำคัญคือว่าเรือประมงเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางประมงที่ถูกมองว่าเป็นต้นเหตุการสร้างขยะทะเล นำภาชนะ รวมทั้งเครื่องมือ เศษเรือประมงที่ชำรุดทิ้งลงไปในทะเล จึงมีการรณรงค์ที่จะจัดเก็บคืนกลับมา ทุกครั้งที่ออกทะเลไปร่วมกันจัดเก็บขยะที่พบเห็นในทะเลด้วย เป้าหมายคือต้องมีการเก็บขยะจากทะเลคืนสู่ฝั่ง มีท่าเทียบเรือที่จดทะเบียน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กับเรือประมงทุกจุด มีจุดรวมขยะ มีจุดคัดแยก มีการลดใช้ภาชนะ หรือภาชนะที่ย่อยสลายได้ในเรือประมง เขาดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๖๔ เป็นเวลาปีครึ่ง ผลการตอบรับ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีขยะคืนฝั่งทั้งหมด ๑๗๓,๐๐๐ กิโลกรัม เป็นขยะจากเรือประมง ๑๓๐,๐๐๐ กว่ากิโลกรัม เป็นขยะจากทะเลอีก ๔๐,๐๐๐ กว่ากิโลกรัมตัวเลขพวกนี้แสดงให้เห็นว่าเราสามารถลดขยะในทะเลลงได้เป็นจำนวนมาก และเป็นจุดเริ่มต้นของการรักษาสภาพแวดล้อมทางทะเลของเรือประมงไทย ซึ่งถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีของการอนุรักษ์และปฏิรูปทรัพยากรทางทะเลโดยกลุ่มชาวประมง ซึ่งเป็นกลุ่มคนสำคัญที่ใช้ทะเล ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณ พลเรือเอก ชัยวัฒน์ เอี่ยมสมุทร ต่อไป ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ ท่านจะอภิปรายแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อนที่ท่านจะอภิปราย ผมขออนุญาตแจ้งต่อที่ประชุม ด้วยขณะนี้ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ท่านอนุชา นาคาศัย ได้เข้ามาร่วมรับฟังการพิจารณารายงานของสมาชิกวุฒิสภาแล้ว เชิญท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ ครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ สมาชิกวุฒิสภา และในฐานะประธานคณะอนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม ในคณะกรรมาธิการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวุฒิสภา ผมทำหน้าที่ติดตามการปฏิรูป โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมที่รับผิดชอบโดยตรง พยายามติดตามรายงานทุกฉบับตั้งแต่เริ่มปี ๒๕๖๑ เป็นต้นมา จนถึงสิ้นปี ๒๕๖๓ เข้าปี ๒๕๖๔ แล้ว รายงานที่กำลังพิจารณาผมดูสุดท้ายคือเดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๖๓ ผมขออนุญาตอภิปรายเฉพาะเจาะจงลงไปให้เห็นภาพของผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ เพื่อประโยชน์กับฝ่ายผู้ที่รับผิดชอบ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ป.ย.ป. กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องถ้าท่านฟังอยู่ ผมขออนุญาตลงลึกใน ๒ ประเด็น

โดยเฉพาะประเด็นที่ ๕ ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ กับประเด็นย่อยที่ ๑.๔ ข้อสังเกตของรายงานความคืบหน้าด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ เป็นต้นมา ถึงปี ๒๕๖๓ ค่อนข้างจะมีน้อยมาก รายละเอียดผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้าต่าง ๆ เข้าไปดูในฐานข้อมูลระบบอีเมนเซอร์ (eMENSCR) ค่อนข้างจะเบาบาง หาไม่ค่อยพบ ผมต้องใช้วิธีลงไปดูในพื้นที่ว่าผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหน้าตาเป็นอย่างไร ในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นย่อย ๒ ประเด็นที่ผมจะนำเสนอ สำหรับประเด็นย่อยที่ ๑.๑ พูดถึงการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดจากบ้านเรือน อาคารสำนักงาน สถานที่ราชการต่าง ๆ ผลสัมฤทธิ์ของปริมาณขยะดูได้จากภาพ ผมขอนำเสนอข้อมูลว่าปัจจุบันเรามีขยะปีละประมาณ ๒๗ ล้านตัน ปี ๒๕๕๙ ก่อนการปฏิรูป ปี ๒๕๖๐ ก่อนการปฏิรูป ประมาณ ๒๖ – ๒๗ ล้านตัน ปี ๒๕๖๑ มี ๒๗ ล้านตัน ปี ๒๕๖๒ เข้าปฏิรูปปีที่ ๒ มี ๒๗ ล้านตัน ปี ๒๕๖๓ มี ๒๗ ล้านตัน ผมมีข้อสงสัยว่าทำไมเราเริ่มต้นปีที่ ๑ ตั้งต้น ไม่ติดใจ ปีที่ ๒ เริ่มอิมพลีเมนต์ (implement) แล้ว แต่ปีที่ ๓ ยังเท่าเดิม นั่นแสดงว่าต้องมีปัญหาอะไรสักอย่างหนึ่งของการปฏิรูป ด้านสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำเสีย หรือสิ่งปฏิกูลอะไรก็ตามจะเป็นลักษณะนี้ทั้งหมด เราจะเป็นว่ามีขยะตกค้างเมื่อขยะยังเท่าเดิมอยู่ทุกปีผลการจัดการโดยท้องถิ่นเกิดปัญหา บางท้องถิ่นระบบที่มีอยู่เดิมเต็มหลุมฝังกลบใกล้เต็ม อีกปีหนึ่งเต็ม ----------

เพราะฉะนั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา คือ ระบบกำจัดที่ใช้มานานหมดอายุ ของใหม่หาพื้นที่ไม่ได้ อย่างกรณีท่านพบว่าจากข่าวที่จังหวัดเพชรบุรีกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อทางฝ่ายกรมทหารไม่ให้ใช้พื้นที่แล้วจะไปไหน มีการฟ้องร้องกันรู้สึกจะร้องกันถึงศาลปกครอง ทั้งนี้เพราะว่ามีสถานที่กำจัดขยะเกิดขยะตกค้าง เราปฏิรูปมา ๓ ปี ปรากฏว่าขยะตกค้างอยู่ปีละประมาณ ๔ ล้านตัน ขยะเหล่านี้จะสะสมเข้าไปเรื่อย ๆ ในอดีตคณะรักษาความสงบแห่งชาติเคยทำโรดแมป จัดการขยะทั้งประเทศ ๓๐ ล้านตัน สะสมมาเรื่อย ๆ เพิ่งหมดไปเมื่อปี ๒๕๖๒ แต่ปี ๒๕๖๑ ปี ๒๕๖๒ ปี ๒๕๖๓ มีขยะสะสมขึ้นมาอีก ซึ่งสิ่งนี้ผมคิดว่าเราปฏิรูปถูกทางหรือไม่ ปฏิรูปลดปริมาณขยะได้หรือไม่ ผลสัมฤทธิ์ คือ ๓ ปี ประเมินได้ ดูจากปริมาณขยะไม่ลดลงเลย ถามว่าตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ต้องมีอะไรบ้าง คือ กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบคัดแยกขยะ ขนส่งขยะตามประเภทต่าง ๆ ต้องมีผลบังคับใช้ ๑ ปี หมายความว่า ปี ๒๕๖๑ จะต้องมีข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือว่ากฎหมายแม่ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ต้องพร้อมไปอีก ๑ ปี ตามไทม์ไลน์ (timeline) ที่วางไว้ในแผน ผมพยายามตามหาดูมีบ้างบางท้องถิ่นออกข้อบัญญัติออกมาได้ บางท้องถิ่นไม่กล้าออกข้อบัญญัติ เพราะว่าออกแล้วจะมีปัญหาการบังคับใช้ ประชาชนไม่เห็นด้วยในสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น จึงทำให้ในปีแรกของการปฏิรูปประเทศปี ๒๕๖๑ กฎหมายไม่พร้อม เมื่อกฎหมายไม่พร้อมมีปัญหาเกิดขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศักยภาพไม่เท่ากัน องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กงบประมาณ ๑ ปี ต่ำสุด ๑๗ ล้านบาท แต่ขยะเกิดขึ้นมากน้อยแล้วแต่ชุมชนหรือประชากรในนั้น ถามว่า ๑๗ ล้านบาท ต่อปีเงินเดือนสมาชิกสภา นายกเทศมนตรีกับข้าราชการประจำก็ไม่เหลือ และทำอย่างไรกับขยะที่เกิดขึ้น จะกำจัดอย่างไร ต้องมีรถขน ต้องมีสถานที่ไปกำจัด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจะทำการปฏิรูปตามที่แผนปฏิรูปกำหนดไว้ได้เลย เราอาจจะมองที่ระดับสูง คือ มองที่รัฐบาล มองที่กระทรวงต่าง ๆ กระทรวงลงไปที่กรม จากกรมลงไปท้องถิ่น ท้องถิ่นทั่วประเทศไม่สามารถดำเนินการตามแผน แผนมีทั้งแผนปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนจังหวัดสะอาด ๓ - ๔ แผน ซ้อนกันอยู่อย่างนั้น ไม่รู้ว่าจะทำตามแผนไหน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประเมินมาแล้วทุกแผน ซึ่งจริง ๆ แล้วปริมาณขยะไม่ลดลงเลย อันนี้เป็นผลที่จะกระทบในอนาคตข้างหน้า ประชาชนขาดจิตสำนึก สิ่งนี้เป็นปัญหาในรากเหง้าที่เกิดขึ้นจากการจัดการขยะบ้านเรา ไม่ยอมจ่ายค่าธรรมเนียมขยะ จ่ายไม่มาก จ่ายได้น้อย ท้องถิ่นไม่กล้าที่จะไปบังคับเก็บค่าธรรมเนียมขยะ เงินไม่มีที่จะใช้ในการจัดการขยะ ผลสุดท้ายปริมาณอยู่ลักษณะอย่างนั้น คัดแยกเสร็จมีการดำเนินการในบางท้องถิ่นไปแล้ว แต่ปรากฏว่าเวลาเก็บ เก็บรวมกันหมด สุดท้ายไปรวมกันไม่รู้ว่าเป็นขยะอะไร การใช้ประโยชน์ไม่เกิดขึ้น จะต้องมีองค์กร มีรัฐวิสาหกิจ มีใครมารับผิดชอบตรงนี้ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีใครมารับผิดชอบตรงนั้น

ประเด็นที่ ๒ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบภาคเอกชนในการจัดการขยะอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง อันนี้เป็นประเด็นที่เป็นปัญหา ซึ่งท่านขับรถไปท่านอาจจะเห็นว่าตามร้านรับซื้อของเก่าจะมีตู้เย็น มีโทรทัศน์ตั้งอยู่บนฟุตปาธเต็มไปหมด ท่านดูได้จากจังหวัดนนทบุรี ลองเข้าไปดูตามซอยต่าง ๆ ขยะพวกนี้เป็นขยะเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันนี้มีมาก ปริมาณขยะอันตราย ชุมชนเขาบอกว่าปีละประมาณ ๖๕๐,๐๐๐ ตัน เป็นขยะเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ๕ แสนกว่าตัน เป็นขยะเล็ก ๆ พวกถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟฟ้าประมาณ ๓๕ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น เพราะฉะนั้น ปัญหาหลักใหญ่ คือ ถ้าเราไม่สามารถจัดการกับขยะเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ให้จบลงไปได้ ขยะอันตรายไม่ลดลงแน่นอน เพราะมี ๖๕ เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด ถามว่าปัญหาอุปสรรคของการจัดการมาจากอะไร อันที่ ๑ เรื่องกฎหมาย ถ้าไม่มีกฎหมาย เพราะว่าเรื่องขยะเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ผลิต คือ ภาคอุตสาหกรรม เพราะฉะนั้นโดยหลักการสากลคนที่ก่อให้เกิดมลพิษจะต้องรับผิดชอบ เป็นหลักสากลยึดกันทั่วประเทศ แต่ว่าเราทำไม่ได้ ภาคเอกชนไม่ยอมรับสินค้าที่ใช้แล้วกลับคืน อันนี้พยายามทำกันมานาน เพราะฉะนั้นถามว่าทำไมไม่มีกฎหมาย ไม่มีอนุบัญญัติที่เข้ามาสอดรับปัญหานี้ อันนี้เป็นประเด็นหลัก และร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่ผมจำได้ ๑๐ กว่าปีแล้ว สมัยไหนใครมาเป็นรัฐบาลก็จับต้องอันนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ทำตัวนี้ ปัจจุบันยังไม่เสร็จ แต่น่าภูมิใจตรงที่ไปค้นในระบบอีเมนเซอร์ปรากฏว่ามีโครงการร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า

และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ โดยปกติแล้วร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรเสร็จตั้งแต่ปีแรก และเคยทำมานาน แต่ปัญหา คือ การรับฟังความคิดเห็น เอกชนธุรกิจจะไม่ค่อยเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่ถามว่าถ้าไม่เห็นด้วยเราจะจัดเก็บอย่างไร กระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบเรื่องขยะอันตรายจากชุมชน หรือขยะมูลฝอยที่เป็นพิษเป็นรายชุมชน มีอยู่ ๒ กระทรวงหลัก คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีกระทรวงที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงพาณิชย์กับกระทรวงอุตสาหกรรม ตอนนี้เราตกลงกันว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องออกร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... กระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดมูลฝอยที่เป็นพิษเป็นรายชุมชน กระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงมาแล้ว แบ่งของเสียออกเป็น ๕ ประเภท แต่มีประเภทที่ ๕ เป็นประเภทหลัก ๖๕ เปอร์เซ็นต์ของขยะทั้งหมด อันตรายทั้งหมดทุกประเภท แต่อยู่ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษไม่ดำเนินการ เพิ่งจะมาดำเนินการปี ๒๕๖๓ จะสิ้นสุดปี ๒๕๖๔ ยังไม่เห็นวี่แววของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทราบข่าวว่ารับฟังความคิดเห็นอยู่ อาจจะต้องผ่านคณะกรรมการกฤษฎีกา และประเด็นสำคัญฝากไปสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีท่านที่เกี่ยวกับกฎหมายมา พระราชบัญญัติออกมาแล้วไม่มีอนุบัญญัติไม่เวิร์ค (work) เพราะบางมาตราไม่สามารถเขียนละเอียดลงไปได้ ต้องมีปลีกย่อย เพราะฉะนั้น เมื่อร่างพระราชบัญญัติออกมา สมมุติว่าปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ เป็นปีของการปฏิรูปประเทศด้านสิ่งแวดล้อม เอาเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๖๔ กฎหมายแม่ยังไม่ออกพระราชบัญญัติยังไม่ออก ถ้าออกมาปี ๒๕๖๔ บอกว่าเวลาสิ้นสุดการพัฒนาเดือนกันยายน เดือนหน้าเดือนกันยายนแล้ว ถามว่าคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าอย่างไร คณะรัฐมนตรีว่าอย่างไร เมื่อประกาศใช้แล้วมีข้อยกเว้นบทเฉพาะกาลอีกว่า จะต้องออกอนุบัญญัติภายใน ๑ ปี หรือ ๖ เดือน แล้วแต่ อนุบัญญัติไม่ออก พระราชบัญญัติแทบจะไม่มีประโยชน์ เอาไปใช้ไม่ได้เพราะไม่มีรายละเอียดลึกลงไป กระทรวงสาธารณสุขทำรอไว้แล้วเฉพาะ ๔ ประเภทแรก ประเภทเล็ก ๆ ร้อยละ ๓๕ แต่ว่ามาพบร้อยละ ๖๕ ดำเนินการไม่ได้เพราะไม่มีกฎหมาย เรื่องนี้ต้องฝาก

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผมลงลึกไปให้เห็นปัญหา ปัญหาแรก คือ ยังไม่มีการออกกฎหมายข้อบังคับและการบังคับใช้กฎหมาย

ประเด็นที่ ๒ คือ การมีส่วนร่วมของเอกชน อย่างไรต้องสร้างให้ได้ ผมได้ฟังข่าวว่า เหรียญโอลิมปิกทั้งเหรียญทอง เหรียญเงิน เหรียญทองแดง ทำมาจากฮาซาดาสเวสท์ (hazardous waste) คือ ขยะอันตราย ทำไมญี่ปุ่นทำได้ โทรศัพท์มือถือของญี่ปุ่นทั้งหมดจะมีทองปนอยู่ เขาสกัดมาเป็นเหรียญทองได้ เพราะเขามีการรวบรวมขยะเหล่านี้เป็นกอบเป็นกำไม่ให้เล็ดลอดออกไป เพราะฉะนั้น ตู้เย็น โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ จะมีส่วนประกอบของโลหะหนัก โลหะบางอย่างที่เป็นประโยชน์ ถ้าเราเอามาได้เป็นเงินเป็นทองได้ถึงแม้จะไม่คุ้มค่าแรงแต่ต้องทำ เพราะเราต้องแก้ปัญหานี้ มิฉะนั้นในอนาคตท่านจะเหมือนกับสหรัฐอเมริกาเมื่อ ๔๐ - ๕๐ ปี ที่แล้วที่พบปัญหาเรื่องของขยะอันตรายที่ฝังกลบอยู่ในดินมีผลกระทบต่อคนที่อาศัยอยู่บนผิวดิน เราไม่อยากให้เกิดกรณีอย่างนั้น เพราะฉะนั้น ประเด็น ๑.๔ ดูผลสัมฤทธิ์ตอนนี้ยังไม่มีทำตามมีตามเกิด ----------

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับคืนตู้เย็น รับคืนคอมพิวเตอร์ แต่อยู่ที่กระทรวงตั้งไว้ถามว่าในท้องถิ่น ในชุมชนมีการดำเนินการหรือไม่ ไม่มี ทำไมท้องถิ่นไม่ทำ เพราะเขามีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ เรื่องบุคลากร ขณะเดียวกันผู้ที่เอาของมีพิษ เอาสารพิษออกมาให้ประชาชนใช้ไม่รับผิดชอบ เพราะจะมีผลไปถึงราคาต้นทุนในการรับผิดชอบ ของจะแพง คนจะไม่ใช้ กระทรวงพาณิชย์ต้องเข้ามาดำเนินการ กระทรวงอุตสาหกรรมต้องดำเนินการ เพราะฉะนั้น ๒ ประเด็นที่ผมเจาะลึกเป็นตัวอย่างเรื่องของสิ่งแวดล้อมยังมีอีกหลายประเด็น โอกาสครั้งหน้าผมคงจะนำมาเสนอท่านโดยการลงไปพื้นที่จริง ลงไปดูกองขยะ ลงไปดูสภาพของการจัดการจริง ๆ และจะรู้ว่าผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้นั้นไม่ได้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ๓ ปีผ่านไปเหลือเวลา ๒ ปี ถ้าเร่งทำได้น่าจะเป็นบุญของประเทศไทย แต่ผมมองแล้วกฎหมายออกไม่ได้ นี่คือ ประเด็นที่อยากฝากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและผู้ที่เกี่ยวข้อง ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญส่ง ไข่เกษ ต่อไปพลเอก ดนัย มีชูเวท ท่านจะพูดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตรและประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ก่อนที่ท่านจะอภิปรายผมขออ่านรายชื่อผู้ที่จะอภิปรายไปต่อไป ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับปรุงสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ มีพลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง นางสาวปิยฉัฏฐ์ วันเฉลิม สำหรับท่านพลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ ขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ เพื่อประโยชน์ในการอภิปราย ผมอนุญาตตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ เชิญท่านพลเอก ดนัย มีชูเวท ครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

พลเอก ดนัย มีชูเวท : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเอก ดนัย มีชูเวท สมาชิกวุฒิสภา กระผมจะขออภิปรายเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการรวบรวมข้อมูลรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๕๖๓ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แผนย่อยการเพิ่มประสิทธิภาพของน้ำทั้งระบบ เป้าหมายระดับแผนย่อยรหัส ๑๙๐๒๐๒ หน้า ๕๗๖ - ๕๗๙ ผมดูรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี ๒๕๖๓ ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ประเด็นที่ ๒ คือ การสร้างความมั่นคงด้านน้ำเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ภาคการผลิตทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรมและบริการมีปริมาณน้ำใช้อย่างเพียงพอ ซึ่งในการรวบรวมข้อมูลและพัฒนาแหล่งน้ำ พบว่าเป็นการรวบรวมข้อมูลเฉพาะในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ เป็นผลงานของกรมชลประทาน ซึ่งการรวบรวมข้อมูลยังขาดส่วนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงมหาดไทย เพราะว่าแผนตามภาพฉาย

ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน เพื่อเพิ่มพื้นที่ ๑๕ ล้านไร่ ในส่วนนี้จะเป็นส่วนที่ดำเนินการโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำและกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และที่สำคัญอาจจะมองข้ามไป คือ กระทรวงมหาดไทยมีส่วนร่วมในส่วนนี้ด้วย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอเน้นว่าส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการดูแลและพัฒนาแหล่งน้ำที่มีขนาดไม่เกิน ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร อันนี้เป็นเรื่องของการถ่ายโอน ซึ่งมีการถ่ายโอนมาแล้วประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ แห่ง เป็นอ่างเก็บน้ำ ฝาย เหมือง แก้มลิง หนองน้ำ สระ คลอง บ่อบาดาล สถานีสูบน้ำ เป็นต้น ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งนานมาแล้ว

อีกส่วนหนึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนในส่วนของกรมชลประทาน ซึ่งจะเพิ่มพื้นที่ ๑๕ ล้านไร่ เพราะฉะนั้น เมื่อเอาทั้ง ๒ หน่วยรวมกันในอีก ๒๐ ปี ประเทศไทยจะมีพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นแหล่งน้ำเพิ่มเติมเป็น ๓๓ ล้านไร่ คือ อีกหนึ่งเท่าตัวของที่เรามีอยู่นี้ปัจจุบัน เพราะฉะนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์โปรดที่นำเอาผลงานในส่วนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงมหาดไทยเข้ามาด้วย ในการรายงานแผนการปฏิรูปประเทศ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประจำปี ๒๕๖๓ ด้านเศรษฐกิจ รหัส ๐๕๓๓ ประเด็นปฏิรูปที่ ๓๓ การพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร ขอให้เพิ่มเติมข้อมูลในส่วนของกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงมหาดไทยตามที่ผมได้กล่าวไว้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการบูรณาการแนวทางการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ (๒) ของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ คือ ทุกหน่วยงานจะเสนองบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำผ่านคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด และผ่านคณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยนำเสนอเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือ กนช. เพื่อขออนุมัติงบประมาณจากคณะรัฐมนตรีต่อไป ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านพลเอก ดนัย มีชูเวท ต่อไปท่านพลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ ภาพรวมยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เชิญครับ

พลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ สมาชิกวุฒิสภา ขอรายงานการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ที่มีหลักการการปรับเปลี่ยนภาครัฐให้เป็นภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม มีเป้าหมาย ๔ ประการ

เป้าหมายที่ ๑ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน จากเดิมให้สำเร็จตามแผนเป็นมุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม โดยผลการปฏิบัติงานทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติอย่างเป็นรูปธรรม

เป้าหมายที่ ๒ ปรับขนาดภาครัฐให้เล็กลงและเพิ่มประสิทธิภาพความพร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เป้าหมายที่ ๓ ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
เป้าหมายที่ ๔ กระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ
สำหรับวิธีการที่จะบรรลุทั้ง ๔ เป้าหมาย มีกรอบแนวทางการดำเนินงาน
ซึ่งจำแนกและบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๓ แผนแม่บทตามภาพ ได้แก่ ด้านบริการประชาชน
และประสิทธิภาพภาครัฐ ด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และด้านกฎหมาย
และกระบวนการยุติธรรม และแผนการปฏิรูปประเทศ ๒ ด้าน ได้แก่ การบริหารราชการแผ่นดิน
และด้านกฎหมาย ซึ่งการปฏิรูปประเทศเป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว
สถานการณ์ปี ๒๕๖๓ ที่มีผลกระทบต่อโอกาสบรรลุทั้ง ๔ เป้าหมาย คือ การแพร่ระบาดของโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่กระตุ้นความจำเป็นเร่งด่วนในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้บริหาร
จัดการในภาวะวิกฤติ เช่น การควบคุมโรค การบริหารวัคซีนที่ต้องการ จัดการข้อมูลประกอบการ
ตัดสินใจให้สามารถปรับแผนหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการได้อย่างเหมาะสม ทันกาล รวมทั้งการสร้าง
ความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนได้ป้องกันตนเอง ส่วนสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายตามรายงาน
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่อ้างอิงดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลก ระบุว่า
ผลดำเนินงานมิติประสิทธิผลของภาครัฐและมิติการควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบมีคะแนน
ลดลง สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและประสิทธิภาพของ
กระบวนการยุติธรรม การแทรกแซงทางการเมืองในระบบราชการ รวมทั้งการร้องเรียนเกี่ยวกับ
การเข้าถึงบริการ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างถูกต้องและครอบคลุมทันต่อเหตุการณ์
ส่งผลให้ประชาชนเกิดวิกฤติศรัทธาในเรื่องความไว้วางใจสาธารณะต่อหน่วยงานภาครัฐ ----------

จากสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นช่องว่างของโอกาสการบรรลุเป้าหมาย และเป็นประเด็นท้าท้ายในการดำเนินงานต่อไป ๔ ประการ

ประการที่ ๑ หน่วยงานภาครัฐต้องเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้จัดการข้อมูลขนาดใหญ่ สนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ประการที่ ๒ การปรับโครงสร้างอำนาจและกระบวนการบริหารจัดการภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างบูรณาการภายใต้หลักธรรมาภิบาลของภาครัฐ

ประการที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบของหน่วยงานภาครัฐ

ประการที่ ๔ การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ตามมาตรฐานสากล

สำหรับผลการติดตาม กระผมขอแยกนำเสนอโดยเริ่มจากยุทธศาสตร์ชาติ ๓ แผนแม่บท ได้คัดเลือกองค์ประกอบการบรรลุเป้าหมาย ๕๔ โครงการ สำเร็จแล้ว ๑ โครงการ อีก ๕๓ โครงการควรดำเนินการต่อไป มี ๒ โครงการล่าช้าจากการดำเนินงาน ภาพรวมแนวโน้มโอกาสการบรรลุเป้าหมายอยู่ระดับปานกลาง มีข้อเสนอแนะ ๔ ข้อ

๑. ควรเร่งรัดการพัฒนาระบบบริการประชาชนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มงาน โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้จัดการข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ ตอบสนองความต้องการประชาชน สามารถเข้าถึงบริการภาครัฐทุกมิติได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

๒. ควรเร่งรัดการปรับโครงสร้างและระบบบริหารงานภาครัฐ รวมทั้งระบบติดตามและประเมินผล โดยการประยุกต์ใช้ระบบบริหารผลการปฏิบัติงานภาครัฐแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และระบบบริหารทรัพยากรขององค์กร ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสริมระบบคุณธรรม ขจัดระบบอุปถัมภ์ในระบบราชการ รวมทั้งเพิ่มการกระจายอำนาจและเพิ่ม

ความเป็นหุ้นส่วนทางอำนาจระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานและการบริหารจัดการอย่างเป็นองค์รวม สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์นำไปสู่การสร้างความไว้วางใจจากประชาชน

๓. ควรเร่งรัดการสร้างเสริมระบบป้องกันทุจริตเชิงรุก เพื่อลดโอกาสของการทำทุจริตประพฤติมิชอบจนเกิดวัฒนธรรมความโปร่งใส เสริมสร้างธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐ

๔. ควรเร่งรัดการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ โดยเฉพาะการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตลอดจนเร่งรัดการพัฒนาระบบกลางทางกฎหมายให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้งานได้สะดวก เพื่อลดโอกาสการทุจริตคอร์รัปชัน ลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงบริการ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

สำหรับการปฏิรูปประเทศ ๒ ด้าน คัดเลือกไว้ ๒๗ โครงการ สำเร็จแล้ว ๓ โครงการ อีก ๒๔ โครงการควรดำเนินการต่อไป มี ๑ โครงการที่ล่าช้าจากการดำเนินงานภาพรวมแนวโน้มโอกาสการบรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง มีข้อเสนอแนะและเร่งรัด ๓ ข้อ

๑. เร่งรัดการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารราชการแผ่นดินของทุกหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการทำงานแบบดิจิทัล โดยเฉพาะระบบการให้บริการภาครัฐ และระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒. มุ่งเน้นการขับเคลื่อนการดำเนินงานภาครัฐ โดยการนำระบบบริหารผลการปฏิบัติงานภาครัฐแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และระบบบริหารทรัพยากรขององค์กร มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาต่อยอดระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ

๓. เร่งรัดการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงในลักษณะระบบกลาง ตลอดจนให้มีการปฏิรูปการจัดการศึกษาด้านกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลการติดตามในภาพรวมโอกาสบรรลุเป้าหมายของทั้งยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศอยู่ในระดับปานกลาง เพราะได้มีการดำเนินโครงการที่เป็นองค์ประกอบของการบรรลุเป้าหมายแล้วส่วนหนึ่ง แต่การรายงานผลการปฏิบัติงานไม่ได้แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชนของผู้รับผิดชอบในแต่ละลำดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพตามระบบบริหารผลการปฏิบัติงานภาครัฐแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และระบบบริหารทรัพยากรขององค์กร ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของการบริหารราชการแผ่นดินแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะด้านการบริหารงบประมาณของผู้แทนคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายที่ได้เสนอไว้ก่อนหน้านี้ ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะสำคัญที่เป็นจุดคานงัดในการจัดการข้อมูลและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมการบริหารราชการแผ่นดินทั้งระบบ คือต้องนำทั้ง ๒ ระบบดังกล่าวมาประยุกต์ต่อยอดการพัฒนาในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติหรือระบบอีเมนเซอร์เพิ่มเติมจากปัจจุบันที่เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานรายโครงการเพียงอย่างเดียว เพื่อให้ระบบอีเมนเซอร์สามารถแสดงข้อมูลผลการบรรลุเป้าหมายของการบริหารราชการแผ่นดินได้ทุกระดับ โดยมีเกณฑ์วัดผลจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจน สนับสนุนระบบคุณธรรมในการอาศัยข้อมูลขนาดใหญ่ ขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนงานยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องการปรับปรุงแผน การตัดสินใจเพื่อให้การดำเนินงานได้ผลตรงเป้าหมาย สนับสนุนการตัดสินใจของรัฐบาล สนับสนุนการตรวจสอบให้กับองค์กรอิสระ รวมทั้งสนับสนุนการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดให้กับรัฐสภา และสนับสนุนการมีส่วนร่วมและการใช้ประโยชน์ของภาคประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลด้วย เพื่อให้เห็นภาพระบบบริหารผลการปฏิบัติงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และระบบบริหารทรัพยากรขององค์กร มีความสำคัญต่อการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์อย่างไร ขอใช้ภาพจากผู้แทนกรรมาธิการ ตสร. ที่ได้เสนอ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปก่อนหน้านี้แล้ว เมื่อมีการถ่ายยุทธศาสตร์ชาติและประเด็นขับเคลื่อน ลงมาเป็นเป้าหมายส่งให้หน่วยงานหลัก ต้องเริ่มกระบวนการตามหลักการบริหารผลการปฏิบัติงาน โดยแปลงเป้าหมายตัวชี้วัดเป็นผลสำเร็จและเกณฑ์ความสำเร็จที่ต้องการ และมอบหมายหน่วยร่วมดำเนินงานไปบูรณาการการปฏิบัติร่วมกัน และพัฒนาแผนกำหนดหน่วยปฏิบัติและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติราชการประเด็นการขับเคลื่อน เมื่อปฏิบัติตามแผนแล้วให้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ต่อการบรรลุเป้าหมายทันที นำเข้าฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถมีข้อมูลร่วมกันในการดำเนินงานอย่างบูรณาการและใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในแต่ละระดับที่เป็นเส้นลูกศรสีฟ้าที่ลงมาตามที่ต่าง ๆ สุดท้ายนี้กระผมขอเน้นย้ำว่า ระบบบริหารผลการปฏิบัติงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และระบบบริหารทรัพยากรขององค์กรนั้น จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ตอบโจทย์การขับเคลื่อนเป้าหมายทั้ง ๔ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงภาครัฐให้มีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแน่นอน ทำให้โอกาสบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ มีความเป็นไปได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณพลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ ต่อไปพลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง ผู้แทนคณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน เชิญครับ

พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ผม พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภา ผมจะขออภิปรายเพื่อให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ จากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ ที่ผ่านมาดังนี้

โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ (๔) ได้ระบุให้ต้องมีการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้กำหนดประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไว้ในหน้าที่ ๖ คือ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐที่สอดคล้องกันในทางเป้าหมายและการดำเนินการ และสำหรับแผนการปฏิรูปประเทศที่ผมจะอภิปราย ในผลความคืบหน้าการดำเนินการด้านการบริหารราชการแผ่นดินที่มีอยู่ ๖ ประเด็นปฏิรูป ซึ่งประกอบด้วย ๒๔ กลยุทธ์ และ ๕๖ แผนงาน เนื่องจากมีเวลาการอภิปรายจำกัด ผมจะขออภิปรายเฉพาะในประเด็นปฏิรูปที่ ๔ และ ๕ ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับผลการดำเนินการปรับปรุงการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ที่ผ่านมาจนถึงปี ๒๕๖๓ ดังนี้ ในประเด็นการปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ คือกำลังพลภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม และมีสมรรถนะสูงพร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการปฏิรูปเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ผมอภิปรายครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๓ แล้ว เพราะเมื่อผมไปดูและวิเคราะห์จากเอกสารการรายงานผลการดำเนินการของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี ๒๕๖๓ ครั้งนี้แล้ว ผมยังมีความเป็นห่วงอยู่เช่นเดิมว่า ประเด็นการปฏิรูปในการที่ปฏิรูปขนาดกำลังคนภาครัฐครั้งนี้ คงจะไม่บรรลุผลสำเร็จภายในปี ๒๕๖๕ ตามเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ และตามแผนแม่บทของยุทธศาสตร์ชาติที่เขียนเอาไว้ได้ ----------

และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากเอกสารการรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้เสนอวุฒิสภาครั้งนี้ที่ได้รายงานให้ทราบถึงปัญหาและประเด็นท้าทายที่ควรจะต้องดำเนินการอยู่ ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ ขณะนี้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการรายงานถึงผลการลดจำนวนอัตราที่ว่างลงจากการเกษียณอายุราชการ ตามมาตรการการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้จัดทำมาตรการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในการดำเนินการไปแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ แต่ขณะนี้ส่วนราชการต่าง ๆ กำลังใช้วิธีการไม่ขอเพิ่มอัตราที่ว่างลงจากการเกษียณอายุแต่ได้ใช้วิธีการจ้างพนักงานราชการมาปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นแทน ซึ่งนอกจากจะไม่ส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายของการลดจำนวนอัตรากำลังคนภาครัฐตามแผนการปฏิรูปแล้ว ยังจะเป็นการเพิ่มภาระงบประมาณแผ่นดินให้สูงขึ้นเหมือนเช่นเดิม

ประการที่ ๒ ในการลดอัตรากำลังคนภาครัฐตามมาตรการที่มีมติคณะรัฐมนตรีออกมาแล้ว ควรจะต้องดำเนินการร่วมไปกับแนวทางอื่น ๆ เช่น การเกลี่ยอัตราใหม่ การทบทวนบทบาทภารกิจหน้าที่ที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานรัฐเสียใหม่ การจ้างงานรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับสภาวะบ้านเมืองในปัจจุบัน การนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาเสริมการปฏิบัติงาน และการปรับโครงสร้างส่วนราชการให้มีความกะทัดรัดและยืดหยุ่น เป็นต้น แต่เป็นที่น่าเสียดาย ถ้าแนวคิดดี ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในอนาคตเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ยากมาก ตราบใดที่โครงสร้างระบบราชการ และจำนวนบุคลากรภาครัฐทุกประเภท ยังคงมีสภาพที่ใหญ่โตเกินไปดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประการที่ ๓ การที่หน่วยงานกลางของรัฐบาล คือ สำนักงาน ก.พ. ที่กำกับดูแลในเรื่องนี้ ได้มีความเห็นที่ควรจะต้องร่วมมือกับองค์กรบริหารงานบุคคลของส่วนราชการทุกประเภท รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เพื่อขอให้รัฐบาลกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ ในการดำเนินการร่วมกันอย่างจริงจังจากทุกหน่วยงาน ให้บรรลุเป้าหมายในปี ๒๕๖๕

ผมได้อภิปรายในที่ประชุมวุฒิสภาในประเด็นนี้มา ๓ ครั้งแล้ว เพราะผมถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและน่าเป็นห่วงต่อความสำเร็จอยู่มาก ในครั้งนี้ผมจะขอเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนของผมอยู่ ๔ ประการ ที่หวังว่าคงจะทำให้เกิดแนวโน้มความคืบหน้า ความสำเร็จตามเป้าหมายในปี ๒๕๖๕ ได้บ้าง

ประการที่ ๑ คือ รัฐบาล คณะรัฐมนตรี จะต้องมาร่วมกันรับทราบปัญหาและรับผิดชอบต่อความคืบหน้าของการดำเนินการในประเด็นนี้ และควรที่จะกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติที่หน่วยงานภาครัฐทุกประเภทจะต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานกลางที่กำกับดูแลของรัฐบาล คือ สำนักงาน ก.พ. หรือจะเป็นการตั้งคณะกรรมการระดับชาติที่มีเอกภาพอย่างแท้จริงมากำกับดูแลเป็นการเฉพาะให้ได้ผลสำเร็จอย่างจริงจัง

ประการที่ ๒ คือ จากปัญหาการที่หน่วยงานภาครัฐที่มีอยู่หลายประเภทและได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะของตนที่อยู่นอกเหนือการกำกับดูแลของสำนักงาน ก.พ. เช่น ข้าราชการรัฐสภา ข้าราชการทหาร ข้าราชการท้องถิ่น เป็นต้น จึงควรที่จะให้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหลัก คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งถือปฏิบัติมา ๓๐ ปีแล้ว ที่ควรจะมีบทบัญญัติไว้เพิ่มเติม ในการที่จะให้มีการมอบหมายที่มีเอกภาพในการกำกับดูแลหน่วยงานภาครัฐได้ทุกประเภท เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลกำหนด นอกจากนั้น ควรมีการเพิ่มเติมหมวดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับนี้ด้วย เพื่อให้การบริหารงานบุคคลภาครัฐในด้านการตอบแทนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ควรจะต้องมีความเหมาะสม และเกิดความเป็นธรรมกับบุคลากรของภาครัฐที่มีอยู่หลายประเภทในขณะนี้

ประการที่ ๓ คือ การที่พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ชัดเจนถึงหน่วยงานของรัฐและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีความหมายให้ครอบคลุมถึงหน่วยงานรัฐ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประเภทที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงการที่ได้มีการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อการกำกับดูแลผลการดำเนินการของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ที่ควรจะต้องมีความเข้มงวดในการติดตามผลการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องที่เห็นว่าสำคัญ ๆ ต่อบ้านเมือง และมีแนวโน้มที่จะไม่เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ดังเช่นประเด็นการปฏิรูปประเทศเพื่อการลดขนาดกำลังคนภาครัฐลงให้ได้ภายในปี ๒๕๖๕ นี้ และควรจะต้องถือว่าเป็นความรับผิดชอบและความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ และผู้เกี่ยวข้องทุกระดับที่จะต้องมีการรายงานให้ทราบตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย

ประการที่ ๔ คือ รัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรีที่กำกับดูแลและบริหารงานราชการหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ทุกประเภท ตามบทบาทและหน้าที่ของกฎหมายด้านการบริหารราชการแผ่นดินที่ควรจะร่วมรับทราบปัญหาและรับผิดชอบในการสั่งการให้กับข้าราชการในสังกัดของตนเร่งดำเนินการให้เกิดความคืบหน้าตามเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติด้วย ซึ่งแม้ว่ารัฐมนตรีจะไม่ได้ร่วมเป็นกรรมการปฏิรูปประเทศและกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ แต่ในฐานะที่ท่านมีส่วนในการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศและร่วมให้ความเห็นชอบต่อยุทธศาสตร์ชาติมาแล้วจึงควรที่จะต้องนำผลความคืบหน้าในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่มีปัญหาในหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบมาหารือร่วมกันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการรับรู้ร่วมกันและการพิจารณาแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนการดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จต่อไป

ในการอภิปรายประเด็นต่อไป ผมจะขอเสนอข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในประเด็นการปฏิรูปประเทศที่ ๕ คือ การที่บุคลากรภาครัฐจะต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม มีการสร้างการดึงดูดและการรักษาคนดี คนเก่ง ให้เข้ามาทำงานในภาครัฐ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์ต่อบ้านเมืองและประชาชน ซึ่งจากการติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินการของคณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภา จะพบว่าประเด็นการปฏิรูปประเทศที่ ๕ จะมีแนวคิดการดำเนินการอยู่หลายประการ เช่น การพัฒนาระบบการสอบวัดความรู้ความสามารถ

โดยการนำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์และระบบสารสนเทศมาใช้ให้เกิดผลที่เป็นธรรมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน การพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการสับเปลี่ยนหมุนเวียนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ และการปรับปรุงในเรื่องการให้ทุนการศึกษาของรัฐบาล เป็นต้น จากเอกสารการรายงานผลการดำเนินการของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในประเด็นนี้ได้มีการสรุปเสนอเป็นประเด็นท้าทายที่จะเป็นอุปสรรคและข้อเสนอแนะไว้ ๔ ประการ คือ

ประการที่ ๑ คือ ปัญหาการขาดแผนงานและโครงการพัฒนาบุคลากร รวมถึงการกำหนดให้ต้องมีเส้นทางความก้าวหน้าในการรับราชการที่ชัดเจนและถือปฏิบัติได้

ประการที่ ๒ คือ ปัญหาการที่ไม่ได้มีระบบการวางแผนติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการที่มีประสิทธิภาพให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

ประการที่ ๓ คือ ปัญหาการพัฒนาและปรับปรุงหลักเกณฑ์ กฎระเบียบ เกี่ยวกับการบริหารการทรัพยากรบุคคล เพื่อการสร้างและรักษาคนดี คนเก่ง ไว้ในภาครัฐ

ประการที่ ๔ คือ ปัญหาการกำกับดูแลที่หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการบุคลากรของตนให้เกิดประสิทธิภาพในทางปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดการดำเนินการต่าง ๆ ในประเด็นการปฏิรูปประเทศที่ ๕ ที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อได้มาวิเคราะห์ในประเด็นสำคัญ ๆ ที่มีความหมายและต้องการให้เกิดตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๖ ที่บุคลากรภาครัฐจะต้องมีการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยต้องยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการ แต่จากเอกสารการรายงานของสำนักงานสภาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติครั้งนี้และครั้งที่ผ่านมายังไม่ได้มีการระบุถึงแนวคิดของการดำเนินการในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด ดังนั้น ผมจึงขอเสนอแนะให้มีการพิจารณาแก้ไขและปรับปรุงเพิ่มเติมไว้ในกฎหมายหลัก คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ด้วยการเพิ่มเติมหมวดว่าด้วยการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ให้มีการกำกับดูแล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ด้านการบริหารงานบุคคลที่ทุกหน่วยงานของรัฐจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามระบบคุณธรรมอย่างเคร่งครัดไว้ด้วย หรืออาจจะเป็นการพิจารณาดำเนินการด้วยการยกร่างขึ้นเป็นกฎหมายฉบับใหม่ เหมือนดังเช่นพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่รัฐบาลได้ยกร่างและนำเสนอสภามีมติเห็นชอบและมีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติไปแล้ว

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๖ วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม” โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้ง หรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น การที่ระบบราชการไทยจะได้มีกฎหมายเพื่อการกำกับดูแลการบริหารงานบุคคลภาครัฐที่จะต้องยึดถือและปฏิบัติให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม ซึ่งเป็นระบบที่มีความหมายตรงกันข้ามกับระบบอุปถัมภ์ที่ปัจจุบันระบบอุปถัมภ์ได้ครอบงำและสร้างความเสียหายกับระบบราชการไทยมานาน ซึ่งการที่มีกฎหมายด้านระบบคุณธรรมจะทำให้เกิดผลดีต่อขวัญกำลังใจของคนดี ๆ ในหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่ยังมีอยู่อีกมาก เพราะว่าพวกเขาเหล่านั้นจะได้รับผลตอบแทนความก้าวหน้าที่เกิดจากผลงาน ความรู้ความสามารถ และเป็นไปตามกฎระเบียบการบริหารงานบุคคลที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง คนดี ๆ เหล่านั้นจะได้ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์สุขของบ้านเมืองและประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการด้านต่าง ๆ ตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติครั้งนี้จะมาเกิดผลสำเร็จเมื่อระบบราชการได้คนดี ๆ มารับผิดชอบในการปฏิบัติงาน คนดี ๆ เหล่านั้นจะต้องได้รับความคุ้มครองและรักษาไว้ในระบบราชการต่อไป ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำหรับในส่วนของคนเก่งและคนรุ่นใหม่ที่อยู่นอกระบบราชการจะมีแรงจูงใจและความเชื่อมั่นและการที่จะเข้ามาทำงานในระบบราชการร่วมกันจนเกิดเป็นคนดีที่มีคุณธรรมในการทำงานเพื่อชาติบ้านเมืองอย่างต่อเนื่องและนานเข้าจะเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดีของระบบราชการไทยสืบไป

ในส่วนความคืบหน้าดำเนินการในเรื่องจริยธรรม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศด้วยเช่นกัน โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๖ วรรคสาม ได้บัญญัติไว้ว่า "รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว" ซึ่งในปัจจุบันนี้มีพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้ถือปฏิบัติอยู่แล้ว ดังนั้น ในการรายงานความคืบหน้าการดำเนินการของหน่วยงานรัฐในประเด็นเรื่องจริยธรรม จึงควรเป็นการรายงานต่อรัฐสภาให้ทราบถึงผลการดำเนินการติดตาม การกำกับดูแล การจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ทุกประเภทว่าเสร็จสิ้นไปแล้วกี่หน่วยงาน มีปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็นและการประเมินผลในทางปฏิบัติเป็นอย่างไร จึงจะถือว่าเป็นลักษณะการรายงานที่รัฐสภาควรทราบ เพราะจากการรายงานที่ผ่านมา ๒ ปี ไม่ได้มีการรายงานผลการดำเนินการด้านจริยธรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐแต่อย่างใด

สุดท้ายการอภิปรายครั้งนี้ผมจะขอสรุปเป็นข้อเสนอแนะที่ควรจะต้องดำเนินการต่อไปเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านนิติบัญญัติและด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

ด้านนิติบัญญัติ จะต้องมีการดำเนินการอยู่ ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักให้มีบทบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้อำนาจหน่วยงานกลางของรัฐให้มีเอกภาพในการกำกับดูแลหน่วยงานภาครัฐที่มีอยู่ด้วยกันหลายประเภทที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาล ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประการที่ ๒ การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ควรมีการเพิ่มหมวดว่าด้วยการบริหารงานบุคคลภาครัฐ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามระบบคุณธรรม ควรพิจารณาเพิ่มประเด็นด้านสิทธิประโยชน์และการตอบแทนของบุคลากรภาครัฐที่ปัจจุบันมีอยู่หลายประเภทให้บังเกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมด้วย

ประการที่ ๓ การพิจารณายกร่างกฎหมายฉบับใหม่ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๖ วรรคสอง ที่ได้บัญญัติไว้แล้ว

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ควรจะต้องมีการดำเนินการอยู่ ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ การที่รัฐบาลควรพิจารณากำหนดเป็นวาระแห่งชาติเพื่อการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนราชการ และการที่จะต้องลดขนาดกำลังคนภาครัฐให้บังเกิดผลสำเร็จในปี ๒๕๖๕ ตามมาตรการของรัฐบาลที่กำหนดไว้แล้ว

ประการที่ ๒ กำกับดูแล ติดตามผลการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติควรจะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการรายงานผลการดำเนินการที่เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมถึงการที่จะต้องรายงานข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นของการดำเนินการให้รัฐสภาได้ทราบด้วย

ประการที่ ๓ การที่รัฐบาลกำหนดให้รัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมายต้องมีส่วนรับผิดชอบและขับเคลื่อนการดำเนินการในการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานในสังกัดของตนให้บังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วย

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการอภิปรายของผมในครั้งนี้คงจะทำให้เกิดแนวโน้มความคืบหน้าเพิ่มเติมที่จะเห็นเป็นผลสำเร็จในปี ๒๕๖๕ ได้บ้าง และขอเสนอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติควรมารายงานความคืบหน้าการดำเนินการของทุกประเด็นที่ผมได้อภิปรายในครั้งนี้นำมาเสนอรัฐสภาในการรายงานผลครั้งต่อไปด้วย ผมขออนุญาตจบการอภิปรายเพียงเท่านี้ครับ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณพลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง ต่อไปนางสาวปิยฉัฏฐ์ วันเฉลิม อภิปรายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ก่อนที่ท่านจะอภิปราย ผมขออ่านรายชื่อสมาชิก ๓ ท่าน สุดท้าย ท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย ท่านรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ท่านมณเฑียร บุญตัน สำหรับท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย และท่านรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย เพื่อประโยชน์ในการอภิปรายผมอนุญาตตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อ ๕๕ หลังจากนั้นท่านรัฐมนตรีหรือผู้แทนหน่วยงานหรือคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หรือคณะกรรมการปฏิรูปประเทศที่ประสงค์จะชี้แจงจะเป็นผู้ตอบชี้แจง และท่านสุดท้าย พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ์ รองประธานคณะกรรมาธิการคนที่หนึ่ง จะได้กล่าวปิดการอภิปราย ขอเชิญท่านปิยฉัฏฐ์ วันเฉลิม ครับ

นางสาวปิยฉัฏฐ์ วันเฉลิม : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ดิฉัน นางสาวปิยฉัฏฐ์ วันเฉลิม สมาชิกวุฒิสภา ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ ให้มาอภิปรายในวันนี้ใน ๒ ประเด็น ประเด็นที่ ๑ เรื่องการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเฉพาะในส่วนของการปฏิรูปตำรวจ ส่วนประเด็นที่ ๒ เรื่องการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

ขออนุญาตเริ่มต้นจากประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเฉพาะในส่วนของการปฏิรูปตำรวจ คือ ถึงแม้ว่าในเอกสารรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนงานการปฏิรูปประเทศในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี ๒๕๖๓ จะไม่ได้มีการรายงานในเรื่องการปฏิรูปตำรวจไว้โดยเฉพาะ แต่ในตารางสถานะกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ณ สิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งอยู่ในเอกสารหน้าที่ ๔ หนังสือด่วนที่สุด สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อยู่ในส่วนหน้าสุดได้มีการระบุถึงแผนการปฏิรูปประเทศลำดับที่ ๑๓ โดยระบุว่า เป็นการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ) โดยระบุว่า มีร่าง

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

พระราชบัญญัติ จำนวน ๒ ฉบับ อยู่ระหว่างดำเนินการทั้ง ๒ ฉบับ ซึ่งสิ่งที่ระบุนี้ทำให้เข้าใจได้ว่าหมายความถึง ร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. .... ฉบับหนึ่ง และร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... อีกฉบับหนึ่ง ซึ่งในส่วนของร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. .... ได้ผ่านวาระที่ ๑ ของรัฐสภาไปแล้ว ตอนนี้กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมาธิการวิสามัญ เพราะฉะนั้น ที่จะอภิปรายในวันนี้จะเป็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... ซึ่งจากการพิจารณาของคณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ มีความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... อยู่ ๓ ประการ

เหตุผลประการที่ ๑ เนื่องจากว่าตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ ง. (๔) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงการปฏิรูปตำรวจ ได้มีการระบุไว้และสรุปได้ว่า การปฏิรูปตำรวจให้ดำเนินการโดยการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสมและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสาระสำคัญทั้งหมดที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญปรากฏอยู่ในหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. .... อยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ในเบื้องต้นคณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจจึงมีความเห็นว่า การแก้ไขในเรื่องการสอบสวนคดีอาญาโดยออกเป็นกฎหมายฉบับใหม่ไม่ได้อยู่ในความหมายของกฎหมายปฏิรูป

เหตุผลประการที่ ๒ เนื่องจากว่าในปัจจุบันกฎหมายที่เป็นแม่บทของการสอบสวนคดีอาญาที่ใช้อยู่โดยทั่วกัน คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งในมาตรา ๑๘ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ระบุว่าในพื้นที่ต่างจังหวัด ขออนุญาตสรุปแบบเข้าใจง่าย ๆ ในพื้นที่ต่างจังหวัด ในพื้นที่ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร นอกจากตำรวจแล้วเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง รวมถึงปลัดอำเภอมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาด้วยเช่นกัน เพราะฉะนั้น การที่จะออกกฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาออกมา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

อีกฉบับหนึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น ถ้าสมมุติว่าตำรวจจะต้องปฏิบัติตามทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่กำลังจะออกใหม่ คือ การสอบสวนคดีอาญา อาจจะเกิดความลักลั่นหรือเกิดความเหลื่อมล้ำในการปฏิบัติงานได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตำรวจในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด

อีกประการหนึ่ง คือ สมมุติอย่างที่เรียนให้ทราบว่า มาตรา ๑๘ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบอกว่า เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองสามารถสอบสวนคดีอาญาได้ถ้าเกิดว่าในพื้นที่ที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานครและเกิดคดีอาญาขึ้น เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นแม่บท ในขณะที่ตำรวจต้องใช้กฎหมายฉบับใหม่ คือ ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... ควบคู่ไปด้วย จะทำให้มีปัญหาในการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองกับตำรวจ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประการสุดท้าย คือ ขออนุญาตอ้างถึงรัฐธรรมนูญอีกเช่นกัน เนื่องจากว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ ได้กำหนดไว้แล้วอย่างชัดเจนว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น” เพราะฉะนั้น การออกกฎหมายเพื่อการสอบสวนคดีอาญา ทั้งร่างพระราชบัญญัติที่กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการ และทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันน่าจะเป็นการซ้ำซ้อน และน่าจะไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรา ๗๗ แห่งรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุผลทั้ง ๓ ประการดังกล่าว คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ จึงมีข้อเสนอแนะว่าหากพิจารณาแล้วเห็นว่าการสอบสวนคดีอาญาจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ควรดำเนินการด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับในขณะนี้จากรายงานฉบับนี้ตามข้อมูลที่ปรากฏในตารางรายงานหน้า ๔๒ ลำดับที่ ๙ ระบุไว้อยู่แล้วว่าตอนนี้กำลังอยู่ในระหว่างการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพราะฉะนั้น ถ้าหากจะมีการแก้ไขในเรื่องการสอบสวนคดีอาญาไปในคราวเดียวกันด้วย น่าจะเป็นการสะดวกและเหมาะสมกว่า สำหรับในประเด็นในส่วนของกระทรวงยุติธรรมจะมีการอภิปรายเพียงเท่านี้

ประเด็นที่ ๒ คือ เรื่องของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายในช่วงไตรมาสสุดท้ายที่ผ่านมา ในส่วนนี้จะขออนุญาตอภิปรายแบ่งเป็น ๒ กรณี

กรณีที่ ๑ คือ ในส่วนที่รายงานระบุว่า ดำเนินการแล้วเสร็จ

กรณีที่ ๒ คือ ในส่วนที่รายงานระบุว่า อยู่ระหว่างดำเนินการ มาดูในส่วนที่รายงานระบุว่าดำเนินการแล้วเสร็จก่อน คงเลี่ยงไม่ได้เลยที่จะพูดถึงพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คือ ขอเรียนว่ากฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญและเปรียบเสมือนเป็นแม่บทของการดำเนินการหลาย ๆ อย่าง เรียกการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

เหตุผล ๒ ประการหลัก ๆ คือ ประการแรก กฎหมายฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการนำไปสู่การยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

ของประชาชน ซึ่งเราพูดกันมาทุกครั้งเรื่องของเรกกูเลเตอรีกิโยตีน (regulatory guillotine) ว่าเมื่อไรเราจะทำได้ครบถ้วน เมื่อไร คือ เราจะจบเรื่องอุปสรรคการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนได้ครบถ้วน แล้วที่สำคัญ คือ กิจกรรมนี้เป็นบิ๊กร็อก กิจกรรมที่ ๑ ซึ่งให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ประการที่ ๒ คือ กฎหมายฉบับนี้เป็นแม่บทของการออกกฎหมายใหม่ ๆ ที่ให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายนั้น ๆ ด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น ทีนี้ถ้าย้อนกลับไปดูหมายเหตุของท้ายพระราชบัญญัติ ขออนุญาตยกตัวอย่างว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายตามชื่อที่ระบุไว้ มีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายเพื่อไม่ให้มีกฎหมายฟุ่มเฟือยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๗ ที่ได้กล่าวไปแล้ว มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายหรือว่าการกำหนดโทษทางอาญา เป็นต้น ทั้งนี้ กติกาหรือว่าหลักเกณฑ์ทั้งมวลเพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปโดยละเอียดรอบคอบและไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร อันนี้ คือ ตามนัยมาตรา ๗๗ ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ ทีนี้เรามาย้อนดูว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ปีกว่า ๆ แล้ว มีการออกอนุบัญญัติแนวทางปฏิบัติมามากมาย แต่จากการตรวจสอบพบว่าการดำเนินการตามพระราชบัญญัติและอนุบัญญัติต่าง ๆ ไม่ได้มีความคืบหน้าเท่าที่ควร จากการตรวจสอบของคณะกรรมาธิการ ถึงแม้ว่าจะได้มีการออกกฎหมายลำดับรอง ไม่ว่าจะเป็นกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบ เพื่อใช้บังคับแล้วก็ตาม แต่การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ รวมถึงการปฏิบัติตามอนุบัญญัติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดทำสรุปสาระสำคัญของกฎหมายแต่ละฉบับเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ ไม่ปรากฏความคืบหน้าเท่าที่ควรอย่างที่เรียนให้ทราบ และเครื่องมือสำคัญสำหรับพระราชบัญญัตินี้ คือ ระบบกลาง ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวก ถ้าเรามองย้อนไปที่กล่าวเมื่อสักครู่ว่าบิ๊กร็อก กิจกรรมที่ ๑ คือ การทำเรกกูเลเตอรีกิโยตีน คือ การยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็น ที่ล้าสมัย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ถ้าการประเมินผลสัมฤทธิ์ยังดำเนินการล่าช้า การยกเลิก การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ตรงทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์หรือบริบทในปัจจุบันก็ล่าช้าตามไปด้วย และเมื่อการแก้ไขกฎหมายล่าช้า ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากกฎหมายฉบับนี้ล่าช้าออกไปอีกเช่นกัน เพราะฉะนั้น ดังที่เคยได้อภิปรายไปในครั้งก่อน ๆ คำว่า แล้วเสร็จ ในการออกกฎหมาย ไม่ได้หมายเพียงว่าได้มีการประกาศใช้บังคับกฎหมายแล้ว มีการออกอนุบัญญัติแล้วเท่านั้น แต่หมายถึงการปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อันเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายจะต้องมีการดำเนินการอย่างถูกต้องและครบถ้วนด้วย นอกจากนี้ ระบบกลางซึ่งเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชน รวมถึงใช้ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ทั้งก่อนที่จะมีการออกกฎหมายและภายหลังที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้วเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายนั้น เป็นหัวใจสำคัญ และจากการติดตามทราบว่าได้มีการเริ่มใช้ระบบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม จากการเข้าไปติดตามตรวจสอบในระบบกลางโดยผ่านทางเว็บไซต์ law.go.th พบว่า ระบบกลางยังมีข้อที่ควรจะต้องแก้ไขและปรับปรุงอีกหลายประการด้วยกัน ตัวอย่างเช่น

ประการแรก ยังไม่เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเรามีระบบกลางแล้ว การประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการมีระบบกลางเพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนยังไม่ทั่วถึง

ประการที่ ๒ เมื่อไม่เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป การรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงระบบอาจจะไม่เต็มที่ ไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์อาจจะไม่ได้ข้อมูลที่เพียงพอหรือว่าการให้มีการแสดงความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติที่มีอยู่ในระบบ ณ ตอนนี้ ควรมีการสรุปสาระสำคัญโดยย่อหรือหลักการสาระสำคัญที่มีการแก้ไขให้เข้าใจง่าย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการแสดงความคิดเห็น

ประการสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ เนื่องจากว่าระบบกลางยังไม่ได้เป็นระบบที่สมบูรณ์ เพราะฉะนั้น ควรมีลิงก์ (link) เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเป็นเว็บไซต์ข้อมูลกฎหมายที่สมบูรณ์ที่สุด ณ เวลานี้ ถ้าหากว่าผู้ที่เข้าไปสนใจจะได้มี

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

การสืบค้นต่อได้ ในการนี้คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ จึงมีความเห็นว่าการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายเฉพาะในส่วนพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ระบุไว้ในรายงานว่าได้ดำเนินการแล้วเสร็จเป็นการดำเนินการแล้วเสร็จจริง แต่ยังไม่ใช่การดำเนินการที่สำเร็จ เพราะยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นประโยชน์กับพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง

ส่วนที่ ๒ คือ อยู่ระหว่างดำเนินการ มีบางฉบับที่ปัจจุบันนี้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ประกาศใช้แล้ว คือ พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๔ แต่มีอีกหลายฉบับที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ อยากจะขอเร่งรัดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จและเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วด้วยเช่นกัน

ในท้ายที่สุดนี้คณะกรรมาธิการมีข้อเสนอแนะในภาพรวม เนื่องจากว่าพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มิได้มีการกำหนดบทลงโทษไว้ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้หน่วยงานของรัฐหรือผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้อย่างเคร่งครัดและจริงจัง แต่โดยที่มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่ารัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็นและยกเลิก หรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ซึ่งปัจจุบันมีพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นแม่บทของการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว ดังนั้น หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายฉบับนี้ โดยเฉพาะเรื่องของการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ---

- ๔๒/๑

แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าหน่วยงานใดก็ตามมีอุปสรรค มีปัญหา หรือว่ามีข้อขัดข้องใด ๆ ควรที่จะมีการหารือไปยังสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) เพื่อร่วมกันพิจารณาหาแนวทางขับเคลื่อนที่เหมาะสม หรือถ้าหากว่ามีเหตุผลและความจำเป็นอื่นใดที่ไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้ ควรชี้แจงต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย และคณะกรรมาธิการติดตามในชั้นรัฐสภา เพื่อทราบเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว

สิ่งที่อยากจะฝากไว้เป็นประการสุดท้าย คือ ดังที่เป็นที่ตระหนักกันดีอยู่แล้วว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ซึ่งได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก และเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา ท่านนายกรัฐมนตรีได้มีการโพสต์ (post) ข้อความผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook) ส่วนตัวเกี่ยวกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งคณะกรรมาธิการเห็นว่า การแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย รวมทั้งอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่หมดความจำเป็นและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนมาตรการการฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจและส่งเสริมการประกอบอาชีพ การค้า และการลงทุนของประชาชนได้ ซึ่งถ้าหากว่าหน่วยงานภาครัฐยังคงดำเนินการล่าช้าต่อไปเช่นนี้ เรกกูเลเตอรีกิโยตีน ย่อมล่าช้าตามไปด้วย และดังที่ทราบความล่าช้าดังกล่าวจะกลายเป็นภาระของประชาชนต่อไป เพราะฉะนั้น จึงขอเร่งรัดให้ผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ ดังที่อภิปรายมาข้างต้น ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นประโยชน์กับพี่น้องประชาชนโดยเร็วที่สุด ขอบคุณค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณท่านปิยฉัฏฐ์ วันเฉลิม ต่อไปท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย เชิญครับ

นายอนุศักดิ์ คงมาลัย : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพครับ กระผมได้รับอนุญาตให้อภิปรายเพิ่มเติมในประเด็นภาพรวม ประเด็นการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เป็นประเด็นเร่งด่วนที่จะสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของประเทศหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และสอดคล้องกับแผนแม่บทเฉพาะกิจด้วย ในส่วนของกระบวนการที่กระผมจะขออนุญาตเรียนนำเสนอคงจะเป็นกระบวนการที่สำคัญ หลังจากที่วุฒิสภาได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลากว่า ๒ ปี ในเรื่องของการติดตาม เสนอแนะ และการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ที่ถูกกำหนดหน้าที่เอาไว้ มีทั้งหน้าที่ ทั้งอำนาจในการดำเนินการ และเราได้ดำเนินการต่อเนื่องมาแล้วเราจะได้เห็นว่านอกเหนือจากกระบวนการจะเป็นกระบวนการทางด้านเทคนิคที่เกาะติดอยู่กับเรื่องของตัวชี้วัด เกาะติดกับเรื่องของเชิงแผนงาน เกาะติดอยู่กับเรื่องของแนวทางการดำเนินงานในรูปแบบเชิงนโยบาย แต่ในความเป็นจริงแล้วสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในเป้าหมาย คือ เรื่องของการอยู่ดีมีสุขและความยั่งยืนของสังคมและประชาชน ดังนั้น กระผมจะใคร่ขอเสนอสาระที่ค่อนข้างสำคัญที่เชื่อว่ารัฐบาลน่าจะได้นำเอาไปใช้ในกระบวนการที่จะทำหลังจากนี้ไป นั่นคือ การสื่อสารเพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตาม เสนอแนะ และการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ระบุไว้ชัดเจนว่า รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ และที่สำคัญนั้นก็คือว่า การจัดทำกำหนดเป้าหมายระยะเวลานี้ให้เป็นไปตามที่กำหนด โดยจะต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย ในขณะเดียวกันมาตรา ๗๘ ยังได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าต้องส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ จัดทำบริการสาธารณะทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริต

และประพฤติมิชอบ รวมทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน ดังนั้น ภายใต้ปัญหาของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ประชาชนเผชิญอยู่ตลอดมาเขาจะได้เห็นว่าอะไรคือกระแสของปัญหาที่เขาต้องเผชิญ อะไรคือ ปัญหาที่เขาเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไข อะไรคือ สิ่งที่ทำให้เขาจะต้องรู้ว่าคือความเป็นจริงและความไม่เป็นจริงท่ามกลางกระแสของการสื่อสารที่เกิดขึ้นจากทั้งสื่อสังคมออนไลน์ สื่อสารมวลชนที่นำเอาสื่อสังคมออนไลน์ไปแพร่ขยายโดยที่ยังไม่ได้มีการตรวจสอบ กระบวนการเหล่านั้นล้วนแล้วแต่สร้างความสับสนให้กับพี่น้องประชาชน ผมเชื่อว่าการสร้างความรับรู้ให้แก่ประชาชนในโอกาสของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนที่สำคัญในการที่จะทำให้รัฐบาลได้มีการเรียนรู้ และการพัฒนาผ่านกระบวนการชุมชน ผ่านกลไกประชาสังคม ผ่านกลไกรัฐ ผ่านกลไกเอกชน และกลไกความร่วมมือภาครัฐก็ร่วมกับเอกชน ถ้าสามารถสร้างความรับรู้ตรงนี้ได้ก็จะไปต่อในเรื่องของการสร้างการมีส่วนร่วม ไปร่วมค้นหา ร่วมระบุปัญหา ระบุความต้องการและความจำเป็นที่เขามีอยู่จริง ๆ จัดลำดับความสำคัญ ไปลดปัญหาอุปสรรค ข้อขัดแย้ง ทำแผน เสนอแผน ซึ่งจริง ๆ แล้วทุกวันนี้มีชุมชนในระดับตำบลมากกว่า ๒,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ แห่งที่มีส่วนร่วมในการทำแผนชุมชนระดับตำบล ท่านสามารถศึกษาได้จากสภาองค์กรชุมชนตำบลทั่วประเทศมีส่วนหนึ่งได้เข้ามามีส่วนร่วมแล้ว และที่สำคัญ คือ จัดให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของสุนทรียสนทนา คือ การสนทนาเพื่อการสร้างสรรค์ไปในทิศทางที่มีความสุข มีความสงบ และมีการแก้ปัญหา คือ ยอมรับว่าปัญหาที่เกิดขึ้นทุกส่วนจะต้องมีส่วนแก้ไขด้วยกัน ดังนั้น การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม โดยการที่จะทำให้พี่น้องประชาชนใช้กระบวนการธรรมดาเลย ผู้ที่สื่อข่าวสารลงไปเซ็นเดอร์ (sender) และส่งข่าวสารลงไปให้ถูกต้อง ผ่านช่องทางที่ถูกต้องไปสู่ผู้รับสาร ในขณะเดียวกันผู้รับสารจะเกิดปฏิกิริยาและตอบสนองกลับมายังผู้ที่ส่งสาร กระบวนการเหล่านี้จะเป็นวงจรที่สื่อสารมวลชนเขาจะรู้จักกันดี ผมคงไม่พูดยาว เพียงแต่ว่าให้ความสำคัญกับกระบวนการสื่อสาร ดังเช่นที่ท่านนายกรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง เพื่อทำการสื่อสารลงสู่รากหญ้า

ในเรื่องของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่จะทำให้มีการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น กระผมจึงขออนุญาตนำเรียนว่าการสื่อสารครั้งนี้จะสามารถทำให้ปฏิรูปประเทศและทำให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นที่เข้าใจของพี่น้องประชาชนมากขึ้น ผ่านทางช่องทางกระบวนการชุมชน ผ่านทางช่องทางของกระบวนการประชาสังคม ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมาร่วมติดตาม ร่วมเสนอแนะ ร่วมเร่งรัด และใช้ประเด็นของการแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นในการทำแผนระดับชุมชนตำบลสอดคล้องกับวาระการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติเป็นการเรียนรู้ไปด้วยกัน ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านอนุศักดิ์ คงมาลัย ต่อไปท่านรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านบริหารราชการแผ่นดิน เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ท่านรัฐมนตรี ท่านเลขาธิการ ผมจะพูดในนามประธานคณะอนุกรรมาธิการการปรับปรุงพัฒนาระบบ และการบูรณาการฐานข้อมูลในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานคณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดิน สิ่งที่ผมจะพูดในวันนี้ก็จะมีอยู่ ๒ ประเด็น ประเด็นที่ ๑ ผมจะมาติดตาม เร่งรัดในเรื่องของการจัดทำฐานข้อมูลที่ได้มาตรฐาน ประเด็นที่ ๒ คือ เราจะพัฒนาอย่างไรให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งหลายท่านได้พูดไปแล้ว ต้องขอบคุณท่านนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติคณะรัฐมนตรี ในคณะกรรมาธิการเราได้ทำงานกัน ๑ ปี ที่จะเสนอรูปแบบของวันคันทรีวันแพลตฟอร์ม (one country one platform) และกระบวนการที่ส่งผ่านที่ประชุมวุฒิสภาไปให้รัฐบาลก็ใช้เวลาเกือบปี ถ้าถึงตุลาคมก็ครบปี ----------

แต่ไม่เป็นอะไรครับ เราถือว่าวันนี้ในนามของคณะกรรมาธิการ วุฒิสภา ได้ทำหน้าที่ และมีกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผมอ่านข้อเสนอที่ไปทำกับ ๑๒ กระทรวงครอบคลุม ผมต้องขอบคุณท่านนายกรัฐมนตรีและท่านรัฐมนตรี ผมไม่พูดลงรายละเอียด แต่ผมบอกว่าวันนี้ต้องดีเพราะว่าประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันขึ้นมา ๑ แต้ม คือ อยู่ประมาณ ๒๘ ใน ๖๔ ผมบอกว่าศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศดี แต่ประเด็นตัวชี้วัดที่แย่ต่ำกว่า ๓๐ ที่ไม่ดี คือ เขาบอกประเทศไทยเศรษฐกิจฐานรากไม่ดี

ประเด็นที่ ๒ เขาบอกว่าเราขายของแพงไม่ได้ หมายความว่าสินค้าเราไม่มีนวัตกรรม ประเด็นประสิทธิภาพรัฐบาลดี แต่ประเด็นที่จะต้องปรับปรุงมี ๒ เรื่อง โครงสร้างภาครัฐไม่ได้รองรับต่อการพัฒนาเป็นรัฐบาลดิจิทัล กับเรื่องที่ ๒ เราใช้ในเรื่องการพัฒนาชุมชนสังคมไม่ถูกทาง ทางด้านธุรกิจเอกชนเราเก่งมาก แต่สิ่งหนึ่งซึ่งจะต้องบอกว่าเอกชนของเราต้องปรับปรุงในเรื่องโปรดักทิวิตี (productivity) คือ การผลิตที่ใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้าไปแข่งขันสิ่งหนึ่งซึ่งอินฟราสตรัคเจอร์ (infrastructure) ตก ฝากท่านรัฐมนตรี ฝากท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ถึงแม้แต่เราดี ๑ แต้ม แต่สิ่งหนึ่งซึ่งเป็นในเรื่องอินฟราสตรัคเจอร์ เราอยู่ที่ ๔๓ ประเด็นที่สำคัญ คือ เราลงทุนโครงสร้างพื้นฐานมาก ลงทุนโครงสร้างของเทคโนโลยีดี หมายความว่าเรามีเงินก็เราซื้อไอโฟน (iPhone) ออกมาใหม่ แต่เราใช้ฟังก์ชัน (function) ไม่ครบ สิ่งที่จะต้องปรับปรุงหนัก ๆ คือ พื้นฐานของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพอกลับมาดูเราตก สุขภาพ สิ่งแวดล้อมตก สิ่งที่ผมจะต้องพูดดัง ๆ ในสภานี้ การศึกษาเราตกมาก ตรงนี้ผมถึงได้บอกว่า ผมจะขับเคลื่อนอย่างไรถึงจะให้รัฐบาลชุดนี้พัฒนากำลังคนและศักยภาพในโอกาสต่อไป การวิเคราะห์ตามโครงสร้างผมติดตาม ท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผมติดตามไปทั้งหมดในงบปี ๒๕๖๔ เรามีงบสำหรับโครงการ ๗๐ โครงการเป็นเรื่องการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล เรามี ๕๓ โครงการเกี่ยวกับการแบ่งปันข้อมูล และทำบิ๊กดาตา (Big Data) ทำบิ๊กดาตากันทั้งหมดเลย เรามี ๕๗ โครงการเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงแพลตฟอร์มบูรณาการฐานข้อมูล เรามี ๒๐ โครงการ วันนี้มีคำพูดใหม่ ๆ เรื่องเกี่ยวกับ

ปัญญาประดิษฐ์หรือเอไอ (Artificial Intelligence : AI) ผมมีคำถามอยู่ ๓ ข้อ ท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อที่ ๑ ท่านจะลดการซ้ำซ้อนการทำระบบนี้ของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจได้อย่างไร ข้อที่ ๒ ท่านจะบูรณาการฐานข้อมูลและแพลตฟอร์มมาก ๆ ท่านจะบูรณาการเข้ามาเชื่อมโยงกันได้อย่างไร

ข้อที่ ๓ ท่านจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ซ้ำซ้อนทั้งหมด ท่านจะใช้ได้อย่างไร เราแจกซ้ำเกินไปหรือไม่ เราเยียวยาผิดเยียวยาถูกหรือไม่

สิ่งที่ผมจะถามและอยากจะบอก ผมบอกว่าไม่เป็นไร ในสิ่งที่เราบอกว่าการพัฒนาในรัฐบาลดิจิทัลที่กำหนดไว้ ๕ ปีจะต้องทำอะไร ผมบอกว่าผมประเมิน ภาครัฐปฏิรูประบบราชการให้บริการเป็นรูปแบบดิจิทัลที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเขียนว่า ๕ ปีต้องมี ๕ ตัว ผมให้ตกครับ เพราะผมเห็นว่ายังไม่มีดิจิทัลไอดี (Identification : ID) ซึ่งโครงการนี้กำลังไปเกิดที่กระทรวงมหาดไทย ฝากเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติผลักดันโครงสร้างอันที่หนึ่งจะต้องสร้างดิจิทัลไอดี อัตลักษณ์ของคนเข้ามาสู่ระบบ

อันที่ ๒ เรายังไม่ลดคนและใช้เทคโนโลยีแทน แต่กลับใช้เทคโนโลยีที่ฟุ่มเฟือยและใช้คนที่มาก งบประมาณไปตกอยู่กับการใช้คนกับเทคโนโลยี ตัวที่ ๒ ผมว่าการพัฒนาที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ผมให้ตก ผมยังไม่เห็นว่าที่จะให้ประชาชนเข้ามาเป็นศูนย์กลางได้อย่างไร

อันที่ ๓ ภาครัฐมีการเชื่อมโยงข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูลผมให้ ขณะนี้มีความตั้งใจและทำแล้ว ภาครัฐมีการเชื่อมบริการภาคประชาชนแบบเบ็ดเสร็จหรือวันสต็อปเซอร์วิส (one stop service) แต่ยังไม่ครอบคลุมและยังไม่ได้ข้ามกระทรวง และเป็นการบริการที่ยังไม่ได้บอกความต้องการภาคประชาชนเท่าไร ผมให้ผ่านครับ และภาคการเปิดเผยข้อมูล ขณะนี้ได้ทำดาตาแค็ตตาล็อก และได้ทำโอเพนดาตา (open data) อันนี้เป็นสิ่งที่ดี ผมกลับมาชวนมองอยู่ ๓ ข้อ ๑. ถ้าผมเป็นรัฐบาล ผมจะมองอะไร ๒. ถ้าผมเป็นกระทรวง ผมจะมองอะไร

๓. แต่ผมเป็นประชาชนผมต้องการอะไรจากรัฐและกระทรวง ถ้าผมเป็นรัฐบาล ผมจะมองเลยไปถึงอยากให้ภาครัฐและภาคเอกชนใช้ข้อมูลร่วมกัน วันนี้การแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ถ้าไม่ได้การใช้เยียวยาแฟลตฟอร์มของเอกชนท่านไปไม่รอดหรอก เราทำไมไม่ใช้ข้อมูลและแพลตฟอร์มแบบเดียวกัน การวิเคราะห์ข้อมูล แก้ไขการบริหารจัดการประเทศและประสิทธิภาพการบริหารที่ใช้เทคโนโลยี ไม่ใช้จะซื้อ แต่นำเทคโนโลยีและข้อมูลเป็นการบริหารการตัดสินใจ ถ้าผมเป็นกระทรวง ผมจะทำอย่างไร ผมอยากจะเชื่อมโยงข้อมูลที่ต่างกรมต่างกระทรวงเชื่อมโยงข้อมูลจากต่างประเทศในการวิเคราะห์และการบริหารประเทศ ผมอยากจะเห็นเลย วันนี้ผมอยากจะทำข้อมูลขนาดใหญ่และการวิเคราะห์ข้อมูลต่อยอดในการบริหารจัดการเพื่อเยียวยา เพื่อบริหารประเทศและเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของภาคประชาชน ผมเป็นประชาชน ผมอยากได้อะไร

๑. ผมอยากได้การบริการออนไลน์แบบเบ็ดเสร็จอยู่ที่ไหนทำธุรกรรมได้หมดประเทศเอสโตเนียไม่ทำอยู่ ๒ เรื่อง ผมได้พูดในสภาแห่งนี้หลายครั้งแล้ว ในเรื่องการหย่าร้างกับการจดทะเบียนและธุรกรรมที่ดิน นอกนั้นทำทั้งหมด เป็นอะไรครับ คนที่อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ เขาจะทำธุรกรรมต่าง ๆ เขาไม่ต้องเดินทาง ลดคอร์รัปชัน ผมอยากจะเห็นข้อมูลที่ทำธุรกรรมได้ การสื่อสารภาคประชาชน ผมอยากจะคุยกับรัฐมนตรี อยากจะคุยกับท่านนายกรัฐมนตรี ผมจะสื่อสารช่องทางไหน ผมอยากจะเห็นว่าการที่เราจะทำในสิ่งต่าง ๆ แบบเบ็ดเสร็จ เป้าหมายแบบเบ็ดเสร็จขอนำตัวชี้วัดความต้องการของภาคประชาชนมาเป็นตัวชี้วัด ไม่ได้เอาความพร้อมของกรมกระทรวงเป็นตัวชี้วัด ผมบอกว่าประเทศที่เป็นรัฐบาลที่เป็นเบอร์ ๑ เบอร์ ๒ เบอร์ ๓ ของโลกเขามีตัวชี้วัดอยู่ ๗ ตัว ซึ่งใน ๗ ตัว ผมจะบอกว่า ระบบการลงทะเบียนยืนยันตัวตน ขณะนี้เรายังไม่มี มีการทดลองใช้ ให้กระทรวงมหาดไทยทำแซมพลิง (sampling) ที่ ๒๐๐,๐๐๐ ท่าน ผลักดันเถอะครับ แต่เมื่อผลักดันโครงการนี้ต้องให้กระทรวงมหาดไทยแชร์ข้อมูลไปยังทุกกระทรวงเพื่อที่จะเป็นดิจิทัลไอดี

อันที่ ๒ การเปิดเผยข้อมูลเราเริ่มทำ แล้วผมเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ ผมให้ผ่าน เรามีกระบวนการเริ่มดำเนินการ การจัดซื้อจัดจ้างออนไลน์เรามีแล้ว ผมให้ผ่าน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

อันที่ ๓ การที่จะเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐ ภาคประชาชน ผมยังถือว่าวันนี้ผมมีเควสชัน (question) และแพลตฟอร์มกลางทำธุรกิจ ธุรกรรมและแพลตฟอร์มกลางเพื่อประชาชน การเข้าหาประชาชน ผมบอกว่ารัฐบาลชุดนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ตั้ง ผมบอกว่าการดำเนินการเหล่านี้โดยสรุปเรามาถูกทาง ขาดเรื่องเว็บไซต์กลางภาครัฐ เพื่อรองรับความคิดเห็นภาคประชาชน ท่านทำเถอะครับ หลายหมายเลขที่มีความทุกข์ ท่านไปเก็บเงินหยอดเหรียญจนเงินหมดยังไม่ได้คุยกับเจ้าหน้าที่เลยเงินหมดแล้ว ท่านจะทำอย่างไรให้ภาคประชาชนเข้าถึงได้โดยง่ายและประหยัด

สุดท้ายท่านต้องเปลี่ยนตัวชี้วัด ท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพราะตัวชี้วัดท่านวันนี้ท่านทำไปเมื่อปีที่ผมบอกอย่างไรเราก็แพ้ เรากำลังเสียเงินที่มากแต่ทำงานที่น้อย ไม่มีประสิทธิภาพ ถ้าถามว่าทำอย่างไร ผมจะบอกท่านครับ

ข้อที่ ๑ ท่านต้องเร่งเรื่องวันสต็อปเซอร์วิส เพื่อจะบริการภาคประชาชนแบบข้ามกรม ข้ามกระทรวง การที่ทำวันสต็อปเซอร์วิสข้ามกรม ข้ามกระทรวง ๑ กระทรวง ท่านให้ไป ๑ แต้ม ----------

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ถ้าข้ามไป ๒ กระทรวงท่านได้ ๓ แต้ม ถ้าเกิน ๓ กระทรวงขึ้นไปท่านได้ ๕ แต้ม ท่านจะไปวัดที่ทำบิ๊กดาตา บิ๊กดาตาวันนี้กินเงินท่านปีละเป็นหมื่นล้านบาท ท่านต้องยกระดับเคพีไอ (Key Performance Indicator : KPI) ไปวัดผลสัมฤทธิ์ภาคบริการภาคประชาชน ท่านอย่าไปวัดเคพีไอที่เป็นทางระบบราชการทำนั่นทำนี่ และสุดท้ายจะเป็นการฝึกอบรมพัฒนาคน

อันที่ ๒ ผมอยากให้มีการวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนบริการ วันนี้เราทำในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูล ถ้าเป็นรัฐบาลดิจิทัล (digital) เราต้องใช้ภาคบริการเป็นตัวชี้วัด เราวิเคราะห์ในเรื่องบริการภาคประชาชน บริการไม่ใช่แค่แลกเปลี่ยนข้อมูล บริการภาคประชาชนข้ามกระทรวง ๑ กระทรวงให้ ๑ ข้าม ๒ กระทรวงให้ ๓ ข้าม ๓ กระทรวงขึ้นไปให้ ๕

สุดท้ายแพลตฟอร์มเดียวกันเพื่อเชื่อมโยงแอปพลิเคชัน (Application) อย่ามีหลายแอปพลิเคชัน กำลังจะเหมือนมีเลขโทรศัพท์ ๓๐๐ เลข จนวันนี้จำได้อยู่เลขเดียว คือ ๑๙๑ ท่านครับ แอปพลิเคชันเหมือนกัน เรายกระดับการบริการภาคประชาชนผ่านแอปพลิเคชัน ถ้าข้ามกระทรวงให้ ๑ ข้าม ๒ กระทรวงให้ ๓ เกิน ๓ กระทรวงขึ้นไปให้ ๕ พอเป็นอย่างนี้ระบบข้าราชการจะยกระดับบริการภาคประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่ได้พัฒนาและฐานข้อมูลเชื่อมโยงข้อมูล แล้วจะหลอกท่านเรื่องการทำข้อมูลที่เป็นเอไอ ตอนนี้มีคำพูดใหม่ของงบใหม่ ผมจะเรียนท่านประธานว่า การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ผมถือว่าผมได้นำเสนอในสภานี้หลายครั้งด้วยเวลา ด้วยอะไรต่าง ๆ ผมบอกว่ากุญแจความสำเร็จของรัฐบาลดิจิทัล คือ วันคันทรีวันแพลตฟอร์ม ประเทศไทยจะต้องมีแพลตฟอร์มกลางของประเทศ เรามีแพลตฟอร์มเป็นพันแพลตฟอร์ม ท่านจะเข้ามาได้อย่างไร ดาตาแค็ตตาล็อกถึงได้เชื่อมโยงไม่ได้ ท่านเลขาธิการ เพราะคนละพันธุ์กัน คนเอาแต่บิ๊กดาตามากองไว้ เหมือนนำรายงานการประชุมมาวางไว้ แต่ไม่ได้วิเคราะห์วางให้เห็น มีแต่ข้อมูลขนาดใหญ่และข้อมูลไม่มีแพลตฟอร์ม ท่านวางกรอบได้หรือไม่ว่า ใครจะนำข้อมูลมาวางไว้บนแพลตฟอร์มของกรม กระทรวง ท่านทำฟอนต์ (font) ให้เลย ท่านทำโครงให้เลย ทำแบบฟอร์มให้เลย ให้เขาลง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล วันนี้ระบบอินฟราสตรัคเจอร์ที่ท่านลงทุนมาถูกหมด แล้วลงทุนไปมาก ท่านระวังเมื่อลงทุนไปขนาดมากเทคโนโลยีเขาไม่หลอก วันหนึ่งจะใช้งานเทคโนโลยีล้าสมัย เรากำลังทำแต่

เรื่องเล็ก และผมเห็นสิ่งต่าง ๆ ในงบประมาณปี ๒๕๖๕ เกิดขึ้น ผมเป็นกรรมาธิการวิสามัญ จะเป็นในเรื่องการทำข้อมูล แต่ไม่มีเรื่องภาคบริการแบบเบ็ดเสร็จ โอเพนดาตาเหมือนกัน การเข้าถึงเข้าไม่ได้ เพราะท่านไม่ได้มีการวางกรอบหรือรายละเอียดไว้ ท่านประธานครับ ด้วยเวลาอันสั้นผมได้ทำเรื่องการติดตาม เรื่องการเสนอแนะ แต่ผมไม่สามารถที่จะลงในเรื่องการทำอะไร แต่ต้องขอบคุณว่าเล่มที่ผ่านคณะรัฐมนตรี และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมให้มา ท่านรัฐมนตรี ท่านเลขาธิการครับ ท่านนำเคพีไอ ๓ ข้อของผมไปใส่ วันนี้มีแต่เจ้ามือ ประชาชนมองว่าเขาได้อะไรในแต่ละข้อในเล่มนี้ ผมอยากเห็นว่าถ้าท่านนำของผมไปวาง ภาคประชาชนจะบอกเลยว่าเขาจะได้อะไร สิ่งเหล่านี้ฝากท่านประธานช่วยกรุณาด้วย ผมขอจบอภิปรายแค่นี้ ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ต่อไปสมาชิกที่อภิปรายเป็นคนสุดท้าย ท่านมณเฑียร บุญตัน ประเด็นภาพรวมกลไกขับเคลื่อนการปฏิรูป เชิญครับ

นายมณเฑียร บุญตัน : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ท่านรัฐมนตรี ท่านเลขาธิการ ท่านสมาชิกวุฒิสภา กระผม นายมณเฑียร บุญตัน สมาชิกวุฒิสภา ผมเลือกที่จะอภิปรายในภาพรวม ไม่ได้แปลว่าผมมีความรู้รอบตัวเกี่ยวกับเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทหรือแผนการปฏิรูปประเทศในทุกเรื่องหรอกครับ แต่ผมได้สังเกตการอภิปรายและการอ่านรายงานมาโดยตลอดนับตั้งแต่วุฒิสภาชุดนี้เข้ามาทำหน้าที่ แล้วได้ฟังเสียงบ่น ได้ฟังเสียงตัดพ้อต่อว่าของพี่น้องในวุฒิสภา แล้วทราบถึงข้อจำกัดที่รัฐบาล สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสบอยู่ตลอดเวลา เผอิญหลายท่านก่อนหน้าผมได้พูดเรื่องที่ผมมีความสนใจเป็นพิเศษด้วย คือ เรื่องการปฏิรูปประเทศในส่วนการบริหารระบบโครงสร้างพื้นฐานทางด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งขณะนี้ในส่วนราชการมีการใช้คำโตกันมาก ตั้งแต่เราเปลี่ยนชื่อกระทรวงจากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่เรามีคำว่า “บิ๊กดาตา” เข้ามาแทบจะในทุกแผนงานของทุกกระทรวง ทบวง กรม และตอนนี้เรา

มีปัญญาประดิษฐ์ หรืออาร์ทิฟิเชียลอินเทลลิเจนซ์ (artificial intelligence) เข้ามาแทบจะทุกโครงการแผนงานเหมือนกัน ขอประทานโทษ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ที่ต้องเอ่ยนามและอภิปรายไว้อย่างน่าฟังเมื่อสักครู่นี้ แต่คำโตเหล่านี้ไม่ได้มีความหมายอะไร เพราะว่าคอนเซปต์ (concept) แนวทางการบริหารราชการแผ่นดินของเราตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแยกส่วนกันอย่างสิ้นเชิงระหว่างกระทรวง ทบวง กรม แต่ละกระทรวง ทบวง กรม เขาได้รับการออกแบบมาให้มีฟังก์ชัน มีหน้าที่เฉพาะ แล้วเขามีกฎหมาย บางกระทรวง ทบวง กรม มีกฎหมายที่เขารักษาการอยู่น้อยฉบับ บางกระทรวง ทบวง กรม มีกฎหมายอยู่มากฉบับ แต่ละฉบับทำให้เขารู้สึกมีความเป็นเจ้าของในบทบัญญัติกฎหมาย ในกิจการบริหารต่าง ๆ การออกแบบระบบการบริหารราชการแผ่นดินแบบแยกส่วนกันอย่างชัดเจน หรือที่พวกเราพูดว่าเป็นไซโล (silo) ปิดโอกาสการเชื่อมโยงการบูรณาการการแลกเปลี่ยน และการที่จะทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบาย ปี ๒๕๕๗ เราเข้ามาในสภาตั้งแต่สมัยเป็นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรามีพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจนถึงปัจจุบันยังไม่ได้อำนวยความสะดวก เพราะเหตุว่าเรายังต้องมีการสำเนาบัตรประชาชนทุกที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง เอกสารตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ออกมาประมาณ ๒ - ๓ ปี จนถึงทุกวันนี้เอกสารส่วนใหญ่ในสภาแห่งนี้ในสถานที่ราชการต่าง ๆ ยังเป็นกระดาษอยู่เหมือนเดิม ยิ่งถ้าช่วงนี้เวิร์กฟอร์มโฮม (work from home) เจ้าหน้าที่ไม่ได้นำกระดาษกลับบ้านยุ่งเลย อะไรก็ไม่เสร็จสักอย่าง ยื่นเรื่องไปเมื่อ ๓ เดือนที่แล้วบอกว่าทำไมยังไม่แล้วเสร็จ บอกตอนนี้เวิร์กฟอร์มโฮมเลยยังไม่เสร็จ แสดงให้เห็นแล้วว่าโครงสร้างกลไกการบริหารราชการแผ่นดินของเราไม่สามารถที่จะช่วยให้เราขับเคลื่อนการปฏิรูปไม่สามารถที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ชาติที่เราฝัน ที่เรายกร่าง แล้วเรามาติดตามกันอยู่ในทุกวันนี้เป็นผลขึ้นมาได้ ผมจึงไม่ลงรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ อีกแล้ว แต่อยากจะวิงวอน ผมเชื่อว่าท่านนายกรัฐมนตรีมีความปรารถนาดี ถ้าเราจะทำให้ยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๓ ฉบับ และตอนหลังบวกเข้าไปอีก ๑ ฉบับ แผนการปฏิรูปประเทศ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) จันทร์ตรี ๔๔/๔

ทั้ง ๑๓ ฉบับ เป็นจริงขึ้นมาได้ กลไกหลักที่ยังแยกส่วนกันอยู่ถูกรัดตรึงไว้ด้วยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งมีทั้งความเหนียว ทั้งแข็งมาก ไม่สามารถทะลุทะลวงได้

- ๔๕/๑

จนเวลาเกิดภัยพิบัติ เกิดปัญหาระดับชาติเลยต้องใช้พระราชกำหนด การที่ท่านนายกรัฐมนตรีต้องใช้พระราชกำหนด เพราะว่าระบบบริหารราชการแผ่นดินปกติไม่ดี ไม่ฟังก์ชัน เพราะฉะนั้นทางออกที่ดีที่สุดที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้าน เป็นจริงขึ้นมาได้ คือ ต้องทะลุทะลวง ต้องพยายามทำให้ระบบราชการของเรา ขออนุญาตใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งลีนแอนด์มีน (lean and mean) และสามารถที่จะทำงาน ท่านอาจารย์ประเสริฐใช้คำว่า “ข้ามกระทรวง ทบวง กรม ได้ ครอสมินิสตีเรียล (cross ministerial) ได้” คำว่า “บูรณาการ” ที่เราใช้กันบ่อยที่เป็นคำว่า อินทิเกรชัน (integration) ผมเคยอธิบายไปหลายรอบว่า อินทิเกรต (integrate) กันเฉพาะซัปพลายไซด์ (supply side) ใช่หรือไม่ เฉพาะหน่วยงานราชการด้วยกันเองใช่หรือไม่ ซึ่งยังอินทิเกรตไม่ได้อยู่ดี เพราะว่าไปขัดกับจิตวิญญาณของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติฉบับนั้นไม่ได้เอื้อต่อการที่เราจะเหลียวหน้าแลหลังหันซ้ายหันขวาได้ต้องมองขึ้นไปข้างบนแล้วลงล่างอย่างเดียว แต่การบูรณาการที่ผมว่านี้ คือ การบูรณาการทุกฝ่าย ออลล์สเต็กโฮลเดอร์ (all stakeholder) เราจึงใช้คำว่า “อินคลูชัน” (inclusion) หรืออินคลูซิวิตี (inclusivity) ทั้งซัปพลายไซด์ ทั้งดีมานไซด์ (demand side) ประชาชน ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกันอย่างเต็มที่ และในท้ายที่สุดสิ่งที่เป็นกังวลที่สุดที่ผมได้รับทราบมา คือ รัฐบาลเองกำลังหงุดหงิดรำคาญกับภาคประชาสังคม นอกจากท่านจะยังไม่ผลักดันขับเคลื่อนตามแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม ท่านกลับนำเสนอร่างพระราชบัญญัติที่จะออกมาควบคุมการทำงานของภาคประชาสังคมในนามร่างพระราชบัญญัติว่าการดำเนินการองค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน พ.ศ. .... อันนี้ที่จะเป็นการสร้างความหวาดกลัว สร้างความหวาดระแวงซึ่งกันและกันระหว่างรัฐกับประชาชน อันนี้ผมว่าไม่เป็นผลดี ราชการของเราแยกส่วนแข็งที่ออยู่แล้ว เราต้องการให้ภาคประชาชนมาช่วยทำงานยิ่งช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เรามีข้อจำกัดหลายอย่าง อาสาสมัคร คือ ภาคประชาสังคมเท่านั้น เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ คณะรัฐมนตรีเพิ่งอนุมัติไป กำลังจะนำร่างกฎหมายที่ทำให้ประชาชนหนีแตกฉานซ่านเซ็นไปหมด

นอกจากจะวิงวอนให้พิจารณากลไกระบบราชการ ซึ่งจำเป็นต้องปฏิรูปครั้งใหญ่แล้ว อยากจะขอให้รัฐบาลได้โปรดมองภาคประชาชน ภาคประชาสังคมเป็นมิตร เป็นหุ้นส่วนการพัฒนา หนักจะกลายเป็นเบา ความขัดแย้ง ความเห็นต่างที่แบ่งขั้ว แบ่งสีภาคประชาสังคมดูดซับได้ดี เพราะภาคประชาสังคมคุยกันง่าย สเปกตรัม (spectrum) มีตั้งแต่ซ้ายจนถึงขวาที่ทำงานด้วยกัน เป็นอาสาด้วยกัน ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐคุยยาก ไม่สามารถจะคุยกับคนเห็นต่างได้หรอก เพราะฉะนั้น ถ้าเราบำรุงภาคประชาสังคมเอาไว้ในขณะที่ระบบราชการเรายังไม่สามารถบูรณาการกันได้เต็มที่ เรายังอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายเดิม โครงสร้างพื้นฐานระบบราชการยังเป็นแบบเดิม ภาคประชาสังคมจะยังช่วยประคับประคองให้เราทำงานต่อไปได้ เพราะฉะนั้น ถ้าท่านจะกรุณาได้โปรดพิจารณาถอนออกไปเถอะ กฎหมายควบคุม กฎหมายว่าด้วยการดำเนินการขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน บรรยากาศจะได้ดีขึ้น ขอบพระคุณมาก ท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านมณเฑียร บุญตัน ครับ ต่อไปท่านรัฐมนตรีหรือผู้แทนหน่วยงานจะตอบหรือเพิ่มเติมในการที่ได้รับฟังรายงานจากสมาชิกวุฒิสภา เชิญท่านรัฐมนตรีครับ

นายอนุชา นาคาศัย (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาและท่านสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพทุกท่าน กระผม นายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ขอกราบขอบพระคุณความเห็นและข้อเสนอแนะของท่านสมาชิกทุกท่านต่อการรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๓ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ และรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยขอรับข้อเสนอแนะและความเห็นของท่านสมาชิกในวันนี้ไปพิจารณาปรับปรุงการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศต่อไป ไม่ว่าจะเป็นข้อเสนอในการเร่งพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ อีเมนเซอร์ ให้ง่ายต่อการใช้งานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขอเรียนชี้แจงว่าสำนักงานร่วมกับเนคเทค (National Electronics and

Computer Technology Center : NECTEC) อยู่ระหว่างการพัฒนาระบบ โดยปรับปรุงหน้าแสดงผลและได้นำปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการวิเคราะห์ ประมวลผลและประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศได้ รวมถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศในรูปแบบร้อยละ ซึ่งจะสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ รวมถึงการรายงานผลความคืบหน้า การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ที่วุฒิสภาเห็นว่ายังมีความสำคัญและประสงค์จะติดตามความคืบหน้าในรอบรายงานทุก ๓ เดือน ให้รัฐสภาได้ทราบด้วย ซึ่งการอภิปรายที่ผ่านมาท่านนายกรัฐมนตรีได้ติดตามและกล่าวชื่นชมว่า ความเห็นและข้อเสนอแนะของท่านสมาชิกวุฒิสภาที่ได้อภิปรายมามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ในส่วนของการจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับการดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศและรองรับการดำเนินการตามกิจกรรมบิ๊กร็อกได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามข้อสั่งการของคณะรัฐมนตรีได้นำยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มาใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณควบคู่ไปกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนแม่บทเฉพาะกิจ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โดยในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณได้นำเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ทั้ง ๑๓ ด้าน มากำหนดไว้ด้วยแล้ว เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำนโยบายการจัดสรรงบประมาณสำหรับให้หน่วยรับงบประมาณในการดำเนินโครงการรองรับประเด็นการพัฒนาดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ สำหรับประเด็นที่ท่านสมาชิกได้ให้ความสำคัญ อาทิเช่น การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศยังเป็นประเด็นที่เห็นว่าสำคัญและนำมาขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อในกิจกรรมบิ๊กร็อกที่ ๓ ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(ฉบับปรับปรุง) ในด้านการศึกษาให้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการสนับสนุนโครงการสภานักเรียน อีกทั้งควรเน้นการปฏิรูปด้านการศึกษาให้สมดุลกับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอุดมศึกษา ควรมีส่วนอย่างสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

สำหรับเรื่องการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการไฟฟ้า โดยย้ายหน่วยงานด้านการไฟฟ้าทั้ง ๓ หน่วยงาน มาอยู่ภายใต้กระทรวงพลังงานได้มีการหารือร่วมกันระหว่างกระทรวงพลังงานกับกระทรวงมหาดไทย และได้มีการเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เพื่อจัดทำแผนบูรณาการร่วมกันในด้านมาตรการภาษีรองรับนโยบายยานยนต์แห่งชาติ ---

มีการดำเนินงานที่ผ่านมาในด้านมาตรการส่งเสริมการลงทุนยานยนต์ไฟฟ้า ชิ้นส่วนและอุปกรณ์สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าอยู่ระหว่างการจัดทำมาตรการภาษีให้ครอบคลุมยานยนต์ไฟฟ้าทุกประเภท ทั้งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถสามล้อ รถโดยสาร และรถบรรทุก รวมถึงเรือที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า โดยมาตรการด้านภาษีจะกำหนดอัตราภาษีของยานยนต์ไฟฟ้าไว้ในอัตราที่ต่ำกว่ารถยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิง มีมาตรการลดภาษีสรรพสามิตเพื่อให้รถยนต์ไฟฟ้ามีราคาถูกลง

สำหรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป สำนักงานร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพแผนแม่บทและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการจัดทำโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ที่กำหนดให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ ดำเนินการบนข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยยึดหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและวงจรนโยบาย โดยเน้นย้ำความสำคัญของการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนของโครงการต่าง ๆ และบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติในห้วงระยะเวลาที่เหลือของยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

ในส่วนการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน หน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญตามที่ระบุในแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จำนวน ๑๓ ด้าน รวมจำนวน ๖๒ กิจกรรม และการจัดทำกฎหมายที่ควรปรับปรุงหรือจัดทำใหม่รวมจำนวน ๔๕ ฉบับ อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ สำนักงานจะรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนขับเคลื่อนกิจกรรมบิ๊กร็อก ต่อสภาเพื่อทราบในคราวรายงานความคืบหน้าตามมาตรา ๒๗๐ ทุก ๓ เดือนต่อไป

สำหรับความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๐ ในเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ครั้งนี้ ตามที่ได้รายงานผลการดำเนินงานและผลของโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานเทียบเคียงกับเป้าหมายของเรื่องและประเด็นการปฏิรูป

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานจะนำข้อมูลเข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงท่านสมาชิกทุกท่านสามารถใช้ติดตามการดำเนินการและใช้สำหรับการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศต่อไป ทั้งนี้ ในส่วนของรายงานความคืบหน้าครั้งถัดไปในรอบเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ สำนักงานจะรายงานแนวทางการขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินกิจกรรมบิ๊กร็อก รวมถึงสาระสำคัญของแผนขับเคลื่อนกิจกรรมบิ๊กร็อก สรุปความคืบหน้าของประเด็นที่รัฐสภาให้ความสนใจเป็นพิเศษ และรายงานวิธีการใช้ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติหรืออีเมนเซอร์ เพื่อให้รัฐสภารับทราบสถานะความคืบหน้า ปัญหาและอุปสรรคสำหรับการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปต่าง ๆ ต่อไป

สุดท้ายนี้ กระผมขอขอบพระคุณท่านประธานและท่านสมาชิกทุกท่านเป็นอย่างสูงอีกครั้งที่ให้โอกาสมาชี้แจงและให้ข้อเสนอแนะต่อรายงานทั้ง ๓ ฉบับ โดยกระผมและผู้เกี่ยวข้องขอรับข้อเสนอแนะดังกล่าวไปดำเนินการและจะนำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๔ และความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มารายงานในคราวต่อไป ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติครับ

นายดนุชา พิชยนันท์ (ผู้ชี้แจง) : ขอบพระคุณครับ กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาและท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ทรงเกียรติทุกท่าน กระผมขออนุญาตรายงานข้อมูลเสริมจากที่ท่านรัฐมนตรีได้เรียนไปเมื่อสักครู่ใน ๒ - ๓ ประเด็น ที่ได้มีการพูดคุยกันในวันนี้

ในส่วนแรกจะเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาได้มีข้อสังเกตว่าเรามีฐานข้อมูลพวกนี้หรือไม่ อย่างไร ต้องเรียนว่าในขณะนี้เรามีฐานข้อมูลที่เรียกว่า ทีพีแม็ป (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) ซึ่งสำนักงานได้จัดทำมาประมาณ ๓ ปีกว่าแล้ว ได้เริ่มพัฒนามาเมื่อ ๓ ปีที่แล้ว ณ ขณะนี้ได้มีการเชื่อมโยง

ฐานข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ และได้ใช้เป็นข้อมูลฐานในการใช้งานสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนผ่านทางกลไกที่ได้จัดตั้งขึ้นมา คือ ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในส่วนนี้จะมีพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ซึ่งในขณะนี้ได้นำข้อมูลต่าง ๆ ส่งให้กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นแม่งานในระดับพื้นที่ โดยการทำงานจะมีการจัดทีมระดับตำบล ประกอบไปด้วยส่วนราชการในจังหวัดที่จะลงไป เรียกว่า เคาะประตูบ้านของประชาชนที่เป็นเป้าหมายในการที่จะเข้าไปช่วยเหลือ และจัดระบบการช่วยเหลือให้เป็นระบบและให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

อีกเรื่องหนึ่งที่มีการดำเนินงานในขณะนี้ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากที่ได้มีปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วง ๑ - ๒ ปีที่ผ่านมา คือ ปัญหาเรื่องหนี้ครัวเรือน เรียนว่าขณะนี้ท่านสุพัฒนพงษ์ พันธ์มีเชาว์ รองนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการ ขณะนี้มีการดำเนินการผ่านกลไกคณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ซึ่งจะเป็นความพยายามที่จะแก้หนี้ในภาคครัวเรือนและหนี้การศึกษาด้วยซึ่งขณะนี้กำลังจะออกมาเป็นมาตรการชุดใหญ่อีกชุดหนึ่งที่จะเป็นการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องหนี้สิน ทั้งเรื่องการปรับโครงสร้างหนี้ และการที่จะทำให้ปริมาณหนี้ที่จะต้องชำระต่อเดือนลดลง รวมทั้งเรื่องการทวงถามหนี้ที่จะมีการบริหารจัดการให้มีความเป็นธรรมมากขึ้น ในส่วนของการจัดทำแผนระดับ ๓ ซึ่งต้องเรียนอย่างนี้ว่า แผนระดับ ๓ จะเป็นกลไกสำคัญอันหนึ่งที่จะส่งผ่านยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ ขณะนี้ได้มีการมุ่งเน้นไปที่การจัดทำแผนระดับ ๓ ในระดับจังหวัดและระดับกลุ่มจังหวัด เพื่อที่จะให้การทำงานสามารถถ่ายทอดลงไปสู่พื้นที่ได้มากขึ้น สำหรับเรื่องการเรียนขณะนี้การศึกษาของนักเรียนที่ต้องมีการศึกษาออนไลน์ แน่นอนตัวโครงข่ายในบางจุดยังไม่ครอบคลุมเพียงพอและยังมีปัญหาเรื่องอุปกรณ์สำหรับนักเรียนที่มีฐานะไม่ค่อยดี เพราะฉะนั้น ในขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ทำ ๒ ส่วน คือ ให้อาจารย์หรือครูในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เข้าไปติดตามเด็กนักเรียนแต่ละคนในช่วงระหว่างสัปดาห์ที่มีการเปิดเรียน และในขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการได้ทำเรื่องชุดการเรียนการสอนออนไลน์นำเข้าไปไว้ในวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือสังคม ----------

เอาไปไว้ในแพลตฟอร์มออนไลน์ของกระทรวง เพื่อให้นักเรียนที่มีอุปกรณ์ในการแอกเซส (access) สามารถที่จะเข้ามาศึกษาเพิ่มเติมได้ ในส่วนเรื่องนโยบายยานยนต์ไฟฟ้า ขออนุญาตเรียนเป็นข้อมูลเพิ่มเติมว่า คณะกรรมการยานยนต์ไฟฟ้าได้มีการตั้งเป้าหมายแล้วว่า ภายในช่วงประมาณปี ๒๕๗๓ จำนวนรถยนต์ในประเทศไทยจะต้องมีรถยนต์ไฟฟ้าประมาณสัก ๓๐ เปอร์เซ็นต์ หรือคิดเป็นประมาณ ๗๕๐,๐๐๐ คัน จากจำนวนรถยนต์ที่คาดว่าจะมีในช่วงนั้นประมาณ ๒.๕ ล้านคัน ซึ่งมีทั้งในเรื่องที่ท่านรัฐมนตรีได้นำเรียนไปแล้ว คือ เรื่องมาตรการภาษี มาตรการจูงใจให้เกิดการตั้งโรงงานประกอบหรือผลิตรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศ รวมทั้งการโรลเอาต์อินฟราสทรัคเจอร์ (rollout infrastructure) ที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นสถานีชาร์จไฟฟ้าในจุดต่าง ๆ ซึ่งในตอนนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และมีภาคเอกชนด้วย ได้มีการจัดทำแผนโรลเอาต์แล้ว ขณะนี้ได้มีการโรลเอาต์ไประดับหนึ่งแล้ว โดยตั้งเป้าเอาไว้ว่าภายในปีหน้า อย่างกรณีของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตั้งเป้าไว้ว่าภายในประมาณปีหน้า หรือไม่เกินปี ๒๕๖๖ คงจะต้องมีสถานีชาร์จไฟฟ้าทั่วประเทศ ในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ สถานีทั่วประเทศ เพื่อที่จะเป็นการทำให้การใช้รถยนต์ไฟฟ้าของเรามีความสะดวกมากขึ้นและมีการทำเรื่องอินเซนทีฟ (incentive) ในการที่จะดึงนักลงทุนต่างประเทศเข้ามา เพื่อมาตั้งโรงงานประกอบ รวมทั้งกระทรวงการคลังเองอยู่ระหว่างการจัดทำมาตรการภาษีอย่างที่ท่านรัฐมนตรีได้เรียนไปเมื่อสักครู่นี้ ไม่ว่าจะเป็นภาษีสรรพสามิต หรืออากรนำเข้า ทั้งในส่วนของชิ้นส่วนรถยนต์ การนำเข้ารถยนต์ หรือเรื่องของแบตเตอรีด้วยที่จะมีการปรับปรุงมาตรการภาษี เพื่อที่จะให้เกิดการตั้งโรงงานแบตเตอรีในประเทศไทย ในระดับประมาณ ๘ กิกกะวัตต์ในประเทศ

เรื่องสุดท้ายที่ผมอยากจะนำเรียน คือ ในเรื่องของการพัฒนากัฟเวิร์นเมนต์แพลตฟอร์ม (government platform) ขออนุญาตนำเรียนอย่างนี้ว่า สำนักงาน ก.พ.ร. ได้เป็นแม่งานในการผลักดันเรื่องนี้มาโดยตลอด ทั้งในเรื่องของการทำดิจิทัลไอดี เรื่องการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกระทรวงและพยายามที่จะบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้งานได้

สะดวกมากขึ้น เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ผมขออนุญาตรับไปประสานกับสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะผลักดันเรื่องนี้ออกมาให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยเฉพาะเรื่องของการปรับปรุงตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่จะเน้นเรื่องการใช้งานและระบบความพึงพอใจของประชาชนมากกว่าที่จะดูเรื่องของการมีระบบ หรือว่าการมีแพลตฟอร์มอย่างเดียว ขออนุญาตนำเรียน ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านผู้แทนจากสำนักงาน ป.ย.ป. ครับ

นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ (ผู้ชี้แจง) : กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกวุฒิสภาค่ะ ดิฉัน นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ย.ป. ต้องขอกราบขอบพระคุณสำหรับรายงานและข้อเสนอแนะที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายมาตลอดตั้งแต่วันจันทร์ที่แล้วจนถึงวันจันทร์นี้ ซึ่งครบถ้วนทุกประเด็นใน ๖ ด้านของยุทธศาสตร์ชาติ หลาย ๆ เรื่องมีคำตอบที่สามารถจะตอบได้เพียงแต่ว่ามีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลา การจะตอบทุก ๆ ประเด็นคงจะใช้เวลาค่อนข้างจะมากหลาย ๆ เรื่องถ้าตอบแล้วมั่นใจว่าท่านน่าจะพอใจในระดับหนึ่งเลย ในความคืบหน้า ณ วันนี้ อยากจะกราบเรียนท่านว่า ในการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา ๒ วันนี้ สำนักงาน ป.ย.ป. ได้มีการประสานให้ ป.ย.ป. กระทรวงทุกกระทรวงรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ของท่านสมาชิกตลอดเวลาทั้ง ๒ วัน สิ่งที่ท่านได้ชี้แนะข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะทั้งหมดในยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้านน่าจะครอบคลุมกับกระทรวงทุกกระทรวงทั้ง ๒๐ กระทรวง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดด้วย ในการดำเนินการตรงนี้แม้จะตอบท่านในห้องประชุมนี้ไม่ครบถ้วนทุกเรื่อง แต่ ป.ย.ป. กระทรวงทุกท่านที่รับฟังในเรื่องประเด็นต่าง ๆ จะต้องมีคำตอบกลับมาที่สำนักงาน ป.ย.ป. หลังจากวันนี้ไป แล้วสำนักงาน ป.ย.ป. จะรวบรวมทุกประเด็นที่ท่านได้หยิบยกและ ป.ย.ป. ทุกกระทรวงจะต้องมีคำตอบ และคำตอบนี้สำนักงาน ป.ย.ป. เองจะได้รวบรวมและวิเคราะห์แล้วเสนอเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะกราบเรียนท่านนายกรัฐมนตรี เพราะฉะนั้น ทุก ๆ เรื่อง ทุก ๆ ประเด็นที่ท่านได้เสนอแนะมายังที่ประชุมแห่งนี้ สำนักงาน ป.ย.ป. จะได้รวบรวมและมีการขับเคลื่อนและไปแก้ปัญหาสำหรับสิ่งที่ยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อไป กราบขอบพระคุณค่ะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ ผู้แทนจากสำนักงาน ป.ย.ป. นะครับ ท่านคณะกรรมการปฏิรูปประเทศมีหรือไม่ ไม่มีนะครับ คณะทีมงานของท่านรัฐมนตรีได้ตอบชี้แจงเป็นที่น่าชื่นใจว่าท่านได้จดทุกประเด็น และบางเรื่องได้มีการดำเนินการแล้ว ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๔ จะมีการประชุมร่วมกันและซักถามกันคิดว่าจะนำเรื่องคำตอบตามที่สาธารณชนได้สนใจนำเข้าหารือต่อท่านประธานวุฒิสภา เพื่อที่จะบรรจุในระเบียบวาระการประชุม แต่ถ้าหากวันนั้นกราบเรียนเชิญท่านรัฐมนตรีและทีมงานของท่านเพื่อที่จะมาร่วมตอบชี้แจง สมาชิกจะถามประเด็นต่าง ๆ ว่าที่ท่านได้ดำเนินการไปแล้วมีอะไรบ้าง เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ ต่อไปเชิญท่านพลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ์ รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง ได้กล่าวปิดอภิปรายครับ

พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ์ (รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ สมาชิกวุฒิสภา เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและรักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง การนำเสนอรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี ๒๕๖๓ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๓ และรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) รวม ๓ ฉบับ ของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา รวม ๒ วัน ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นและครบถ้วนแล้ว ซึ่งเป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการประชุมวุฒิสภาในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ผมขอขอบคุณผู้แทนคณะกรรมาธิการและสมาชิกวุฒิสภาที่ได้ให้ความสำคัญ และร่วมกันอภิปรายให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อรายงาน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ทั้งในภาพรวมและเชิงลึกอย่างกว้างขวาง ทั้งในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งคณะกรรมาธิการ ตสร. จะได้ประมวลสรุปผลการอภิปรายทั้งหมด พร้อมทั้งรายงานทั้ง ๓ ฉบับ เพื่อส่งให้แก่รัฐบาลในฐานะฝ่ายบริหาร ได้นำไปขับเคลื่อนและเร่งรัด ผลักดัน ไปยังหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการตามแผนงานโครงการ ให้สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม จับต้องได้ในเชิงประจักษ์ และสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

- ๔๘/๑

ทั้งนี้ วุฒิสภาจะทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการในการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการรายงานจากระบบการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ และข้อมูลจากการเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมควบคู่กับการลงพื้นที่เพื่อติดตามและประเมินผลโครงการจากหน่วยงานส่วนภูมิภาคและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งจะได้ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ควบคู่กับผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) ต่อไปด้วย

ท้ายที่สุดนี้ ในนามของวุฒิสภา ผมขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันบูรณาการปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่สำคัญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในการขับเคลื่อนและผลักดันการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติต่อไป ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ขอบคุณท่านพลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ์ เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี ๒๕๖๓ (ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐) รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๓ (ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินงานการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐) และรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓) เรียบร้อยแล้ว

โดยที่รายงานของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง ๓ ฉบับนี้ เป็นรายงานข้อเสนอแนะและแนวทางในการเร่งรัดการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งหากที่ประชุมเห็นด้วยกับรายงานทั้ง ๓ ฉบับ จะได้ส่งไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗๙ จะมีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง) : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบนะครับ ขอขอบคุณท่านอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง และคณะกรรมาธิการทุกท่าน เป็นอันจบการพิจารณาเรื่องด่วน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องเสนอใหม่ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี

ท่านสมาชิกครับ วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณทุกท่านที่มาประชุม ท่านสมาชิกวุฒิสภาอย่าลืมเก็บบัตรออกเสียงลงคะแนนของท่านกลับไปด้วย ผมขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๕๕ นาฬิกา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภา
ในการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันจันทร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔
ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒
ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

การประชุมวุฒิสภาในครั้งนี้ มีสมาชิกฯ ลงชื่อเข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๓๓ คน และมีการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว (เรื่องด่วนที่ ๑)

การพิจารณาในวาระที่สอง ไม่มีการแก้ไข

การลงมติในวาระที่สาม

๑.๑ <u>การตรวจสอบองค์ประชุม</u> (เพื่อลงมติ ในวาระที่สาม)
มีสมาชิกฯ แสดงตน จำนวน ๑๗๒ คน

๑.๒ ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร

ก. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๗๒ คน
ข. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อลงมติ จำนวน ๑๗๙ คน

<u>ผลการลงมติ</u>

- เห็นด้วย (เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร)	๑๗๘	เสียง
- ไม่เห็นด้วย (ไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร)	-	เสียง
- งดออกเสียง	๑	เสียง
- ไม่ลงคะแนนเสียง	-	เสียง

๒. ร่างพระราชบัญญัติหอการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว (เรื่องด่วนที่ ๒)

การพิจารณาในวาระที่สอง ไม่มีการแก้ไข

การลงมติในวาระที่สาม

๒.๑ <u>การตรวจสอบองค์ประชุม</u> (เพื่อลงมติ ในวาระที่สาม)
มีสมาชิกฯ แสดงตน จำนวน ๑๘๘ คน

๒.๒ ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร

ก. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๘๘ คน

ข. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อลงมติ จำนวน ๑๙๑ คน

ผลการลงมติ

- เห็นด้วย (เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร)	๑๘๘	เสียง
- ไม่เห็นด้วย (ไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร)	๑	เสียง
- งดออกเสียง	๑	เสียง
- ไม่ลงคะแนนเสียง	๑	เสียง

โดยมีรายละเอียดปรากฏตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภา ตามที่แนบ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา